Limburgs Dagblad

Dinsdag 31 december 1991 — 73e jaargang nr. 307.

Uitgeversmaatschappij Limburgs Dagblad B.V. – Postbus 3100, 6401 DP Heerlen – Telefoon 045-739911 – Hoofdredacteur Ron Brown – Losse nummers ƒ 1,50

Wat verandert er in 1992
PAGINA 21

Gala op Nieuwjaar met 100 sterren
PAGINA 7

Programma's voor Oud en Nieuw
PAGINA 9 en 11

André van Duin

De foto's van 1991

Een jaar vol tumult, van Schwarzkopf tot Boris Jeltsin
PAGINA 23 en 34

De traditionele Oudejaarspuzzel van Frits Schils
PAGINA 28 en 29

hoe gaat het met

Duizenden mensen kwamen en gingen in het nieuws. Ook talloze Limburgers. Wij kozen in elke maand van het jaar iemand die toen in het nieuws was, en gingen kijken hoe het hem of haar sindsdien is vergaan. Van Sjra Maassen tot Kuifje.
PAGINA 24, 25, 27, 30, 31 en 33

De Amerikaanse droom van Arie Luyendijk
PAGINA 35

Fiorenzo Magni, eeuwige legende
PAGINA 36

Overzicht van sportjaar 1991
PAGINA 37

Arie Luyendijk

GOS-staatshoofden sluiten vage compromissen over defensie en economie

Verdeeldheid in Gemenebest

Van onze redactie buitenland

MOSKOU – De elf presidenten van het Gemenebest van Onafhankelijke Staten (GOS, voorheen de Sovjetunie) hebben gisteren de strijdbijl voorlopig begraven. Na verhitte discussies in de Witrussische hoofdstad Minsk bereikten zij vage compromissen over de belangrijkste onderlinge geschilpunten op defensie- en economisch terrein.

De Russische president Boris Jeltsin moest na afloop van het topberaad, dat in totaal acht uur in beslag nam, toegeven dat zijn streven naar verenigde (conventionele) strijdkrachten voor het Gemenebest schipbreuk had geleden. De Oekraïne, Azerbaidzjan en Moldavië willen een eigen luchtmacht, leger en vloot, die niet onder het 'verenigd oppercommando' van het Gemenebest vallen.

In de 'defensie-overeenkomst' die de elf presidenten tekenden is slechts vastgelegd dat republieken die dat wensen, hun strijdkrachten kunnen onderbrengen bij het gezamenlijke commando. Dat geldt voor de Republiek Rusland, Wit-Rusland en de Aziatische republieken. Opperbevelhebber daarvan blijft de komende twee maanden voormalig Sovjet-defensieminister Sjaposjnikov. In die tijd moet er een akkoord worden bereikt over de herverdeling van de huidige Sovjet-strijdkrachten in de drie dwarsliggende republieken.

Volgens het staatspersbureau Tass liepen de ruzies hierover zo hoog op dat Sjaposjnikov met aftreden dreigde. Achtergrond van de aversie tegen het 'verenigd opperbevel' is dat niet alleen de drie dissidente republieken maar ook de Aziatische staten vrezen voor Russische dominantie.

Jeltsin moest niet alleen bakzeil halen met het vastleggen van het recht van republieken op eigen strijdkrachten. Ook het beheer over de kernwapens was gisteren een strijdpunt. Ex-Sovjet-president Gorbatsjov heeft die aan Jeltsin overgedragen.

De Oekraïne, Wit-Rusland en Kazachstan, die met Rusland strategische kernwapens op hun grondgebied hebben, bedongen gisteren het recht van consultatie bij de beslissing over inzet van kernwapens.

Volgens Jeltsin blijven die onder beheer van Sjaposjnikov als opperbevelhebber, maar zal de komende week worden gewerkt aan het opzetten van een permanent communicatie-systeem (de zogeheten hot lines) tussen de vier presidenten en Sjaposjnikov. Over tactische kernwapens wordt niet gesproken.

Ook op economisch terrein moest Jeltsin inleveren en werden de geschillen toegedekt met vage compromissen. Er zijn geen harde afspraken gemaakt over het behoud van de roebel als betaalmiddel voor het Gemenebest.

Jeltsin en andere deelnemers zeiden na afloop dat weliswaar niet alle moeilijkheden waren overwonnen, maar het onderlinge vertrouwen is gegroeid. Of die bewering tot concrete resultaten zal leiden, moet blijken op de volgende GOS-top, die op 10 januari in Moskou zal plaatsvinden.

Recordverkoop van kerstzegels

DEN HAAG – De Nederlandse bevolking heeft dit jaar massaal haar kerst- en nieuwjaarsgroeten voorzien van een kerstzegel. De PTT heeft er ongeveer 180 miljoen van verkocht. Dit is bijna tien procent meer dan vorig jaar. Sinds de PTT vijf jaar geleden met de verkoop van kerstzegels is begonnen, maken steeds meer mensen er gebruik van.

Kerstzegels kosten 55 cent per stuk en kunnen alleen per velletje van twintig stuks worden verkocht. Bij gebruik na de maand december moet er geld bijgeplakt worden. Het is niet de bedoeling dat de zegels ook voor 'gewone' decemberpost worden gebruikt. De PTT weet niet in hoeverre er misbruik wordt gemaakt van de zegels. „Wij kunnen natuurlijk niet alle enveloppen gaan openmaken om te controleren of er wel een kerstkaart inzit", aldus woordvoerster M. Plaschek.

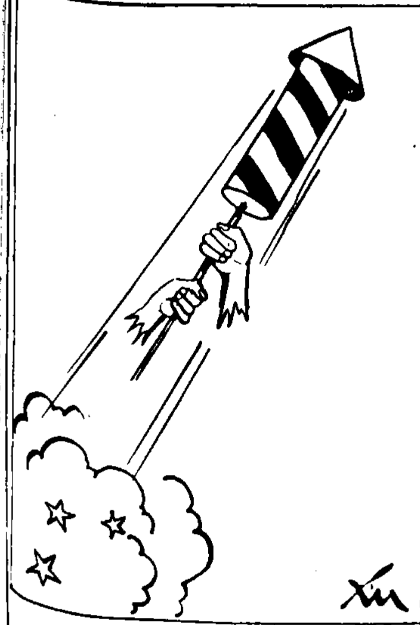
max. 5º C

min. 2º C

RUSTIG WEER

Een krachtig hogedrukgebied van ruim 1040 hPa, met het centrum boven Duitsland, zorgt ook vandaag voor rustig weer. Er is veel bewolking en plaatselijk komt er mist voor. De temperatuur ligt in de vroege ochtend rond de 2 graden en loopt vanmiddag op tot circa 5 graden. De wind is zwak en veranderlijk van richting, maar neemt later op de dag iets in kracht toe uit zuidelijke richting. Mogelijk valt dan in het zuiden van Limburg enkele opklaringen ontstaan. Morgen, op Nieuwjaarsdag, draait de wind naar het zuidwesten en wordt zwak tot matig. Er wordt dan opnieuw veel bewolking aangevoerd. Plaatselijk valt er wat motregen. In de temperatuur komt weinig verandering. Voor verdere informatie betreffende het weer in Limburg kunt u bellen 06-91122346.

Veel vuurwerk ondeugdelijk

Gelukkig Nieuwjaar

Tientallen doden bij bomexplosie

● *Door de explosie van een zware autobom in een moslimbuurt in Beiroet zijn gisteren minstens 30 mensen om het leven gekomen. Dit heeft de politie bekendgemaakt. Ten minste 120 mensen zijn bij de ontploffing op een druk kruispunt in de wijk Basta gewond geraakt. De explosie veroorzaakte een brand die verschillende woningen en gebouwen in lichterlaaie zette. Door de enorme kracht van de ontploffing kwamen tot ruim een kilometer in de omtrek glasscherven en kleine brokstukken neer. Vijf panden werden zwaar beschadigd (zie foto) en ook vele geparkeerde voertuigen werden vernield, aldus de politie. Volgens een militaire onderzoeksrechter bevatte de bom naar schatting 100 kilogram TNT. Niemand heeft de verantwoordelijkheid opgeëist voor de aanslag, de vierde dit jaar met een autobom in de Libanese hoofdstad. Bij de drie voorgaande aanslagen vielen 13 doden en 49 gewonden.*

VS: vermiste Amerikanen vast in Irak

KOEWEIT – Twee Amerikanen die op 4 december bij de Koeweitse grens zijn verdwenen, worden vastgehouden in Irak. Dat heeft een woordvoerder van de Amerikaanse ambassade in Koeweit gisteren meegedeeld.

De woordvoerder van de ambassade wilde echter geen persoonlijke gegevens verstrekken over de verdwenen mannen en ook hun identiteit niet vrijgeven. De Amerikaanse autoriteiten hadden niet eerder in het openbaar op de verdwijning van de twee eigen onderdanen gereageerd. Irak heeft geen mededelingen gedaan over het lot van de mannen. De ambassade verklaarde op 8 december nog dat de twee op zakenreis waren.

Bronnen op de Filippijnse ambassade in Koeweit zeggen dat mogelijk ook een Filippijn zich bij de Amerikanen bevond en eveneens is verdwenen. De verdwijning van de Amerikanen komt kort nadat een landgenoot, de ingenieur Gordon Cordess, zes dagen lang in Irak werd vastgehouden.

'Irak één van de belangrijkste afnemers'

Italië betrokken bij smokkel in uranium

COMO – Italië is mogelijk een belangrijke spil in transporten van radioactief materiaal, afkomstig uit de voormalige Sovjetunie, dat bestemd is voor landen in het Nabije Oosten. Dit is de belangrijkste conclusie van een gisteren door de onderzoeksrechter van Como gepresenteerd rapport.

De rechter, Romano Dolce, liet het onderzoeksrapport vergezeld gaan van een oproep aan Europese landen om zich in een samenwerkingsverband te weer te stellen tegen dergelijke vormen van verkeer 'die consequenties van catastrofale omvang kunnen hebben.' Volgens Dolce staat het nucleaire materiaal nu 'geparkeerd' in diverse Europese landen in afwachting van eventuele kopers.

Het onderzoek ging twee maanden geleden van start nadat twee 'berouwvolle' tussenpersonen uit de school klapten. Hierdoor kon de magistratuur van Como bij de Italiaans-Zwitserse grens de hand leggen op een lading plutonium. Inmiddels zijn in deze zaak zeven personen gearresteerd en is in Zürich 29 kilo uranium in beslag genomen.

„Het geconfisqueerde materiaal is van groot belang. Het gaat hier om uranium, dat in de Sovjetunie middels een speciale technologie is bewerkt en slechts bestemd kan zijn voor landen die dit procédé goed kennen", aldus onderzoeksrechter Dolce.

Volgens het Italiaanse dagblad Corriere della Sera is Irak één van de belangrijkste afnemers. Het dagblad weet eveneens te melden dat het materiaal afkomstig is van een militaire basis in Irkoetsk in Siberië en dat het initiatief tot de transporten is genomen door een Oekraïnse ex-KGB-officier en een agent van de militaire inlichtingendienst van de voormalige Sovjetunie. Onderzoeksrechter Dolce hult zich wat deze details aangaat in stilzwijgen.

Verdachte van bankroof vrij

AMSTERDAM – De 34-jarige Amsterdammer, die werd verdacht van betrokkenheid bij de overval gisterochtend op het grenswisselkantoor van het Centraal Station in de hoofdstad, is door de Amsterdamse politie weer vrijgelaten. Volgens een woordvoerder bleek hij niks met de overval te maken te hebben. Bij de overval werden enkele tienduizenden guldens buitgemaakt.

De overvallers maakten gebruik van explosieven. Deze werden geplaatst tegen de ramen van het bankkantoor, waarna ze werden opgeblazen. Twee mannen wisten zich zo toegang te verschaffen tot de bank, waar op dat moment nog geen personeel aanwezig was. Het duo nam twee voor transport gereedstaande geldkoffers mee.

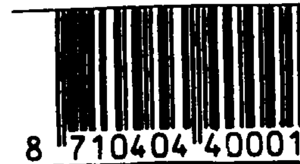
Een 29-jarige agent van de spoorwegpolitie zag de overval. Toen hij probeerde in te grijpen schoot een derde dader hem in de arm. De drie mannen vluchtten met een gereedstaande auto. Die werd even later teruggevonden in de Haarlemmer Houttuinen. De politie trof één geldkoffer nog in de vluchtauto aan. Ook de andere koffer werd teruggevonden.

Bomexplosie bij hotel in Bagdad

NICOSIA – Vóór het Ishtar Sheraton hotel in de Iraakse hoofdstad Bagdad is gisteren een autobom ontploft, zo heeft het televisiestation Cable News Network bericht.

Volgens de CNN-correspondent spoedde een ambulance met sirenes zich naar de plaats van de explosie, maar was er nog niets bekend over eventuele slachtoffers.

De ontploffing zou zich hebben voorgedaan vlakbij een voertuig van de Verenigde Naties. De Iraakse politie zette de omgeving af en hield journalisten op grote afstand.

Tientallen kilo's muziekpapier en dozen vol ingeblikte noten

Het Mozartjaar laat loodzware sporen na

DOOR ROB VAN DER HILST

[illegible]

[illegible] gelaten compositie is zijn Requiem in d-moll. Mede hierdoor, alsmede door de geheimzinnigheid waarmee de opdrachtverstrekking aan Mozart (door een anonieme adellijke maecenas in het voorjaar van 1791 gepaard ging, is rond dit requiem in de afgelopen tweehonderd jaar een enorme mistwolk gaan hangen. He[illegible] over de authenticiteit van het werk braken in de vorige eeuw los. Want als puntje bij paaltje komt, dan blijkt Mozart slechts het inleidende koor Requiem aeternum voltooid te hebben, en bleven de overige delen als (soms verregaand uitgewerkte) compositieschetsen bewaard.

Mozarts vriend en collega Franz Xaver Sussmayr werkte deze schetsen uit tot een complete partituur. Wat nu precies van Mozart is en hoeveel Mozart er in Sussmayrs voltooiing steekt, dat valt uit Christoph Wolffs wetenschappelijke, maar voor geïnteresseerde leken alternatie toegankelijk verhandeling heel duidelijk op te maken.

De musicoloog Wolff, wiens moeder Nederlandse was (aan wie hij zijn boek heeft opgedragen) en thans professor is aan de beroemde Harvard universiteit in de Verenigde Staten, vat in dit 256 pagina's tellende boek in wezen alle discussies samen die in twee eeuwen over Mozarts Requiem zijn gevoerd. Geen bagatel dus. Zijn diepgravende analyses van het werk (waarmee hij aantoont dat de componist duidelijk op een keerpunt stond in zijn componeertechniek: Mozarts oriënteerde zich diepgaand op Bach en Händel) alsmede zijn glasheldere betoogtrant zijn schoolvoorbeelden van intelligente wetenschapsbeoefening. Een 'must' dus.

• Het wonderkind uit Salzburg, 'het' toeristisch produkt van [illegible]

Het Mozartjaar 1991 bracht ook andere zegeningen voort: stapels boeken over de componist. Dr Rudolph Angermüller, hoofd van de wetenschappelijke sectie van het zogeheten Mozarteum in Salzburg – het [illegible] van de componist, waar een groot Mozartarchief wordt bewaard – vertelde dat hij inmiddels [illegible] had opgegeven om alle nieuwe Mozartpublicaties te kennen. 'Ik moet al blij zijn als ik de titel, de auteur en het onderwerp van elk nieuw Mozartboek onthoud.'

Halverwege vorig jaar was de stand [illegible] een nieuw Mozartboek per dag. Dit jaar is het bijna twee boeken per dag.' Een kwestie van overkill [illegible] de opgeruimd ogende muziekgeleerde.

Echter de meest recente loot aan de boom van de Mozartlectuur valt op [illegible] de meest [illegible] publicatie van het gehele Mozartjaar 1991 te beschouwen. De titel luidt 'Mozarts Requiem', de auteur is de Duitse hoogleraar Christoph Wolff en de uitgever het gerenommeerde huis Bärenreiter uit Kassel in samenwerking met Deutscher Taschenbuch Verlag.

Geheimzinnig

Mozart laatste maar onvoltooid na[illegible]

Stapels

Wie ook niet kon achterblijven in het 'Mozartgebeuren' was de platenindustrie. Stapels cd's zijn van Mozart verschenen. De Nederlandse plateninternational Philips bracht een (bijna) integrale uitgave op de markt van Mozarts oeuvre. De 'Complete Mozart Edition' telt niet minder dan 180 cd's. Het 'omvangrijkste fonografische uitgaveprojekt aller tijden dat aan een componist is gewijd' noemde Philips deze serie, bij de aankondiging vorig jaar. Omvangrijkste uitgaveprojekt? Zeker, maar 'omvangrijk' is nog niet hetzelfde als allerbelangrijkste.

In elk geval heet de Complete Mozart Edition een commercieel succes te zijn. Geen wonder, want wat opnamen aangaat heeft de firma uit Baarn voor het overgrote deel geput uit haar eigen geluidsarchieven. Dat scheelde aanmerkelijk in de produktiekosten.

Veel oudere (analoge) plaatopnamen beleefden na enig digitaal knutsel- en stoelwerk in Philips-laboratoria hun tweede jeugd, op de cd. De consequentie hiervan is dat de Philips-serie opnamen bevat die in artistiek opzicht als 'gedateerd' vallen te beschouwen. Uitvoeringen op historische instrumenten, volgens interpretatienormen zoals deze in Mozarts tijd werden gehanteerd, blijken ver in de minderheid.

Echte discografische hoogtepunten: Norringtons Zauberflöte (EMI), de complete concerten voor fortepiano en orkest door Jos van Immerseel (Channel Classics) en op het gebied van (concertante) opera-uitvoeringen de absolute top: Mozarts drie Da Ponte-opera's (Le nozze di Figaro, Don Giovanni, Cosi fan tutte) door het koor en orkest van het Drottningholm hoftheater onder leiding van Arnold Östman (l'Oiseau-lyre).

De mooiste herinnering van blijvende aard aan het bijna voorbije Mozartjaar 1991, zeker voor de ware Mozartfanaat: de uitgave van het complete oeuvre van de componist door de Duitse uitgever Bärenreiter. Het stoffelijke restant van een muziekziek mensenleven ligt opgetast in twintig dikke partituurbanden van elk zo'n 1200 pagina's. Het gaat in dit geval om een zogeheten publiekseditie van de prestigieuze Neue Mozart-Ausgabe, de wetenschappelijk uitgave van Mozart complete oeuvre.

Mozart stierf op 35-jarige leeftijd. Hij was opgebrand als een kaars, zou zijn weduwe vele jaren later zeggen. Maar stel je nu eens voor dat hij, die als vijfjarige met componeren begon, zijn leeftijd verdubbeld had. Zouden er dan containers aan te pas zijn gekomen om zijn complete oeuvre de wereld in te dragen?

1791 1991
Mozart
1791 1991

k

Openluchtspel Herman Veugelers

SITTARD – In het kader van het 750-jarig bestaan van de stad Sittard heeft Herman Veugelers de opdracht gekregen een groot openluchtspel te schrijven. De Limbrichtse troubadour en tekstschrijver moet het spel in maart 1992 afhebben. Het stuk bevat 45 tekstrollen, in Nederlands en in dialect, plus de nodige figuranten en zal in juni 1993 worden opgevoerd op de binnenplaats van kasteel Limbricht.

Voor zijn stuk koos de auteur een 17-de eeuwse historie: het heksenproces rond de vrouw Entgen Boven die Erdt Luyten, het laatste heksenproces in Limburg, dat in 1674 werd gevoerd. De 80-jarige, van hekserij verdachte vrouw werd in de kelder van kasteel Limbricht gevangen gezet. Haar proces kon echter niet worden afgerond omdat ze dood (vermoord?) in de kerker werd aangetroffen.

De spelers zijn afkomstig uit vier toneelgroepen, Lommerich, Het Limburgs Toneel en de gezelschappen van Munstergeleen en Ophoven. Tonie Mertens voert de regie.

Ardalion met 'Het belang van Ernst'

MAASTRICHT – Toneelgroep Ardalion uit Hoensbroek speelt zaterdag 11 januari 'Het belang van Ernst' in Theater Klein Carré aan de Leyenbroekerweg, Sittard. Het is een luchtige, sprankelende society-komedie, in 1895 geschreven door Oscar Wilde. Han Hos voert regie. Aanvang 20 uur.

Nieuwe campagne tegen hoesten in Concertgebouw van Amsterdam

AMSTERDAM – De directie van het Concertgebouw heeft besloten tot intensivering van de campagne tegen het veelvuldig hoesten door concertbezoekers en daar zelfs gratis verstrekte zuurtjes met een eucalyptus- of citroensmaak voor in de strijd geworpen. Het gehoest en geproest tijdens concerten is velen al langer een doorn in het oog. Een eerdere actie met waarschuwende affiches had tot nu toe echter geen rustgevend resultaat.

Een oproep in Preludium, het ledenblad van het Concertgebouw, leverde inmiddels enige honderden suggesties voor aanscherping van de tekst op deze affiches op. Daaruit is gekozen voor: 'En nu is het afgelopen met dat gehoest!' De affiches en de snoepjes worden bekostigd door sponsor Mars.

Tijdens de Kerstmatinee op eerste kerstdag had de krachtiger aanpak in elk geval nog geen effect: de veel geprezen Verdi-uitvoering van het Koninklijk Concertgebouworkest werd opnieuw voortdurend onderbroken door indringende geluiden.

Oplossing van gisteren

[illegible]

puzzel van de dag

Horizontaal: 1. grof penseel; 6. boot; 9. stoet; 10. langzaam, traag; 11. politieman; 12. pl. in Spanje; 14. goudgehalte; 17. godslasteraar; 19. vlamhoutje; 20. rap; 22. wezen; 23. watervogel; 24. zangstuk; 25. dierenverblijf; 27. schoon, zuiver; 28. het leiden; 30. niet juist; 32. vergiffenis; 35. telwoord; 37. ind. houtskool; 38. bijdehand; 39. niet blijvend; 40. troep dieren; 41. Oosters hoofddeksel.

Verticaal: 1. handgreep, sluitmiddel; [illegible] voordat; 3. helemaal; 4. hemellichaam; [illegible] weerkaatsing; 6. iem. die tijdelijk 't we[illegible] neerlegt; 7. harde kuch; 8. doopgetu[illegible]; 13. bloem; 15. verwanten v. vaderszijde; 16. kweker, warmoezenier; 17. onderzoek[illegible]; 18. ontzag; 21. deel v.h. oor; 22. bloe[illegible]ze; 26. nobel; 28. dal; 29. vleesgerecht; 30. zomerschoen; 31. hardvochtig; [illegible] welpenleidster; 34. boven het normale; [illegible] oud-IJslandse literatuur; 36. rij

Spannende bijbelse taferelen

[illegible] maar daarnaast was ook de economische bloei in onze Gouden Eeuw een belangrijke factor: [illegible] en rijke burgers hadden het geld om schilders opdrachten te geven en daarvan [illegible] ook de schilders van bijbelse taferelen geprofiteerd.

De schilders vonden in de eerste plaats inspiratie in de toegankelijke [illegible] verhalen over aartsvaders, koningen en profeten uit het Oude Testament. De kunstenaars [illegible] een[illegible] de [illegible] in de [illegible] van de joodse schrijver Flavius Josephus, een werk uit de eerste eeuw na Christus dat in de 16-de eeuw een grote populariteit verwierf. Zij baseerden zich verder op voorbeelden uit de vele geïllustreerde bijbels en prentenbijbels uit de 16e eeuw.

Zo ontstonden schilderijen met taferelen die de kijkers in de Gouden Eeuw hebben aangesproken als voorbeelden van goed gedrag, geloof en wijsheid. Tegelijkertijd werd de oudtestamentische schilderkunst echter populair vanwege de decoratieve aantrekkelijkheid van de verbeelde taferelen.

'Lot en zijn dochters' van Hendrick Goltzius uit 1616 kan als treffend voorbeeld dienen. Het schilderij verbeeldt het verhaal van de dochters van Lot die hun oude vader dronken voeren om hem tot gemeenschap te kunnen overhalen. Zij waren anders bang verstoken te blijven van nageslacht. Hun moeder is intussen veranderd in een zoutpilaar omdat zij nieuwsgierig omkeek naar de brandende steden Sodom en Gomorra. Goltzius heeft alle elementen uit dit Genesis-verhaal netjes verwerkt, maar er voor zijn tijdgenoten tegelijker tijd een moraliserende betekenis aan toegevoegd. Hij schilderde daartoe op de voorgrond een hond als waarschuwing tegen de verleiding, elders op het doek symboliseert een vos de listigheid. Goltzius moet echter ook met veel plezier de naakte dochters en de geile blik in vaders ogen hebben geschilderd, want het is ook in dit opzicht een expressief werk geworden. Zo werd de bijbelse boodschap in een zeer aangenaam ogend 'wereldlijk jasje' gepresenteerd.

De expositie in het Joods Historisch Museum (Jonas Daniël Meijerplein 2-4) duurt tot en met 12 april. De openingstijden zijn dagelijks van 11.00 tot 17.00 uur.

de tootootjes

panda en de weldader

VLUG EEN BEETJE, SNORK. WE HEBBEN HAAST.
MAAR IK KOM NET BIJ!
VERSCHRIKKELIJK! IK KAN NIETS RISKEREN, MET AL DIE KINDEREN!
!

recept

door huub meijer

Guacamole

Dit populaire avocadogerecht wordt in Mexico, het land van herkomst, anders gegeten. Daar maakt de guacamole een wezenlijk onderdeel uit van een maaltijd, terwijl wij de guacamole voornamelijk als 'dip' zien bij tortilla chips of als smeerseltje op een toastje.

Benodigdheden: sap van een halve citroen, 2 tomaten, 1 sjalotje, 2 Spaanse pepertjes, ½ tl zout, versgemalen peper, 2 avocado's.

Ontvel de tomaten en snijd vruchtvlees in blokjes. Pel sjalotje en rasp het fijn. Was de pepertjes. Halveer ze in de lengte, verwijder zaadjes en zaadlijsten en snijd pepertjes in ragfijne reepjes.

Halveer avocado's, neem pitten uit de vruchten en schep het vruchtvlees uit de schillen. Druk vruchtvlees direct onder toevoeging van het citroensap fijn. Meng blokjes tomaat, geraspte sjalot, de reepjes Spaanse peper en versgemalen peper door de avocadopuree.

Serveer de guacamole met tortilla chips of andere zoutjes en bij taco's. Laat de guacamole niet te lang staan, want ondanks de toevoeging van citroensap verkleurt hij toch iets.

UITGEVERSMAATSCHAPPIJ
Limburgs Dagblad BV

Directie:
mr. F.A.M. van Hellemondt
K.J. Verwer

Hoofdkantoor:
In de Cramer 37
6411 RS Heerlen

Telefoon:
Abonnementen 045-739881
Advertenties 045-739886
Piccolo-advertenties 045-719966

Fax:
Redactie 045-739264
Advertenties 045-739204
Algemeen 045-739364

Telex:
Redactie 56123

Banken:
ABN Bank Heerlen 57 75 35 935
Postbank 10 35 100

Rayonkantoren:
Brunssum 045-256363
Geleen 046-746866
Heerlen-Centrum 045-717719
Kerkrade 045 452932 455506
Maastricht 043-254477
Roermond 04750-18484
Sittard 046-515577
Valkenburg 04406-15045

Abonnementsprijzen:
Bij vooruitbetaling te voldoen
per kwartaal ƒ 79.20
per maand ƒ 26.40
losse nummers ƒ 1.50
Btw

Jongen sterft aan nekkramp

HEILOO – Een 13-jarige jongen uit Heiloo is vrijdag overleden aan nekkramp, zo is gisteren bekendgemaakt. Volgens een woordvoerster van de GGD hoeven er geen maatregelen getroffen te worden, omdat de ziekte niet zo besmettelijk is dat gevaar voor anderen dreigt.

De bacterie wordt veelal in de keel meegedragen en komt vrij door hoesten. Ongeveer 20 procent van de mensen draagt die bacterie bij zich, hetgeen echter zelden tot besmetting leidt.

'Er is een ware burgeroorlog aan de gang'

Strijd in Tbilisi breidt zich uit

MOSKOU – Eén van de leiders van de gewapende Georgische oppositie, Georgi Tsjaindrava, heeft gisteren onomwonden de term 'burgeroorlog' gebruikt voor de strijd tegen de al een week in het parlementsgebouw verschanste president Zviad Gamsachoerdia. Het is onduidelijk of er sprake is van coördinatie tussen de diverse rebellenleiders. Beide partijen lijken versterkingen te hebben gekregen.

De voormalige commandant van de Georgische Nationale Garde en belangrijkste rebellenleider, Tengiz Kitovani, zegt dat uit Rusland afkomstige Tsjetsjenen meevechten aan de zijde van de belegerde Gamsachoerdia. Kitovani liet weten te zullen protesteren bij de regering van Rusland. De rebellen zouden worden gesteund door veteranen uit de oorlog in Afghanistan.

Leiders van het oppositionele verzet zeiden gisteren dat hun troepen erin waren geslaagd posities te heroveren op de enkele honderden commando's die president Gamsachoerdia trouw zijn gebleven. De oppositionele meldingen over successen werden later op de dag tegengesproken door het onafhankelijke persagentschap Interfax.

Volgens de Interfax-correspondent in het 1,5 miljoen inwoners tellende Tbilisi verspreiden de gevechten zich nu over de stad.

Gisteren werden vuurgevechten geleverd nabij het hoofdkwartier van de rebellen, het voormalige Georgisch Instituut voor Marxisme-Leninisme, op enige afstand van het parlementsgebouw. De afgelopen week werd er voornamelijk gevochten rond het parlement en enkele andere grote, in brand staande gebouwen aan de Roestavelli Prospekt in het centrum van de stad.

Gevechten tussen Serviërs en Albanezen in provincie Kosovo

Strijd in Kroatië duurt voort

Van onze redactie buitenland

ZAGREB – Op verschillende plaatsen in Kroatië werd gisteren, net als in het algelopen weekeinde, fel gevochten. In ten Kroatische steden was gisteren het luchtalarm te horen. Er werd melding gemaakt van wederzijdse artilleriebeschietingen op twee flanken van het centrale Kroatische front – bij Nova Gradiska, op 100 kilometer ten oosten van Zagreb, en Pakrac, ongeveer 40 kilometer verder naar het oosten. De Kroatische industriestad Karlovac werd zondagnacht bijna ononderbroken met granaten bestookt; pas tegen de morgen namen de aanvallen daar in hevigheid af.

Onderhandelaars van de Verenigde Naties en de Europese Gemeenschap kwamen gisteren in de Portugese hoofdstad Lissabon bijeen om hun bemiddelingspogingen te coördineren. EG-bemiddelaar Lord Carrington en de speciale VN-afgezant Cyrus Vance voerden besprekingen met de Portugese minister van buitenlandse zaken Joao de Deus Pinheiro.

Portugal zal vanaf morgen het roulerende voorzitterschap van de EG bekleden. Vance bepleitte een nauwere samenwerking tussen de Europese Gemeenschap en de VN om een oplossing te vinden voor de Joegoslavische crisis.

De Duitse minister van Buitenlandse Zaken Hans-Dietrich Genscher heeft de Veiligheidsraad van de VN gevraagd de Perucko-stuwdam in de Cetina-rivier in Kroatië tot gevechtsvrije zone te verklaren en daardoor een milieuramp te voorkomen. De stuwdam dreigt te worden opgeblazen.

Het strategische Karlovac, vijftig kilometer ten zuidoosten van de hoofdstad Zagreb, kreeg volgens de Kroatische leiders de hevigste aanval te verduren in de burgeroorlog tot nu toe.

Albanezen

In de Servische provincie Kosovo zijn gisteren gevechten uitgebroken tussen speciale eenheden van de politie en Albanese nationalisten. Volgens het Joegoslavische persbureau Tanjug heeft de Servische politie het dorp Donje Prekaze, 30 kilometer ten noordwesten van de provinciehoofdstad Pristina, beschoten en zijn daarbij ten minste twee politiemannen gewond geraakt. Het aantal doden en gewonden aan Albanese zijde is onbekend.

Sinds vorige week is het in Kosovo, waar Albanezen in de meerderheid zijn, opnieuw onrustig. De Albanezen eisen van de regering in Belgrado dat zij Kosovo de status van republiek verleent. Servië heeft in 1989 het parlement van Kosovo naar huis gestuurd en de macht in de provincie, die een autonome status had en is vertegenwoordigd in het federale presidium, overgenomen.

● *Ondanks het invallen van de winter duurt de burgeroorlog in Joegoslavië voort. Op de foto het bevroren lijk van een Servische vrouw. Het dorp waarin zij woonde is ingenomen door Kroatische troepen.*

Kauwgom taboe in Singapore

SINGAPORE – Singapore, dat prat gaat op zijn reinheid, heeft gisteren een verbod op kauwgom uitgevaardigd. De overheid heeft zich zo geërgerd aan de kleverige restanten die 'smerigheid in openbare gelegenheden veroorzaken', dat met ingang van 3 januari 1992 kauwgom niet meer ingevoerd, verkocht of geproduceerd mag worden.

Het verbod werd wereldkundig gemaakt door het ministerie van Milieuzaken, dat verklaarde dat het zelfs was voorgekomen dat deuren van treinen niet meer dicht wilden omdat er resten kauwgom tussen zaten.

Recordaantal verslaggevers gedood in 1991

BRUSSEL – De Internationale Federatie van Journalisten (IFJ) heeft gisteren bekendgemaakt dat in 1991 een recordaantal journalisten bij het uitoefenen van hun beroep is omgekomen.

De internationale vakfederatie, die 300.000 journalisten in 53 landen vertegenwoordigt, meldde dat dit jaar 83 journalisten een onnatuurlijke dood stierven. Het aantal zou echter nog hoger kunnen uitvallen als er meer bekend zou zijn over de situatie in Burma en West-Afrika. Het grootste aantal slachtoffers onder journalisten vóór 1991 viel in 1989, toen er 58 omkwamen.

Het grootste dodental was te betreuren in het door burgeroorlog verscheurde Joegoslavië en het door een vulkaanuitbarsting getroffen Japan, waar respectievelijk 21 en 15 journalisten omkwamen. IFJ-voorzitter Mia Doornaert, zei dat sommige slachtoffers in Joegoslavië 'niet door een ongeluk omkwamen, maar omdat zij journalist waren.' Het verslaan van de Golfoorlog kostte zeven journalisten het leven.

Behalve door natuurrampen en oorlogen werden verslaggevers gedood door terroristen en misdaadbendes. In heel Latijns Amerika kwamen 22 journalisten om het leven, van wie acht in Colombia en zeven in Peru. In Peru zou geen van de daders zijn vervolgd.

Toestroom van vluchtelingen in kerstweek

SCHIPHOL – In totaal 69 asielzoekers uit met name Afrikaanse landen zijn tijdens het kerstweekeinde aangekomen op de luchthaven Schiphol. Volgens een woordvoerder van het ministerie van Justitie is dat meer dan normaal, maar voor een kerstperiode geen ongebruikelijk hoog aantal.

De Liberianen, Ghanezen en Somaliërs zijn ondergebracht in het asielzoekersopvangcentrum op Schiphol-Oost en in een kazerne van de marechaussee in Hoofddorp. Een deel van hen verblijft 'nog op de luchthaven.

Tot nu toe zijn er in de eerste 11 maanden van dit jaar 3.500 asielzoekers via Schiphol het land binnengekomen. Volgens de woordvoerder van Justitie is dat de helft minder dan in 1990. Het zegt echter niets over het totale aantal vluchtelingen dat naar Nederland kwam, omdat een deel via land komt en een deel via andere luchthavens waar de controle minder streng is.

Van de zes asielzoekers die op eerste kerstdag ontsnapten uit het centrum op Schiphol-Oost is nog geen spoor gevonden.

Ronnie Brunswijk naar Nederland

PARAMARIBO – De leider van het Surinaamse Junglecommando, Ronnie Brunswijk, komt vandaag naar Nederland. Hij zal gedurende zijn verblijf van ongeveer twee weken overleg voeren met zijn adviseurs en informatie verstrekken over de stand van zaken in het vredesproces.

Brunswijk hoopt dat er in 1992 echt vrede komt in Suriname. Het Junglecommando is volgens hem voorwaardelijk bereid de wapens in te leveren. „We kunnen niet eeuwig een illegale groep blijven. We willen onder het wettig gezag vallen."

De JC-leider wil de voorwaarden voor het inleveren van de wapens niet noemen 'om de onderhandelingspositie niet te beïnvloeden.' De regering in Paramaribo heeft onlangs een commissie benoemd die met alle illegale groepen gesprekken moet voeren. In een eerste ontmoeting op Stoelmanseiland in Oost-Suriname heeft Brunswijk de commissie al gezegd dat hij op korte termijn een vredesakkoord wil ondertekenen.

Export in 1991 flink gegroeid

DEN HAAG – De Nederlandse export is het afgelopen jaar met 4,5 procent toegenomen. De verwachting is dat de export in 1992 zal groeien met 5 procent. Staatssecretaris Van Rooy (Buitenlandse Handel) heeft dit gisteren bekendgemaakt.

Eén van de oorzaken van de groei is volgens Van Rooy de Duitse éénwording. Het Nederlandse bedrijfsleven is daar volgens haar goed op ingesprongen. De eerste vijf maanden van 1991 steeg de export naar Duitsland met 26 procent en bedraagt ongeveer eenderde van de totale Nederlandse export.

Als voorbeelden van sectoren die minder goede cijfers scoorden, noemde Van Rooy de chemie en de export naar Groot-Brittannië en de Verenigde Staten.

Dat laatste is volgens de staatssecretaris het gevolg van de recessie in beide landen.

punt uit

● Paspoort

De leeftijd waarop kinderen worden bijgeschreven in een reisdocument van de ouders wordt vanaf 1 januari 1992 verhoogd van 12 naar 16 jaar. Ook is het na 1 januari 1992 mogelijk om kinderen tot 16 jaar in de reisdocumenten van beide ouders bij te schrijven. Voor jongeren tot 16 jaar is het mogelijk een toeristenkaart te verkrijgen tegen een speciaal jeugd-tarief. Vanaf 1 april 1992 is reizen op een verlopen pas niet meer mogelijk, omdat vanaf die datum paspoorten na het verstrijken van de geldigheidsduur vervallen.

● Kentekens

De Rijksdienst voor het Wegverkeer (RDW) gaat in haar streven om fraude te bestrijden met ingang van 1 januari 1992 de registratie van kentekens strakker regelen. Dit heeft gevolgen voor mensen die in postkantoren of districtskantoren van de rijksdienst hun autopapieren laten overschrijven. Daar kan men zich voortaan alleen nog maar legitimeren met een geldig Nederlands rijbewijs of een paspoort, aldus het ministerie van Verkeer en Waterstaat. Andere documenten, zoals een 65+-pas of toeristenkaart, worden niet meer geaccepteerd.

● Bungalows

Corsicaanse nationalisten hebben gisterochtend vroeg in de badplaats Sorbo Ocagnano dertig vakantiebungalows opgeblazen. Volgens de gendarmerie brachten de daders eerst de opzichter en diens vrouw en kinderen in veiligheid en plaatsten zij daarna de explosieven. Op het moment van de aanslag liet het Corsicaanse Nationale Bevrijdingsfront (FLNC) op een ondergrondse persconferentie weten dat het een campagne is begonnen tegen speculatie in onroerend goed. Het FNLC voert al maanden gewapend actie tegen de Franse regering. Er komt geen bestand, zolang de Franse staat blijk blijft geven van minachting voor de rechten van het Corsicaanse volk, aldus een verklaring van het FLNC.

● Staking

Vrachtwagenchauffeurs in Spanje zijn gisteren voor zes dagen in staking gegaan uit protest tegen de hoge brandstofprijs, zo is uit vakbondskringen vernomen. Ongeveer 60.000 vrachtwagens blijven de komende dagen stilstaan nu de onderhandelingen tussen vertegenwoordigers van de vervoersector en de regering zijn afgebroken. De stakers zijn niet alleen ontevreden over de prijs van diesel, zij willen ook dat de regering maatregelen neemt tegen beunhazen in hun sector.

● Jamaica

Het Jamaicaanse Kabinet en een aantal onderministers zijn zondag afgetreden, zo heeft premier Michael Manley bekendgemaakt. De ministers stappen op om Manley de gelegenheid te geven een ander Kabinet te vormen, na groeiende kritiek onder de bevolking op zijn Nationale Volkspartij. Het bezuinigingsbeleid dat is voorgeschreven door het Internationale Monetaire Fonds en de Wereldbank heeft geleid tot een inflatie van 57 procent in 1991. Recente opiniepeilingen hebben aangetoond dat 75 procent van de bevolking geen vertrouwen meer heeft in de regering-Manley. De premier zou op Nieuwjaarsdag zijn nieuwe Kabinet bekendmaken en op 5 januari zal de nieuwe regering haar economische beleid uiteen zetten.

● Moord

Gewapende mannen hebben het afgelopen weekeinde 14 mensen vermoord in Colombia, onder wie een journalist, zo is officieel bekendgemaakt in de hoofdstad Bogota. Henry Rojas Monjes, een correspondent in de noordoostelijke stad Arauca voor het dagblad El Tiempo, werd neergeschoten door drie mannen toen hij zaterdagavond uit zijn auto stapte. De daders wisten te ontkomen.

● Koudegolf

Een koudegolf die momenteel het noorden van Bangladesh teistert, heeft de laatste week ruim veertig slachtoffers gevergd. Alleen al zondag stierven dertien mensen. De vorige winter stierven vijftig personen aan de gevolgen van het koude weer. De slachtoffers zijn voor het overgrote deel arm en dakloos en beschikken niet over voldoende kleding om zich tegen de kou te beschermen. Dit weekeinde was het in Bangladesh enkele graden boven nul. Weersdeskundigen hebben voorspeld dat de temperatuur de komende dagen nog verder zal zakken.

Sensueel gehijg op klachtenlijn

UTRECHT – Deze maand zou de anti-discriminatielijn van het maandblad Full Color van start gaan. Speciale pamfletten wezen op het bestaan van dit 06-nummer onder de opvallende kop: 'Nee, dit is geen sekslijn, dit is een meldpunt voor klachten over discriminatie.'

Helaas voor Full Color is een foutief nummer gepubliceerd. Mensen die klachten over discriminatie willen melden, worden automatisch doorverbonden met een avontuurlijke dame op een cassettebandje. Wèl een sekslijn dus, maar 'echt per ongeluk', verzekert redacteur S. Hira van Full Color.

„Verschrikkelijk. We zitten met de handen in het haar. Ik schaam me dood. Meteen nadat de lijn was geïnstalleerd, probeerden we hem uit. En toen kregen we dat gehijg. Het scheelt maar één cijfertje. We worden wel al van diverse kanten gefeliciteerd met onze nieuwe lijn", schatert Hira. Hij benadrukt dat de sekslijn niet wordt geëxploiteerd door Full Color en dat de advertentie dus gratis reclame maakt voor een onbekende 06-exploitant. Die heeft zich overigens nog niet gemeld om te bedanken.

In het volgende nummer van het zes maanden oude blad Full Color zal het juiste nummer worden gepubliceerd. De redactie wil uiteindelijk alle klachten over discriminatie gaan inventariseren.

„Het juiste nummer is 06-32033207. Maar wacht, laat ik het nou eerst nog even controleren."

Scholen dicht om rellen te voorkomen

Gehate Khmerleider terug in Cambodja

PHNOM PENH – De gehate Rode-Khmerleider Khieu Samphan, die verleden maand door een woedende volksmenigte bijna werd gelyncht, is gisteren andermaal in Cambodja gearriveerd om mee uitvoering te geven aan het recente vredesakkoord.

Khieu arriveerde vanuit Thailand op de luchthaven van Phnom Penh en werd vandaar met een uitgebreide motor-escorte overgebracht naar het 15 kilometer verder gelegen presidentiële paleis. Daar werd gisteren de eerste bijeenkomst op Cambodjaanse bodem gehouden van de Hoge Nationale Raad, de onder zware curatele van de VN staande bestuursinstantie die Cambodja verzoening en democratie moet brengen.

De bijeenkomst werd geopend door de voorzitter van de Raad en interim-president, prins Norodom Sihanouk. Het overleg moest tweemaal eerder worden uitgesteld. Eerst door het volksoproer tegen Khieu en twee weken geleden gooiden massale studentenprotesten over vermeende corruptie binnen de regering opnieuw roet in het eten. Het Cambodjaanse persbureau SPK meldde dat alle scholen en universiteiten tot 8 januari gesloten blijven om nieuwe rellen te verhinderen.

Bij het overleg van de Raad, waarin de regering-Hun Sen, de Rode Khmer en de twee andere verzetsgroepen zitting hebben, zijn ook vertegenwoordigers aanwezig van de vijf permanente leden van de VN-Veiligheidsraad, die zich garant hebben gesteld voor uitvoering van het vredesplan.

Een woordvoerder van de Rode Khmer zei dat Khieu nu permanent in zijn vaderland zal blijven.

'Bejaarden worden vaak vergeten door (klein)kinderen'

Na vader- en moederdag nu ook grootoudersdag?

DEN HAAG – Opa en oma dienen met ingang van 1992 eindelijk de waardering te krijgen die zij jarenlang hebben moeten ontberen. Althans, als het aan het blad Fifty Fifty ligt. Dit 'maandelijks magazine voor dynamische senioren' roept, naar aanleiding van de recente golf van belangstelling voor ons vergrijzende volksdeel, de eerste zondag van september uit tot 'grootoudersdag'.

„Een dag waarop de banden tussen grootouders, ouders, kinderen en kleinkinderen weer eens worden bevestigd of in sommige gevallen worden hersteld", schrijft het blad voor de dynamische senior.

De grootoudersdag is niet in eerste instantie bedoeld voor de dynamische senioren. Het gaat meer om de grote groep vereenzaamde ouderen, veelal vergeten door kinderen en kleinkinderen en voorgoed opgeborgen in een bejaardenoord. Door de invoering van de 'grootoudersdag' wil Fifty Fifty iets doen om deze groep uit zijn isolement te halen. Al is het maar voor één dag per jaar.

„Wij willen iedereen, jong en oud, eraan herinneren dat grootouders zeer belangrijk zijn, omdat zij de oudsten in de familie zijn", aldus Fifty Fifty, dat er waarschuwend aan toevoegt dat de meesten ook eens grootouder zullen worden.

De eerste reacties zijn zeer positief, vertelt Frits Hirschland, uitgever van Fifty Fifty. „Er wordt constant over gebeld. Een oud vrouwtje dat zo blij is dat er eindelijk eens iets voor deze groep gedaan wordt. Ontroerend gewoon", meent Hirschland. Commerciële bedoelingen heeft de uitgever er niet mee. „Het is leuk dat er via grootoudersdag wat aandacht voor het blad is, meer niet."

De Anbo, de bond van ouderen, heeft wel waardering voor het initiatief van Fifty Fifty. „We krijgen vaak vragen of er niet iets voor de ouderen gedaan kan worden. Dan vind ik dit een heel leuk initiatief", aldus Anbo-woordvoerder Harry Crielaars. „Het is alleen de vraag of een blad in staat is vereenzaamde ouderen uit hun isolement te halen. Dat is me nogal een ambitieuze doelstelling. Te ambitieus voor zo'n blad, vrees ik."

Soortgelijke geluiden zijn te horen bij het KNOV, het ouderenmersverbond met veel middenstanders in de gelederen. „Er moet een stichting komen, die de activiteiten rond grootoudersdag gaat coördineren. „Dan kun je aan alles denken. Je kunt de grootouders meenemen voor een uitje, of bij hen gewoon koffie gaan drinken.

Een verkiezing van grootouder van het jaar? Waarom niet. Maar het gaat er ons vooral om de banden met kinderen en kleinkinderen weer eens aangehaald worden."

„Als het echt aanslaat dan zullen onze leden er wel op inspringen. Daar zijn ze meestal snel mee, en ouderen vormen tenslotte een steeds interessantere markt", meent de KNOV-voorlichter.

„Maar het is de vraag of het een succes wordt. Zo'n dag wordt niet zomaar uitgeroepen. Zoiets moet zich net als moederdag en vaderdag langzaam wortelen in onze samenleving."

De rekening van Stalin moet worden vereffend

DOOR HANS GELEIJNSE

MOSKOU – Zijn tegenstanders noemen hem 'de Georgische Saddam Hoessein'. Djaba Iosseliani zelf ziet dat anders. De 64-jarige commandant van de 'Mchedrioni' (Ruiters) beschouwt zichzelf als de Verlosser van de Kaukasische republiek. Hij speelde een hoofdrol in de onderhandelingen afgelopen weekeinde over een staakt-het-vuren tussen de oppositionele troepen in het centrum van hoofdstad Tbilisi en de verdedigers van president Gamsachoerdia in het parlements- en regeringsgebouw.

Vlak voor die gesprekken foeterde Iosseliani onderminister van Defensie Koetateladze uit wegens diens steun voor 'die gek Gamsachoerdia'. Koetateladze liep vervolgens over. Hij was zondag een van de mede-ondertekenaars van een verklaring waarin het aftreden van Gamsachoerdia werd geëist. Een meevaller voor de oppositie, want Koetateladze heeft een privélegertje van vierhonderd man tot zijn beschikking.

Hij is, tussen twee haakjes, niet de enige. Vazja Adamija, voorzitter van de parlementaire defensiecommissie, stapte al eerder uit het Gamsachoerdia-gelid. Hij stuurde vorige week (schrijft het weekblad Moskou Nieuws) driehonderd gewapende volgelingen vanuit Zuid-Ossetië naar Tbilisi om mee te helpen bij de bestorming van Gamsachoerdia's hoofdkwartier.

'Vredesmacht'

Alles is immers mogelijk in het bloedige rariteitenkabinet van de Georgische politiek en Iosseliani is er het aansprekende voorbeeld van. Hij beweert over 6000 tot de tanden bewapende 'ruiters' te beschikken. „Binnen een half uur heb ik er vijfhonderd paraat, binnen acht uur zesduizend," zei hij dit voorjaar. Volgens Iosseliani is het een 'vredesmacht', die ingezet kan worden ter beslechting van alle conflicten in de Kaukasische republiek.

En daarbuiten. Tijdens de Golfoorlog bood Iosseliani de Amerikaanse president Bush zijn 'vredesmacht' aan. Het is onduidelijk of dit aanbod ooit de presidentiële burelen heeft bereikt, maar gereageerd is er vanuit het Witte Huis in elk geval niet.

Iosseliani is schrijver en, volgens zijn visitekaartje, hoogleraar filologie. Literaire en wetenschappelijke aspiraties heeft hij, net als zijn tegenstrever Gamsachoerdia, naar de achtergrond gedrukt. Iosseliani hanteert dezer dagen het vuurwapen met groter gemak dan de pen. Zijn doel is de Mchedrioni om te vormen tot nationaal Georgisch leger. De professor lijkt nu baat te hebben bij wat hij zelf 'jeugdzondes' noemt. Wegens bankovervallen zat hij in de jaren zestig in Rusland een langdurige gevangenisstraf uit. Nu houdt hij zich aan de wet, met één uitzondering. Wapens moeten worden gekocht en voor dat doel wordt af en toe een rijke onderwereldfiguur 'onteigend'.

● Een soldaat van de tegen president Gamsachoerdia rebellerende oppositietroepen staat voor het totaal vernielde communicatiegebouw in de Georgische hoofdstad Tbilisi. Foto: AP.

achtergrond

Volgens Gamsachoerdia zijn de Mchedrioni ordinaire druggebruikers en gangsters. Maar wie gelooft Gamsachoerdia nog? De ex-dissident en verdediger van de democratie tegen het totalitaire communisme heeft zich nu als een 'Hitler in zijn bunker' verschanst. Die vergelijking komt van een voormalig tegenstander van Iosseliani, de kunstenaar Kitovani, thans bevelhebber van dat deel van de Nationale Garde dat naar de oppositie is overgelopen. Het lijdt geen twijfel dat Gamsachoerdia heeft geprobeerd Georgië als nationalistisch en autoritair heerser naar zelfstandigheid te loodsen. Hij controleerde de media, zette oppositieleiders gevangen, gebruikte zelfs het voormalige Sovjet-apparaat om zijn macht uit te breiden.

De oppositieleider Georgi Sjantoeria, vrijdag bevrijd uit het KGB-hoofdkwartier, werd in september gearresteerd nadat het Aeroflot-toestel waarin hij zich bevond opdracht kreeg de vlucht naar Moskou af te breken en terug te keren naar Tbilisi. Het Georgische ministerie van Binnenlandse Zaken, de KGB en Defensie werden tot voor kort door Moskou gefinancierd. Het Rode Leger trad, met instemming van Gamsachoerdia, in februari dit jaar op tegen de Mchedrioni. Kitovani, toen nog loyaal aan Gamsachoerdia, stuurde er zijn Nationale Gardisten op af.

De Georgische president is 'de macht naar het hoofd gestegen', zegt Kitovani. Hij staat onder grote invloed van zijn vrouw Manana, een slecht mens, weet de echtgenote Irene van Sjantoeria. Het vervelende is echter dat het aantal fatsoenlijke politici in Georgië omgekeerd evenredig is aan het aantal politieke partijen: 130 op een bevolking van ruim 5 miljoen. De Iosseliani's zijn zeker geen democratisch alternatief voor de autocraat Gamsachoerdia.

Wild-west

Georgië blijft een wild-weststaat, waarin de macht uit de loop van het geweer komt. Het enige lichtpuntje is dat de acteurs hun strijdterrein vooralsnog weten te beperken tot Roestavelli-boulevard en zijstraten in hartje Tbilisi. Daarbuiten gaat het leven 'gewoon' door en vervloeken de gewone mensen hun politici. Hoelang nog? In Zuid-Ossetië, de noordelijke provincie die zich af wil scheiden of bij Noord-Ossetië (in de Republiek Rusland) wil voegen, is het nu relatief rustig. Maar uit het Noordossetische Vladikavkaz vertrekken de 'zelfverdedigingseenheden' naar Tsjinvali om er de strijd tegen de 'Georgische nationalisten' aan te binden. Die hebben het immers even te druk met elkaar om de bombardementen op de Zuidossetische hoofdstad voort te zetten.

Vanuit de Republiek Rusland is Georgië al gewaarschuwd. Jeltsins regering ziet de bui al hangen. In de Kaukasische lappendeken zijn de allianties niet voor eeuwig, maar wel snel gesmeed. De Tsjetsjenen hebben nog een appeltje te schillen met de Russen, de Ingoesji met de Noordossetiërs en de Georgiërs met Russen en Zuidossetiërs. Die historische rekeningen van de Georgiër Stalin zullen worden vereffend, ongeacht of de Georgiër Gamsachoerdia of een van zijn opponenten in Tbilisi de scepter zwaait.

● De leider van het Algerijnse Front voor Islamitische Redding (FIS), Abdalkader Hachani (links), neemt voor een moskee in de hoofdstad Algiers de felicitaties in ontvangst van twee aanhangers. De FIS won de verkiezingen van vorige week donderdag met overmacht. Foto: AP.

Islamisering in Algerije

DOOR ELAINE GANLEY

ALGIERS – De aanzienlijke winst geboekt door islamitische fundamentalisten bij de eerste vrije verkiezingen in Algerije is groot nieuws in geheel Noord-Afrika en het Midden-Oosten, waar menig regime in een soortgelijke positie verkeert als de regering in Algiers.

Mogelijk wordt het nieuws niet door de officiële media doorgegeven of gebagatelliseerd, maar het is welhaast zeker dat officieuze kanalen ervoor zullen zorgen dat de massa's worden geïnformeerd over de verrassende ontwikkeling in Algerije.

Met de Koran als aansprekend symbool deden het invloedrijke Front van Islamitische Redding (FIS) en andere fundamentalistische partijen met succes rechtstreeks een beroep op de verarmde stedelijke onderklasse in Algerije. De uitslag van de vorige week donderdag gehouden verkiezingen liet een overweldigende zege zien voor de fundamentalisten. Bij de tweede ronde, die op 16 januari wordt gehouden, zullen zij ongetwijfeld een ruime meerderheid in het 430 zetels tellende parlement boeken. De Algerijnse premier Sid Ahmed Ghozali zei donderdag in een commentaar dat de ontwikkelingen in Algerije hun weerslag zullen hebben op het gehele Afrikaanse continent en de Arabische wereld.

nieuwsanalyse

Politieke waarnemers menen dat de fundamentalisten grote aantrekkingskracht hebben op mensen die genoeg hebben van corrupte en veelal repressieve regeringen die decennia lang van alles en nog wat beloofden, maar nalieten daarvan iets te realiseren.

„Voor gewone mensen is de islam een logische keuze," aldus Charles Trip van de School voor Oriëntaalse en Afrikaanse Studies in Londen in een recent interview. „Het heeft aantrekkingskracht als een derde weg die noch kapitalistisch noch socialistisch is."

Mix

Algerije beschikt over de juiste mengeling van maatschappelijke factoren om een fundamentalistische beweging voort te brengen. Algerijnen uit de provincie trekken al meer dan tien jaar in grote aantallen naar de grote steden, waar de woningnood tot ongekende hoogte is gestegen. Intussen is de inflatie verleden jaar van 20 procent opgelopen tot 100 procent en is de werkloosheid toegenomen tot 30 procent. Het aantal werklozen bedraagt momenteel twee miljoen, twee maal zoveel als in 1989. De nieuwe werklozen zijn voor het grootste deel jonge mannen uit de grote steden.

Het FIS heeft geen uitgewerkt programma dat oplossingen biedt voor de enorme sociale en economische problemen. In plaats daarvan bood het de kiezers een eenvoudige leuze: „Geen constitutie en geen wetten. De enige regel is de Koran en de wet van Allah."

Nederlaag

De eerste ronde van de verkiezingen luidde de nederlaag in van het FLN, het Nationaal Bevrijdingsfront, dat het land regeerde sinds het 29 jaar geleden onafhankelijk werd van Frankrijk. Het front was bijna al die tijd de enige wettig toegestane partij.

Een van de voornaamste attracties van de Islam is een alomvattend sociaal, politiek en economisch systeem dat uitgaat van eenvoud en zuiverheid, met het gezin als hoeksteen van de samenleving.

De meeste Arabische landen kennen een eenpartijstelsel of een absolute monarchie. Door het ontbreken van wereldse oppositie kunnen fundamentalistische bewegingen bloeien als enig georganiseerd politiek alternatief. De opkomst van het fundamentalisme onder de een miljard moslims op de wereld is reden voor bezorgdheid onder de machthebbers in menig land met een grote mohammedaanse bevolking geweest sinds sji'itische moslims in 1979 in Iran een einde maakten aan het bewind van sjah Mohammed Reza Pahlavi.

In het buurland Tunesië zitten honderden fundamentalisten gevangen omdat zij zouden hebben samengezworen tegen het bewind van president Zine al-Abidine Ben Ali.

In Marokko worden fundamentalistische studenten gevangen gehouden nadat zich aan verscheidene universiteiten ongeregeldheden voordeden.

In Egypte worden fundamentalistische moslims die deel uitmaken van activistische genootschappen al jaren in de gaten gehouden en eventueel gevangen gezet. Nadat fundamentalisten tijdens de Golfoorlog probeerden demonstraties op touw te zetten ter ondersteuning van de Iraakse leider Saddam Hussayn en diens beleid, werden velen opgepakt.

Het fundamentalistische regime in Iran betuigde zaterdag als eerste openlijk zijn vreugde over de overwinning van zijn geloofsgenoten in Algerije.

Het plan-Simons en de centen

DOOR CAREL GOSELING

Dit is het derde deel van een serie van vijf artikelen over de gevolgen van de stelselherziening in de gezondheidszorg per 1 januari 1992. Eerdere delen verschenen op 21 en 28 december jongstleden.

DEN HAAG – Op 1 januari gaan medicijnen, revalidatie, audiologische hulp (hoortoestellen e.d.) en erfelijkheidsonderzoek uit het ziekenfondspakket naar de awbz. Het ziekenfondspakket wordt dus kleiner, hetgeen onder de awbz valt wordt meer. En dat heeft financiële gevolgen.

Omdat er minder in het ziekenfonds zit kan de premie omlaag. Is die dit jaar 2,85 procent, in 1992 wordt dat 1,2 procent. Daarentegen moet de awbz-premie omhoog. Er moeten immers meer zaken mee bekostigd worden. De awbz-premie gaat dus omhoog van 5,8 procent dit jaar naar 7,3 procent volgend jaar.

Voor wie dacht er daarmee te zijn: helaas. Net als elk jaar bepaalt het kabinet welke inkomensgroep onder het ziekenfonds valt. Dit jaar ligt de grens daarvoor bij 52.300 gulden bruto. Komend jaar wordt dat 54.400 gulden bruto.

Er is echter nog een ander fenomeen dat aandacht verdient. De zogenoemde nominale premie. Dat is een premie die bestaat uit een vast bedrag per jaar, ongeacht inkomen. Die premie bestaat naast de procentuele premie waar we het net over hadden.

Mensen in het ziekenfonds kennen de nominale premie al. Dit jaar beloopt die 225 gulden per volwassene. Voor kinderen onder achttien jaar is dat de helft. Om de lasten niet te hoog te laten oplopen, wordt de nominale premie berekend over ten hoogste twee kinderen, ook al heeft men meer nazaten.

De totale 'nominale' last voor een gezin met twee kinderen, nog steeds het meest voorkomende geval in ons land, beloopt dit jaar dus 775 gulden.

Omdat het voorzieningenpakket dat onder het ziekenfonds valt beperkter wordt, kan ook de nominale premie omlaag. Voor een volwassene wordt die komend jaar 170 gulden. De regeling inzake kinderen blijft gelijk. De totale 'nominale' last voor het gezinnetje met de twee kinderen komt zo uit op 510 gulden.

Een voordeeltje dus voor de ziekenfondsverzekerden. Maar men moet zich niet te snel rijk rekenen. In de awbz wordt namelijk een nominale premie ingevoerd. Die bestaat daar tot nu toe niet. De premie wordt 125 gulden per volwassene.

Voor kinderen onder de achttien jaar komt er een van de opzet bij het ziekenfonds afwijkende regeling bij de berekening van de nominale premie awbz. De premie wordt voor hen niet de helft maar 33 procent van de volwassene premie. Ongeacht het aantal kinderen onder 18 jaar.

Uitgaande van het gezinnetje met twee kinderen komt de nominale premie awbz in 1992 op een last van 334 gulden.

Nu heeft het kabinet voor die extra last wel iets moois bedacht. Gezinnen met kinderen krijgen er compensatie voor via de kinderbijslag. Heeft men één kind dan is die compensatie komend jaar f 90,44. Voor twee kinderen is dat het dubbele. Voor elk extra kind komt daar nog eens f 41,68 bij. Heeft u bijvoorbeeld drie kinderen dan bedraagt de totale compensatie dus f 222,56.

Gaan we nu uit van het gezinnetje met twee kinderen met maar één inkomen binnenkomt dan ziet het beeld er als volgt uit.

De ziekenfondsverzekerde heeft een voordeel door de lagere procentuele premie en de lagere nominale premie. Uitgaande van de maximale inkomensgrens voor het ziekenfonds (54.400 gulden) is dat voordeel ruim 1135 gulden. Van de andere kant gaat de awbz-premie, zowel procentueel als nominaal omhoog. Dat kost 1250 gulden. Door de compensatie via de kinderbijslag daalt die last echter tot 969 gulden.

Zetten we het financiële voordeel van de operatie nu af tegen het nadeel, dat gaat de ziekenfondsverzekerde er in dit geval ruim 166 gulden op vooruit.

Voor de particulier verzekerde in dezelfde situatie is het beeld veel negatiever. Men betaalt weliswaar niets voor het ziekenfonds maar de stijging van de awbz-premie, procentueel en nominaal, kost bijna 980 gulden. Via compensatie in de kinderbijslag wordt dat nadeel beperkt, maar blijft toch nog zo'n 800 gulden.

Zijn we er dan? Nee. Tenminste niet voor de particulier verzekerden. Alhoewel het direct niets met het plan-Simons te maken, is er wel een relatie. Het gaat om het volgende. De bewindsman denkt dat de kosten in de gezondheidszorg omlaag gaan met zijn plannen, en dus de premies omlaag kunnen. De verzekeraars bestrijden dat.

Wat gebeurt er dus. Terwijl Simons voorspelt dat de premies voor particuliere verzekeringen met zo'n 15 procent kunnen dalen, gaan die juist met zo'n 7,5 tot 10 procent omhoog. En de bewindsman kan daar niets aan doen.

Er is echter nog iets aan de hand. Particulier verzekerden betalen een wettelijke bijdrage, een soort heffing. De opbrengst daarvan wordt gebruikt om bejaarden voor hun ziektekostenverzekering (die bekend staat als standaardpolis) een premiereduktie te geven. Die heffing, die bekend staat onder de afkortingen wtz en mooz, gaat in 1992 omhoog met 140 gulden naar f 454,80.

De bejaarden zien hun premie met de daardoor dalen van 140 gulden per maand nu naar f 118,30 per maand in 1992. Voor degene jonger dan 65 jaar die een standaardpolis hebben (studenten) gaat de premie omlaag van f 170,30 naar f 153,30. Overigens leidt ook het overbrengen van voorzieningen naar de awbz tot de lagere premies bij de standaardpolissen.

Voor bejaarden is er nog een ander effect. Indien zij, omdat zij alleen aow hebben, onder het ziekenfonds vallen gaat hun premie omlaag van 1,9 naar 0,75 procent. Bejaarden die echter ook nog een aanvullend pensioen hebben maar desondanks in het fonds zitten, zien de premie over dat aanvullende pensioen ook dalen: van 7,25 procent dit jaar naar 6,35 procent straks. Dit alles los van de awbz-premies (procentueel en nominaal) alsmede de nominale premie ziekenfonds.

Teleurstellend resultaat fietsbanden

Vredestein komt uit de verliezen

Van onze redactie economie

AMSTERDAM - Bandenfabrikant Vredestein verwacht over geheel 1991 nog een negatief resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening na belastingen van ƒ 7 à f 9 miljoen. Voor 1992 ligt echter weer een positief resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening in het verschiet, zo maakte de directie van Vredestein gisteren bekend op de buitengewone aandeelhoudersvergadering in Amsterdam.

Over 1990 leed de onderneming nog een verlies van ƒ 15,7 miljoen, terwijl in de eerste zes maanden van dit jaar genoegen moest worden genomen met een negatief resultaat van ƒ 8,9 miljoen. Volgens de directie heeft de verbetering in de gang van zaken die reeds eerder in de cijfers zichtbaar was, zich in het tweede halfjaar voortgezet waardoor deze periode ongeveer op de nullijn zal kunnen eindigen.

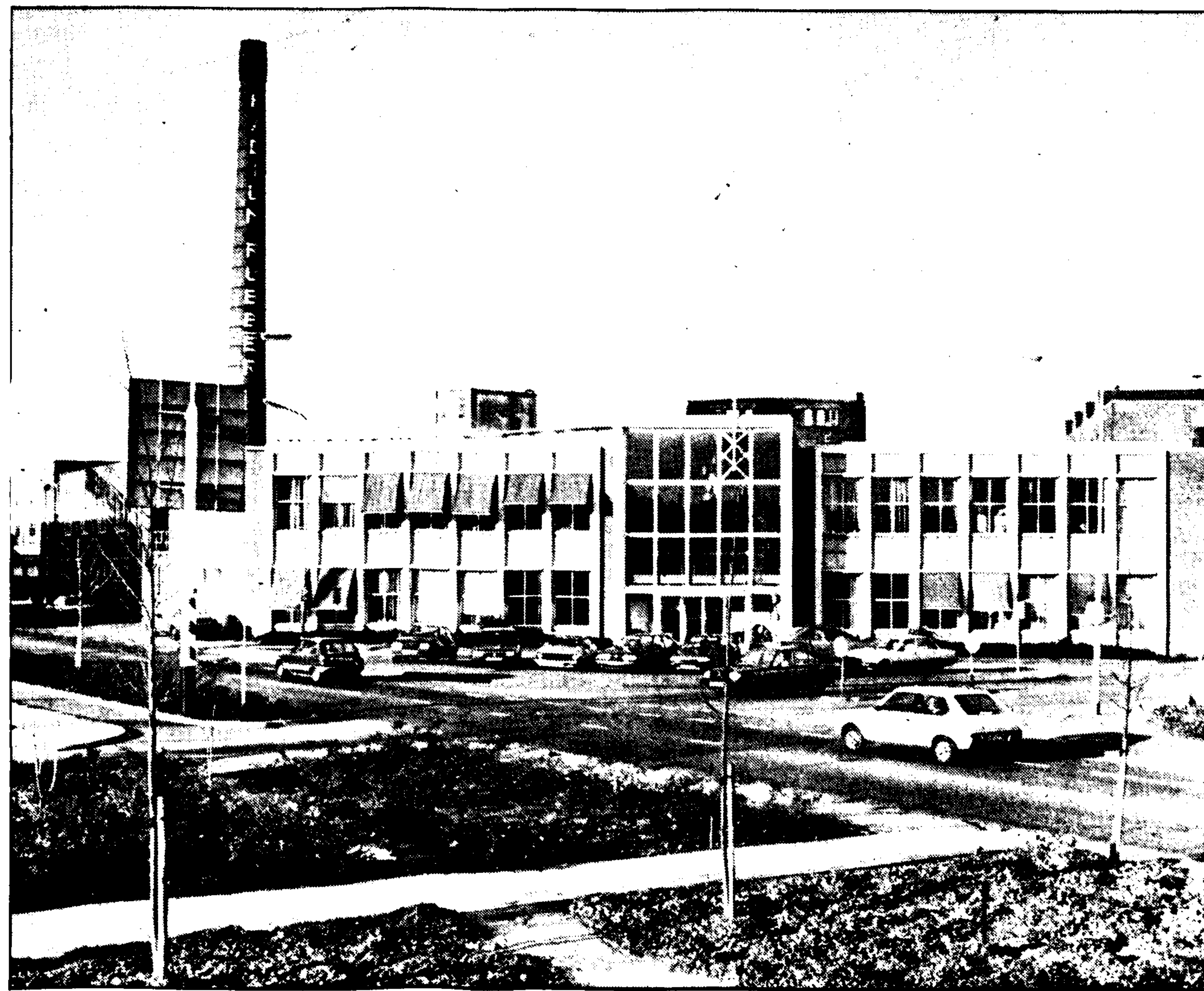
Vredestein Banden wist het verlies in 1991 te halveren. Grotere marktgerichtheid, vermindering van de produktiecapaciteit en verbetering van de verkoopmix vormden de basis van dit herstel. Een in 1991 doorgevoerde structurele vermindering van het voorraadniveau heeft een eenmalig onderbezettingsverlies van ongeveer ƒ 5 miljoen veroorzaakt.

Bij fietsbanden was het resultaat teleurstellend. De vorig jaar opgetreden produktieproblemen werden opgelost, maar de markten ontwikkelden zich ongunstig. Vooral in het buitenland daalden de verkopen flink.

Vredestein is momenteel nog voor 43 procent eigendom van de staat. Dit belang zal weldra worden overgenomen door Vredestein Investment Company (Vico), een groep particuliere investeerders. Vico ziet de verwerving van zijn meerderheidsbelang in bandenfabrikant Vredstein in Velp als een zinvolle investering. „De waardering voor en de gang van zaken bij het bedrijf liggen beneden het huidige potentieel. Er zijn echter een aantal jaren nodig voor het binnenhalen van het rendement op de investeringen van de afgelopen jaren".

Vico neemt van de staat ook de vorderingen op Vredestein van enkele tientallen miljoenen guldens over.

Volgens de nieuwe president-commissaris ir. P. de Bruin (bestuursvoorzitter van Van Doorne's Transmissie) zal er geen sprake zijn van een trendbreuk nu Vico de scepter bij Vredestein overneemt. De al begonnen decentralisatie zal versneld worden voortgezet. De bestuurskracht komt bij de bedrijfsonderdelen te liggen. De rol van de houdstermaatschappij zal uiteindelijk die van financieel centrum worden en van een centrale raad van bestuur zal dan geen sprake meer zijn.

● *De oude vestiging van Vredestein in Maastricht.*

Archieffoto: FRITS WIDDERSHOVEN

Geen geld voor snelle invoering zwavelarme diesel

DEN HAAG - Minister Alders van milieu doet niets om de zwavelarme dieselolie, die in principe beschikbaar is voor de Nederlandse markt, ook werkelijk aantrekkelijk te maken voor de dieselrijder. Alders heeft op dit moment geen geld om de verkoop van deze olie, die minder schadelijk is voor het milieu dan zwavelhoudende diesel, te bevorderen. Zwavelarme diesel bevat driekwart minder zwavel en is per liter ongeveer tien cent duurder dan de reguliere diesel.

De olie is nog niet in grote hoeveelheden beschikbaar voor de Nederlandse markt omdat de grote maatschappijen geen ontzwavelingsinstallaties hebben en die nog moeten bouwen. Ze verwachten, net als het kabinet, in 1994 voldoende zwavelarme diesel te kunnen leveren. Dat is twee jaar eerder dan in EG-verband is afgesproken.

Oljekonsumenternas Förbund (OK), een kleine olieleverancier, zuster van de grootste oliemaatschappij in Zweden, importeert het slechts beschikt over het overschot van de markt daar. Het heeft inmiddels een leveringscontract afgesloten met de gemeente Tiel en probeert het spul ook te slijten aan grootverbruikers als taxibedrijven en busondernemingen, die over eigen opslagplaatsen en pompen beschikken waardoor het distributieprobleem, de zwakke plek van OK, wordt omzeild.

Loodvrij

OK zag in het nieuwe produkt een mooie mogelijkheid om zijn marktaandeel in Nederland te vergroten. Dat plan - „we bieden het hele assortiment aan" - wordt nu lelijk gedwarsboomd. De OK-directie had graag gezien dat minister Alders de accijns op de reguliere diesel iets verhoogde en die van zwavelarme diesel wat verlaagde om de marktpositie van de milieuvriendelijker brandstof te verbeteren. Iets dergelijks is in het verleden ook gebeurd om de introductie van loodvrije benzine te vergemakkelijken.

Het ministerie van milieu heeft echter geen geld. De 25 miljoen gulden die in principe is uitgetrokken om zwavelarme diesel versneld te introduceren, is nog niet beschikbaar. Het geld kan pas worden uitgegeven als een andere bestemming vervalt. Dat wil zeggen: als Duitsland afziet van tolheffing voor het vrachtverkeer, het zogenoemde 'Strassenbenutzungsgebühr'. Daarover wordt echter pas in het voorjaar uitsluitsel verwacht.

Volgens de woordvoerder van het ministerie is er 90 miljoen gulden gereserveerd als compensatie voor de hogere lasten voor het transport over de weg. Wanneer de Duitse overheid deze tol wèl invoert, is er helemaal geen geld om het gebruik van zwavelarme diesel te bevorderen.

Schuldeisers vangen zakenman Alan Bond

SYDNEY - De schuldeisers van de Australische zakenman Alan Bond zijn er gisteren eindelijk in geslaagd hem een vordering van 251 miljoen Australische dollar (f 326 miljoen) te overhandigen. Daar waren ze al sinds september mee bezig. „Dank u wel", zei Bond, vouwde het papiertje op en stak het in zijn zak. Dat zei advocaat Hamish Young, die Bond de vordering overhandigde.

Bond kreeg het papier gisterochtend, toen hij op het vliegveld van Sydney arriveerde vanuit het Indonesische Bali. Het was de tweede maal dat de groep banken die vorderingen hebben op Bond, hem maande over de brug te komen. De banken hebben Bond bijna f 600 miljoen geleend. Voor een deel daarvan heeft de zakenman zich persoonlijk garant gesteld.

Ongeldig

Bond kreeg zijn eerste aanmaning in september. Hij probeerde toen nog voor de rechtbank aan te tonen dat de aanmaning ongeldig was, maar hij verloor de zaak. Het vonnis moest hem persoonlijk worden overhandigd, maar Bond was onvindbaar. Een deurwaarder vatte post bij het huis van de zakenman. Toen die enkele dagen later in zijn auto te voorschijn kwam, ging de deurwaarder er in een achtervolging à la naamgenoot James achteraan. Hij kon hem ten slotte het papier overhandigen in een parkeergarage.

De rechter verklaarde de aanmaning later toch ongeldig op technische gronden. De banken zorgden dat er vóór de kerst een nieuwe was, maar het posten voor het huis van Bond gedurende de kerstdagen bleef zonder succes.

Bond heeft diverse malen voor de rechter verklaard dat zijn schulden 40 miljoen Australische dollar (f 52 miljoen) groter zijn dan zijn bezittingen. Het voldoen aan de vorderingen van de banken zou dan ook tot het faillissement van Bond Corporation kunnen leiden. De advocaat van Bond, Stephen Paterniti, verklaarde dat hij alles zal proberen om onder de betaling uit te komen.

Auto-import wellicht aan banden

VS dreigen Japan met rem op handel

Van onze redactie economie

WASHINGTON - De Verenigde Staten overwegen handelsmaatregelen tegen Japan als dit land niet snel een einde maakt aan de onevenwichtigheid op de handelsbalans tussen de beide landen. Dat maakte de Amerikaanse handelsminister Robert Mosbacher zondagavond bekend tijdens een interview op de Amerikaanse televisie.

De maatregel zou vooral de import van auto's treffen, die driekwart van het Japanse overschot bepaalt. Volgens Mosbacher is de onevenwichtigheid op de handelbalans een van de voornaamste oorzaken van de recessie in de VS.

President Bush is gisteren naar Japan vertrokken, waar hij een tiendaags bezoek aan vier Aziatische landen begon. Bovenaan zijn verlanglijstje staat het openstellen van markten voor meer Amerikaanse produkten. Op deze wijze wil de president nieuwe werkgelegenheid creëren voor een economie die de afgelopen zeventien maanden 1,1 miljoen banen verloor.

Auto's

In de strijd tegen het verval van de Amerikaanse economie winnen harde handelsmaatregelen momenteel aan populariteit. De vakbond voor werknemers in de auto-industrie, UAW, heeft Bush en het Japanse ministerie van handel een brief geschreven waarin hij verzoekt de import van Japanse auto's te verminderen van 1 miljoen tot 800.000 exemplaren. „De crisis in de auto-industrie is dusdanig dat vage beloftes over het openen van markten niet meer volstaan", aldus vakbondsleider Owen Bieber.

In een eerste reactie deelde de Japanse onderminister van buitenlandse zaken, Koji Watanaba, mee dat van vrijwillige exportbeperkingen geen sprake zal zijn. Hij sprak daarmee opmerkingen in die richting van Japanse handelsfunctionarissen tegen.

Druk

Japan staat momenteel onder zware internationale druk om zijn markten open te stellen. Alleen al met de VS heeft het land dit jaar een handelsoverschot van 41 miljard dollar.

munt uit

● Faillissement

Het aantal persoonlijke faillissementen in de Verenigde Staten is in de twaalf maanden tot en met september met 24 procent gestegen tot bijna 849.000, zo blijkt uit gegevens van het bureau voor de administratieve rechtspraak in Washington.

● Zweden

In een volksstemming zou slechts 48 procent van de kiesgerechtigde Zweden zijn goedkeuring hechten aan toetreding van hun land tot de Europese gemeenschappen, zo blijkt uit een peiling van het bureau Sifo voor het blad de Goteborgs-Posten. Van de ondervraagden verwerpt 24 procent het lidmaatschap van de EG, terwijl 27 procent geen mening heeft. Zweden wil zich in 1995 bij de gemeenschappen aansluiten.

● Aan de grond

American Airlines ontslaat uit bezuinigingsoverwegingen per 7 februari 1250 man grondpersoneel op luchthavens in de Verenigde Staten. De moeder van de luchtvaartmaatschappij, AMR Corporation, heeft over de eerste negen maanden dit jaar een verlies geleden van 115 miljoen dollar.

● Roebels op

De Russische centrale bank had zaterdag volgens haar president reserves voor nog maar twee dagen. In december is een kastekort van 12 miljard roebel ontstaan. Ongeveer de helft kan worden gedekt door het drukken van bankbiljetten van 500 en 1000 roebel. In de (vroegere) Sovjetunie is ongeveer 270 miljard roebel in omloop, waarvan 140 miljard in Rusland.

● Privatisering

De Britse regering maakt volgende maand haar plannen voor de privatisering van de spoorwegen, British Rail, bekend. Het wetsontwerp zal na het eind van het parlementaire reces (13 januari) worden ingediend.

● Staatsbank

De Iraanse staatsbank opent een filiaal in Asjtsjabad, de hoofdstad van de voormalige Sovjetrepubliek Turkmenistan. Dat heeft de plaatsvervangend gouverneur van de Noordiraanse provincie Khorasan, Ali Mohammed Isadech, verklaard.

● Beperkingen

President Bush heeft de beperkingen op de invoer van machinewerktuigen uit Japan en Taiwan in de Verenigde Staten verlengd. Zij gelden sedert 1986 en zouden eind dit jaar aflopen. De belemmeringen worden nog twee jaar gehandhaafd met het oog op de nationale veiligheid van de VS.

beurs

Vriendelijk

AMSTERDAM – De effectenbeurs was gisteren, de laatste dag van het beursjaar, vriendelijk gestemd. De stemmingsindex klom 0,3 punt tot 88,7 na een aanvankelijke daling van 0,3 punt. De aandelenomzet was met ruim f 600 miljoen niet slecht te noemen. Daarbij kwamen een aantal behoorlijke winsten voor, wat viel toe te schrijven aan het gladstrijken van posities in verband met de jaarwisseling.

Zo was papiergigant KNP f 1,30 beter op f 47,50 na een kooptip van een effectenhuis. Verzekeraar Amev won f 1,50 op f 51,60 en Wessanen werd f 1,30 meer waard op f 79,90. Internatio-Müller die haar belang van 40 procent in Frans Swarttouw maandag overdroeg aan HES Beheer, won f 0,70 tot f 55,50 na een top van f 57. International Unilever klom f 2 tot f 175,70, Akzo f 0,90 tot f 133,40.

Daarentegen deed Philips het minder goed met een achteruitgang van f 0,50 op f 29,20. KLM verloor ruim f 1 op f 40,30, DSM f 0,90 op f 89,70 en Hoogovens f 0,40 op f 43,70. HCS zakte weer een dubbeltje verder in naar f 0,90.

Op de lokale markt kende Begemann opnieuw een topomzet. Met f 135 miljoen prijkte het fonds van „bedrijvendokter" Joep van den Nieuwenhuyzen aan de kop van de ranglijst. Ruim een miljoen aandelen gingen in andere handen over. De koers deed hierbij niet eens zo veel: f 3 hoger op f 138.

Automatiseerder Multihouse klom ruim 10 procent tot f 5,20. Bandenfabrikant Pirelli werd f 1,30 duurder op f 18,80. Kabelproducent Draka bereikte met een winst van f 1,20 eindelijk weer de introductiekoers van f 24.

Op de parallelmarkt was voor snoepfabrikant Van Melle een fors herstel weggelegd van f 3,20 op f 41,20.

Hoofdfondsen

Hoofdfondsen	v.k.	s.k
ABN Amro	41,80	42,00
ABN Amro A.in F.	78,10	78,20
AEGON	119,20	119,10
Ahold	77,10	77,80
Akzo	132,50	133,40
Alrenta	188,90	189,30
Amev cert.	50,10	51,60
Bols cert.	42,70	42,90
Borsumij W.cert.	56,50	56,00e
Bührm.Tet. c.	41,00	41,50
DAF	22,80	22,90
Dordtsche Petr.	130,50	131,30
DSM	90,60	89,70
Elsevier cert.	99,80	99,00
Fokker cert.	29,60	29,60
Gist-Broc. cert.	32,10	32,30
HCS Technology	1,00	0,90
Heineken	155,70	156,50
Hoogovens nrc	44,10	43,70
Hunter Douglas	57,70	57,40
Int.Müller	54,80	55,50
Int.Ned.Gr. c.	45,60	45,70
KLM	41,40	40,30
Kon.Ned.Papier	46,20	47,50
Kon. Olie	141,40	142,00
Nedlloyd	55,00	55,60
Océ-v.d.Gr.	61,00	61,90
Pakhoed cert.	41,80	42,40
Philips	29,70	29,20
Polygram	40,70	40,50
Robeco	92,50	93,20
Rodamco	56,90	56,80
Rolinco	93,90	95,00
Rorento	69,20	69,70
Stork VMF	41,00	40,70
Unilever cert.	173,70	175,70
Ver.Bezit VNU	69,50	69,50
Volmac Softw.	23,60	23,50
VOC nrc	40,10	40,30
Wessanen cert.	78,60	79,90
Wolters-Kluwer	60,30	60,70

Avondkoersen Amsterdam

KLM 40,70 (40,30)
Kon.Olie 142,00-142,20 (142,00)
Philips 29,20-29,50 (29,20)
Unilever 175,50-179,80 (175,70)

Binnenl. aandelen

Aalberts Ind	48,40	48,70
ABN AmroHld.prf.	6,04	6,06
ACF-Holding c.	30,70	32,00
Ahrend Groep c.	112,00	112,50
Asd Options Tr.	10,30	10,40
Asd. Rubber	3,40	3,25
Ant. Verff.	430,00	420,00a
Atag Hold. cert	109,70	110,90
Athlon Groep	46,50	46,50
Athlon Groep nrc	45,00	46,00
Aut.Ind.R'dam	84,90	84,90
BAM Groep	84,70	84,70
Batenburg	121,00	122,50
Beers	111,00	115,00
Begemann	135,00	135,00
Belindo	346,00	346,00
Berkel's Patent	1,06	1,06
Blydenst.-Will.	32,00	32,50
Boer De, Kon.	204,00	215,00b
Boer De Winkelb.	75,80	75,50
Boskalis Westm.	22,10	23,50
Boskalis pref.	24,60	25,80
Braat Beheer	31,50	31,00
Breevast	11,20	11,40
Burgman-Heybroek	2600,00	2300,00
Calvé-Delft pref	800,00	800,00
Calvé-Delft cert	1097,00	1117,00
Cindu Intern.	130,00	130,00
Claimindo	331,00	331,00
Content Beheer	22,50	24,00
Credit LBN	29,80	29,90
Crown v.G. cert.	140,00	140,00
CSM	86,60	86,70
CSM div.91/92	–	84,60b
CSM nrc	87,30	87,70
CSM nrc div.91/92	–	85,00b
DAF cert.	18,60	19,00
Delft Instrum.	23,90	24,30
Desseaux	38,10	38,40
Dorp-Groep	38,30	38,30
Draka Holding	22,80	24,00
Econosto	25,40	25,50
EMBA	217,00	217,00
Eriks Holding	80,00	79,80
Flexovit Int.	53,00	53,30
Frans Maas cert.	75,50	75,50
Gamma Holding	95,70	93,50
Gamma pref.	5,65b	5,55
Getronics	28,70	28,70
Geveke	37,90	38,00
Geveke div'92	33,20	33,00
Giessen-de N.	99,00f	98,50
Goudsmit	37,00	37,90
Grasso's Kon.	102,20	102,20
Grolsch	181,50	182,00
GTI-Holding	196,00	196,00
Hagemeyer	125,00	124,00
idem div'91	123,50	121,00
HAL Trust B	12,90	12,60
HAL Trust Unit	12,90	12,80
HBG	191,00	189,00
Heineken Hold.	138,00	137,00
Hoek's Mach.	228,00	228,00e
Holl.Sea S.	0,42	0,46
Holl. Kloos	405,00	408,00
Hoop Eff.bank	7,00	7,10
Hunter D.pref.	2,30	1,90
IHC Caland	54,90	54,70
Kas-Associatie	33,70	33,70
Kempen & Co	9,10	9,10
Klene's Suikerw	798,00	798,00
Kondor Wessels	29,80	29,80
KBB	71,00	70,90
Kon. Sphinx	49,60	48,60
Koppelpoort	395,80	395,80
Krasnapolsky	190,00	190,00
Landré & Gl.	51,00	51,00
Macintosh	36,60	37,90
Maxwell Petr.	113,20	113,10
Moeara Enim	1170,00	1165,00
M.Enim OB-cert.	15000,00	15000,00
Moolen Holding	36,50	36,40
Mulder Boskoop	55,00a	54,00a
Multihouse	4,70	5,20
Mynbouwk. Werk.	363,00	363,00
Naeff	475,00	475,00
NAGRON	49,30	49,00
NIB	586,00	586,00
NBM-Amstelland	8,70	8,90
NEDAP	376,00	380,00
NKF Holding	187,00	188,00
Ned.Part.Mij	50,40	50,40
Ned.Springst.	7050,00	7050,00
Norit	20,50	21,50
Nutricia GB	144,50	146,30
Nutricia VB	153,00	155,00
Nijv.-Ten Cate	87,80	88,60
Omnium Europe	8,50a	8,50a
Orco Bank cert.	71,20	71,50
OTRA	294,00	294,50
Palthe	52,00	51,00
Philips div.'92	29,50	29,60
Pirelli Tyre	17,50	18,80
Polynorm	124,00	124,00
Porcel. Fles	143,00	143,00
Randstad	38,20	39,50
Ravast	29,80	28,00
Reesink	67,00	69,00
Samas Groep	35,00	35,50
Sarakreek	15,40	14,00
Schuitema	1599,00	1580,00
Schuttersveld	50,90	50,90
Smit Intern.	42,00	41,90
St.Bankiers c.	15,90	17,00
Stad Rotterdam c	38,20	38,30
Telegraaf De	86,10	88,00
Textielgr.Twente	83,90	84,50
Tulip Computers	19,20	19,10
Tw.Kabel Holding	117,50	119,80
Ubbink	67,50	68,00
Union	63,90	66,00
Un.Dutch Group	3,50	3,50
Vereenigde Glas	441,00	441,50
Verto cert.	27,50	27,80
Volker Stevin	60,00	60,00
Vredestein	14,40	14,50
VRG-Groep	46,00	46,90
Wegener Tijl	234,00	232,50
West Invest F.	19,50a	19,50a
West Inv.F. wb .	114,00f	114,00f
Wolters Kluwer	237,00	240,00
Wyers	31,10	31,10

Beleggingsinstellingen

ABN Amro Aand.F.	76,00	77,00
ABN Amro Amer.F.	65,30	67,50
ABN Amro Eur. F.	66,90	68,00
ABN Amro Far EF.	51,60	52,70
ABN Amro Liq.Gf.	160,40	160,50
ABN Amro Neth.F.	80,10	80,00
ABN Amro Obl.Gf.	171,90	172,10
Aegon Aandelenf.	31,00	31,80
Aegon Spaarplus	5,20	5,20
ABN Beleg.fonds	58,50	58,00
ALBEFO	50,20	50,50
Aldollar BF $	26,30	26,50
Alg.Fondsenbez.	222,00	222,00
Alliance Fund	10,50	10,50
Amba	11,00	11,00
Amro North Am.F.	61,60	62,20
Amvabel	74,90	75,70
Asian Tigers F.	56,90	57,40
Asian Select. F.	49,00	49,50
Austro Hung. F.	3,90	3,90
Bemco RentSel.	54,50	55,00
Bever Belegg.	3,30	3,35
CLN Obl. Div. F.	106,60	107,20
CLN Obl.Waardef.	111,40	111,80
Delta Lloyd Inv.	26,50	27,50
DP America Gr.F.	33,30	34,50
Dp Energy.Res.	43,00	39,00
EGF Investm.	123,00	121,00
EMF Rentefonds	65,60	65,80
Eng-Holl.Bel.T1	10,00	10,00
Envir.Growth F.	47,50	47,50
Esmeralda part.	32,90	33,40
Eur.Ass. Trust	5,70	5,60
EMS Growth Fund	101,90	102,00
EMS Income Fund	101,30	101,10
EMS Offsh. Fund	100,20	100,20
EOE Dutch St.IF	293,00	296,00
Eur.Growth Fund	47,00	47,00
Euro Spain Fund	5,80	5,80
Far East Sel.F.	53,60	53,00
Gim Global	50,60	51,00
Groeigarant	1,58	1,58
Holland Fund	67,00	68,50
Holl. Eur. Fund	45,10	45,00
Holl. Obl.Fonds	120,20	120,80
Holl. Pac. Fund	98,00	98,50
Holl.Sel.Fonds	79,40	79,50
Innovest	81,30	81,80
Interbonds	538,00	538,00
Intereffekt 500	30,20	31,00
Intereffekt wt	104,70	107,80
Investa part.	67,20	67,20
IS Himal.Fund $	7,40	7,40
Jade Fonds	137,00	142,50
Japan Fund	17,20	17,50
Jap.Ind.Alpha F.	8200,00	8100,00
Jap.Sect.Rat.Yen	7000,00	6500,00
Korea Pac.Tr. $	9,00	9,00
Mal.Capital F.$	5,60	6,00b
Mees Obl.Div.F.	113,70	114,30
Mexico Income F.	21,50	21,50
MK Int.Ventures	9,50	9,50
Mondibel	74,50	74,50
Nat.Res.Fund	1120,00	1125,00
Nedufo A	123,00f	121,00a
Nedufo B	124,00	124,00
NMB Dutch Fund	41,50	42,00
NMB Geldmarkt F.	53,79	53,82
NMB Global Fund	44,00	45,40
NMB Oblig.Fonds	35,10	35,20
NMB Spaard.F.	100,60	100,69
NMB Rentegr. F.	115,30	115,30
NMB Vast Goed F.	37,90	37,80
New Asia Fund	6,00	6,00
Nomura Warr. F.	0,95	1,05
Obam, Belegg.	233,00	234,50
OAMF Rentefonds	13,05	–
Orange Fund	19,60	19,70
Pac.Dimensions	80,00	82,00
Pac.Prop.Sec.F.	30,00	30,70
Pierson Rente	111,10	111,20
Postb.Belegg.f.	55,60	55,70
Postb.Verm.gr.f.	53,20	53,20
Prosp.Int.HIP $	3,90	3,90
Rentalent Bel.	144,40	144,50
Rentotaal NV	34,60	34,70
RG Divirent F.	48,00	48,20
RG Florente	112,10	112,30
RG SP Groen	53,60	53,80
RG SP Blauw	50,00	50,20
RG SP Geel	46,40	46,90
Rodin Prop.$	95,00	95,00
Rolinco cum.p	70,40	70,80b
Schrod.Int.Pr.F	29,50	29,50
Sci/Tech $	14,00	14,00
Technology Fund	19,20	19,20
Tokyo Pac.Hold.	210,00	218,00
Trans Eur.Fund	77,20	77,70
Transpac.F.Yen	290,00	292,00
Uni-Invest	15,10	15,00
Unico Inv.Fund	75,30	76,00
Unifonds DM	29,00	29,50
Vaste Waard.Ned	65,40	65,40
Vast Ned	108,70	110,30
VIB NV	59,70	59,40
VSB Mix Fund	50,10	51,20
VSB Rente Fonds	107,90	108,00
WBO Intern.	66,50	68,00
Wereldhave NV	114,50	114,50
Yen Value Fund	78,10	78,50
ZOM Florida F.$	46,40	46,30

Parallelmarkt

Alanheri	29,70	29,70
ABF	106,90	106,90
Berghuizer Papier	47,00	46,80
Besouw Van cert.	56,70	56,70
Biogrond Belegg.	10,90	10,90
Comm.Obl.F.1	96,20	96,30
Comm.Obl.F.2	96,10	96,20
Comm.Obl.F.3	96,30	96,40
De Drie Electr.	11,70	12,20
Delta Ll.Dollarf.	62,20	62,50
Delta Lloyd ECU	60,10	60,10
Delta Lloyd Mix	57,40	57,80
Delta Lloyd Rent	56,80	56,90
Delta Lloyd Vast	55,30	55,30
Dico Intern.	90,00	93,00
DOCdata	6,90	6,80
Dutch Take Ov.T.	44,50	44,50
Ehco-KLM Kleding	38,50	40,00
E&L Belegg.1	63,80	64,20
E&L Belegg.2	70,60	70,90
E&L Belegg.3	105,30	105,30
E&L Belegg.4	74,80	75,00
E&L Kap.Rente F.	102,50	102,60
Free Record Shop	27,70	27,70
Gaia Hedge I	109,20	109,20
Geld. Papier c.	67,90	69,00
German City Est.	46,70	46,50
Gouda Vuurvast	75,00	77,00
Groenendijk	46,00	46,10
Grontmij	48,70	48,20
HCA Holding	47,10	47,10
Helvoet Holding	37,50	38,00
Hes Beheer	37,50	37,50
Highlight Dev.	17,00	17,00
Homburg cert.	1,10e	1,15
Inter/View Eur.	3,10	3,10
Kühne+Heitz	41,50	42,50
LCI Comput.Gr.	5,50e	5,70
Melle, van nrc	38,00	41,20
Nedcon Groep	40,00f	39,90
Nedschroef	89,50	89,70
Neways Elec.	6,30	6,30
New Eur.Htls DM	20,50a	20,00a
Newtron Hold.	1,70	1,70
Pan Pac. Winkel	11,00	11,00
Pie Medical	4,90	4,90
Simac Techniek	13,00	13,00f
Sligro Beheer	48,20	48,20
Suez Gr.Fund	51,00	51,40
VHS Onr. Goed	1,40	1,10f
Vilenzo Int.	37,10	38,50
Welna	240,00	241,00
Wereldhave	4,30	4,30a
Weweler	33,00	33,80

Wall Street

allied signal	41 1/4	44 1/8
amer.brands	42 7/8	44 1/2
amer.tel.tel	39 1/8	39 3/8
amoco corp	48 5/8	49
asarco inc.	21 3/8	21 7/8
bethl. steel	13 3/8	14 1/8
boeing co	46 1/8	46 5/8
can.pacific	17 3/8	–
chevron	68 1/8	68 1/2
chiquita	40	40 3/8
chrysler	11	11 5/8
citicorp	10 3/4	10 1/4
cons.edison	28	28 1/2
digit.equipm.	53 7/8	56 1/8
dupont nemours	46	46 1/4
eastman kodak	46 1/2	47 3/4
exxon corp	58 1/4	58 1/2
ford motor	27 3/4	28 1/4
gen. electric	74	76 3/4
gen. motors	27 3/4	28 1/2
goodyear	50 1/8	53 5/8
hewlett-pack.	54	56 3/8
int. bus.mach.	89 3/8	90 3/8
int. tel.tel.	54 1/8	57 7/8
klm airlines	24 1/2	23 3/4
mcdonnell	70	72 7/8
merck co.	165 3/8	166 1/8
mobil oil	67 3/8	66 5/8
penn central	26 1/2	26 1/2
philips	17 3/8	17 1/2
primerica	39 3/8	39 1/8
royal dutch	82 3/4	83 1/8
sears roebuck	35 5/8	36 1/2
sfe-south.pac.	12 7/8	13 3/4
texaco inc.	59 1/8	59 3/4
united techn.	52 1/4	54
westinghouse	16 3/4	17 1/2
whitman corp	13	13 1/4
woolworth	25 1/2	26 7/8

Advieskoersen

amerik.dollar	1,640	1,760
austr.dollar	1,23	1,35
belg.frank (100)	5,31	5,61
canad.dollar	1,410	1,530
deense kroon (100)	27,45	29,95
duitse mark (100)	110,00	114,00
engelse pond	3,06	3,31
finse mark (100)	39,75	42,25
franse frank (100)	31,35	34,10
griekse dr. (100)	0,85	1,05
ierse pond	2,85	3,10
ital.lire (10.000)	13,70	15,40
jap.yen (10.000)	131,00	137,00
joeg.din.t/m 100	–	–
noorse kroon (100)	27,10	29,60
oost.schill. (100)	15,75	16,25
port.escudo (100)	1,16	1,34
spaanse pes. (100)	1,67	1,83
turkse pond (100)	0,0275	0,0435
zweedse kr. (100)	29,30	31,80
zwits.fr. (100)	123,75	128,25

Wisselmarkt

amerik.dollar	1,70915-1,71165
antill.gulden	0,9405-0,9705
austr.dollar	1,2949-1,3049
belg.frank (100)	5,4690-5,4740
canad.dollar	1,47475-1,47725
deense kroon (100)	28,905-28,955
duitse mark (100)	112,7000-112,7500
engelse pond	3,2000-3,2050
franse frank (100)	32,980-33,030
griekse dr. (100)	0,9270-1,0270
hongk.dollar (100)	21,7750-22,0250
ierse pond	2,9905-3,0005
ital.lire (10.000)	14,845-14,895
jap.yen (10.000)	135,805-135,905
nwzeel.dollar	0,9242-0,9342
noorse kroon (100)	28,580-28,630
oostenr.sch. (100)	16,0110-16,0210
saudi ar.ryal (100)	45,4750-45,7250
spaanse pes. (100)	1,7640-1,7740
surin.gulden	0,9380-0,9780
zweedse kr. (100)	30,770-30,820
zwits.frank (100)	126,485-126,535
e.c.u.	2,2860-2,2910

Index Amsterdam

CBS-koersindex(1983=100)

algemeen	190,60	191,40
id excl.kon.olie	182,70	183,40
internationals	195,70	196,50
lokale ondernem.	186,80	187,50
id financieel	132,70	133,40
id niet-financ.	239,10	239,70

CBS-herbeleggingsindex (1983=100

algemeen	271,50	272,60
id excl.kon.olie	245,70	246,70
internationals	290,40	291,60
lokale ondernem.	250,70	251,60
id financieel	195,60	196,70
id niet-financ.	303,50	304,30

CBS-stemmingsindex (1987=100)

algemeen	88,40	88,70
internation	82,40	82,40
lokaal	89,20	89,50
fin.instell	89,40	90,20
niet-financ	89,40	89,60
industrie	98,90	99,30
transp/opsl	100,10	99,80

Goud en zilver

Zilver onbewerkt geen notering, vorige 180-250, bewerkt geen notering, vorige 290 laten. (n.b. In verband met de feestdagen is er heden, maandag, geen notering opgemaakt).

Dow Jones

Industrie 3.163,92

+ 62,40

OPTIEBEURS

	serie			omzet	v.k.	s.k.
abn amro	c	jan	42,50	349	0,30	0,30
ah	c	jan	80,00	295	0,60	0,60
ah	c	jan	85,00	406	0,10	0,10
akzo	c	jan	125,00	325	9,00	9,30
akzo	c	apr	135,00	338	5,20	6,00
akzo	c	apr	140,00	341	3,40	3,40a
eoe	c	jan	270,00	204	8,80	9,30
eoe	c	jan	275,00	478	5,10	5,30
eoe	c	jan	280,00	555	2,50	2,50
eoe	c	jan	285,00	746	1,20	1,10
eoe	c	jan	290,00	325	0,50	0,50
eoe	c	okt	280,00	317	13,50	13,30
eoe	p	jan	265,00	267	0,60	0,40
eoe	p	jan	270,00	574	1,20	0,80
eoe	p	jan	275,00	577	2,20	1,80
eoe	p	jan	280,00	1134	4,70b	4,00
eoe	p	okt	270,00	307	9,00a	8,00
gist	c	apr	35,00	212	1,00b	1,10
hoog	p	jan	45,00	238	1,80	1,90
klm	c	jan	35,00	226	6,70	5,90a
klm	c	jan	37,50	235	4,10	3,70a
klm	p	jan	32,50	277	0,30a	0,10
klm	p	apr	35,00	250	1,00a	0,70
klm	p	apr	40,00	280	1,80a	2,00
klm	p	apr	42,50	263	3,20a	2,80
klm	p	jul	40,00	250	2,20	2,40b
klm	p	jul	42,50	257	3,80a	3,60
klm	p	jul	45,00	250	5,00a	4,80b
nedl	c	jan	50,00	355	5,70	6,20
nedl	c	jan	55,00	1121	2,00	2,20
nedl	p	jan	55,00	679	1,50	1,40
nedl	p	apr	60,00	350	6,70a	5,40
phil	c	jan	30,00	253	0,80	0,50
phil	c	apr	32,50	217	1,30	1,20
phil	c	apr	35,00	246	0,70	0,60
phil	c	apr	37,50	422	0,30	0,30
phil	c	apr	40,00	300	0,20a	0,20
phil	c	o93	30,00	802	6,30	5,90
phil	c	o95	20,00	454	13,00	12,00
phil	p	jan	30,00	291	0,80	1,10
phil	p	jan	32,50	211	2,80	3,20
phil	p	jul	27,50	208	1,20	1,30
phil	p	jul	30,00	269	2,20	2,40
phil	p	o93	30,00	361	3,40	3,60b
phil	p	o96	35,00	519	6,90b	6,90
top5	c	jan	540,00	319	7,80	7,60
top5	p	jan	540,00	277	6,70	5,40a
unil	c	jan	160,00	221	15,00	16,00
unil	c	apr	160,00	203	18,00	19,00
unil	p	jan	170,00	203	1,00	0,80

a = laten
b = bieden
c = ex-claim
d = ex-dividend
e = gedaan + bieden
f = gedaan + laten
g = bieden + ex-div.
h = laten + ex-div.
k = gedaan + h
l = gedaan + g
vk = slotkoers vorige dag
sk = slotkoers gisteren

Amstenrade

Wij danken u voor het genoten vertrouwen in 1991 en wensen u een gelukkig en voorspoedig 1992.

Caravanimport Feijts

Hoofdstraat 84, Amstenrade. Tel. 04492-1860

De zaak met de grootste keus en de blijvende service.

Beek

TRAITEUR
Gelissen
BEEK

Maastrichterlaan 122, Beek
Tel. 046-371994
Fax.: 046-377800

Verzorging van:

diners, party's, recepties, hors d'oeuvres, koude buffetten

Wij wensen onze klanten, vrienden en bekenden een voorspoedig 1992.

Beeker Tuincentrum
J.F. WALTHER
Adsteeg 31, 6191 Beek (L.). Tel.: 046-372661
Alles voor uw tuin.
Wij wensen u allen een voorspoedig 1992.

CHINEES-INDISCH RESTAURANT
Bestelservice tot 21.00 uur open
Wij wensen onze vrienden, klanten en bekenden een zalig en voorspoedig nieuwjaar toe.
Dagelijks geopend van 11.30 tot 23.00 uur.
Zaterdags en zondags van 11.30 tot 23.45 uur.

Berg en Terblijt

Cerfontaine

wenst iedereen een voorspoedig 1992

Brunssum

Wij danken u voor het genoten vertrouwen in het jaar 1991 en wensen u een gelukkig en voorspoedig 1992.

HOEVENAARS ASSURANTIËN BV

Bouwbedrijf Butten b.v.
6441 LD Brunssum
Telefoon 045-253316

Wij wensen al onze cliëntèle, familie, vrienden en bekenden een gelukkig en voorspoedig 1992.

Schildersbedrijf Math. Voets b.v.
Voets kunststofverwerking b.v.
Raadland 6, 6441 PA Brunssum.
Telefoon 045-253783
wensen cliëntèle, vrienden en kennissen een voorspoedig 1992

Wij danken u voor het genoten vertrouwen in 1991 en wensen u een gelukkig en voorspoedig 1992.

HAN VAN GINNEKEN MARTENSDIJK AUTO'S

Trichterweg 109, Brunssum
Tel. 045-229066

TAXI BRUNNA

4- en 7-pers. taxi, 8-pers. minibustaxi, rolstoelvervoer en groepsvervoer.
Dag en nacht.
De nieuwste Mercedes-taxiwagens; ook oldtimers en touringcars.

Maastrichterstraat 155, Brunssum.
Tel.: 045-257777

Wenst al zijn cliëntèle, vrienden en kennissen en medewerkers een zalig kerstfeest en een voorspoedig 1992.

WIJKCENTRUM
DE KAJ
TREEBEEK

Wij wensen u allen een voorspoedig 1992
Stichting Exploitatie Wijkcentrum „In de Kaj" Treebeek,
Sterrenstraat 64A, Brunssum.

Bakkerij Smeets en medewerkers
Rumpenerstraat 59, Brunssum
danken u voor het genoten vertrouwen in het jaar 1991 en wensen u een
Gelukkig en voorspoedig 1992

Wij danken u voor het genoten vertrouwen in het jaar 1991 en wensen cliëntèle, vrienden en bekenden een voorspoedig nieuwjaar.

Slagerij L. Huben
Kerkstraat 79
Brunssum
Tel. 045-252733

Bunde

AUTOMOBIELBEDRIJF
Nic Nijsten B.V.
Sportlaan 22, Bunde
gem. Meerssen
telefoon (043) 641644-641781
wenst iedereen een voorspoedig en gelukkig nieuwjaar

Wij danken u voor het genoten vertrouwen in het jaar 1991 en wensen u een gelukkig en voorspoedig 1992.

ECHTE BAKKER
LOU MINGELS
Papenweg 6 Bunde tel. 641366

Cadier en Keer

Een gelukkig en zeer voorspoedig nieuwjaar wenst u
Timmerbedrijf
A.G. Schreurs en zoon
Limburgiastraat 123, Cadier en Keer
Telefoon 04407-1339

Een voorspoedig nieuwjaar wenst u
Assurantiekantoor J. NELISSEN
Limburgerstraat 125, 6267 CC Cadier en Keer. Tel. 04407-1504
Adviesbureau, verzekeringen, financieringen; hypotheken

Epen

J. BESSEMS-PLOEMEN
wenst cliëntèle, familie en bekenden een gelukkig nieuwjaar.

Elsloo

Auto- en schadebedrijf
John Dohmen
Schutterstraat 2, Elsloo
tel. 046-374732
wenst alle klanten, vrienden en bekenden het allerbeste in 1992.

Aan al onze klanten van harte dank voor het genoten vertrouwen in 1991. Wij wensen u een zalig en voorspoedig nieuwjaar.

SLAGERIJ
J. LAMBRICHTS-LEMMENS
Grotestraat 33 Meers-Elsloo
Tel. 046-331297

Eygelshoven

Wij wensen onze cliëntèle, familie en bekenden allen een

ZALIG EN VOORSPOEDIG NIEUWJAAR

GEBR. GELISSEN B.V.
transportbedrijf, containerverhuur levering zand, grind en bouwblokken
Molenweg 41, Eygelshoven
tel. 045-351365
Mareweg 15, Schimmert
tel. 04404-1724

Wij wensen u een zalig en voorspoedig nieuwjaar

KEURSLAGERIJ VAN THOOR
Laurastraat 9
Eygelshoven
Telefoon 045-351208

Eys

Electro techniek
CONJAERTS b.v.
wenst haar cliëntèle een gelukkig nieuwjaar.
Eys - Grachtstraat 11A, tel. 04451-1441

St.-Geertruid

Rabo Bank
ST.-GEERTRUID
JULIANAWEG 25
wenst alle cliënten een zalig nieuwjaar

Schilder- en behangbedrijf
F. PITTIE
Gespec. in het Italiaanse Stucco Antico
Julianaweg 23, St.-Geertruid, tel.: 04408-1736, wenst al zijn cliëntèle, vrienden en familie een voorspoedig 1992.

Geleen

HYPOTHEKEN
PENSIOENEN
VERZEKERINGEN
FINANCIERINGEN

BSB ASSURANTIËN
Mauritslaan 105
6161 HT Geleen
Tel. 046-744844

Met onze dank voor de prettige relatie gedurende het afgelopen jaar wensen wij u prettige kerstdagen en een gelukkig nieuwjaar

Ron Bakkers
Ton Schmeits
Ellen Steuls

AUTORIJSCHOOL
Gerrit Geelen
Erkend B.O.V.A.G.
Wenst al zijn leerlingen en examinatoren veel geluk en voorspoed in het nieuwe jaar

Veen naamplatenfabriek graveerindustrie zeefdrukkerij
een gelukkig en voorspoedig 1992
Industrieweg 15, 6163 ah geleen, tel. 046-741414

Hartelijk dank, aan al onze klanten voor het genoten vertrouwen in 1991. Wij wensen u een zalig en voorspoedig nieuwjaar.

Brood- en Banketbakkerij
FR. LOHMEYER
Rijksweg-Noord 38, Geleen. Tel. 046-743682

Gespecialiseerd in BMW
GARAGE GENE PETERS
GELEEN
Jos Klijnenlaan 50a
tel. 046-753029
- APK alle merken
- SCHADETAXATIES
- SERVICE + ONDERHOUD
Al meer dan 25 jaar BMW-ervaring

CENTRALE VERWARMING-SERVICEDIENST
HOUBEN SERVICE
Landelijk erkend installateur
Gas - water - sanitair - verwarming - keukens - luxe badkamers
Wij wensen alle familie, vrienden, bekenden en zakenrelaties een voorspoedig 1992 toe
Asterstraat 53, Geleen

BRAMUCO B.V.
Holweg 4, 6161 DA Geleen. Tel. 046-749380
WENST ALLE RELATIES EEN VOORSPOEDIG 1992

Glanerbrook
Sport- en Rekreatiecentrum Geleen

Raad van commissarissen, direktie en medewerkers van Sport- en Rekreatiecentrum Glanerbrook B.V. wensen iedereen een grenzeloos sportief 1992.

Glanerbrook BV
Kummenaedestraat 45
Telefoon 046-74.69.88

Caessens Assurantiën
Uw bekend adres voor al uw verzekeringen
Rijksweg Zuid 195, Geleen.
Tel. 046-750047
dankt alle cliëntèle voor het genoten vertrouwen en wensen u een voorspoedig nieuwjaar

auto- en motorrijschool
Pierre Schiffers
Wij wensen u allen een voorspoedig 1992
Eloystraat 82, 6166 XS Geleen
Tel. 046-746580

Aannemersbedrijf van grond- en kabelwerken
P.H. Brandts en Zonen B.V.
Holweg 4, 6161 DA Geleen. Tel. 046-742493
WENST ALLE RELATIES EEN VOORSPOEDIG 1992

Wij wensen u allen een voorspoedig 1992
Eussen
brood en banket, chocolaterie
Pieterstraat 3, tel. 046-741724
6166 AN Geleen

Taxi Centrale b.v.
dag- en nachtdienst
Hoolwerweg 5
6161 DE Geleen
046-749000
wenst al haar relaties en vrienden een zalig nieuwjaar
A-TAX

Geulle

Complete woninginrichting
COEN VISSERS
Hulserstraat 83, Geulle
tel. 043-641308
wenst zijn vrienden en cliëntèle
GELUKKIG NIEUWJAAR

RALON CARAVAN-IMP.
José en Wiel Ramakers
Brommelen 58A Geulle - 043-645079
Tevens: STACARAVANS
Zalig nieuwjaar familie, vrienden en begunstigers

Gebr. Bollen
ramen en deuren
Broekhoven 1, Geulle

Wij wensen u een gelukkig en voorspoedig 1992.

Transportbedrijf
Gebr. Troquet
Aan de Maas 14-16, 6243 NA Geulle
tel. 043-641357, b.g.g. 646556
Wij danken voor het genoten vertrouwen in het jaar 1991 en wensen u een gelukkig en voorspoedig 1992.

van BREDERODE AUTO'S B.V.
Hussenbergstr. 46-48, 6243 AJ Geulle. Tel. 648023
Wij danken al onze klanten voor het genoten vertrouwen in het afgelopen jaar en wensen hen een voorspoedig 1992.

Grevenbicht

INTERNATIONAAL HANDELS- EN TRANSPORTBEDRIJF
DE ZWART B.V.
Julianalaan 58-60 Grevenbicht
Aan al onze relaties onze hartelijke dank voor het genoten vertrouwen dat wij van hen mochten ontvangen in het afgelopen jaar 1991
Wij wensen onze vrienden en relaties een voorspoedig en gelukkig 1992

Gronsveld

Gebr. P. en H. Schrijnemaekers
Oliehandel
Stationsstraat 75, Gronsveld,
tel. 04408-1225/1239
wensen u een gelukkig en voorspoedig 1992.

Aan al onze relaties onze hartelijke dank voor het genoten vertrouwen dat wij van hen mochten ontvangen in het afgelopen jaar.
Wij wensen onze vrienden en relaties een voorspoedig en gelukkig 1992.

CONINX KEUKENS B.V.
Rijksweg 59a Gronsveld. Tel. 04408-1900

Heerlen

Drukkerij Leufkens
DRUK kunst
Wij wensen u een positief
'92
Akerstraat 35a,
6411 GW Heerlen
tel.: 045-713399
fax: 045-741286
KUNST druk

Voor het genoten vertrouwen in het jaar 1991 zeggen wij onze clientèle hartelijk dank en wensen hen een voorspoedig 1992.

A. Schlösser
Akerstraat 36, Heerlen
Tel. 045-719684

Aan al onze relaties onze hartelijke dank voor het genoten vertrouwen, dat wij van hen mochten ontvangen in het afgelopen jaar. Wij wensen onze vrienden en relaties een voorspoedig en gelukkig 1992

Limburgs Accu Centrale
F. Hartendorp en Zoon
Gràsbroekerweg 67, Heerlen, tel. 045-72...

Nieuwjaarsshow van TROS met méér dan honderd sterren

Groots gala rond nieuwe televisie-onderscheiding

● *Enkele medewerkers aan het TV Ster Gala: (v.l.n.r.) Irene Moors, Peter Lusse, Sylvia Millecam en Peter Jan Rens.*

Van onze rtv-redactie

HEERLEN – De TROS pakt op de eerste dag van het nieuwe jaar fors uit. Het TROS-Kompas TV Ster Gala van deze omroep is een twee uur durende televisie-happening – een kruising tussen Televizierring- en Oscaruitreiking – waarbij ruim 750 gasten, allen afkomstig uit de televisiewereld, aanwezig zullen zijn. Uitgereikt wordt de TROS-Kompas TV Ster, een nieuwe Nederlandse tv-onderscheiding.

De lezers van het kleine omroepblad konden hun favoriete tv-persoonlijkheden of -programma's kiezen in negen categorieën. Nederland zal tot morgen moeten wachten om te zien wie er wint. Internationale sterren reiken de prijzen uit aan nationale sterren. Aan deze sterrenregen op nieuwjaarsdag werken meer dan honderd mensen mee. Onder hen: Astrid Joosten, Ron Brandsteder, Hennie Huisman, André van Duin, Willeke Alberti, Jules Deelder, Irene Moors, de acteurs en actrices uit Medisch Centrum West, Goede Tijden Slechte Tijden en De Zomer van '45, Koos Postema, Willem Duys, Peter Lusse, Marylou van Steenis, Sylvia Millecam, Carry Tefsen, Peter Jan Rens, Viola Holt, Catherine Keyl, Martin Gaus, Lucien en Karel uit 'De Vlaamsche Pot', Leonie Sazias en presentatrice Linda de Mol.

Debbie de Jong, de uitvoerend producent van deze John de Mol produktie, is sinds september full-time met het gala bezig. „Ik ben, zeg maar, de moederkloek die over alles heen hangt, de schakel tussen alles. Ik ben voor alles verantwoordelijk. Van de gebruikte paperclips tot en met het feest na afloop. Toen ik in september begon was er nog niets. Dat betekent dus: heel hard werken, eigenlijk dag en nacht."

De regisseur van het gala, Henny Budie: „In het begin ben je vooral heel veel aan het vergaderen. Over de opzet, die daarna nog 86 keer gewijzigd wordt. Het definitieve raamwerk is er pas sinds een week of twee. Dan pas kun je beginnen met beelden opnemen die tussen de uitreikingen en showblokken door moeten komen. Voor de kerst hebben we die beelden in drie dagen gemonteerd. Daarna werd het decor gebouwd en uitgelicht. In het weekeinde hebben we gerepeteerd."

Budie heeft in het verleden ook een aantal uitzendingen van de uitreiking van de Televizierring geregisseerd. „Dat is toch een soort instituut geworden, die ring. Iedereen wil hem graag winnen. Maar het nadeel is dat er maar één programma kan winnen. Tijdens de verkiezing van morgen zijn er negen categorieën. Ik vind het bijvoorbeeld wel aardig om nu eens te kijken wie volgens de kijker de leukste talkshow maakt. Dat zou nog wel eens verrassend uit kunnen pakken."

Het gala moet een jaarlijks terugkerend festijn worden. „Als het Nederlandse publiek zoiets leuk vindt tenminste. Misschien dat er in de toekomst dan ook sterren zijn voor de fraaiste decors, de beste belichting en het mooiste geluid."

Ballet

De opening van het gala wordt verzorgd door het Hollands Show Ballet. Verantwoordelijk voor dat deel zijn de produktieleidster van het ballet, Els Verberk en choreograaf Barry Stevens. „Het ballet is samengesteld door Els," vertelt Stevens. „Dat werkt voor mij heel makkelijk omdat ik dan verzekerd ben van kwaliteit."

De hele voorbereiding kostte de twee dansers twee à drie maanden werk. De uiteindelijke repetities met het ballet nemen zo'n twee weken in beslag. Het openingsnummer duurt uiteindelijk drie minuten. „Er zit ongelooflijk veel werk in zo'n nummer. Dat beseffen de meeste mensen niet als ze naar een drie minuten durende dans zitten te kijken."

De lange voorbereiding moet uiteindelijk resulteren in een perfect showblok. „Dat is het moeilijkste moment voor ons, als het programma begint. We kunnen de dansers dan alleen nog even oppeppen. Daarna gaan we met zwetende handen voor de monitor zitten hopen dat alles goed gaat. Dan moet je het overgeven aan de mensen die het uiteindelijk moeten gaan doen."

Frans van Dusschoten veertig jaar artiest

'Het begon allemaal met De Bonte Dinsdagavondtrein...'

DOOR HANS VISSER

ALKMAAR – Een beetje onopvallend vierde Frans van Dusschoten deze maand zijn veertigjarig artiestenjubileum. In alle bescheidenheid, want de Castricummer houdt niet zo van ophef. Hij had het allemaal liever wat in de huiselijke sfeer gehouden, lekker eten met familie en goede vrienden. Maar toch, zo'n jubileum van een man met een dergelijke staat van dienst in het Nederlandse amusement blijft niet onopgemerkt.

December 1951 nam hij ontslag bij Elsevier, 'als duvelstoejager van de advertentie-afdeling'.

Diezelfde dag nog liet hij zich inschrijven als artiest. Zijn specialiteit: imitaties van allerhande bekende Nederlanders, niet van echt te onderscheiden. „Het zat er een beetje in," zegt hij. „Mijn ouders namen me altijd al veel mee naar het theater en vanaf mijn vijftiende deed ik niet anders dan zo hier en daar optreden. Op de middelbare school, maar ook op talentenjachten."

„Veel succes had ik daar niet, maar na elke afwijzing probeerde ik mijn optreden te verbeteren. Tot ik in 1949 mocht meedoen aan de 'Derde Bonte Dinsdagavondtrein', een radioprogramma voor amateurs. De jury bestond uit Toon Hermans, Jan van Ees, Alex de Haas en Emmy Arbous. Ik kreeg de eerste prijs en meteen daarna begonnen de impressario's te bellen."

„Je kwam te staan op avonden met een conférencier, een goochelaar, accrobaten en noem maar op. Dat leverde me op den duur zo veel werk, dat ik besloot professioneel artiest te worden.

Mijn vader was daar niet echt voor. Dat had mij liever in een vaste betrekking bij de overheid gezien met voor later een goed pensioen. Toch zat hij altijd op de eerste rij."

● *Frans van Dusschoten: „De mensen hebben niet meer het geduld om naar een lange conférence te luisteren."*

„Ik had dan zo programmaatje van tweemaal een kwartier. Je imiteerde niet alleen stemmen, maar zong ook liedjes zoals bij voorbeeld Wim Sonneveld dat zou doen, met een door jezelf aangepaste tekst. Het wordt me nog wel eens gevraagd, maar als je dat imiteren niet bijhoudt, raak je het kwijt."

Feestavonden

Van Dusschoten werkte ook als presentator van de feestavonden waar hij optrad, tot in de jaren zestig de belangstelling van het publiek, onder invloed van de televisie begon te veranderen. Het cabaret verdween. Dezelfde televisie lijfde ook Van Dusschoten in. Met zijn schat aan stemmetjes speelde hij een belangrijk rol in razend populaire serie 'De Fabeltjeskrant'.

„Natuurlijk een overgang, maar daar heb ik nooit zo bij stilgestaan, het was voor mij een logische overgang. Maar als ik terugkijk verbaast het me wel dat ik het twintig jaar leuk heb gevonden om elke avond weer voor een schnabbel het land in te gegaan. Het was plezierig, ik had succes en het had iets avontuurlijks."

De derde fase in zijn carrière kwam met de André van Duin Revue. Toen Joop van den Ende, na het verdwijnen van de Snip & en Snap Revue, besloot een nieuwe Nederlandse revuetraditie op te bouwen met Van Dusschoten en Van Duin als aangever en komiek, een nieuw dragend duo.

„Joop kwam een keer kijken toen ik een avond presenteerde, waar André een van de artiesten was. Een goed duo stel je niet zo maar even samen, dat ontstaat. Maar het was de gouden hand van Joop om ons samen te voegen, net zo goed als toen hij in 1969 besloot om met 'De Fabeltjeskrant' te gaan reizen. Een perfecte theaterman, die ik van een heel klein tot een internationaal producent heb zien uitgroeien."

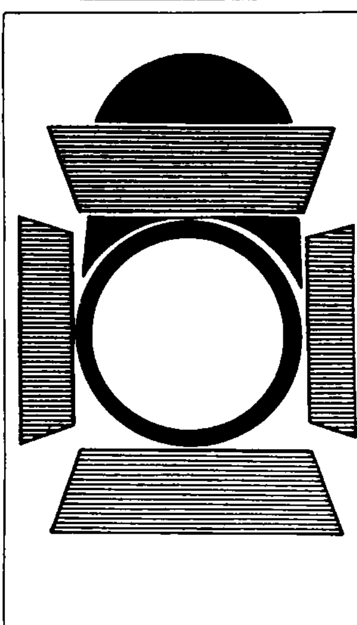
„Bij dat alles is het de vraag hoe lang de revue nog blijft doorgaan. In het buitenland is dit genre verleden tijd. In Nederland hebben we daarentegen een eigen publiek gekweekt van mensen die echt van revue houden. De tijd dat de revue door het theater werd verkocht als onderdeel van een theaterabonnement is nu echt voorbij. Maar je weet het nooit. Ik zou dan ook nog niet weten wat ik op mijn 65ste ga doen. Zolang het nog kan, blijf ik meedoen."

„Er is in die veertig jaar in het theater natuurlijk veel veranderd. Vooral het tempo ligt nu veel hoger. De mensen hebben niet meer het geduld om naar een lange conférence te luisteren. Maar ook technisch kan er veel meer. Bovendien komt tegenwoordig iedereen van een theateracademie, afgezien van een kleine groep die het toch zelf, op eigen kracht blijft proberen. Als ik nu zelf zou moeten beginnen? Ik geloof toch dat ik het zonder die academie zou doen."

Radio

„Aan de vorige revue heb ik niet kunnen meedoen, wegens een voetoperatie. Een heel vervelende tijd. Gelukkig kreeg ik het verzoek van Radio Noord-Holland om op vrijdagmiddag een programma te presenteren. Natuurlijk werd ik ook wel gevraagd om naar de revue te komen kijken. Ik verheugde me daar ook echt op, maar dan kom je daar en dan valt me toch tegen... Je zit in de zaal, het amuseert je niet. En kom je na afloop in de kleedkamer, dan weet je al niet eens meer waar ze het over hebben."

Een andere activiteit van Van Dusschoten is minder bekend. „In mijn woonplaats Castricum zit ik in kerkelijke werkgroepen en ik doe er vrijwilligerswerk voor de basiseducatie. Het is niet meer dan logisch dat mensen die vroeger nooit de kans hebben gehad verder te leren, alsnog de kans krijgen om bij te leren en zo de mogelijkheid krijgen om misschien een betere baan te vinden. Mijn werk is natuurlijk flauwekul maken, dus misschien zoek je in dit vrijetijdswerk onwillekeurig een soort tegenwicht."

Radio Luxemburg niet meer via de middengolf

HILVERSUM – De Luxemburgse zender Radio Luxemburg is gestopt met uitzendingen via de middengolf 208 meter. Radio Luxemburg zendt nu uit via de Astra-satelliet en is daardoor alleen via de kabel te ontvangen. Wel blijft het station via de kortegolf op 49,26 meter te beluisteren. Het nachtprogramma van de zender is op de FM-kanalen 6 en 33 te ontvangen.

Volgens de woordvoerder van het radiostation is gestopt met de uitzendingen via de middengolf omdat het station zich wil richten op het kwalitatieve betere stereo-signaal.

Radio Luxemburg maakt deel uit van de Luxemburgse CLT-familie. Het station trok in de jaren vijftig veel Nederlandse luisteraars en ging in de jaren zeventig de concurrentie aan met de toenmalige piraten Radio Veronica en Radio Noordzee.

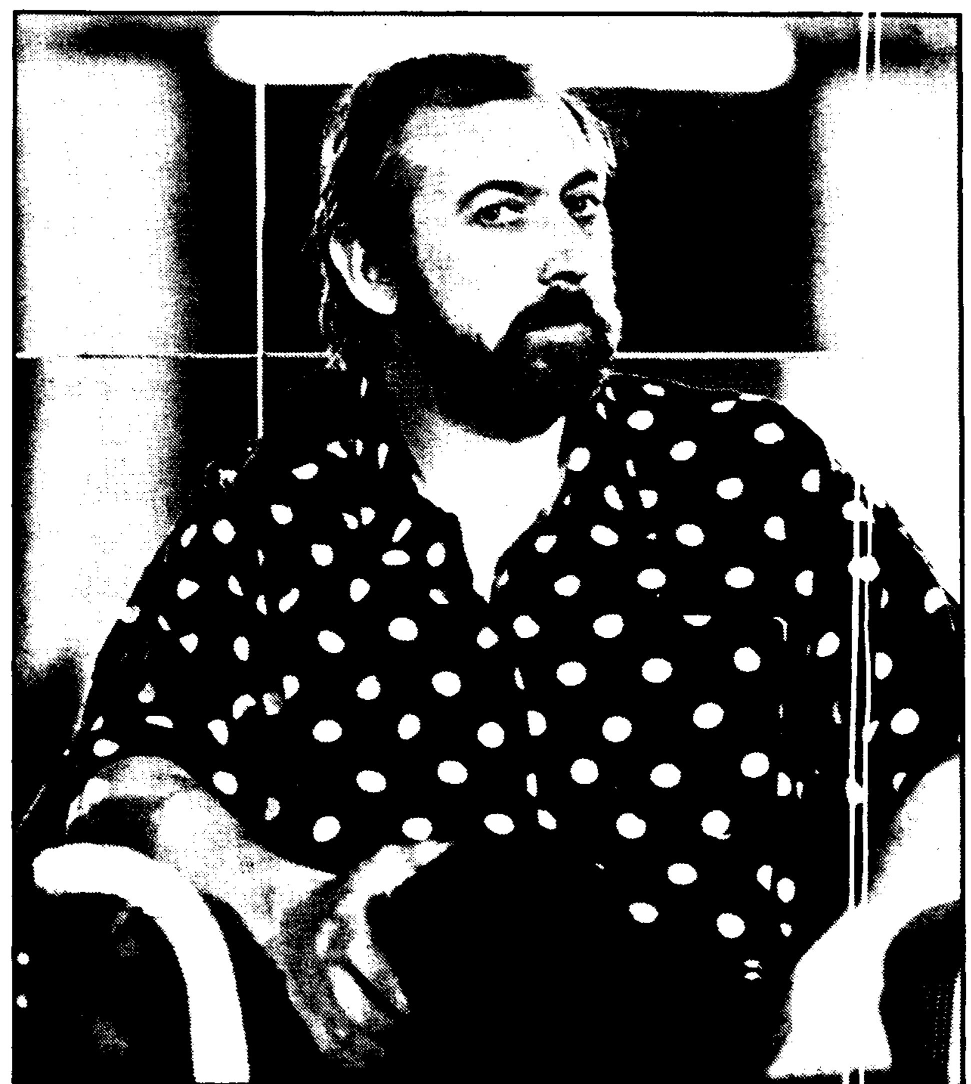
TROS moet opheldering geven over TV Krant

HILVERSUM – Het Commissariaat voor de Media wil van de TROS opheldering over de nieuwe programmagids TV Krant. Volgens het commissariaat lijkt het erop dat de TROS met het nieuwe blad de Mediawet overtreedt.

Volgens een woordvoerster van het commissariaat mag een publieke omroep wel een programmagids uitgeven, maar mag slechts maximaal 25 procent van de oplage in de losse verkoop worden verkocht. Bijna de gehele oplage van de TV-Krant wordt echter los in de kiosken aan de man gebracht.

Een TROS-woordvoerster stelt echter dat je als omroep als je een nieuw blad wilt uitgeven, toch ergens mee moet beginnen. „We streven er natuurlijk naar om snel abonnees te krijgen, zodat we kunnen voldoen aan die regeling. We zenden ook spotjes op tv uit om mensen abonnee te maken. Maar in zo'n beginfase kun je niet aan zo'n voorwaarde voldoen."

Het Commissariaat voor de Media wacht eerst het antwoord van de TROS af, alvorens wordt besloten of er al dan niet een sanctieprocedure wordt gestart.

● *Urbanus: óók hoofdrol in de strip 'Het lustige Kapoentje'.*

Urbanus komt na nieuwe show met derde film

BRUSSEL – De Vlaamse komiek Urbanus legt momenteel de laatste hand aan 'Meer moet dat niet zijn', een komische show die door de Vlaamse commerciële zender VTM en door de VARA zal worden uitgezonden. Daarna wil hij een derde speelfilm gaan maken. Urbanus zal begin volgend jaar samen met Karel Vereertbrugghen het scenario schrijven.

De Urbanus-films 'Hector' (1987) en 'Koko Flanel' (1990) waren zowel in België als in Nederland commerciële successen.

De Belgische striptekenaar Willy Linthout draait momenteel in Boedapest de tekenfilm 'Het lustige Kapoentje', naar een gelijknamige strip met Urbanus in de hoofdrol. In april volgend jaar zal deze pilotfilm aan verschillende tv-stations worden aangeboden. Indien de belangstelling groot is, zullen nog twaalf andere Urbanus-strips worden verfilmd.

Touwtrekken om sport op de radio duurt voort

Van onze rtv-redactie

HILVERSUM – NCRV en TROS blijven elkaar op het terrein van de radiosportuitzendingen op zaterdag te vuur en te zwaard bestrijden. Een voorstel van de TROS om vanaf 4 januari de strijdbijl te begraven en op Radio 1 een gezamenlijk sportprogramma te presenteren, is door de NCRV resoluut van de hand gewezen.

„Samenwerking met een omroep, die heeft aangekondigd het bestel te verlaten, is onmogelijk. Bovendien zou het de principes van het bestel nog verder ondermijnen. Wij brengen al jaren verslag uit van bepaalde zaterdagsporten omdat anderen dat niet deden en nog steeds niet doen. In een gezamenlijk programma zouden verslagen van prestaties van sporters, die uit principe niet op zondag willen spelen, helemaal ondersneeuwen," aldus de NCRV-top.

De TROS, die in de ogen van de NCRV in strijd met alle afspraken op Radio 1 op zaterdag met een sportprogramma begon, stelde samenwerking voor nadat de NCRV besloten had het zaterdagsportprogramma in januari van Radio 3 naar Radio 5 over te hevelen. Dit laatste is weer het gevolg van een gezamenlijk muziekprogramma, dat NCRV samen met de Nederlandse omroepen KRO en AVRO per 4 januari opstart.

De NCRV-sportuitzendingen zullen op de slecht beluisterde zender Radio 5 niet om zes uur (zoals tot dusverre op Radio 3), maar om vijf uur 's middags al moeten stoppen. „Dat betekent, dat we de resultaten van tal van sportevenementen niet meer kunnen melden en bovendien zal ik een aantal free-lancers moeten ontslaan," aldus een bedroefde NCRV-eindredacteur Eddy Jansen. De TROS gaat met het programma tot zeven uur 's avonds door.

Volgens TROS-programmaleider Ton Daalhuisen kosten beide rubrieken op jaarbasis elk een kwart miljoen gulden, terwijl reporters van beide omroepen vaak op hetzelfde sportveld zitten. Volgens Daalhuisen is de TROS niet voor 1 oktober 1992 uit het bestel weg en kan tot die datum uitstekend worden samengewerkt. „Na die datum wordt alleen al als gevolg van het A-omroep worden van VPRO en EO het hele radiolandschap veranderd."

Heerlen

Nederland 1

10.00 (TT) **Vrouw zijn.** Gevarieerd vrouwenmagazine. Presentatie: Henk Binnendijk en Tonneke Bijker.
10.50 **TV-Fruitmand.** Geestelijke liederen op verzoek.
11.15 **Overal en nergens.** Portret van de Zwitserse skikampioen Pirmin Zurbriggen. Herh.
13.00 **Nieuws voor doven en slechthorenden.**
16.00 **●● Journaal.**
16.08 **Kamilla en de dief.** 2-delige Noorse jeugdfilm. Met: Veronika Flaat, Dennis Storhoei, Agnete Haaland e.a. Deel 2. Herh.
17.40 **Tijdsein.** Actualiteitenrubriek. Jaaroverzicht.
18.08 **10 jaar Ronduit Club.** Verslag van de viering van het 10-jarig bestaan van de jongerenclub van de EO.
18.32 **Blackout.** Quiz. Presentatie: Bert van Leeuwen.
19.04 **Op weg naar Avonlea.** Amerikaanse serie. Afl.14: Jong geleerd.
19.50 **Mijmeringen.** Door prof. dr. W.J. Ouweneel.
20.00 **(●●+TT) Journaal.**
20.25 **De herberg van het zesde geluk.** Engelse speelfilm uit 1958 van Mark Robson over het waargebeurde verhaal van Gladys Aylward, die als Engels dienstmeisje in 1930 naar China gaat als zendelinge. Ze doet dit ondanks de tegenwerking van het zendingsgenootschap, dat haar helemaal niet uit wilde zenden. Het lukt haar om China te bereiken, waar ze een herberg opent. Hier dient ze het eten op en vertelt haar gasten tegelijkertijd het Evangelie. Het kost haar veel m oeite, maar ze slaagt erin het vertrouwen van de bevolking te winnen. Ook begint ze in de steek gelaten kinderen te adopteren. De situatie wordt precair, wanneer de Japanners het land binnenvallen. Gladys staat nu voor de vrijwel onmogelijke opdracht om haar kinderen in veiligheid te brengen.
22.59 **Morgen is het weer zover.** Gevarieerd eindejaarsmagazine met interviews, een panel en muziek.

Nederland 2

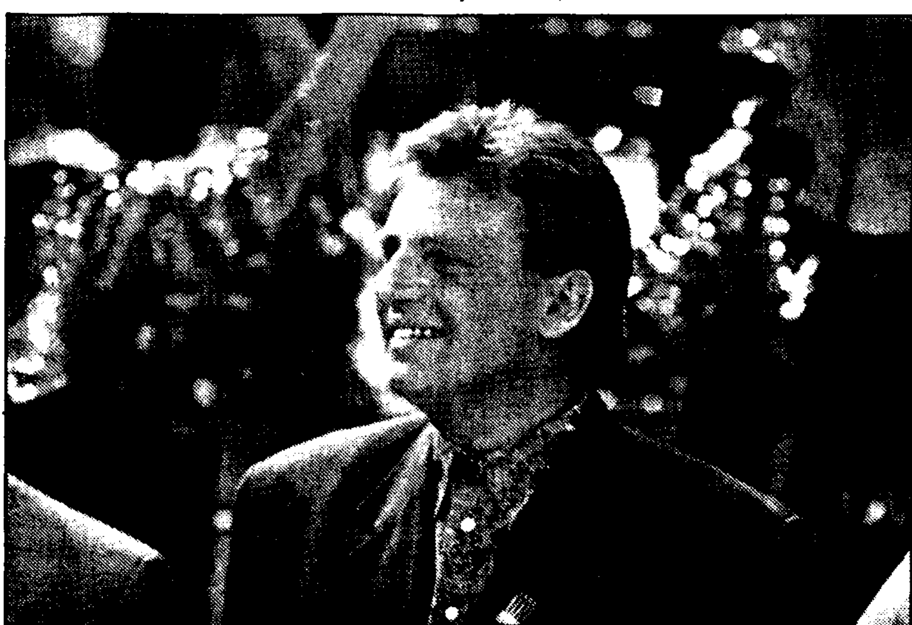
13.00-13.12 **Nieuws voor doven en slechthorenden.**
17.05 **Bobobobs.** Spaanse tekenfilmserie. De bobobos zijn een kaboutervolk dat door de ruimte zwerft. Ze zijn al heel lang op weg naar een zeer verre planeet. Op hun tocht door de ruimte beleven ze heel wat avonturen en helpen ze andere kabouters.
17.31 **De grote meneer Kaktus show.** Kinderprogramma met Peter Jan Rens als meneer Kaktus.
18.00 **Journaal.**
18.18 **Daar komen de schutters.** Engelse comedyserie. Afl.: Parade-rammetje. Zoals ieder jaar wordt er een grote parade georganizeerd. Uiteraard wil commandant Mainwaring met zijn Walmington-on-Sea peloton voor een indrukwekkende presentatie zorgen. Wanneer iemand het idee oppert om een mascotte in te zetten die de krachtige uitstraling van het peloton benadrukt, is Mainwaring enorm enthousiast. Het is de bedoeling dat de mascotte voor het peloton uitloopt. Er is echter een probleempje: wie moet er in vredesnaam mascotte zijn.
18.50 **Lingo.** Woordspelprogramma, gepresenteerd door Robert ten Brink, waarin twee koppels vijfletterwoorden proberen te raden. Deze aflevering staat geheel in het teken van de jaarwisseling.
19.16 **Geef nooit op.** Oudejaarsavondeditie van dit familieprogramma, waarin de wensen van kinderen tot 16 jaar worden vervuld.
20.10 **Crocodile Dundee.** Australische actiefilm van Peter Faiman. Mick 'Crocodile' Dundee is een ruige Australische avonturier, die zijn geld verdient met de jacht op krokodillen. Op een expeditie bijt een krokodil bijna zijn been af. Hij weet alleen en zwaar gewond de bewoonde wereld te bereiken, een heldendaad, die de koppen van alle kranten haalt.
21.50-01.00 **Sonja op Oudejaarsavond.** Rechtstreeks praatprogramma vanuit 'De rode Hoed' in Amsterdam. Sonja ontvangt gasten.

Nederland 3

08.55-09.00 **Nieuws voor doven en slechthorenden.**
13.00-13.12 **Nieuws voor doven en slechthorenden.**
17.55 **Nieuws voor doven en slechthorenden.**
18.00 **●● Journaal.**
18.15 **Sesamstraat.**
18.30 **Zaden van de wonderbloem.**
18.58 **Prince live.** Muziekspecial.
20.00 **●● Journaal.**
20.25 **Het gezicht van Nederland.** Serie.
20.57 **Oudejaarsavondconcert.** Berliner Philharmoniker o.l.v. Claudio Abbado spelen werken van Beethoven.
22.13 **Bandini.** Film uit 1989 van Dominique Deruddere.
23.55 **Klok en vuurwerk.**
00.05 **Dans je de hele nacht met mij.** Nacht van het Nederlandse lied. In de Amsterdamse discotheek Roxy brengen Nederlandse artiesten hun favoriete nummers ten gehore. Met Frank Boeijen, Huub van der Lubbe, N adieh e.a.

RTL4

06.55 **Gevarieerd programma.**
11.45 **Wild survival.**
13.15 **Journaal.**
14.15 **The Oprah Winfrey show.**
15.05 **Sons and daughters.** Australische serie.
15.35 **The bold & the beautiful.** Amerikaanse soap.
16.00 **Telekids.**
17.00 **5 uur show.**
18.00 **Journaal.**
18.20 **Prijzenslag.**
18.50 **Scrabble.**
19.00 **Rad van fortuin.**
19.30 **Journaal.**
19.50 **Weerbericht..**
20.00 **Goede tijden, slechte tijden.** Nederlandse dramaserie.
20.30 **Wie ben ik?.**
21.20 **André van Duin Revue.**
22.25 **Surprise show.**
23.58 **Klok en vuurwerk.**
00.00 **Peace Peter.** Muziek van Peter Gosling Peace Peter.
00.05 **Caroline.**
00.10 **Knallende kurken.**
02.00 **The night of the Prom's,**
04.00 **RTL4 Text.**

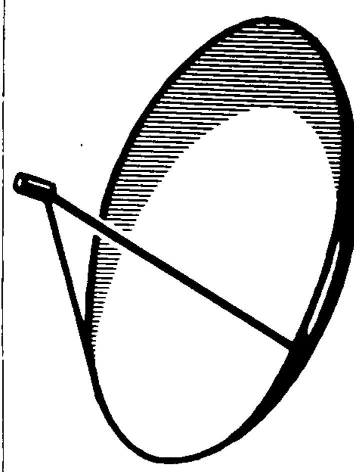
● *Hennie Huisman presenteert een speciale aflevering van de Surprise Show. (RTL4 – 22.25 uur).*

België/TV 1

13.40 **Kinderen voor Kinderen festival,** wedstrijd voor kinderkoren.
14.30 **Sea hawk,** Amerikaanse speelfilm uit 1940 van Michael Curtiz.
16.30 **Samson.** Gevarieerd kinderprogramma.
17.30 **Mooi en meedogenloos.** Amerikaanse serie. Afl.327.
17.55 **Nieuws.**
18.00 **Tik tak.** Animatieserie. Afl.365.
18.05 **Liegebeest.** Kleutermagazine.
18.20 **Het station,** kindermagazine.
18.35 **Jingle bell rap.** Canadese jeugdfilm.
19.03 **Buren.** Australische serie.
19.25 **Lotto-winnaars, mededelingen en programma-overzicht.**
19.30 **Journaal.**
20.00 **Kwislijn.**
20.05 **Mr. Bean.** Engelse comedy.
20.35 **De drie wijzen.** Quiz.
21.15 **Oei Jacques!** Kolderprogramma.
22.15 **Het gala van de Gouden Bertjes.** Eindejaarsgala.
23.30 **Margriet op oudejaar.** Gevarieerd showprogramma.
02.20-00.25 **Coda.** Drei Rosen, Stolz. Uitgevoerd door het salonorkest Rendez-vous.

België/TV 2

18.55 **Nieuws.**
19.00 **Rot und Weiss.** Documentaire.
19.30 **Het Capitool.** Amerikaanse serie.
19.53 **Benny Hill.**
20.00 **Sylvestergala.** Rechtstreeks oudejaarsavondconcert vanuit de Koningin Elisabethzaal in Antwerpen met het Koninklijk Filharmonisch orkest van Vlaanderen o.l.v. Muhaiu Tang. Thema: Rusland en zijn muziek.
21.30 **Journaal/Sport.**
22.00 **Galaconcert Sakharov.** Concert n.a.v. de 70-ste verjaardag van Nobelprijswinnaar Andrei Sakharov vanuit de concertzaal Rosdsia in Moskou. Op het programma werken van. W.A.Mozart, J.S.Bach en P.I. Tschaikowsky.

België/RTBF 1

12.40 Gourmandises. **12.55** Weerbericht. **13.00** Nieuws. **13.35** Devine qui vient diner? , speelfilm. **15.20** Le jardin extraordinaire, natuurmagazine. **15.50** Génies en herbe, spelprogramma. **16.30** Clips à La Une. **16.40** Nouba nouba. **17.35** Gabriel B., serie. **18.30** Le jeu des dictionnaires, spelprogramma. **19.00** Ce soir, actualiteiten. **19.22** Uitslagen joker- en lottotrekking. **19.30** Journaal en weerbericht. **20.05** Les chroniques de Philippe Meyer. **20.35** Le flic de Beverly Hills, speelfilm. **22.25** La dame de chez Maxim, toneelstuk. **00.35** Le gala du siècle, amusementsprogramma.

België/Télé 21

16.15 Opera. **16.45** L'empreinte de Staline, documentaire. **17.10** Radio 21. **17.40** Nouba nouba.**18.30** Alfred Hitchcock présente. **19.00** Clips. **19.10** Le jeu des dictionnaires, spelprogramma. **19.30** Journaal met simultaanvertaling in gebarentaal, en weerbericht. **20.00** Oliver, speelfilm. **22.50** Carré noir, magazine. Herh. **23.40** Le baiser, korte film.

RAI UNO

06.55 Unomattina. **10.05** Economia. **10.25** Supernonna. **11.05** Un anno nella vita. **11.55** Piacere Raiuno. **13.30** Nieuws en weerbericht. **14.00** Piacere Raiuno. **14.30** L'arbero azzuro. **15.00** Mozart a citta di castello. **16.00** Big!. **18.00** Fantastico bis. **18.40 Il mondo di quark. 19.40** Almanacco del diorno dopo. **20.00** Nieuws. **21.00** Snowball express. **22.40** Spectacolo di fine anno. **02.00** Boys night out. **03.50** Assault and matrimony.

TV 5

07.00 Nieuws. **07.40** Bienvenue en France. **08.00** Clin d'oeil. **08.05** Canadees nieuws. **08.20** Affiche en Nieuwsflits. **08.30** Selection One world channel. **09.00** Enjeux/le point. **10.00** Bouillon de culture. **11.15** Cargo de nuit. **11.50** Nieuwsflits. **16.05** Nieuws. **16.30** Enjeux/le point. **17.15** Bonjour bon appétit. **17.40** Kim et Clip en Casimir. **17.55** Bienvenue en France. **18.10** Le jeu des dictionnaires. **18.30** Nieuws. **18.50** Weerbericht, Affiches en Clin d'oeil. **19.00** Le Canada sur deux roues. **19.30** Zwitsers nieuws. **20.00** Envoyé spécial. **21.00** Nieuws. **21.30** Meurtres pour mémoire. **23.00** Un peu de tout. **23.30** Nieuws. **00.00** Kerstwensen. **00.05** Spécial fetes.

BBC 1

08.00 Nieuws. **08.15** Tottie. herh. **08.30** Timeless tales, serie. **09.00** Nieuws. **09.15** Lassie, jeugdserie. **09.40** The chipmunks, tekenfilmserie. **10.00** Nieuws. **10.05** (TT) Defenders of the earth, tekenfilmserie. **10.25** Why don't you...?, kinderprogramma. **11.05** Playdays. **11.25** Pingu, animatieserie. **11.35** Paddles up 1991, serie. **12.00** Has anybody seen my gal? Amerikaanse speelfilm uit 1952. **13.25** Animal sanctuary. **13.55** Regionaal nieuws. **14.00** Nieuws en weerbericht. **14.10** (TT) Neighbours, Australische serie. **14.30** The Faldo challenge, spelprogramma. **15.30** (TT) That's life, compilatie. **16.05** (TT) The guns of Navarone, Amerikaanse speelfilm uit 1961. **18.35** (TT) Neighbours, Australische serie. **19.00** Nieuws. **19.15** Regionaal nieuws. **19.30** Every second counts, spelprogramma. **20.00** (TT) That's showbusiness, spelprogramma. **20.30** (TT) EastEnders, Engelse serie. **21.00** (TT) A question of sport, sportquiz. **21.30** (TT) Back to school, Amerikaanse speelfilm. **23.05** (TT) Nieuws. **23.30** Clive James review of the year, satirische kijk op tv. **02.40** Weerbericht.

BBC 2

09.00 Antiques at home. **09.30** Impressions. Korte films. **09.40** She's the sheriff, serie. **10.05** ■ Hail the conquering hero, speelfilm. **11.40** Stowaway in the sky, speelfilm uit 1962. **13.00** Fireman Sam. Herh. **13.10** PC Pinkterton. Herh. **13.15** Otello, speelfilm uit 1986. **15.15** (TT) Songs of priase. **15.50** The Royal Institute Christmas Lectures **16.50** Prokofjev, klassieke muziek. **17.25** Atletiekkampioenschappen. **18.20** Barry Norman's films of the year. **19.05** The magic flute, speelfilm. **21.15** Global report. **21.55** New Year on Two. **22.05** Ruby takes a trip. **23.05** (TT) Mad Max, speelfilm. **00.35** This is spinal tap, speelfilm. **01.55** Weerbericht.

Sportnet

08.00 Eurobics. **08.30** Paardesport. **09.30** Tafeltennistoernooi. **10.30** Eurobics. **11.00** Snooker trucs. **12.00** NBA basketball. **13.30** VS Pro skiën. **14.00** Powersports international. **15.00** Eurobics. **15.30** Atletiek. **17.00** Boksen.**18.00** Sumo. **19.00** Spaans voetbal. **19.30** Watersport. **20.00** WK rugby 1991 **21.00** Golf. **23.00** Basketball toernooi. **00.00** World Snooker Classics.

Eurosport

14.00 Rally Parijs - Dakar. **14.30** Europacup ijshockey. **16.00** Volleybal. **18.00** Eurogoals. **19.00** Eurolympics Albertville. **19.30** Best of fun sports. **21.00** Rally Parijs - Kaapstad. **21.30** Nieuws. **22.00** Worstelen. **23.00** Kunstschaatsen. **00.00** Happy new year. **00.30** Nieuws.

Duitsland 1

08.55 **Tagesschau.**
09.00 **Outsider.** Tsjechoslowaakse speelfilm van Zdenek Sirovy.
10.15 **●● Il maestro di Cappella.** Vrolijk intermezzo van Domenico Cimarosa.
10.45 **Aufbauen, als sei nichts gewesen?** Reportage.
11.30 **Der Komödienstadl.** Doppelselbstmord, klucht.
13.20 **Neues vom Süderhof.** Jeugdserie.
13.50 **Hatschipuh.** Duitse speelfilm uit 1986 van Ulrich König.
15.20 **Tagesschau.**
15.25 **Hilfe, der Doktor kommt!** Engelse speelfilm uit 1956 van Ralph Thomas.
17.00 **Punkt 5.**
17.15 **Tagesschau.**
17.35 **●● Baywatch.** Die Rettungsschwimmer von Malibu, serie.
18.30 **Hier und Heute.** Actualiteiten.
18.45 **●● Traumreise ins neue Jar.** Auf hoher See mit Roberto Blanco und seinen Gästen.
19.45 **WWF.**
19.58 **Programma-overzicht.**
20.00 **(TT) Tagesschau.**
20.05 **(TT) Nieuwjaarstoespraak door de Bondskanselier.**
20.15 **(TT) Ein seltsames Paar.** Toneelstuk van Neil Simon.
21.45 **●● Silvester live - wir feiern Europa.** Oudejaarsavondviering vanuit Moskou, Frankfurt, Parijs, Madrid en Londen.
01.05 **Revue viva Paradis.** Revuprogramma van de Paradis Latin Club. Presentatie: Sergio. Mooie meiden, prachtige decors en inrichting. Parijs is beroemd om zijn revuetheaters van grote klasse. Paradis Latin presenteert een vlotte mix van revue.
02.05 **Hurricane Rosie.** Duits/Italiaans/Franse speelfilm uit 1979 van Mario Monicelli. Met: Gerard Depardieu, Faith Minton, Roland Bock e.a. Raoul Lamarre moet zijnn bokshandschoenen aan de wilgen hangen nadat hij zijn hand heeft gebroken. Op de rommelmarkt ontmoet hij de Amerikaanse Rosie, een catch-worstelaarster. Ze worden verliefd. Haar baas Mike is het daar duidelijk niet mee eens.

Duitsland 2

09.00 **Programma-overzicht.**
09.05 **S) Peter's Popshow.** Muziekprogramma.
11.40 **heute.**
11.45 **Asien liegt am Bahnhof.** Reportage.
12.15 **Die bemerkenswerte Rakete.** Tekenfilm.
12.40 **Brausepulver.** Reeks verhalen uit de jaren 50.
13.20 **Wer hat die dickste Rolle?** Reportage.
13.35 **heute.**
13.40 **Serengeti darf nicht sterben.** Documentaire.
15.00 **Ein gemachter Mann.** Komedie van Manfred Grunert.
16.25 **heute.**
16.30 **Bilder eines Jahres.** Overzicht van het jaar 1991.
17.30 **●● Silvesterkonzert 1991.** Werken van Beethoven.
18.58 **Programma-overzicht.**
19.00 **heute. Aansl. (TT) Ansprache des Bundeskanzlers .**
19.20 **Hotel Paradies.** Serie.
20.50 **Die Simpsons.** Tekenfilmserie.
21.15 **(TT) Didi auf vollen Touren.** Komedie van Wigbert Wicker met Dieter Hallervorden, Bernhard Menz, Pierre Tornasde e.a. Didi heeft met veel pijn en moeite een prachtige vrachtwagen gebouwd. Hij krijgt inderdaad een belangrijke opdracht voor een groot transport van een chemie-concern. Hij weet evenwel niet dat de lading bestaat uit giftig afval.
22.40 **●● Good bye '91.** Oudejaarsshow met Wolfgang Lippert.
00.20 **Bingo Bongo.** Italiaanse speelfilm uit 1982. Bingo Bongo, een tussen de apen opgegroeide man heeft de interesse van de wetenschappelijk onderzoekster Laura te wekken.
01.55-03.40 **Der verrückte Professor.** Amerikaanse speelfilm uit 1963 van Jerry Lewis. Met: Jerry Lewis, Stella Stevens, Del Moore e.a. Professor Kelp is een begaafd wetenschapper, die echter zeer ontevreden met zijn uiterlijk is. Hij ontwikkelt een drankje waarmee hij zich kan veranderen in de aantrekkelijke Buddy Love en viert al gauw triomfen bij de vrouwelijke studenten. Dit is het begin van een opwindend doch vermoeiend dubbelleven.

Duitsland 3 West

12.45 Teletekst-overzicht. **12.53** Richy Guitar, film. **14.15** West 3 aktuell. **14.20** Ein himmlisches Geschäft, documentaire. **14.50** Die Piratenkönigin, Amerikaanse speelfilm uit 1951 van Jacques Tourneur met Jean Peters, Louis Jourdan, Debra Paget e.a. Anne Providence, een mooie maar keiharde vrijbuit, heerst in de Caraibische wateren met harde hand. **16.10** Rocklife in New York, muziekprogramma. **17.40** Ich wollt'n bisschen freier werden..., documentaire. **18.40** Dinner for one, sketches. **18.58** Programma-overzicht. **19.00** Aktuelle Stunde. **20.00** Bananas Party, compilatie. **22.00** Hurra Deutschland, letzte Worte '91 der Politpuppen. **22.15** Schmidt, Oudejaarsshow.

Duitsland 3 SWF

14.10 Programma-overzicht. **14.15** Macher, serie. **14.45** Die Chronik der Familie Nägele, serie. **15.45** Mach's noch mal, Dad, Amerikaanse speelfilm uit 1986 van Alan Metter met Ned Beatty, Rodney Dangerfield e.a. Om zijn zoon John op de unmiversiteit te stimuleren, schrijft ook hij in als student aan dezelfde universiteit. Hij heeft nooit de gelegenheid gehad om te studeren. Maar met zijn studie brengt hij een grote chaos teweeg. **17.15** Rasthaus spezial, jaaroverzicht. **18.00** Hinter der Sonne, neben dem Mond, serie. **18.25** Sandmännchen. **18.30** Das Südwest-Journal aus Rheinland-Pfalz. **19.55** Dinner for One, sketch. **20.15** ■ Die Verführerin, Frans/Italiaanse speelfilm uit 1963 van Edouard Molinaro. **21.55** Nieuws. **22.00 Schmidt - Die Mitternachtsshow,** amusementsprogramma. **00.30** Gestern, heute, morgen, Italiaans/Franse speelfilm uit 1963. Harry, een verlegen en naïeve Engelsman van Russische afkomst, wordt verliefd op de beeldschone Peggy. Een ideale verbintenis meent de Russische geheime dienst. Ze maakt reeds plannen om met beiden een spionagecomplot op te zetten. **02.25** Jazz Zeit - Highlights '91. **03.25** Non-Stop-Fernsehen, programma-informatie.

RTL Plus

06.45 **RTL plus-Weihnachtsclub.**
08.00 **RTL plus-Weihnachtsclub.**
09.15 **Tekenfilm.**
09.25 **Al Mundy.** Misdaadserie.
11.00 **Die Probenacht.** Blijspel van Julius Pohl.
12.35 **Immer wenn er Pillen nahm.** Serie.
13.00 **Ein Sheriff in New York.** Misdaadserie. Afl.: Das sarazenische Pferd.
14.30 **Rückblick 1991.** Terugblik op 1991 met verslagen, analyses en commentaar. Presentatie: Hans Meiser.
15.20 **Der Clan der Wölfe.** Mexicaanse serie. Afl.: Leonoras Kind.
16.05 **Moonwalker.** Amerikaanse muziekfilm uit 1987 van Jerry Kramer en Colin Chilvers. Met: Michael Jackson, Joe Pesci, Sean Lennon e.a.
17.45 **Moment mal.** Musik.
18.00 **5 in 40.** Lifestylemagazine.
18.45 **RTL aktuell.**
19.10 **Mini-Playback Show.**
20.15 **Der Dicke und das Warzenschwein.** Duits/Italiaans/Frans/ Spaanse westernkomedie uit 1972 van Tonino Valerii. Met: Bud Spencer, James Coburn, Telly Savalas e.a.
21.35 **Rutsch-Party.** Hits en gags nonstop met o.m. Benny Hill. Tijdens de jaarwisseling Benny Hill totaal. Tot even na middernacht drie sketches van deze Engelse all-round entertainer.
22.50 **The best of Benny Hill.**
00.00 **Benny Hill.** Comedy-show met Benny Hill.
00.15 **Hurra, die Schwedinnen sind da.** Duitse soft seksfilm uit 1978 van F.J. Gottlieb. Met: Wolf Goldan, Scarlett Candy, Jacques Herlin e.a.
01.35 **Ich glaub' mein Straps funkt S.O.S.** Amerikaanse speelfilm uit 1982 van Michael Miller. Met: Gerrit Graham, Michael Lerner, Fred McCarren e.a.
02.55 **Hilfe, ich bin eine männliche Jungfrau.** Oostenrijk/Frans/Italiaanse speelfilm uit 1976 van Franz Antel. Met: Tony Curtis, Hugh Griffith, Marisa Berenson e.a.
04.35 **The best of Benny Hill.** Herh.
06.05 **Benny Hill.** Herh.

● *Stan Laurel en Oliver Hardy. (Sat 1 – 20.15 uur).*

SAT 1

06.00 Tennis. **07.50** Zapp. **08.15** Wiederhohlungen. **09.10** Die Deutschmeister, Oostenrijkse romantische film uit 1955. **11.00** Wiederhohlungen. **12.10** Police Academy. **12.35** General Hospital, Amerikaanse familieserie. **13.20** Nachbarn, Australische familieserie. **13.45** Bonanza, slotaflevering Amerikaanse serie. **14.40** Der Spinner, Engelse filmkomedie uit 1967. **16.25** Gewinn mit SAT 1. **16.35** Die Teufelsschlucht der wilden Wölfe, Coproduktie van Duitsland, Italië en Frankrijk uit 1974. **18.15** Bingo. **18.45** Guten Abend, Deutschland. **19.05** Neujahrsansprache des Bundeskanzlers Helkmut Kohl. **19.20** Glücksrad. **20.05** WetterNews. **20.15** Dick und Doof: Die Wüstensöhne, Amerikaanse slapstick uit 1934. **21.25** Der Lachsack. **22.15** Porky's, Amerikaanse teenagerkomedie uit 1981. **00.05** Gaudi in der lederhose, Duitse erotische film uit 1977. **01.10** Der Lachsack, Humor frei Haus. **02.00** Gaudi in der Lederhose, herhaling. **03.00** Vorschau, aansl. Videotext

Super Channel

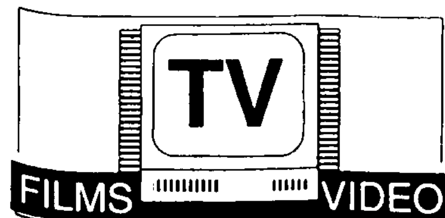
06.00 CNBC news. **07.00** Daybreak. **09.00** Nieuws. **09.10** The mix. **09.30** Super shop. **10.00** Victory with Morris Cerullo. **10.30** The mix. **11.50** Music news. **12.00** Super shop. **12.30** Hang loose. **13.00** Japan business today. **13.30** Survival. **14.00** All mixed up! **14.50** Music news. **15.00** Wanted. **16.00** On the air. **17.50** Music news. **18.00** Wyatt Earp. **18.30** Drama. **19.00** Comedy. **19.30** Inside edition. **20.00** Prime sport. **21.00** The science show. **21.30** East Europe reports. **22.00** BBC world news. **22.30** USA market wrap up. **22.45** The Tuesday movie. **00.35** Europalia. **00.45** Music news. **01.00** Blue night. **01.30** Wanted. **02.30** The mix all night.

MTV Europe

07.00 Awake on the wildside. **10.00** Paul King. **13.00** Year in rock. **14.00** Simone. **16.00** Greatest hits. **17.00** Report. **17.15** At the movies. **17.30** News at night. **17.45** 3 from 1. **18.00** Prime. **19.00** Yo! Raps today. **19.30** Dial MTV. **20.00** Ray Cokes. **22.00** Greatest hits. **23.00** Report. **23.15** At the movies. **23.30** News at night. **23.45** 3 from 1. **00.00** Partyzone.

CNN

09.45 CNN Newsroom. **12.30** Business Morning. **13.30** Business day. **15.00** Larry King. **16.00** World day. **17.30** Crier and Co. **20.00** World business tonight. **21.00** The international hour. **23.00** World business tonight. **23.30** Showbiz today. **00.00** The world today. **01.00** Moneyline. **01.30** Crossfire. **02.00** Prime news. **03.00** Larry King. **05.00** Showbiz today.

Duitsland 1
15.25 Doctor at Large. Britse film uit 1957 van Ralph Thomas. Aankomend arts (Dirk Bogarde) solliciteert naar een betrekking in een ziekenhuis.

BBC 1
16.05 The Guns of Navarone. Britse oorlogsfilm uit 1961 van J. Lee Thompson. Een speciaal commando, bestaand uit specialisten, moet een stel zwaarbewaakte kanonnen onschadelijk maken die de opmars van de geallieerden in de weg staan. Met Gregory Peck, Anthony Quinn en David Niven. Naar de roman van Alistair MacLean.

BBC 2
19.05 Trollfloeten. Zweedse operaverfilming uit 1975 van Ingmar Bergman. Relativering van de ideeen van de vrijmetselaars in een sprookje over over ontvoerde prinses. Wordt vaak een meesterwerrk genoemd. Met Josef Koestlinger en Irma Urrilla.

Nederland 2
20.10 Crocodile Dundee. Australische film uit 1986 van Peter Faiman. Amerikaanse journaliste trekt op met krokodillenjager Mike Dundee die het Australische landschap kent als zijn broekzak, maar nog nooit in een grote stad is geweest. Onvergetelijke grappen, vooral wanneer Dundee wordt meegenomen naar New York. Symphatieke komedie.

● *Jerry Lewis in 'The Nutty Professor'. (Duitsland 2 – 1.55 uur).*

RTL Plus
20.15 Una ragione per vivere, una ragione per morire. Europese coproductie uit 1972 van Tonino Valeri. Een stel ter dood veroordeelden moet tijdens de Amerikaanse burgeroorlog een gestolen goudschat terug veroveren. Met Telly 'Kojak' Savallas, James Coburn en Bud Spencer.

Nederland 1
20.25 The Inn of the Sixth Happiness. Brits-Amerikaanse film uit 1958 van Mark Robson. Non maakt in de jaren dertig met een groep kinderen een gevaarlijke reis door China. Historisch verhaal. Met Ingrid Bergman en Curd Juergens.

Nederland 3
22.13 Wait Untill Spring Bandini, (1989, Frankrijk, Belgie, Itali, VS). Mooie film van de Belgische regisseur Dominique Deruddere over een Italiaanse immigrantenfamilie in de Verenigde Staten eind jaren dertig. Met Joe Mantegna, Ornella Mutti en Faye Dunawaye.

BBC 2
23.05 Mad Max. Australische actiefilm uit 1980 van George Miller. In zwart leer gehulde agenten en motorbendes bestrijden elkaar op het scherpst van de snede. Verhaal speelt in de toekomst. Een hoop lijken. Met de toen nog onbekende Mel Gibson en Joanne Samuel.

BRT 1
0.30 L'Annee des meduses. Franse film uit 1984 van Christopher Frank. Zwanger meisje verlaat haar geliefde, omdat ze zich tot een ander voelt aangetrokken. Met Bernard Giraudeau en Caroline Cellier.

Duitsland 2
1.55 The Nutty Professor. Amerikaanse komedie uit 1963 van Jerry Lewis. Bekketrekker Lewis zelf als onhandige professor die verliefd wordt op studente, maar te verlegen is haar te benaderen.

radio

Radio 1
7.07 Echo-magazine (7.30 Nws. 7.53-7.58 Woord onderweg). 8.10 Dingen die gebeuren. (12.30 Nws. 12.55 Mededelingen t.b.v. land- en tuinbouw). 13.10 Echo-magazine. 13.35 Kruispunt. 14.05 Veronica nieuwsradio. 17.05 Veronica sportret. (17.30 Nws.). 20.04 Club Veronica trend. 21.04 In Memoriam Johnny van Doorn (1944-1991). 23.06 Van oud naar nieuws. 0.02 Gelukkig nieuwjaar. 2.02 Geen tijd. 5.02-7.00 VARA's ochtendhumeur.

Radio 2
7.04 Sugar in the morning (7.04-7.10 en 8.04-8.20 AVRO Radiojournaal). 9.04 De muzikale fruitmand. 10.04 Ik zou wel eens willen weten. 10.30 Vrouw zijn. 12.04 Lunchtime. 13.04 Tijdsein. 13.30 Als mensen veranderen. 13.54 EO-Metterdaad hulpverlening. 14.04 De Plantage, met om 14.10 'T nut van het algemeen; 14.43 De jazz van Pete Felleman; 15.04 Het spoor terug; 16.04 Ischa; 16.53 Vrije geluiden; 17.04 Het nabije westen. 18.04 Boeken; 19.04 Passages, passanten; 20.04 Timboektoe. 21.00-07.00 Zie Radio 1.

Radio 3
6.02-24.00 VARA's Verrukkelijke Dinsdag. 6.02 Op de rand. 16.04 Het geluid van 1991. 18.04 De avondspits. 19.04 De vuurwerk 50? 22.04-24.00 Het VARA banket.

Radio 4
7.00 Nws. 7.02 Een goede morgen met Joop Landré (8.00 Nws.). 9.00 Continu klassiek. 10.50 TROS concertzaal: Wiener Symphoniker. 12.30 Nieuwe klassieke cd's. 13.00 Nws. 13.02 De klassieke top 10. 13.30 Belcantorium. De opera's van Mozart: La clemenza di Tito. 16.00 Het grote werk: Mozart in Praag; 16.45 Klassieke liederen. 17.00 Leger des Heilskwartier. 17.15 Muziek in vrije tijd: Brassband kampioenschappen 1991. 18.00 Nws. 18.02 Muziekjournaal. 19.00 Orgelconcert. 19.45 Barokmuziek: Muziek voor hobo en strijkers. 20.00 Nws. 20.02 Werken van P.I. Tsjaikovsky. 21.45 Kantates van Bach. 22.30 Ander podium. 0.00-2.00 Klap op de vuurpijl 1991.

Radio 5
6.30-6.50 Scheepvaart- en marktberichten en uitgebreid weerbericht. 8.30 IKON vroeg. 9.00 Nws. 9.02 NOS Sportief. 9.25 Waterstanden. 9.30 De wereld in Nederland. 10.00 De wereld zingt Gods lof. 10.50 Tekst en uitleg. 11.00 Studio 55. 12.00 Nws. 12.05 Rondom het woord. 12.30 De eerste en de laatste in ons leven. 13.00 Nws. 13.10 De verdieping. 14.10 Dagvaardig. 14.30 Sion in waterland, Athene aan de Amstel. 15.00 Radio Vrijplaats. 16.00 NOS recht. 17.35 Postbus 51 radio-magazine. 17.55 Mededelingen en schippersberichten. 18.00 Nws. 18.10 Relevant. 18.20 Uitzending van de RPF. 18.30 Uur na uur. 18.40 Taal en teken. 19.00 Nieuws en actualiteitenrubriek in het Turks. 19.30 Nieuws en actualiteitenrubriek in het Marokkaans en het Berbers. 20.00 Kerkdienst. 20.45-21.00 Nieuws en actualiteitenrubriek in het Chinees.

Omroep Limburg
7.00 Limburg Aktueel. 8.00 Overname Radio 1 actualiteiten. 8.30 Limburg op dinsdag. 9.00 Licht Limburgs. 10.00 De ruilbeurs. 12.00 Limburg Aktueel. 13.00 Overname Radio 1 actualiteiten. 17.00 Limburg Aktueel. 18.00-18.30 Het podium.

België/Radio 2
O6.00 Nieuws. 6.05 De Ochtendploeg. (6.30, 7.00, 7.30 nieuws). 8.00 Nieuws. 8.10 Soes met de raad van tante Kaat en de soesafoon. 10.00 Nieuws. 10.03 Antilope: open blik op het dagelijkse leven. 11.50 Het koekoeksnest. 12.00 Radio 2 Regionaal. 13.00 Nieuws. 13.10 Kjokoesen. 14.00 De gewapende man met Belgische muziek. 17.00 Radio 2 Regionaal. 18.00 Nieuws. 18.10 De Kaskrakers. 20.00 Lukraak in oudejaarsstemming (22.00 Nieuws). 23.30-06.00 Nachtradio.

België/BRF
06.35 Radiofrühstück (7.15 Wunschkasten; 8.30 agenda). 09.10 Musikexpress. 10.00 Gut Aufgelegt. 12.00 Musik bei Tisch (om 12.00 en 12.15 agenda). 13.00 Frischauf, volksmuziek. 14.05 Musikzeit heute: Orchesterklänge aus aller Welt. 15.00 Nachmittagsstudio. 16.05 Spotlight. 17.05 Oldiekiste. 18.10 BRF Aktuell. 18.40-02.00 BRF-Silvesterparty.

RTL Radio
04.00 Frühschicht. Voor vroege vogels. 6.00 Guten Morgen Deutschland. 8.00 Radio-Shop. Muziek en actualiteiten. 12.00 Wunschkonzert, verzoekplaten. 15.00 Sterne 1992. 18.00 American Top 40 special. Hits en oldies. 22.00-3.00 Grosse RTL-Silvesterparty.

WDR 4
04.05 Radiowecker. 6.00 Nachrichten. 6.05 Morgenmelodie. (8.00 Nachrichten). 9.05 Der Musikpavillon (10.00 Nachrichten). 12.00 Nachrichten. 12.05 Zur Sache. 12.07 Gut aufgelegt. 14.00 Nachrichten. 14.05 Sachwort Wirtschaft. 14.07 Auf der Promenade. 15.00 Café-Konzert. 16.05 Heimatmelodie. 17.00 Der Tag um fünf. 17.07 Musikexpress. 18.05 Das gab's auf einmal.. Anno '91. 19.00 Auf ein Wort. Aansluitend: Musik-Express (19.30 Ohrenbär, voor de kinderen). 20.00 Nachrichten. 20.05 Der Vetter aus Dingsda. Operette van Künneke door het Radio Orkest van Keulen met solisten. 22.00 Nieuws. 22.05 Auf ein Altes, auf ein Neues. (23.59 Ins neue Jahr). 1.00 Nieuws. 1.05-4.05 Nachtexpress.

Heerlen

BANDENSPECIALIST JANSSEN B.V.
Eindenstraat 42, 6414 NJ Heerlen
Telefoon: (045) 214081-228824
Wij wensen u een zalig kerstfeest en een gelukkig nieuwjaar.

Wij danken u voor het genoten vertrouwen in het jaar 1991 en wensen u een gelukkig en voorspoedig 1992.
CAFÉ OUD WELTEN
Weltertuynstraat 61, Heerlen
Tevens uw adres voor koffietafels en familiepartijen. Tel. 713053

Wij danken u voor genoten vertrouwen in 1991 en wensen u een gelukkig en voorspoedig 1992.
Friture Oud-Welten
De Doolw 1 Heerlen 045-716910
Cafétaria Gonny en Joep
Hogeweg 77A Voerendaal 045-751542

Wij danken u voor het genoten vertrouwen in het jaar 1991en wensen u een gelukkig en voorspoedig 1992
Drukkerij en Repro Van Hooren BV
In de Cramer 3, Heerlen

Wij danken u voor het genoten vertrouwen in 1991 en wensen leerlingen, oud-leerlingen, vrienden en bekenden een voorspoedig 1992.
Autorijschool R. Nelis
Caumerboord 14, 6419 BN Heerlen
Tel. 045-416372

G.G. Auto's en Autoshop wenst zijn klanten, vrienden en familie een in alle opzichten voorspoedig 1992
G.G. Auto's en Autoshop
Heerenweg 284/286, Heerlen. Tel. 045-224172

Moberts Verhuizingen BV
Kissel 56, Heerlen, tel. 045-722825
Wij danken u voor het genoten vertrouwen in 1991en wensen al onze klanten een gelukkig en voorspoedig 1992

Beste wensen voor 1992
DIERENSPECIAALZAAK „JOKE"
Kasteellaan 106
Meezenbroek-Heerlen
tel. 045-726176

VLEK VERWARMING b.v.
CV SPECIALIST IN LIMBURG
Wij wensen onze clientèle, familie, vrienden en bekenden een gelukkig en voorspoedig nieuwjaar
045-212057

Harry, de warme bakker, wenst al zijn clientèle een gelukkig 1992
Nobelstraat 46 Heerlen
045-713951

Café Oud Genbei Vrolings
Gelstraat 17 Heerlerheide
Telefoon 045-222511
wenst zijn familie en clientèle een gelukkig en voorspoedig 1992 en dankt hen voor het vertrouwen in 1991

Fashion Point
Exclusieve damesmode
Nieuw is onze lingerieshoek met o.a. Triumph, Lovable, Timpa, Rosy en Dim
Prettige feestdagen
Tot ziens
Wannerstraat 123
6413 EV Heerlerheide
tel. 045-230583

Electro-Technick **J. NAEBERS**
Wij wensen onze clientèle en alle bekenden een voorspoedig 1992.
Ganzeweide 181-183, Heerlen-Nrd.
tel. 045-211941

Wij danken u voor het genoten vertrouwen in 1991en wensen u een gelukkig en voorspoedig 1992
Café „Het Bökske"
Henny en Frenny Muldery
Ganzeweide 38, 6413 GG Heerlerheide
Tel. 045-221180

WIERING OPTIEK
Wannerstraat 125
6413 EV Heerlerheide, tel. 045-218694
wenst zijn clientèle, vrienden en bekenden een zalig en voorspoedig nieuwjaar.

HOBBYCENTRUM BOUMANS
Wij danken u voor het genoten vertrouwen in het jaar 1991 en wensen u een gelukkig en voorspoedig 1992 toe.
Ganzeweide 221 Heerlen
045-212887

Heerlerbaan

SCHOENMAKERS
verhuis- en transportbedrijf
Ridderweg 47, Heerlen, tel. 045-411281
Griesenstraat 6, Kerkrade, tel. 045-
wenst al haar cliëntèle, familie, vrienden en bekenden
EEN VOORSPOEDIG 1992

Herzogenrath

Op het einde van het oude jaar danken wij u voor uw vertrouwen en de goede samenwerking
GELUKKIG NIEUWJAAR
SIGRID KNOBEN en COLLEGA'S
Lottoannahmestelle Herzogenrath-Straß

Hoensbroek

Wij danken u voor het genoten vertrouwen in het jaar 1991 en wensen u een gelukkig en voorspoedig 1992
Hairstyling Trendset
Wilhelminastr. 76, 6431 XX Hoensbroek
tel. 045-226450

Wij wensen al onze clientèle een voorspoedig nieuwjaar.
Tweewielerspeciaalzaak Jan Rekers
Kouvenderstraat 16, 6431 HG Hoensbroek
Tel. 045-212287

Allen een voorspoedig 1992, wenst het
kappersteam JAN STASSEN
Hommerterweg 148 Hoensbroek
Telefoon 045-211852

MEER TREND VOOR MINDER GELD!
KNIBBELER MEUBEL

Wij wensen al onze klanten en bekenden een gelukkig 1992 toe.

Wij wensen al onze vrienden, klanten en relaties een gelukkig en voorspoedig 1992
a. eggen
Bosch-keukenstudio
Akerstraat 160, Hoensbroek
045-213027

dankt voor het genoten vertrouwen en wenst cliënten, vrienden en bekenden een voorspoedig 1992.
Hoofdstr. 360, Hoensbroek, tel. 045-212752

- alle schilderwerken
- betonreparaties
- complete interieurverzorging

Wij danken u voor het genoten vertrouwen in 1991 en wensen al onze cliënten, vrienden en bekenden een gelukkig en voorspoedig 1992.
Kantoor: St. Jansstraat 55, Hoensbroek. 045-211013
Priv. Mgr. Lebouillestraat 65, Hoensbroek. 045-223286

De N.V. Euro Combi Wagonfabriek E.C.W.
wenst alle zakenrelaties voor het genoten vertrouwen in 1991 en aan alle vrienden, kennissen en werknemers een voorspoedig en gelukkig 1992.
De Koumen 22
Hoensbroek
tel. 045-224443

STOMERIJ *Uniforma*
zegt zijn cliëntèle en relaties dank voor het genoten vertrouwen in 1991 en wenst hen een voorspoedig 1992.

Directie en medewerkers
B.V. Machines- en Gereedschappen - IJzerwaren
Akerstraat Noord 288-290
6431 HW Hoensbroek

Met onze dank voor de prettige relatie gedurende het afgelopen jaar wensen wij u een gelukkig en gezond 1992.

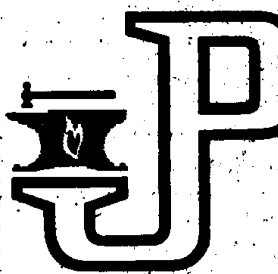

Kouvenderstraat 86
Telefoon: 045-212656
Hoensbroek
Wij danken u voor het genoten vertrouwen in het jaar 1991, en wensen alle cliëntèle, vrienden en bekenden een gelukkig en voorspoedig 1992

Wij danken u voor het genoten vertrouwen in 1991en wensen leerlingen, oud-leerlingen, vrienden en bekenden een voorspoedig 1992
Autorijschool Sturmans
Rdr. Hoenstraat 181 Hoensbroek
Tel. 045-220166

Taxi-Rotax
Noordstraat 255
Hoensbroek, tel. 212222
wenst iedereen een gelukkig 1992

Wij danken u voor het genoten vertrouwen in het jaar 1991en wensen u een gelukkig en voorspoedig 1992
Bakkerij Peeters
Emmastraat 89
Hoensbroek

Las- en constructiebedrijf
Koper- en siersmeedwerk

J. PETERS
Slakkenstraat 90
6431 NK Hoensbroek
Tel. 045-211057
wenst zijn cliëntèle een GELUKKIG NIEUWJAAR

Wij danken u voor het genoten vertrouwen in het jaar 1991en wensen u een gelukkig en voorspoedig 1992
KAPSALON „ROSITA"
FAM. J. DE VOS-BRESSERS
Bergplein 2 Hoensbroek
Tel. 045-212833

Wij danken u voor het genoten vertrouwen in het jaar 1991en wensen u een gelukkig en voorspoedig 1992.
Koenen Autoschadebedrijf
Verl. Klinkertstraat 22 Hoensbroek
tel. 045-215450

Garagebedrijf
John Nievelstein
Mr. M. Luther Kinglaan, Hoensbroek
telefoon 045-225566
DE ALLERBESTE WENSEN VOOR 1992
voor al onze klanten, vrienden en bekenden

Transportbedrijf, slopersbedrijf, aannemersbedrijf en containerverhuur
Verkoop sloopmaterialen
BINDELS B.V.
WIJ DANKEN U VOOR HET GENOTEN VERTROUWEN IN HET JAAR 1991EN WENSEN U EEN GELUKKIG EN VOORSPOEDIG 1992
Ridder Hoenstraat 115, 6433 ED Hoensbroek
telefoon 045-212191

Laeven Products
Staal- en Bouwproducten
Stationstraat 142, Hoensbroek
Tel. 045-213434
dankt voor het genoten vertrouwen en wenst zijn cliëntèle een voorspoedig 1992.

Kerkrade

TECHNISCH BURO „SORA"
Oude Heer 53 - Kerkrade-West
Wij danken onze cliëntèle voor het genoten vertrouwen in 1991 en wensen hun een voorspoedig 1992.

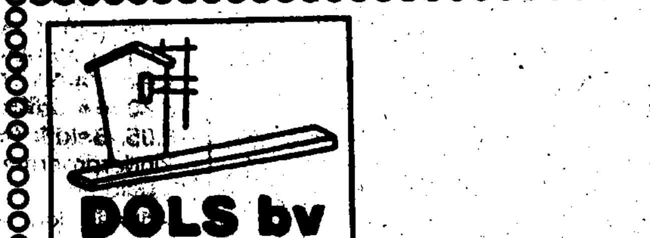
Wij wensen onze relaties een voorspoedig 1992 en danken voor het genoten vertrouwen in het afgelopen jaar
Straet & Snijder
Assurantie-, financierings- en hypotheekkantoor
Baron Gnodbachlaan 29, 6461 XP Kerkrade. Tel. 045-453360
Fax. 045-464977

Assurantiekantoor
GERARDS
St. Pieterstraat
6463 CT Kerkrade
045-459200
Wij wensen alle cliënten, vrienden en familie een voorspoedig 1992 en bedanken hen voor het in ons gestelde vertrouwen in het afgelopen jaar.

Direktie en Personeel van Westlands Bloemenhuis
Kerkrade-Heerlen-Landgraaf (Kerkplein)
wensen u een voorspoedig 1992

AUTOBEDRIJF ROSENBAUM c.v.
Locht
Kerkrade
045-413
Wij danken u voor het genoten vertrouwen in de voorafgaande jaren en wensen alle klanten, vrienden, kennissen en familie een voorspoedig en gelukkig 1992

Dierenspeciaalzaak - tropische vissen
BEGRA
Akerstraat 64, 6466 HK Kerkrade
tel. 045-426580
Wij danken u voor het genoten vertrouwen in 1991 en wensen u een gelukkig en voorspoedig 1992

Wij danken u voor het genoten vertrouwen in het jaar 1991 en wensen u een gelukkig en voorspoedig 1992
Aannemers-, timmerbedrijf
DOLS B.V.
Hamstraat 187, 6465 AE Kerkrade (West)
Postbus 1056, 6460 BB Kerkrade
Telefoon 045-412945. Fax 045-424503

Assurantiebedrijf
Offermans
Kaalheiderstenweg 187, Kerkrade
tel. 045-410566 (3 lijnen)
Lid NVA
wenst zijn cliëntèle, familie en kennissen
een gelukkig nieuwjaar

J. HUNTJENS
Groothandel in chocolade en suikerwaren
Kokelestraat 105, Bleijerheide
telefoon 045-456273
wenst familie, vrienden en cliëntèle een ZALIG NIEUWJAAR

Café „Koffere Huuske"
wenst al haar familie, bekenden en cliëntèle een gelukkig nieuwjaar
ST.-PIETERSTRAAT 22, KERKRADE
TELEFOON 045-464614

Groothandel in auto/electromaterialen, starter- en dynamoservice.
BOSCH-SERVICE
J. Borkowitz
Tel. 045-
wenst u allen een zalig nieuwjaar

Aan al onze klanten van harte dank voor het genoten vertrouwen in 1991. Wij wensen u een zalig en voorspoedig nieuwjaar toe.
Paardenslagerij L. Kroes en Z
Kleingraverstraat-hoek Romeinenstraat
Kerkrade-West

Auto-/motorrijschool Z
Holzstraat 97, Kerkrade
tel. 045-456772
dankt voor het genoten vertrouwen en wenst alle klanten, vrienden, bekenden en examinators een voorspoedig 1992

DE TORREN
Touringcarbedrijf
Taxi
Autoschade
Strijthagenweg 125 Kerkrade
Tel. 045-452666
bedankt alle relaties, cliënten en vrienden voor het genoten vertrouwen in 1991 en wenst allen een voorspoedig en gezond 1992
PRETTIGE JAARWISSELING

Nederland 1

13.00-13.12 Nieuws voor doven en slechthorenden.
16.00 •• Journaal.
16.07 Canterville Ghost, tekenfilm, gebaseerd op werk van Oscar Wilde.
16.35 Lippel's droom (Lippels Traum), Duitse jeugdfilm uit 1991 van Karl-Heinz Käfer naar het boek van Paul Maar.
18.00 Boggle, woordspel met Dodi Apeldoorn.
18.30 De Nederlandse Munt, documentaire over 's Rijks Munt in Utrecht waar het muntgeld wordt geslagen.
19.00 (TT) Voor de leeuwen, 8-delige serie waarin Willibrord Fréquin in korte tijd telkens een vak moet leren. Vanavond: popzanger.
20.00 •• Journaal.
20.18 Return of the Pink Panther, Amerikaanse speelfilm uit 1975 van Blake Edwards. De dure diamant, bijgenaamd The pink panther, wordt gestolen en inspecteur Clouseau krijgt de opdracht om de dief op te sporen. Clouseau denkt zeker te weten dat gentleman-inbreker Charles Litton de dader is. Met: Peter Sellers, Christopher Plummer, Catherine Schell e.a.
22.15 Simon Carmiggelt, 2-delig portret van deze schrijver. Deel 2.
23.00 Het was een droom: De kibboets na 90 jaar, documentaire over verleden en toekomst van het fenomeen kibboets.
23.40-23.45 •• Journaal.

● *Willibrord Fréquin. (nederland 1 – 19.00 uur)*

Nederland 2

12.00 Het luchtruim overwonnen, documentaire serie over de burgerluchtvaart in Nederland.
12.55 Stopwatch, magazine rond historische gebeurtenissen. Presentatie: Wim Bosboom. Herh.
13.20 Sterrennacht (Night of the hundred stars), Amerikaans showprogramma. Met o.a. Joan van Ark, Kathleen Turner en Pia Zadora.
14.15 Van 8 tot 80 matinee: De voetbalprof (Hot shot), Amerikaanse speelfilm van Jim Youngs. Jimmy Kristidis is een talentvol voetballer en wordt opgesteld bij de New York Rockers. Zijn relatie tot de coach is echter niet zo best. Met: Jimmy Youngs, Pele e.a.
16.00 •• Journaal.
16.05 Bekijk het maar, met Tik Tak, kinderprogramma; Bereboot, kleuterserie. Afl.: Oef eiland (1); Bassie en Adriaan, kinderserie. Afl.: De ontknoping. Herh.; Avonturen van de zwarte hengst (The adventures of the black stallion), serie. Afl.: Geld-regen.
17.09 TV Dokter, medische tips.
17.10 Santa Barbara, Amerikaanse soapserie.
18.00 •• Journaal.
18.20 Travel aloha classic, verslag van de finale van het WK windsurfen op Hawaii.
19.00 Candid camera, programma met de verborgen camera.
19.25 Winnen of wegwezen, reisquiz.
20.05 Troskompas tv ster gala, galaprogramma rond de uitreiking van de gouden TrosKompas tv-sterren. Met o.a. Sandra Remer, Astrid Joosten, Ron Brandsteder en Hennie Huisman. Presentatie: Linda de Mol.
21.44 TV Dokter, medische tips.
21.45 Tros triviant, spelprogramma gepresenteerd door Tineke Verburg. Vandaag: Nada van Nie en Martijn Krabbé tegen Umberto Tan en Jessica Broekhuis.
22.30 Liefde op herhaling (My first love), Amerikaans tv-film van Gil Cates. Jean Miller is onlangs weduwe geworden en door toedoen van haar vrienden krijgt zij hernieuwde contacten met een oude vlam.
00.05-00.10 Journaal.

Nederland 3

11.15 •• Nieuwjaarsconcert vanuit Wenen. Vanuit de Grosser Musikvereinssaal geven de Wiener Philharmoniker en het Ballet van de Wiener Staatsoper, samen o.l.v. Carlos Kleiber hun traditionele nieuwjaarsconcert. Het programma, dat in stereo wordt uitgezonden, begint dit jaar een uur vroeger. Uitgevoerd worden werken van de familie Strauss. In de pauze: De verhalenvertellers, een inleiding (Many voices, one world).
13.30-15.30 Studio sport, verslag van het Skispringen te Garmisch Partenkirchen.
17.55 Nieuws voor doven en slechthorenden.
18.00 •• Journaal.
18.05 Jeugdagenda, vakantietips.
18.15 Sesamstraat.
18.30 Nina is op Ingo. Jeugdfilm. De elfjarige Nina is pas verhuisd, vergeet prompt haar huissleutel en stapt dan ook nog in een bak cement. Maar dan verschijnt de 15-jarige Ingo als redder in de nood.
19.00 De toorts (The torch). Deze zesdelige serie. gaat over de kinderen Dio, Peri, Cassie, Cal en Ecko. Ze wonen in een klein dorp op een eiland. Als op een dag de hoeder van de toorts op het eiland komt, is het gedaan met het beschermde leven van het vijftal. De hoeder ligt op sterven en komt zijn opvolger zoeken.
19.25 Studio sport met: 1. De Haarlemse Basketbal-Week. 2. Marathonschaatsen te Heerenveen.
19.54 Uitzending van D'66.
20.00 •• Journaal.
20.10 Film van de Alzheimer Stichting.
20.20 Les enfants du paradis, Franse film uit 1945 van Marcel Carné. Baptiste wordt verliefd op Garance, maar is te verlegen om zijn liefde te uiten. Dan wordt Garance de vriendin van Frédérick, een aankomend toneelspeler. Met: Arletty, Jean-Louis Barrault, Pierre Brasseur, e.a.
22.23 •• Journaal.
23.32-23.37 Nieuws voor doven en slechthorenden.

RTL4

06.55 Nieuws.
07.00 Cartoons.
08.00 Nieuws.
08.05 The bold & the beautiful.
08.30 Nieuws.
08.35 M.A.S.H. Amerikaanse serie.
09.05 Nieuws.
09.10 Love boat. Amerikaanse serie.
10.00 Goede tijden, slechte tijden. Herhaling van gisteravond.
10.30 As the world turns. Serie.
11.15 64.000 Gulden vraag. Quiz.
11.40 Nieuwjaarsclip.
11.50 Alien years. Miniserie.
12.40 Cirque du soleil.
13.40 Happy New Year. Amerikaanse speelfilm uit 1986. Met Peter Falk en C. Durning.
15.05 Sons and daughters.
15.35 The bold & the beautiful. Amerikaanse soap.
16.00 Telekids.
17.00 5 uur show.
18.00 RTL4 zes uur nieuws.
18.20 Prijzenslag.
18.50 Scrabble.
19.00 Rad van fortuin. Met Hans van der Togt.
19.30 RTL4 avondnieuws.
19.50 RTL4 weer.
20.00 Goede tijden, slechte tijden. Nederlandse dramaserie.
20.30 Rescue 911.
21.30 And the violins stopped playing. Amerikaanse miniserie.
23.30 Carol & Company. Amerikaanse comedyserie.
23.55 RTL4 laatste nieuws.
00.10 Onopgeloste mysteries. Amerikaanse serie.
01.00 Heavenly bodies. Canadese musical uit 1985. Regie: Lawrence Dane. Samantha Blair is de eigenaresse van een succesvolle fitnessstudio, die is ondergebracht in een oud pakhuis. Eén van haar aerobicleerlingen is de football-speler Steve. Steve is verliefd op Samantha en via haar zoontje Joel wint hij haar hart. In de hoofdrollen: Cynthia Dale, Richard Rebiere, Walter George Alton, Laura Henry e.a.
02.25 M.A.S.H.. Amerikaanse serie.
02.50 RTL4 Text.

België/TV 1

11.15 Nieuwjaarsconcert uit Wenen, Deel 1.
11.55 Impressie van Oostenrijk. Mooie plekjes.
12.15 Nieuwjaarsconcert uit Wenen, deel 2.
13.30 De woudlopers Afl.: Keeley in moeilijkheden.
13.55 Kinderen voor Kinderen festival.
14.45 Zonder spoor (Without a clue), Engelse speelfilm uit 1988 van Thom Eberhart. Met: Michael Caine, Ben Kingsley, Jeffrey Jones e.a.
16.30 Samson kerstshow.
17.30 The bold and the beautiful.
17.55 Nieuws.
18.00 Tik tak, Afl.366.
18.05 Plons en het verliefde egeltje.
18.10 De magie van David Copperfield. Show.
19.03 Neighbours.
19.25 Mededelingen, programmaoverzicht.
19.30 Journaal/Sport.
20.00 Dame in het rood (The woman in red), speelfilm uit 1984 van en met Gene Wilder.
21.30 Married with children, Amerikaanse comedyserie.
22.00 Lava, humorprogramma. Aansl. Paardenkoersen.
22.30 Vandaag/Sport.
22.55 Freddy Mercury Tribute, muziekspecial.
23.45-23.50 Coda. Stefaan van den Bremt leest uit eigen werk.

België/TV 2

18.55 Nieuws.
19.00 Veiligheid in en om het huis, Afl.5: Electriciteit.
19.15 Tijdrover. Afl.4: Inleveren? Inbinden (2).
19.30 Het Capitool Serie.
19.53 Benny Hill.
20.00 Sportavond. Hugo Camps op zoek naar Freek de Jonge, cabaretier en sportfreak.
21.30 Journaal.
22.00-22.40 Fight of the night.

België/RTBF 1

12.15 Nieuwjaarsconcert. **13.30** Nieuws en weerbericht. **14.05** La bonne année, Franse speelfilm met Lino Ventura, e.a. **15.55** La belle Hélène, opera van Offenbach. Aansl.: Clips à la Une. **17.25** Nouba nouba, kinderprogramma. **18.30** Le jeu des dictionnaires. **19.00** Ce soir. **19.30** Journaal. **20.05** Strip-tease, reportages. **21.15** Airplane II: The sequel, Amerikaanse speelfilm. **22.40** Laatste nieuws. **23.00** Beursberichten. **23.05-23.15** Katholiek magazine.

België/Télé 21

15.50 Videothèque, magazine. **16.45** Concert 21: Barry White. **17.40** Nouba nouba, kindermagazine. **18.30** Katholiek magazine. **19.00** Radio 21. **19.30** Journaal. **20.00** The taming of the shrew, Italiaanse speelfilm met Elizabeth Taylor. Aan kandidaten voor Bianca geen gebrek, maar vaderlief bepaalt dat zij alleen mag trouwen als haar zuster Katharina ook een man heeft gevonden. **22.00** Journaal. **22.30** Documentaire over de violist Pierre Amoyal. **23.20-23.40** Ce soir. Actualiteiten.

RAI UNO

06.55 Unomattina. **13.30** Nieuws en weerbericht. **14.00** Nieuwjaarsprogramma's. **15.30** L'arbero azzuro. **16.00** Big: jeugdmagazine. **18.00** Fantastico Bis. **18.40** Il mondo di quark. **19.40** Historische dagkroniek. **20.00** Nieuws en weer. **20.40** Pete's dragon. Disney-komedie uit 1977. **22.45** Nieuws en weer. **23.00** Saludos amigos. Disney-tekenfilm. **24.00** Nieuws en weer. **00.40** Treasure of Matecumbe. Avonturenfilm met Peter ustinov. **02.20** Buy and cell. Tv-film. **03.55** House of cards. Film.

TV 5

07.00 Nieuws. **07.40** Cursus Frans. **08.00** Clin d'oeil. **08.05** Canadees nieuws. **08.20** Nieuwsflits. **08.30** One world channel. **09.00** Kinderprogramma. **10.00** Folklore. **11.05** Kinderprogramma. **11.50-11.55** Nieuwsflits. **16.05** Nieuws. **16.15** Sketches. **17.40** Kim et Clip en Casimir. **17.55** Bonjour, bon appétit. **18.10** Le jeu des dictionnaires. **18.30** Nieuws. **19.00** Bergsportmagazine. **19.30** Zwitsers nieuws. **20.00** Tell quel. **21.00** Nieuws. **21.30** Les chemins de fer, toneelstuk. **23.40** Nieuws. **00.00** Portret van Rimbaud. **00.45-00.50** 1,2,3 Théatre.

BBC 1

08.00 Kinderprogramma's met Tottie (8.00), Dot and Keeto (8.35), Snoopy's reunion (9.50), Really wild dinosaur show (10.15) en Racoons and Lost Star (10.45). **11.35** Paddles up: kanowedstrijd. **12.00** Willy Wonka and the chocolate factory, speelfilm met Gene Wilder en Jack Albertson. **13.40** Tekenfilms. **14.00** Nieuws. **14.05** Tekenfilms. **14.25** Neighbours, soap-serie. **14.50** The two Ronnies. **15.40** Death on the Nile, detectivefilm uit 1978 met Peter Ustinov. **17.55** Voetbal- uitslagen. **18.10** Nieuws. **18.25** Alias St. Nick, tekenfilm. **18.35** Neighbours, herh. **19.00** Moonwalker, musical uit 1988 met Michael Jackson in de hoofdrol. De film heeft betrekking op het leven en de fantasie van Michael zelf. **20.30** Some mothers do 'ave 'em, comedyserie. **21.00** Adam Bede, tv-film van Giles Foster. **22.45** Nieuws. **23.00** Tootsie, Amerikaanse speelfilm met Dustin Hoffman, e.a. **00.55** Invitation to hell, tv-film van Wes Craven. **02.25-02.30** Weerbericht.

BBC 2

09.05 Knock on wood, muzikale komedie. **10.45** The Sullivans, speelfilm. **12.15** Nieuwjaarconcert. **13.35** Paardenkoersen, te Cheltenham. **15.50** One hundred great sporting moments. **16.00** Serie lezingen. **17.00** Schansspringen Garmisch-Partenkirchen. **17.35** Global reort. **18.15** Carmen, opera. **21.00** Radio Days, film uit 1987 met sketches door Woody Allen. Seth Green, Julie Kavner, e.a. **22.25** Loving the dead. Schrijfster Mira Hammermesh keert terug naar Polen op zoek naar het graf van haar moeder die in het ghetto van Warschau omkwam. **23.25** Australia, speelfilm. **01.20-01.30** Weerbericht.

Sportnet

08.00 Eurobics. **08.30** Autosport. **09.30** Paardesport. **10.30** Eurobics. **11.00** Boksen. **12.00** World Snooker Classics Thailand. **14.00** Auto- en motorsportmagazine. **15.00** Eurobics. **15.30** Golf 1991. **17.30** Rugby. **18.00** Strandvolleybal. **19.00** Paardesport. **20.00** College football bowl games. **23.30** IJshockey: New York Rangers - Pittsburgh. **01.30** Rugby. **02.00** Skiën. **02.30** Bowl games: Florida - Notre Dame.

Eurosport

09.00 Rally Parijs - Kaapstad. **09.30** Best of fun sports. **11.00** Funboard special Hawaii. **12.00** Eurogoals voetbal. **13.00** Eurofun. **13.30** Rally Parijs - Kaapstad. **14.00** WK Voetbal voor dames vanuit China. **15.00** Skispringen Garmisch Partenkirchen. **16.00** Tennis, jaaroverzicht. **18.00** Worstelen. **19.00** Best of supercross. **21.00** Rally Parijs - Kaapstad. **21.30** Eurosport nieuws. **22.00** Skispringen. **23.00** Worstelen. **00.00** Rally Parijs - Kaapstad. **00.30-01.00** Nieuws.

Super Channel

06.30 US Market wrap. **06.40** Financieel nieuws. **07.05** Business view. **07.30** News focus. **08.25** Supersports news. **08.30** Hello Austria Hello Vienna. **09.05** Musikexpress. **10.00** The mix. **09.30** Super shop. **10.00** Evangelisch magazine. **10.30** The mix. **11.50** Music news. **12.00** Super shop. **13.00** Japan business today. **13.30** Wetenschappelijk magazine. **14.00** Muziekmagazine. **14.50** Music news. **15.00** Videoclips. **16.00** Live show. **17.50** Music news. **18.00** Wyatt Earp. **18.30** I spy. **19.30** Actueel magazine. **20.00** Sport. 21.00 The travel magazine. **21.30** Business weekly. **22.00** News. **22.30** Supersports news. **22.45** Effectenhandel in VS. **23.00** Love and murder, speelfilm uit 1988. **00.45** Music news. **00.55** Blue night. **01.25** Super shop. **01.55** Videoclips.

MTV Europe

07.00 Awake on the wildside. **10.00** Paul King. **13.00** Simone. **16.00** Greatest hits. **17.00** Report. **17.15** At the movies. **17.30** News at night. **17.45** 3 from 1. **18.00** Prime. **19.00** The best of Dial. **20.00** Ray Cokes. **22.00** Greatest hits. **23.00** Report. **23.15** At the movies. **23.30** News at night. **23.45** 3 from 1. **00.00** Post modern. **01.00** Kristane Backer. **03.00-07.00** Night videos.

CNN

09.45 CNN Newsroom. **12.30** Business Morning. **13.30** Business day. **15.00** Larry King. **16.00** World day. **17.30** Crier and Co. **20.00** World business tonight. **21.00** International hour. **23.00** World business tonight. **23.30** Showbiz today. **00.00** The world today. **01.00** Moneyline. **01.30** Crossfire. **02.00** Prime news. **03.00** Larry King. **05.00** Showbiz today.

Duitsland 1

09.00 Ich suche einen Taubenhaus, 3Tsjechoslowaakse speelfilm (1984).
10.15 •• Johann Sebastian Bach: Weihnachtsoratorium.
10.45 Polnisches Ermland, katholisches Preussen, documentaire.
11.30 Gute Nacht, Frau Engel, komedie van Arthur Lovegrove. Met: Heidi Kabel.
12.55 Skiën. Internationaal Nieuwjaarsspringen in Garmisch-Partenkirchen.
15.25 Tagesschau.
15.30 Der Maulwurf und die Medizin, tekenfilm.
16.00 Dumbo, der fliegende Elefant (Dumbo), Amerikaanse tekenfilm.
17.00 Windsbacher Knabenchor.
17.30 •• Der schwarze Hengst kehrt zurück (The return of the black stallion), Amerikaanse speelfilm uit 1981.
19.10 •• Das Wort zum Jahresbeginn.
19.15 Expeditionen ins Tierreich, Eilanden in de Stille oceaan.
20.00 •• Tagesschau.
20.15 •• Overboard - Ein Goldfisch fällt ins Wasser, (Overboard), Amerikaanse speelfilm uit 1987 van Garry Marshall.
22.05 •• Frank Sinatra, verslag van het concert dat Frank Sinatra op 5 oktober in Frankfurt gaf tijdens zijn World Diamond Jubilee Tour.
23.05 Tagesschau.
23.10 Schauplatz der Geschichte: Wilna.
23.55 Tatort, misdaadserie. Afl.: Nachtfrost. Met: Klaus Schwarzkopf, Hans-Peter Korff, Ursula Sieg e.a. Een knappe jonge vrouw wordt vermoord gevonden in een woning in Kiel. Het is de verkoopster Renate Pikat, die 's-nachts als call-girl een centje bijverdiende. Commissaris Finke vraagt zich af waarom moeder en stiefvader zeggen daar niets van te weten. Bovendien: waar is de 20.000 Mark gebleven die Renate op de dag van de moord van de bank heeft gehaald. Herh.
01.30 Tagesschau.
01.35 Zuschauen - Entspannen - Nachdenken. Januartag.
01.40 Einde.

Duitsland 2

08.45 ZDF '92: Gute Zeiten für beste Programme.
09.05 Programma-overzicht.
09.10 Die Welt des Märchens. Repelsteeltje, sprookje.
10.25 Album '91: Jaaroverzicht in beeld.
11.25 heute.
11.30 Rügen und Hiddensee: Zweites Sylt oder Nationalpark?
12.15 •• Nieuwjaarsconcert Wenen.
13.30 Die Hirtenhündin Nrgis. Jeugdfilm.
14.10 •• Junge über Bord (Captains courageous), Amerikaanse speelfilm uit 1977.
15.50 Wunderjahre, serie verhalen over de jaren vijftig.
16.45 heute.
16.50 •• Rock vom Feinsten. Met: Sinead O'Connor, Terem Quarter, Remmy Ongala, Peter Gabriel e.a.
17.20 Die Löwen der Alhambra, 6-delige serie. Met: Javier Escriva, Horst Buchholz, Oleg Fedorov e.a. Afl.1: Der alte König.
18.50 •• Lottotrekking.
19.00 heute. Aansl. •• Ansprache des ZDF-Intendanten Professor Dieter Stolte.
19.20 •• Diese Drombuschs, serie. Afl.: Verlorene Zärtlichkeit. Met: Witta Pohl, Günther Strack, e.a.
20.50 •• Die Strauss Dynastie. Slot van de zesdelige tv-film. Johann Strauss raakt verliefd op de jonge koorzangeres Lili.
22.30 heute.
22.35 •• Cinderella, ballet van Prokofjev. Choreografie: Maguy Marin. Regie: Montserrat Casanova. Het Ballet van de Opéra van Lyon. Solisten: Francoise Joullie, Dominique Laine, Jayne Plaisted e.a.
00.05 Derrick, misdaadserie. Met: Horst Tappert, Fritz Wepper, Krista Keller e.a. Afl.: Der Tag nach dem Mord. Omdat Horst Wegmann vermoedt dat zijn vriendin de dag met een ander heeft doorgebracht, staat hij 's avonds jaloers te wachten tot zij thuiskomt. Als het erop lijkt dat Andrea de dag met zijn beste vriend Mario heeft doorgebracht, roept hij haar ter verantwoording. Herh.
01.05 heute.

Duitsland 3 West

09.35 Zirkus im Zirkus, speelfilm. **11.10** (TT) Die Sendung mit der Maus. **11.40** Immer wieder Anfang: 25 Jahre West 3. Herhaling van een documentaire over de geschiedenis van het derde tv-net van de WDR.**14.00** West 3 aktuell. **14.05** Träume sind Schäume, over scholieren. **14.35** Nieuwjaars-programma rond het thema Geluk. **16.15** Die Heartbreakers, tv-film voor de jeugd uit 1982. **18.05** Aktuelle minute. **18.08** Der letzte Kaiser, 4-delige film over de laatste keizer van China. **19.00** Aktuelle Stunde. **20.00** Nieuwjaarstoespraak van Johannes Rau, minister-president van Noordrijn-Westfalen. **20.10** Keuls Radio Symfonie Orkest met solisten. **21.55** West 3 aktuell. **22.00** Die Karibik: Die neue Welt, 500 Jahre nach Kolumbus, zevendelige tv-documentaire over de eilanden in het Caraïbisch gebied. **22.50** Rückblende: documentaire over het tijdschrift Der Spiegel. **23.05** Frida Kahlo - Es lebe das Leben, Mexicaanse speelfilm uit 1984 over de Mexicaanse kunstschilderes Frida Kahlo en haar politieke betrokkenheid en haar ontmoetingen met Leo Trotzki. **00.50** Laatste nieuws.

Duitsland 3 SWF

12.40 Programma-overzicht. **12.45** Dornröschen, ballet. **14.15** Macher: over waspoeder. **14.45** Die Chronik der Familie Nägele. **15.55** Durch dick und dünn, Tsjechische speelfilm uit 1988. **17.00** Die Falschspielerin (The lady Eve), Amerikaanse speelfilm uit 1941. **18.30** Das Südwest Journal. **19.15** Gütt, portret van de journalist die in 1990 zelfmoord pleegde. **21.00** Nieuws. **21.05** Portret van Boedapest. **21.10** Neujahrskonzert aus Budapest, operettemuziek. **22.40** Das unbekannte Gesicht (Dark passage), Amerikaanse speelfilm uit 1947 van Delmer Daves. Met: Humphrey Bogart, Lauren Bacall, Bruce Bennett e.a. Vincent Parry ontsnapt uit de gevangenis van San Quentin waar hij ten onrechte vanwege de moord op zijn vrouw. Film in de Humphrey Bogart-cyclus. **00.20** Laatste nieuws. **00.25** Programma-informatie.

RTL Plus

06.20 Märchen aus aller Welt. Afl.: Morwen aus dem Walde.
06.45 RTL Plus Weihnachtsclub. Herh.
08.00 RTL Plus Weihnachtsclub met Diplodos, tekenfilmserie. Herh; Die himmlischen Teddybären, tekenfilmserie. Herh; Yogi Bär, tekenfilmserie. Herh.
09.15 Tekenfilm.
09.30 Zwei Supertypen in Afrika, Oostenrijks/Franse speelfilm van Jacques Besnard.
11.00 Und ewig knallen die Räuber. Oostenrijkse speelfilm met: Helmuth Lohner, Paul Hörbiger, Georg Thomalla e.a.
12.35 Immer, wenn er Pillen nahm Afl.: Die Formel ist weg. Herh.
13.00 Ein Sheriff in New York (McCloud), serie.
14.40 Der Grosse mit seinem ausserirdischen Kleinen. Italiaanse speelfilm (1978) met Bud Spencer, e.a.
16.10 Buddy haut den Lukas. Italiaanse speelfilm (1980) met Bud Spencer, Cary Guffey, e.a.
17.45 Moment mal, Musik.
18.00 5 in 40. Lifestylemagazine met o.a. Nina Hagen in Parijs.
18.45 RTL aktuell.
19.25 Das A-Team, Afl.: Der Retter der Spinner.
20.15 Staatsanwälte küsst man nich (Legal eagles), Amerikaanse speelfilm uit 1986 met Robert Redford, Debra winger, Brian Dennehy, e.a.
22.10 Killer Krokodil II - Die Mörderbestie, Amerikaanse horrorfilm uit 1990 van Giannetto de Rossi. Met: Debra Karr, Anthony Crenna, Thomas Moore e.a.
23.35 Delta Force I, Amerikaanse speelfilm uit 1985 van Menahem Golan. Met: Chuck Norris, Lee Marvin, Martin Balsam e.a.
01.40 That French show - Paris intim, erotisch magazine.
02.05 Hurra, die Schwedinnen sind da, Duitse soft seksfilm. Herh.
03.25 ■Der Mordprozess O'Hara (The people against O'Hara), Amerikaanse misdaadfilm uit 1951.
05.05 Die Mädels vom 9. Bezirk (Marie Pervanche), Franse serie. Afl.: Der doppelte Geburtstag.

● *Debra Winter in 'Legal Eagles'. (RTL Plus – 20.15 uur).*

SAT 1

06.10 Police Academy. Tekenfilm. Herh. **06.35** Nachbarn, serie. **07.00** Der Spinner. Engelse filmkomedie uit 1987. **08.40** Die Teufelssucht der wilden Wölfe. Avonturenfilm uit 1974. **10.20** ■ Dick und Doof: Die Wüstensöhne. **11.50** Bonanza. laatste aflevering. **12.55** Glücksrad. **13.35** Onkel Toms Hütte. Film uit 1987. **15.30** Dick und Doof im Wilden Westen. Slapstick uit 1937. **16.45** Die Söhne der drei Musketiere. Avonturenfilm uit 1950. **18.15** Bingo. **18.45** Guten Abend, Deutschland. **19.20** Glücksrad. **20.05** WetterNews. **20.15** Happy New Year. Komedie uit 1986 met Peter Falk, Charles Durning en Joan Copeland. **21.50** Guten Abend Deutschland. **22.00** Du kannst anfangen zu beten. Frans/Italiaanse detectivefilm met Alain Delon, Charles Bronson, Olga Georges-Picot, Brigitte Fossey en Bernhard Presson. **24.00** Dick und Doof im Wilden westen. Slapstick-komedie uit 1937. Herhaling van vanmiddag. **01.10** Vorschau/Teletext.

TV FILMS VIDEO

RTL4
13.40 Happy New Year. Amerikaanse misdaadfilm uit 1987 van John G. Avildsen. Misdadigers proberen een kraak te zetten bij een juwelierszaak in Florida. Met Peter 'Columbo' Falk en Wendy Hughes.

Nederland 2
14.15 Hotshot. Amerikaanse film uit 1987 van Rick King. Newyorkse voetballer vertrekt naar Zuid-Amerika en gaat er bij Pel in de leer. Met Jim Youngs en Pel.

RTL Plus
14.40 Uno sceriffo extraterreste, poco extra. Franse film uit 1979 van Michele Lupo. Dorpje in het zuiden van de Verenigde Staten krijgt bezoek van marsmannetjes. De sheriff doet wat hem te doen staat. Met Bud Spencer en Cary Guffey.

BRT 1
14.45 Without a Clue. Britse komedie uit 1988 van Thom Eberhardt. Gebaseerd op het idee dat Sherlock Holmes een verzinsel was van zijn assistent Dr. Watson. Met Michael Caine en Ben Kingsley.

● *Peter Sellers in 'Return of the Pink Panther'. (Nederland 1 – 20.18 uur).*

RTL Plus
16.10 Chissa perche capitano tutte a me? Italiaanse spaghetti-western uit 1980. Met Bud Spencer. Aardig.

Nederland 1
16.35 Lippels Traum. Duitse film uit 1991 van Karl-Heinz Kaefer. Ouders van Lippel zijn op vakantie en hij vlucht in een fantasiewereld. Met Constantin Tetter.

Duitsland 1
17.30 The Black Stallion Returns. Amerikaanse film uit 1983 van Robert Dalva. Tiener in de woestijn op zoek naar zijn paard. Met Kelly Reno en Vincent Spano.

Duitsland 1
20.15 Overboard. Aardige komedie van Garry Marshall uit 1987. Een vermogende vrouw raakt na val haar geheugen kwijt. Met Goldie Hawn en Kurt Russell.

RTL Plus
20.15 Legal Eagles. Amerikaanse komedie uit 1986 van Ivan Reitman. Robert Redford en Debra Winger als advocaten duo dat elkaar constant dwars zit. Luchtig.

Nederland 1
20.18 The Return of the Pink Panther. Britse lachfilm uit 1975 van Blake Edwards. Inspecteur Clouseau in persiflage op juwelenroofverhalen. Met, uiteraard, Peter Sellers.

RTL Plus
22.10 Killer Crocodile II. Zwakke Amerikaanse thriller van Gianetto De Rossi uit 1990 over een mensetende krokodil. Met Debra Karr en Anthony Crenna.

RTL Plus
23.35 The Delta Force. Amerikaanse actiefilm uit 1986 van Menahem Golan. Held Chuck Norris bevrijdt in solo-operatie Amerikanen die in een vliegtuig door palestijnen worden gegijzeld. Plat geweld.

RTL4
1.00 Heavenly Bodies. Aerobicfilm uit 1985 van Lawrence Dane. Met Cynthia Dale en Richard Rebiere.

radio

Radio 1
7.05 VARA Radio I woensdageditie (7.30 en 12.30 Nws.) 12.55 Mededelingen t.b.v. land- en tuinbouw. 13.10 TROS Aktua. 13.30 TROS Aktua nieuwsoverzicht. 13.32 Journalistenforum. 14.03 TROS Klantenservice. 16.03 Tijdsein. (17.30 Nws). 18.57 EO-Metterdaad hulpverlening. 19.04 A. Het Northsea Jazz Festival 1991; B. Klap op de vuurpijl 1991. 23.07 Met het oog op morgen. 0.02 Volgspot. 1.02 Nocturne 2.02 Clair-Obscur. 4.02 Nachtexpress. 6.02-7.00 De ochtendshow.

Radio 2
7.02 De kater op z'n kop. 10.02 Ook goeiemorgen. 12.02 Will wil wel. 14.02 Nederland muziekland - nieuwjaarsparty. 17.02 NCRV's Hier en nu. 17.15 De wereld zingt Gods lof. 18.04 Geloven in muziek. 19.04 Water en vuur. 20.02 Country style. 21.00-07.00 Zie Radio 1.

Radio 3
6.02 Praise in the morning. 7.04 Ronduit music time. 9.04 Vrouw zijn op drie. 10.04 Jan en alleman. 10.57 EO Metterdaad hulpverlening. 11.04 Country trail. 12.04 Gospel Holland. 13.04 De moordlijst. 14.04 Nozems-a-gogo. 17.04 Koning Zzakk in Muzykland. 18.04 De avondspits. 19.04 Krapuul de lux. 20.04 La stampa. 22.04-24.00 Stompin'.

Radio 4
7.00 Nws. 7.02 Preludium. 7.55 Het levende woord. 8.00 Nws. 8.02 Platennieuws door Frank Schoonhoven. 9.00 Musica Sacra. 10.00 Het concert. 11.45 In de schaduw van de meesters. 12.00 Barokmuziek: Sonates. 12.30 Stemmen, opera- en belcanto. 13.00 Nws. 13.02 4-Luik. 14.00 De kerkmuziek van W.A. Mozart. 14.30 Jazzspectrum. 15.30 Moet je horen. 16.00 Jacco's keus special. 17.00 Forum. 19.00 Kleine zaal: Muziek voor viool, cello en piano. 20.00 Nws. 20.02 AVRO-Concertavond: Radio Symfonie Orkest met gitaar. 22.00 Opera Magazine: Les brigands, van Offenbach. 23.00-24.00 Voor het stil wordt en wat later.

Radio 5
6.30-6.50 Scheepvaart- en marktberichten en uitgebreid weerbericht. 8.30 IKON vroeg. 9.00 Nws. 9.02 NOS Sportief. 9.25 Waterstanden. 9.30 De voorspellers. 10.00 Oud plaatwerk. 11.00 De duvel is oud. 12.00 Nws. 12.05 Bonnefooi. 12.30 De spiegel. 13.00 Nws. 13.10 Actuele Zaken, met om 14.00 Het minderheden-nieuwsoverzicht. 15.00 Winter in Rusland. 16.00 TROS Schlagerfestival. 17.00 TROS Dierenmanieren. 17.40 TROS kamerbreed extra. 17.55 Mededelingen en schippersberichten. 18.00 Nws. 18.10 Basiscode 3 - magazine. 18.20 Uitzending van Centrum Democraten. 18.30 TROS Perspectief. 19.00 Nieuws en actualiteitenrubriek in het Turks. 19.30 Nieuws en actualiteitenrubriek in het Marokkaans en het Berbers. 20.15-20.30 Nieuws en actualiteitenrubriek in het Chinees.

Omroep Limburg
9.00 Postbus 94. Verzoekplaten en uitgaanstips. 11.00 'Zilveren vogels en andere verslagen': een verrassende kijk op de historie. Limburgse 'ooggetuigenverslagen' van de belegering van Maastricht in 1579, de activiteiten van de Bokkerijders in de achttiende eeuw en de aankomst van Kaiser Wilhelm bij Eijsden in 1918. Een klankbeeld van Peter Winkels. 12.00-13.00 Tweede deel van het Operaconcert door de Koninklijke zangersvereniging 'Venlona', het Limburgs Symfonie Orkest en de solisten Lilian Huynen, Theo van Gemert, Klaus Schneider en Bèr Schellings, o.l.v. Ger Withag.(Het reguliere programma van 17.00 tot 18.30 uur vervalt op deze nieuwjaarsdag).

België/Radio 2
6.00 Nieuws. 6.05 Het goeie been (6.30, 7.00 en 7.30 nieuws). 8.00 Nieuws. 8.10 Koffers en Co. 10.00 Nieuws. 10.03 Het schurend scharniertje. 10.08 Zijn er nog vragen? 11.50 Feuilleton Het Koekoeksnest. 12.00 Radio 2 regionaal. 13.00 Nieuws. 13.10 Made in Germany. De Duitse top 10 van 1991. 14.00 Villa Musica, muziekprogramma waarin ook plaats voor een spelletje en een cursiefje. 17.00 Radio 2 regionaal. 18.00 Nieuws. 18.10 Rijswijckfoon, verzoekplaten. 20.00 Levensstijl. 22.00 Nieuws. 22.05 Jazzkaffee. 23.30-06.00 Nachtradio.

België/BRF
6.35 Radiofrühstück (7.15 Wunschkasten; 8.30 Agenda). 9.00 Nieuws. 9.05 Musikexpress. 10.00 Neujahrs-Wunschkonzert. 12.35 Frischauf. 14.00 Nieuws. 14.05 Musikzeit heute: Lieder, Chansons & Folk. 15.00 Nachmittagsstudio. 16.05 BRF-International. Jahresrückblick. 18.30 BRF Aktuell. 18.35-20.05 Neujahrskonzert.

RTL Radio
3.00 RTL-Dance Party. 6.00 Guten Morgen '92. 10.00 Wann war das bloss? 14.00 RTL-Neujahrswunschkonzert. 18.00 Deutsche Hits. 21.00 Je t'aime. Magazin mit sanfter Musik zum kuscheln, schmusen und träumen. 24.00-4.00 RTL-Radio-Nacht.

WDR 4
4.05 Radiowecker. 6.05 Morgenmelodie. 8.05 Matinee am Neujahrstag. 11.00 Das Neujahrskonzert. Pinchas Steinberg dirigiert. 14.00 Nieuws en Stichwort Wirtschaft. 14.07 Was darf es sein? 17.00 Nieuws, der Tag um fünf. 17.07 Musik-Express (18.00 nieuws; 19.00 Auf ein Wort; 19.30 Ohrenbär). 20.00 Nieuws. 20.05 In vino veritas. 21.20 Musik zum träumen (22.00 nieuws). 22.30-04.00 ARD Nachtexpress.

Limburgs Dagblad voor Oostelijk Zuidlimburg

Dinsdag 31 december 1991 ● Pagina 13

HET LIMBURGS DAGBLAD VOOR OOSTELIJK ZUID-LIMBURG IS DE PLAATSELIJKE EN REGIONALE EDITIE VAN HET LIMBURGS DAGBLAD VOOR HET GEBIED OOSTELIJK ZUID-LIMBURG. HOOFDREDACTEUR: RON BROWN. CHEF EDITIEREDACTIE: WIM DRAGSTRA HOOFDKANTOOR: 6411 RS HEERLEN, IN DE CRAMER 37, TEL. 045-739911. SERVICEKANTOOR: 6411 NM HEERLEN, GEERSTRAAT 5, TEL. 045-717719. RAYONKANTOREN: 6461 ED KERKRADE, MARKT 42, TEL. 045-455506. 6443 CB BRUNSSUM, RUMPENERSTRAAT 81, TEL. 045-256363.

Cursisten kunnen in klooster Brunssum overnachten

Rijlescentrum krijgt een eigen pension

Van onze verslaggeefster

BRUNSSUM – Het voormalige klooster aan de Kruisbergstraat in Brunssum wordt een pension voor cursisten van het Verkeers Opleidings Centrum (VOC) dat in die plaats van start gaat. Het pension gaat bestaan uit 24 éénpersoonskamers. De cursisten kunnen er voor zeshonderd gulden terecht op basis van half pension. Daarnaast worden er theorielessen verzorgd.

Initiatiefnemer Hub Jansingh uit Munstergeleen heeft het gebouw gehuurd van het Maastrichtse aannemersbedrijf Grouwels/Daelmans dat het in mei kocht van de Broeders der Onbevlekte Ontvangenis. Op 20 januari beginnen de lessen en worden de eerste cursisten verwacht in het vroegere klooster. Er hebben zich tot nu toe zestig cursisten gemeld.

Het VOC verzorgt rijleskampen van een veertien dagen, waarna meteen een rijexamen volgt. Na een zogenaamde 'intest', waarbij wordt gekeken op welk niveau de cursist kan worden ingedeeld, volgt een driedaagse periode waarin de basistechniek van het autorijden wordt geleerd. Dat gebeurt op het oefenterrein aan de Emmaweg. De twee hectare grote vlakte is voorzien van kruisingen, bochten, rotondes en verkeersborden. Vanuit een verkeerstoren krijgen de cursisten instructies. Ook kan er vanuit de toren worden ingegrepen tijdens de rit.

Daarna gaat de leerling met een instructeur de openbare weg op. De avonduren worden besteed aan theorielessen. Bij voldoende interesse zal er een speciale lijndienst worden opgezet tussen een aantal opstapplaatsen in Zuid-Limburg en het pand aan de Kruisbergstraat.

Een tiendaagse stoomcursus kost tweeduizend gulden, een veertiendaagse zeshonderd meer. Voor interne studenten komt daar zeshonderd gulden bij. Volgens directeur Jansingh bedraagt het slagingspercentage zeventig (dertig procent meer dan bij het 'normale' een of twee keer lessen per week). Wie zakt, kan na een 750 gulden kostende 'pleistercursus' van vijf dagen, op herexamen.

Naast het rijbewijs voor personenauto's, verzorgt het opleidingscentrum ook leskampen voor motor, vrachtauto, autobus, aanhangwagen en vorkheftruck. Daarvoor zijn veertien rij-instructeurs aangetrokken.

NS zoeken winkels voor verkoop treinkaarten

Van onze verslaggeefster

HEERLEN – De NS is op zoek naar winkels in Heerlen en omgeving, waar treinkaarten verkocht kunnen worden aan reizigers in deze regio. De NS wil op deze manier reizigers, die vaak de trein nemen en in gemeentes wonen waar geen station is, de gelegenheid geven hun kaartje in een winkel te kopen. Treinreizigers uit kleine gemeentes kopen nu hun plaatsbewijzen op het station in Heerlen of in de trein.

De meeste reizigers kopen hun kaarten in de trein en dat kost de conducteur veel tijd. Als de treinkaarten in winkels verkrijgbaar zijn, kunnen onze conducteurs meer aandacht besteden aan andere zaken", vertelt procesmanager verkoop Heerlen van de NS, H. Willems. Aantal jaar geleden startte de NS de eerste agentschap voor treinkaarten in een sigarenwinkel in Brunssum. Reizigers voor de richting Heerlen of Sittard kunnen nu naast een pakje sigaretten, ook hun vervoerbewijs voor de trein kopen in de winkel.

Ook in een kapperszaak in Hoensbroek kunnen de bewoners sinds april van dit jaar, terecht voor alle soorten treinkaarten, zoals de jongerenkaart, maandkaart of seniorenkaart. „Ik kan niet mopperen over de omzet. Het eerste half jaar was wennen, maar het aantal personen dat een kaart koopt stijgt", zegt de eigenaar van de kapperszaak J. Smeets. Voor de NS was de komst van een agentschap in Hoensbroek een aanwinst. Willems: „Hoensbroek is een gemeente waar geen kaartenloket staat. Dank zij het agentschap hoeven de conducteurs niet meer zo vaak kaarten in de trein te verkopen."

Toch komen niet alle winkels in aanmerking voor een agentschap. De winkels moeten aan bepaalde eisen voldoen voor ze treinkaarten mogen verkopen voor de NS. „Als NS kijken we natuurlijk of er genoeg mensen zijn die regelmatig met de trein reizen. Als dat wel het geval is, zoeken wij een winkel die een uitstraling heeft", meent Willems. De uitgekozen winkels krijgen een vergoeding voor hun diensten aan de NS.

'Ideaal' vindt Willems het kaartverkoop in de VVV kantoren in Vaals en Simpelveld. De afgelopen zomer hebben de twee VVV's aanbiedingskaarten, zoals de zomerkaart en tienertoerkaart, verkocht voor de NS. Als het kan, wil de NS de samenwerking met de VVV-kantoren de komende jaren voortzetten.

Niet alleen in Vaals en Simpelveld is de NS op zoek naar geschikte locaties. Ook de Heerlense randwijken die ver van het station liggen, komen in aanmerking. Willems: „Bijvoorbeeld Nieuwenhagen ligt nogal ver van het centrum en dat is voor veel klanten problematisch. We onderzoeken of het mogelijk is een agentschap in deze plaats te openen." Binnen een jaar hoopt de NS concreet zeggen in hoeverre de agentschappen worden uitgebreid."

Amokmakers aangehouden

MAASTRICHT – De gemeentepolitie van Maastricht heeft in de nacht van zondag op maandag met na middernacht op het Vrijthof een drietal amokmakers aangehouden. Met de persoon waarmee het begon, een 18-jarige man uit Maastricht, had de politie uiteindelijk nog de minste moeite. Toen deze geverbaliseerd werd omdat hij een plas had gedaan tegen een boom, probeerde een ander de politie bij het noteren te hinderen. Hij diende een agent een vuistslag toe toen hem dat niet helemaal lukte.

De dader, een 19-jarige Maastrichtenaar, werd meteen in de boeien geslagen en in een politieauto gezet. Hij was echter ten gevolge van overmatig alcoholgebruik zo door het dolle heen dat hij een ruit van de politiewagen stuk schopte en vervolgens het portier trapte. Pas na een klap van een politieman kwam hij tot bedaren.

De derde persoon die het toekijkend publiek ophitste tegen de politie, een jongeman (19) uit Eijsden, spuwde door een geopend portierraampje op de uniformjas van een politieman.

● Enkele dagen per jaar wordt in Nuth gretig vuurwerp gekocht. Foto: CHRISTA HALBESMA

Limburgers kopen massaal vuurwerk in België

'Rotjes en strijkers steeds minder populair'

Van onze verslaggeefster

HEERLEN – Verkooppunten waar vuurwerk over de toonbank gaat maken overuren de laatste dagen. De regels rondom het kopen en afsteken van vuurwerk verschillen echter van gemeente tot gemeente. Zo blijkt een uniforme regel voor het afsteken van vuurwerk niet mogelijk te zijn en varieert het aantal dagen dat vuurwerk verkocht mag worden ook van plaats tot plaats.

Veel Limburgers kopen hun vuurwerk nog steeds in België. Het assortiment is veel groter dan in Nederland, het vuurwerk is er vaak goedkoper en het hele jaar door verkrijgbaar. In België is, in tegenstelling tot Nederland, nog steeds 'knalvuurwerk' verkrijgbaar. Dit mag niet aan Belgen verkocht worden, maar wel aan buitenlanders. Nederlanders blijken nog massaal gebruik van deze regeling te maken en kopen de strijkers en andere knallers met kilo's tegelijk in.

„Toch is er een tendens naar siervuurwerk," zegt Jo Vaessen van groothandel Ons Zuiden in Heerlen. Behalve speelgoed en kantoorbenodigdheden verkoopt hij op het eind van het jaar vuurwerk aan zo'n dertig winkeliers in de regio. „De laatste jaren wordt er steeds minder geknald," zegt Vaessen. Mensen kiezen voor mooi vuurwerk, met klinkende namen als Jumping Jack, Vrijheidsmuziek, Power of the Dragon en Driekleurenfontein." Volgens Vaessen een kentering die zo'n drie jaar geleden inzette. Hij schat dat siervuurwerk zo'n vijfenzeventig procent van zijn omzet bepaalt.

De verkoop gaat tot nu toe naar wens. Hij heeft zelfs al iets meer verkocht dan voorgaande jaren.

Wie veel keus wil hebben gaat naar het Belgische Maaseik. In salon Roger worden meer dan honderd soorten vuurwerk verkocht. Limburgers slaan massaal in. „Twee weken voor Nieuwjaar hebben we de piek," zegt eigenares Kuipers van het zaakje dat eigenlijk een kapsalon is maar het in februari moet hebben van de verhuur van feestkleding en in december van de verkoop van vuurwerk. Twintig jaar geleden veranderden voorzichtig de eerste rotjes en vuurpijlen van eigenaar. Nu is Salon Roger uitgegroeid tot een van de grootste verkooppunten in Belgisch Limburg.

Ook Maurice Drummen, wapenhandelaar in Nuth verkoopt vier dagen per jaar vuurwerk. Hij is al aardig door zijn voorraad heen. „Ik denk niet dat het slechte weer van de laatste dagen de mensen belet om vanavond naar buiten te gaan om vuurwerk af te steken," zegt Drummen.

De districtsgezondheidsdiensten van Heerlen en Maastricht hebben nog geen zicht op het aantal ongevallen die door vuurwerk veroorzaakt zijn. „Elk jaar komen er wel enkele slachtoffers hier binnen," zegt een woordvoerster van de DGD in Maastricht. „De meesten op oudejaarsavond."

In Belfeld en Reuver zijn twee personen bekeurd wegens het ongeoorloofd afsteken van vuurwerk. Ook in verschillende andere plaatsen in Limburg kreeg de politie klachten van overlast door vuurwerk.

Het afsteken van illegaal en onveilig vuurwerk is nog steeds de oorzaak van veel ongevallen. De wetgeving omtrent het opsporen van dit soort vuurwerk door de douane is onlangs echter gewijzigd. Toezicht en controle van het vuurwerk is sinds kort ondergebracht bij het ministerie van VROM waardoor de douanier niet meer rechtstreeks als controlerend ambtenaar kan optreden.

Voorrangsfout oorzaak van verkeersongeval

HOENSBROEK – De ernstige aanrijding die zondagavond omstreeks negen uur plaatsvond op de Randweg in Hoensbroek was te wijten aan een voorrangsfout. Bij de frontale botsing raakten vijf personen gewond. Een Brunssummer (20) en een echtpaar uit het Middenlimburgse Vlodrop zijn met zware verwondingen opgenomen in de ziekenhuizen van Heerlen en Brunssum.

Een 45-jarige automobilist uit Valkenburg reed even voor negen uur vanaf de Zandbergseweg - nabij de Lucaskliniek - de Randweg op richting Nuth. De man verleende hierbij geen voorrang aan de 20-jarige Brunssummer. Deze schoof met zijn auto naar de linker weghelft, omdat hij krachtig moest remmen, en botste frontaal tegen de tegemoetkomende auto van het Vlodrops echtpaar.

De Valkenburger die het ongeluk veroorzaakte, was niet bij de aanrijding betrokken.

Oud-burgemeester Onland overleden

BORN/WITMARSUM – Mr Jan Onland, oud-burgemeester van Born, is in de nacht van zondag op maandag overleden. Hij nam tien jaar geleden afscheid van de gemeente Born en keerde vervolgens terug naar Witmarsum in Friesland, waar hij gedurende de oorlog ondergedoken was. Onland, geboren in Oud-Valkenburg, werd 73 jaar.

Mr J.Onland was 25 jaar burgemeester van de voormalige gemeente Born, van 1956 tot de herindeling in januari 1982. In dat jaar werd Born uitgebreid met de voormalige gemeenten Obbicht en Grevenbicht en Papenhoven.

Eén van de belangrijkste economische besluiten onder het bewind van Onland was de aanleg en uitbreiding van het havengebied ten noorden van de gemeente. Hij wilde van het overwegend agrarische Born en meer industrieel gerichte gemeente maken. Voor de verdiensten voor Born werd Onland benoemd tot ereburger van de gemeente, bij zijn afscheid in december 1981. Naast zijn functie als burgemeester had Onland diverse taken op maatschappelijk gebied op zich genomen. Zo was hij jarenlang (van 1956 tot 1982) voorzitter van de afdeling Born van het Groene Kruis.

Onderzoek ontvoering secretaresse muurvast

Van onze verslaggever

MAASTRICHT/LANAKEN – Het onderzoek naar de mysterieuze ontvoering van de 29-jarige secretaresse van de in Lanaken wonende zakenman Leon Melchior, Christianne Gielen uit Cadier en Keer zit muurvast.

De verwachting bestaat dat zonder nieuwe informatie het proces-verbaal in deze zaak zeer snel kan worden afgesloten en naar het Openbaar Ministerie kan worden gestuurd, waarmee de zaak is afgedaan. Dat heeft een woordvoerder van de politie in Maastricht gisteren desgevraagd meegedeeld.

Het direct na de ontvoering van de vrouw in het weekeinde van 15 op 16 december speciaal geformeerde onderzoeksteam van dertig rechercheurs is inmiddels al geminimaliseerd en bestaat nog uit vijf politiefunctionarissen. „Het team is door de bulk van informatie heen en na te trekken tips zijn uitgeput. Zonder nieuwe aanknopingspunten kan de zaak voorlopig worden gesloten", aldus de woordvoerder.

Zoals bekend werd Christianne Gielen, waarschijnlijk bij vergissing, op vrijdag 14 december voor de flatwoning van haar vriend Gerard Schikanowski door meerdere mannen uit haar BMW gesleurd en in een gereedstaande auto geduwd. Een dag later werd zij, volgens haar eigen verklaring al weer vrijgelaten en op een verlaten weg nabij Riemst achtergelaten. De totnutoe gehanteerde theorie komt er op neer dat de ontvoerders het hadden voorzien op de dochter van miljonair Leon Melchior en na het zien van het NOS-journaal hun fout hebben ingezien. Die stelling wordt ondersteund door de brief van de ontvoerders waarin een losgeld van miljoenen werd gevraagd en die achterbleef in de BMW van Christianne.

Christianne Gielen toonde zich gisteren ook zeer nieuwsgierig, maar ook zij tast volkomen in het duister wat betreft de stand van het onderzoek van de Maastrichtse politie. „Ik hoor en zie ook niemand meer", aldus Christianne, die overigens haar werk sinds het incident bij Melchior, ook al omdat er tussen kerst en nieuw niet gewerkt wordt, nog niet heeft hervat. Woordvoerder Bert Peters van de Maastrichtse politie liet gisteren doorschemeren dat het rechercheteam weinig hoop heeft deze zaak ooit op te lossen.

Geen smartegeld in IRA-zaak

DEN BOSCH – Het gerechtshof in Den Bosch heeft de eisen tot schadeloosstelling van de vier vrijgesproken IRA-verdachten Gerard Harte, Sean Hick, Paul Hughes en Donna Maguire afgewezen. De vier hadden schadevergoedingen van 50.000 tot 70.000 gulden per persoon geëist voor de periode van bijna een jaar die ze in voorarrest hebben gezeten, op verdenking van de IRA-aanslag in Roermond vorig jaar. Het kwartet werd zowel door de rechtbank in Roermond als in hoger beroep door het hof in Den Bosch vrijgesproken van de moord op twee Australische toeristen. Harte, Hick, Hughes en Maguire hebben wel enkele duizenden gulden gekregen voor gemaakte onkosten.

Vietnamees paar mag nog blijven

DEN BOSCH/MAASTRICHT – Drie Vietnamese vluchtelingen hebben maandag hun kort geding gewonnen dat zij aanspanden tegen de Staat om hun uitzetting te voorkomen. Twee anderen mogen echter wel worden uitgezet. Een Vietnamees echtpaar dat in Maastricht wordt opgevangen en een Vietnamees uit het asielzoekerscentrum in Rijsbergen mogen de beslissing op hun herzieningsverzoek in Nederland afwachten. Dat heeft fungerend rechtbankpresident mr H. van der Werf van de rechtbank in Den Bosch gisteren beslist.

Geld verdienen met huisvuil

AKEN – Inwoners van Aken kunnen voortaan geld verdienen als ze spaarzaam zijn met huisvuil. Met ingang van 1 januari krijgen mensen die het vuilnis slechts eens in de veertien dagen in plaats van wekelijks op de stoep zetten een korting van vijftig procent op de reinigingsrechten. Ook komen ze voor reductie in aanmerking als ze kleinere afvalvaten gaan gebruiken of samen met de buren een container delen.

Konvooi terug uit Joegoslavië

GELEEN – Het hulptransport naar Joegoslavië, dat afgelopen vrijdag vanuit Einighausen vertrok, is gisternacht weer heelhuids teruggekeerd. Volgens konvooileider Ivica Dolofsjak zijn de goederen die door Limburgse kerken, scholen en particulieren uit Geleen en de Sittardse kerkdorpen Einighausen, Limbricht en Guttecoven in de kerstweek werden ingezameld, in grote dankbaarheid door de Kroatische bevolking ontvangen. Dolofsjak heeft de hulpgoederen samen met vertegenwoordigers van het Rode Kruis en de brandweer in de dief. en brandweerauto van de gemeente Geleen en een vrachtwagen met oplegger naar de stad Karlovac vervoerd.

Auto uitgebrand in Roermond

ROERMOND – De gemeentepolitie Roermond heeft gisteren aan de Mellickerbosweg een uitgebrande Opel Kadett aangetroffen. De kentekenplaten ontbraken. Vermoedelijk is de auto afkomstig uit België. Over de oorzaak van de brand is niets bekend. Aan de Borneostraat in Roermond is een geparkeerde auto met een vloeistof overgoten die vervolgens werd aangestoken. De schade aan de auto bleef beperkt tot de laklaag.

Fietser beschoten

MAASTRICHT – Een 17-jarige Maastrichtenaar is op klaarlichte dag beschoten vanuit een auto. De jonge fietste in zijn woonplaats over de Meerssenerweg toen hij plotseling een scherpe knal hoorde. Op hetzelfde moment voelde hij een stekende pijn in de rug. Onmiddellijk daarop reden hem twee auto's voorbij. Toen de jongen zijn jasje uittrok, zag hij op de rug een gaatje. In de voering vond hij een windbukskogeltje. Aangezien zich op dat moment geen andere personen op straat bevonden, vermoedt de politie dat vanuit een van de auto's op de fietser is geschoten.

Auto gestolen voor ritje

MAASTRICHT – In een woning in de Maastrichtse wijk Malpertuis sloeg een inbreker gisterochtend op de vlucht toen hij op heterdaad werd betrapt door de bewoners. Deze werden uit hun slaap gewekt door de dief. Met een uit de woning gestolen autosleutel startte hij de wagen van de bewoners, die op straat stond geparkeerd en reed daarin weg. Enkele uren later werd de auto, geheel beschadigd, met modder en aan de rechterzijde beschadigd, teruggevonden bij de grensovergang Veldwezelt. De inbreker bleek er 150 kilometer mee te hebben gereden. De autosleutel werd niet teruggevonden.

HEERLIJK!
Voor de derde keer zijn we opa en oma geworden.
Onze kleinzoon hebben een zusje gekregen.
Haar naam is

RACHEL

Lei en Grace
Leunissen-Simon
Ammonieterf 26
Heerlen

---

†

Met grote droefheid, doch ook met grote dankbaarheid jegens O.L. Heer haar als levensgezel, vader, schoonvader, opa, broer, zwager, oom en neef te hebben gehad, geven wij kennis dat heden toch nog onverwacht van ons is heengegaan

Sjef van Megen

weduwnaar van

Juliana Willems

levensgezel van

Arnolda Nendels

op de leeftijd van 73 jaar.

In dankbare herinnering:

Hoensbroek: A. Hassing-Nendels
Hoensbroek: Bert en Lily van Megen-Driessen
Rob en Linda
John-Anneke
Jos-Nathalie
Jolanda-Michel
Hoensbroek: Ans en Jan van den Berg-van Megen
Paul, Eefje
Hoensbroek: Petra en Henk Hagenaars-Hassing
Marika, Quinta
Hoensbroek: Jean en Brigitte Hassing-Peeters
Sven, Tessa, Laura
Familie van Megen
Familie Willems

29 december 1991
Mgr. Hanssenlaan 16, 6433 BM Hoensbroek

De plechtige uitvaartdienst zal plaatshebben op vrijdag 3 januari a.s. om 11.00 uur in de Christus Koningkerk te Hoensbroek-Zuid, gevolgd door de begrafenis op de centrale begraafplaats aan de Randweg.
Bijeenkomst in de kerk. Overtuigd van uw medeleven is er geen condoleren.
Donderdag a.s. om 19.00 uur, avondwake in voornoemde kerk.
U kunt afscheidnemen in een der rouwkamers van De Universele, Hoofdstraat 100, Hoensbroek. Bezoekgelegenheid dagelijks van 14.00 tot 15.00 uur en van 19.00 tot 20.00 uur. Nieuwjaarsdag alleen van 14.00 tot 15.00 uur.
Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven deze annonce als zodanig te beschouwen.

---

†

Diepbedroefd, maar dankbaar voor de liefde en zorg waarmee zij ons gedurende haar leven heeft omringd, delen wij u mede, dat heden onverwacht van ons is heengegaan, voorzien van het h. oliesel, in de leeftijd van 71 jaar, onze goede en zorgzame moeder, schoonmoeder, groot- en overgrootmoeder, zus, schoonzus, tante en nicht

Lies Smeets

weduwe van

Toon Ligtvoet

In dankbare herinnering:

Brunssum: Ton Ligtvoet
Margriet Ligtvoet-Geffin
Marion en Jo, Mischa
Ton en Marion, Melvin
Brigitte en Harm, Rachel
Roger
Robbie
Landgraaf: Hennie Heerings-Ligtvoet
Harry Heerings
Familie Smeets
Familie Ligtvoet

[illegible] GE Eygelshoven, 29 december 1991
[illegible]
Corr.adres: Achter de Heggen 4,
[illegible] Landgraaf

De plechtige uitvaartdienst, gevolgd door de begrafenis, zal plaatsvinden op vrijdag 3 januari a.s. om 11.00 uur in de parochiekerk van de H. Joannes de Doper te Eygelshoven.
Bijeenkomst in de kerk, alwaar gelegenheid is tot schriftelijk condoleren.
De overledene zal bijzonder worden herdacht tijdens de avondmis van donderdag 2 januari a.s. om [illegible] uur in voornoemde parochiekerk.
Gelegenheid tot afscheidnemen in de rouwkamer van [illegible] Uitvaartcentrum, Beuteweg 32 te [illegible], dagelijks van 18.15 tot 18.30 uur.
Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven deze annonce als zodanig te willen beschouwen.

---

†

Zij had het leven lief
op haar eigen wijze.

[illegible] is in alle rust van ons heengegaan, na een liefdevolle verpleging in Verpleeghuis Schutters[illegible], [illegible] in de leeftijd van 77 jaar, onze lieve [illegible] tante en nicht

Mechtild (Mia) Niessen

weduwe van

Johannes (Jean) Roes

† [illegible]

[illegible] van

Gerardus Alphonsus (Ben) Kampman

† [illegible]

[illegible] gebeden aan.

[illegible] Familie J. Niessen

[illegible] december 1991
[illegible] 6441 AK Brunssum

[illegible]

Op donderdag 2 januari a.s. om 19.00 uur, avondwake in de parochiekerk van de H. Geest, F. Nightingalestraat 2, Brunssum.
De plechtige uitvaartdienst zal plaatsvinden op vrijdag 3 januari om 11.00 uur in voornoemde parochiekerk.
Bijeenkomst in de kerk, alwaar gelegenheid tot schriftelijk condoleren.
De crematie vindt aansluitend plaats in het crematorium Heerlen, [illegible] 18, Heerlen.
Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven deze annonce als zodanig te willen beschouwen.

Enige en algemene kennisgeving

†

„Ik ben de verrijzenis en het leven. Wie in mij gelooft zal leven, ook al is hij gestorven en ieder die leeft in geloof aan Mij zal in eeuwigheid niet sterven".

Johannes 11, 25-26.

Na een werkzaam en liefdevol leven voor haar gezin, is heden na een langdurige ziekte van ons heengegaan, gesterkt door het h. sacrament op de leeftijd van 70 jaar mijn inniggeliefde vrouw, mijn lieve zorgzame moeder, onze zuster, schoonzuster, tante en nicht

Maria Splitthoff

echtgenote van

Arthur Drummen

Hoensbroek: A. Drummen
J. Drummen
Familie Splitthoff
Familie Drummen

29 december 1991
Spoordijkstraat 24, 6431 GP Hoensbroek

De plechtige uitvaartmis zal worden gehouden op vrijdag 3 januari 1992 om 11.00 uur in de Grote St. Jankerk te Hoensbroek, waarna aansluitend begrafenis op de begraafplaats aan de Randweg aldaar.
Bijeenkomst in de kerk.
Daar wij overtuigd zijn van uw medeleven is er geen condoleren.
Voor vervoer v.v. is gezorgd.
De avondmis zal worden gehouden op donderdag 2 januari a.s. om 19.00 uur in de kleine St. Jankerk aan de Markt te Hoensbroek.
Een speciaal woord van dank aan de heren doktoren, verplegend personeel van afd. D5 van het Academisch Ziekenhuis Maastricht, tevens dank aan dr. Bär, cardioloog A.Z.M. en de huisartsenpraktijk Nieuwstraat.
Moge we ook nooit vergeten, de helaas te vroeg overleden dokter H. v.d. Brekel, welke gedurende 35 jaar mijn vrouw liefdevol en zorgzaam begeleidde.

---

†

Bedroefd, maar in grote dankbaarheid voor wat hij voor ons geweest is, delen wij u mede, dat God tot Zich heeft genomen in de leeftijd van [illegible] jaar, mijn lieve man, onze zorgzame vader, schoonvader, opa, overgrootvader, broer, zwager, oom en neef

Anton Heinz

weduwnaar van

Emilie Ra[illegible]

echtgenoot van

Maria M.E. Pr[illegible]

Hij overleed na een liefdevolle verzorging in de verpleegkliniek, afd. 6 te Heerlen, voorzien van het h. sacrament der zieken.

Uit aller naam,
M.M.E. P[illegible]
Kinderen, kleinkinderen
en achterkleinkinderen

6372 EK Landgraaf, 28 december 1991
Hoofdstraat 68

De plechtige uitvaartdienst zal worden gehouden op vrijdag 3 januari a.s. om 11.00 uur in de dekenale kerk van de H.H. Petrus en Paulus te Schaesberg-Hoofdstraat, waarna aansluitend de crematie zal plaatsvinden in het crematorium [illegible], [illegible]stenraderweg 10.
Bijeenkomst in de kerk.
Daar wij overtuigd zijn van uw medeleven is er geen condoleren.
Rozenkransgebed tot intentie van onze dierbare overledene donderdag 2 januari om 18.40 uur in voornoemde dekenale kerk, aansluitend avondmis.
Gelegenheid tot afscheidnemen in de rouwkapel van de VKH te Heerlen, dagelijks van 14.00 tot 16.00 uur.
Voor vervoer kerk - crematorium v.v. is gezorgd.
Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven deze annonce als zodanig te beschouwen.

Wanneer je ziek en eenzaam bent
Dan voel je je verlaten
Vaak is er niemand die je kent
Om fijn eens mee te praten
Dan staat een muur van angst gericht
Die kun je niet doorbreken
Je ziet geen enkel sprankje licht
Een dag duurt duizend weken
Tot er opeens een lichtstraal strijkt
Die alles zet in luister
't Is Jezus' uitgestoken hand
Hij trekt je uit het duister.

Onverwacht, maar toch vredig, heb ik,

Martin Jozef Bronneberg

op [illegible]-jarige leeftijd, voorzien van het h. sacrament der zieken, afscheid moeten nemen van mijn geliefde broer Jan, zijn kinderen en kleinkinderen.

Heerlen, 27 december 1991.

---

†

Bedroefd, maar dankbaar voor het vele goede dat hij ons tijdens zijn leven heeft gegeven, hebben wij geheel onverwacht afscheid moeten nemen van mijn lieve man, onze zorgzame vader, schoonvader, opa, broer, zwager, oom en neef

René Aerden

echtgenoot van

Cornelia Vangeninden

Hij overleed op de leeftijd van 71 jaar in het Academisch Ziekenhuis te Maastricht.

Schinveld: C. Aerden-Vangeninden
Brunssum: Ellie en Bennie
Spaubeek: Wies
Spaubeek: Hén
Brunssum: Agnes en Lei
Brunssum: Mientje en Kees
Schinveld: Lia en Rinus
Schinveld: Emmie
Schinveld: Frenk
en al zijn kleinkinderen
Familie Aerden
Familie Vangeninden

6451 EX Schinveld, 29 december 1991
Beatrixstraat 8

De plechtige uitvaartdienst, gevolgd door de begrafenis zal plaatsvinden op donderdag 2 januari a.s. om 11.00 uur in de parochiekerk van de H. Eligius te Schinveld.
Overtuigd van uw medeleven is er geen condoleren.
De avondwake is heden, dinsdag 31 december om 18.30 uur in voornoemde kerk.
Gelegenheid om afscheid te nemen in het mortuarium van het ziekenhuis te Brunssum van 17.30 tot 18.30 uur.
Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven deze annonce als zodanig te beschouwen.

---

†

Na een leven van zorg en aandacht voor allen die hem dierbaar waren is tot onze grote droefheid van ons heengegaan mijn lieve man, zoon, schoonzoon, broer, schoonbroer, oom en neef

Jo Janssen

echtgenoot van

Betsy van de Geijn

Voorzien van de laatste sacramenten overleed hij in de leeftijd van 52 jaar.

Spaubeek: Betsy van de Geijn
Desiree, Ronald, Roy
Familie Janssen
Familie van de Geijn

30 december 1991
6176 BG Spaubeek
Hoeve 1

De plechtige uitvaartdienst zal gehouden worden op zaterdag 4 januari 1992 om 11.00 uur in de H. Laurentiuskerk te Spaubeek, waarna de crematie zal plaatsvinden om 12.30 uur in het crematorium Nedermaas te Geleen.
Bijeenkomst in de kerk, alwaar gelegenheid is tot schriftelijk condoleren.
Avondmis tot intentie van de overledene, zal gehouden worden op vrijdag 3 januari om 19.00 uur in voornoemde kerk.
De dierbare overledene is opgebaard in het uitvaartcentrum van Dela, Vouershof 1 te Geleen.
Bezoek, heden dinsdag, donderdag en vrijdag van 18.00-19.00 uur.
Indien u geen kennisgeving mocht ontvangen, gelieve u deze annonce als zodanig te beschouwen.

Maandag 30 december jl. overleed ons zeer gewaardeerd erelid, de heer

Jo Janssen

Diep getroffen gedenken wij hem, dankbaar voor zijn vriendschap en ondersteuning.
Zijn nabestaanden betuigen wij onze deelneming en wensen hen sterkte toe.
Moge hij rusten in vrede.

Beschermheer, geestelijk adviseur, erevoorzitter, dirigent, bestuur, leden, ereleden en damescomité van fanfare St. Caecilia Spaubeek

---

Met grote verslagenheid hebben wij kennisgenomen van het overlijden van ons ere-lid, de heer

J. Janssen

Namens beschermheer, bestuur, leden en ere-leden van Schutterij St. Laurentius Spaubeek

---

Met leedwezen hebben wij heden kennis genomen van het overlijden van ons gewaardeerd erelid, de heer

Jo Janssen

Wij zullen zijn betrokkenheid met ons koor met respect blijven gedenken en betuigen ons medeleven aan zijn nabestaanden.

Beschermheer, dirigent, ereleden bestuur en leden zangvereniging Vriendenkoor

---

[illegible] voor alles wat zij voor ons heeft betekend, delen wij u mede, dat wij toch nog onverwacht afscheid hebben moeten nemen van onze lieve moeder, schoonmoeder, oma, schoonzus en tante

Roos Valkenburg-Bron

weduwe van

Jacques Valkenburg

Zij overleed op 73 jarige leeftijd

Heerlen: Ruud
Amersfoort: Hans en Aagtje
Danne, Jurren
Heerlen: Rob en Mariëtte
Niel, Sanne
Alphen a/d Rijn: Bert en Nanneke
Imke, Remco, Rianne

6416 GT Heerlen, 29 december 1991
Dr. Hustinxlaan 39

De plechtige uitvaartdienst zal gehouden worden op vrijdag 3 januari 1992 om 11.00 uur in de kerk H. Moeder Anna te Bekkerveld-Heerlen, waarna de begrafenis zal plaatsvinden op de algemene begraafplaats Akerstraat, ingang Groene Boord.
Bijeenkomst in de kerk, alwaar gelegenheid is tot schriftelijk condoleren.
Avondwake, donderdag om 18.30 uur in voornoemde kerk.
Geen bloemen.
Wilt u, indien wij vergeten zijn u een kennisgeving te zenden, deze annonce als zodanig beschouwen.

Naast al het verdriet om het afscheid van mijn dierbare vrouw, onze zorgzame moeder en oma

Mia Kerkhofs-Kuipers

was het medeleven van zoveel familieleden, vrienden en bekenden een geweldige steun voor ons. Het doet ons goed te weten dat Mia door zovelen gewaardeerd werd. Wij danken u heel hartelijk hiervoor.

H. Kerkhofs
en kinderen

De zeswekendienst is op zaterdag 4 januari a.s. om 19.00 uur in de H. Michaëlkerk te Landgraaf-Eikske.

Wij verloren onze „Steunpilaar"

Jan van der Wey

Jan bedankt, we zullen je nooit vergeten.

Bestuur Buurtvereniging
André, Mia, John, Marleen, Mia
José, [illegible] en Peter.

---

† Herman Neven, echtgenoot van Anna Dobbelstein. Bejaardencentrum Molenhof, St. Pieterstraat 23, kamer 213, 6211 JM Maastricht. De crematie zal plaatsvinden heden, dinsdag 31 december om 14.00 uur in het crematorium Nedermaas, Vouershof 1 te Geleen.

Vervolg familieberichten zie pagina 16

Met leedwezen hebben wij kennis genomen van het overlijden van de edelachtbare heer

mr. Jan Onland

Ereburger der gemeente Born

Van 1956 tot aan de herindeling in 1982 heeft hij de gemeentelijke belangen als burgemeester van Born optimaal behartigd, waarvoor wij hem veel dank verschuldigd zijn.
Ons medeleven gaat uit naar zijn echtgenote en dochter die wij veel sterkte toewensen in deze moeilijke tijd.

Burgemeester en wethouders van Born,
de burgemeester, P.L.H. Creemers
de secretaris, T.J.E Kitzen

Met droefenis namen wij kennis van het overlijden van

mr. Jan Onland

Van 1957 tot 1980 voorzitter van de afdeling Born van het Groene Kruis.
Zijn energieke en enthousiaste inzet voor het Groene Kruiswerk zullen wij niet vergeten.

Bestuur Ver. Het Groene Kruis
afd. Born

---

† **Hein van Lumich**, 78 jaar, echtgenoot van Tina von Helden, Dominicusweg 4, 6102 RE Echt. De plechtige uitvaartdienst zal worden gehouden op donderdag 2 januari 1992 om 10.30 uur in de parochiekerk van de O.L. Vrouw Onbevlekt Ontvangen te Pey.

† **Maria Sibilla Op 't Veld**, 74 jaar, echtgenote van Joannes Hubertus Roemen. Corr.adres: Kievitstraat 20a, 611 AK St. Joost. De plechtige uitvaartdienst zal worden gehouden heden, dinsdag 31 december 1991 om 11.30 uur in de parochiekerk van de H. Judocus te St. Joost.

† **Hubert Renier Joseph Smeets**, 82 jaar, echtgenoot van Anna Maria Parren, Kapellerlaan 128, 6045 AJ Roermond. De plechtige uitvaartdienst zal worden gehouden op donderdag 2 januari 1992 om 11.00 uur in de Kapel in 't Zand te Roermond.

† **Har Arntz**, 52 jaar. Corr.adres: Beethovenstraat 641, 6044 PS Roermond. De crematieplechtigheid zal worden gehouden heden, dinsdag 31 december om 12.30 uur in het crematorium Nedermaas, Vouershof 1 te Geleen.

---

†

Na een werkzaam en liefdevol leven voor het ge[illegible] dat alles voor hem betekende, geven wij met dr[illegible]heid kennis dat na een kortstondige ziekte, z[illegible] en kalm van ons is heengegaan, mijn dierbare m[illegible] onze goede vader, broer, zwager, oom en neef

Jan Bey

echtgenoot van

Truus Collombon

Hij overleed nog vrij onverwacht, voorzien va[illegible] h. sacramenten, in de leeftijd van 62 jaar.

Heerlen: Truus Bey-Collombon
Geert
Marc
Familie Bey
Familie Collombon

6418 GR Heerlen, 30 december 1991
Jeruzalemstraat 42

De plechtige eucharistieviering zal worden ge[illegible]den op donderdag 2 januari om 11.00 uur i[illegible] parochiekerk H. Andreas, Palestinastraat te H[illegible]len, waarna de begrafenis zal plaatsvinden o[illegible] r.k. begraafplaats Heerlerbaan.
Samenkomst in de kerk alwaar gelegenheid i[illegible] schriftelijk condoleren.
De overledene zal bijzonder worden herdacht [illegible] h. mis van 11.00 uur, woensdag 1 januari in ee[illegible] genoemde kerk.
Jan is opgebaard in het Uitvaartcentrum [illegible] Grasbroekerweg 20 in Heerlen. Gelegenheid [illegible] rouwbezoek, heden dinsdag van 18.00 tot [illegible] uur; woensdag van 14.00 tot 15.00 uur.
Wilt u, indien wij vergeten zijn u een kennisge[illegible] te zenden, deze annonce als zodanig beschou[illegible]

OVERLEDEN

† **Frans Wierts**, 75 jaar, weduwnaar van Maria Neelen, Huurvaardersstraat 40, 6048 SV Roermond. De plechtige uitvaartdienst zal worden gehouden op donderdag 2 januari 1992 om 10.30 uur in de H. Geestkerk te Roermond.

† **Hub Moberts**, 67 jaar, echtgenoot van Dora van der Krogt, Schepen [illegible]hadestraat 13, 6049 VH Roermond. De plechtige uitvaartdienst zal worden gehouden op donderdag 2 januari 1992 om 13.30 uur in de parochiekerk van de H. Laurentius te Maasniel.

† **Ing. Kees Jan Hubert Winters**, 62 jaar, Majoor der Koninklijke Luchtmacht b.d., De Kaanjel 44, 6049 KT Herten. De plechtige uitvaartdienst zal worden gehouden op donderdag 2 januari 1992 om 10.30 uur in de H. Michaëlkerk te Herten.

Van onze verslaggever

HEERLEN – Een horloge met als secondewijzer het bedrijfslogo, Zwitserse zakmessen met tientallen knip- en snijmogelijkheden, steeds meer nuttige artikelen ten koste van onzinnige aankopen en steeds meer verzoekjes om bij het samenstellen van de kerstpakketten ook aan de dames te denken. Dus komt er een roestvrijstalen nagelvijl of een compleet manicuresetje tussen de blikjes ananasschijven en balpennen te liggen. Volgens de Limburgse groothandelaars in relatiegeschenken past de vraag naar hun artikelen zich aan bij maatschappelijke ontwikkelingen, al loopt ze daar wel een paar jaar bij achter.

Relatiegeschenk ook voor dames

Groothandelaar Leon Ummels uit Munstergeleen zegt niets gemerkt te hebben van de gesignaleerde landelijke teruggang in de omzet van geschenken. „Men ruilt alleen de goedkope prullen uit Taiwan in voor Westeuropees kwaliteitswerk. En neemt er dan wat minder van af, dat wel."

Een collega van hem, die niet bij naam genoemd wil worden: „Na vijf jaar stijgende omzetten, is de vraag nu ongeveer gelijk gebleven aan vorig jaar. De gimmicks verkopen steeds minder, dat is me opgevallen; dingetjes die grappig zijn op het moment dat je ze geeft, maar daarna van geen enkel nut meer zijn. In plaats daarvan verkoop ik meer kalenders, agenda's, pennen en blocnotes."

Groothandel Rekla in Cadier en Keer heeft het goed gedaan met lederen portefeuilles en mappen.

„Met die onzinnige spullen naai je mensen eigenlijk een oor aan," laat een woordvoerster weten.

De 'damestrend' gaat volgens Ummels niet zover dat er parfum wordt uitgedeeld om de relaties goed te houden: „Parfum is te persoonlijk. Een goed relatiegeschenk neemt eigenlijk de gemiddelde smaak als norm, dat kan niet te persoonlijk zijn."

Overeenstemming scholen Venray

VENRAY – De besturen van zeven scholen voor voortgezet onderwijs in Venray, Horst en Meerlo hebben overeenstemming bereikt over de vorming van een gezamenlijk bestuur. De scholen willen meer samenwerken om de effecten van het afnemend aantal leerlingen te beperken, om de deregulering vanuit het ministerie van onderwijs te kunnen verwerken en om vanaf 1993 de basisvorming te kunnen realiseren.

De medezeggenschapsraden van de scholen moeten nog instemmen met de bestuurlijke samenwerking.

Voorlopig merken de scholen nog niets van de operatie. De zeven zelfstandige besturen gaan over in een regiobestuur, dat aangesloten zal zijn bij de MOL, de vereniging Middelbaar Onderwijs Limburg. Volgens A. Hijl, voorzitter van de werkgroep die de samenwerking heeft voorbereid, worden de voordelen pas op termijn zichtbaar, als bijvoorbeeld de opheffing van een school voorkomen kan worden. Hijl benadrukt echter dat er (nog) geen sprake is van fusie.

Bij de bestuursoverdracht zijn in Venray het Boschveldcollege, de scholengemeenschap Jerusalem, mavo 'de Kolk' en de KTS betrokken, in Horst mavo 'Jacob Merlo' en de Technische School en in Meerlo mavo 'Maasdorpen'.

commentaar

Openheid

Als iemand op de autoweg te hard rijdt en de politie komt daar al dan niet toevallig achter, dan volgt er een bekeuring. De automobilist die de overtreding heeft begaan moet gestraft worden. Eigenlijk zou hij door de officier van justitie voor de rechtbank gedaagd moeten worden, maar als hij een bepaald bedrag betaalt, kan hij die strafvervolging voorkomen. 'Schikken' heet dat in juridische termen. Als iemand een schikkingsvoorstel krijgt van 500 gulden bij te hard rijden, dan weten we dat hij als een gek over de weg moet hebben gereden. Bij 65 gulden is het een overtreding die meevalt. Het is dus van belang te weten welk bedrag er betaald moet worden, zodat ingeschat kan worden hoe zwaar de overtreding is.

Zo is het ook van algemeen belang dat publiekelijk bekend wordt gemaakt wat voor een overeenkomst is gesloten tussen de gemeente Meerssen en de vijf aannemers in de zogenoemde opzetgelden-affaire. De aannemers hebben de gemeenschap een loer gedraaid, door de gemeente Meerssen voor de bouw van het nieuwe gemeentehuis meer geld te laten betalen dan nodig. De gemeenschap heeft er dan ook recht op te ervaren welke 'boete' het vijftal heeft moeten betalen. Als er in deze kwestie geen openheid betracht wordt, lijkt het erop dat gemeente en Openbaar Ministerie het op een akkoordje hebben gegooid met de aannemers. In dat geval is de gemeenschap voor de tweede keer een loer gedraaid.

W.D.

Procedure in opzetgelden-affaire aannemers Meerssen

LD in beroep tegen weigeren informatie

Van onze verslaggever

HEERLEN – De redactie van het Limburgs Dagblad is bij de Raad van State in beroep gegaan tegen de weigering van de hoofdofficier van justitie van Maastricht om bekend te maken welke transactie heeft plaatsgevonden tussen de gemeente Meerssen en de vijf aannemers die betrokken zijn bij de zogenoemde 'opzetgelden-affaire'.

Begin december vroeg de redactie op grond van de Wet Openbaarheid van Bestuur om inzage in de stukken met betrekking tot de affaire. Dit verzoek werd zowel aan de hoofdofficier van justitie alsook aan het college van Meerssen gericht. Beiden weigerden kort voor kerstmis met de informatie over de brug te komen. Het college van Meerssen beweert kortweg dat er geen stukken over de transactie bestaan. De hoofdofficier van justitie zegt dat er wel correspondentie is gevoerd over de zaak, maar hij weigert inzage te geven.

De redactie van het Limburgs Dagblad wil nu via de Afdeling Rechtspraak van de Raad van State bewerkstelligen dat bekend wordt gemaakt welke afspraken er gemaakt zijn tussen het college van Meerssen en de vijf betrokken aannemers. Op grond van die afspraak heeft de hoofdofficier van justitie namelijk afgezien van strafvervolging van het vijftal aannemers die opzettelijk het inschrijfgeld voor de bouw van het nieuwe gemeentehuis verhoogde en daarmee de gemeente Meerssen dupeerde voor een aanzienlijk bedrag. De LD-redactie vindt dat publiekelijk bekend gemaakt moet worden wat de aannemers hebben moeten betalen om de zaak te doen overgaan en zo onderzoek en vervolging door de rechter te voorkomen en om uit handen van justitie te blijven.

Ook het college van Meerssen heeft de LD-redactie een Arob-procedure aanhangig gemaakt tegen de weigering informatie te verstrekken.

● *Eén van de vijf moorden die dit jaar in Maastricht werden gepleegd, was die op de Turkse crimineel Ylmaz Yldrim. Hij eiste beschermingsgeld van een Griekse kastelein en werd na een hoog oplopende ruzie doodgeschoten.* Foto: FRITS WIDDERSHOVEN

Meeste doden door geweld in hele provincie

Maastricht 'moordstad'

Van onze verslaggever

MAASTRICHT – Maastricht was in 1991 in Limburg de stad waar de meeste mensen om het leven kwamen door moord of doodslag. Van de zestien slachtoffers die in het bijna voorbije jaar in Limburg werden geteld, vielen er vijf in de provinciehoofdstad. „Voor zover ik me kan herinneren, zijn het er nog nooit zoveel geweest", zegt woordvoerder Bert Peters van de Maastrichtse politie. „Vorig jaar zijn we zelfs helemaal van moord en doodslag verschoond gebleven". Een verklaring voor de uitschieter heeft Peters niet. „We hopen dat het eenmalig was".

De eerste van de vijf moorden (vier zijn er inmiddels opgelost) waarmee de Maastrichtse politie dit jaar werd geconfronteerd, werd gepleegd in de nacht van 1 op 2 januari. In een woning aan de Parmastraat werd het lijk gevonden van de 31-jarige Turkse vrouw Nurettin Bozkurt. Ze was met een koord gewurgd. De daders bleken familieleden te zijn die vonden dat de vrouw er een te westerse levensstijl op nahield.

Op 14 maart was opnieuw een buitenlander het slachtoffer. In zijn huis aan de Bolderikweerd in de wijk Heugem maakten pistoolschoten een einde aan het leven van de Syrische drugdealer Al Zamel (24). De daders konden snel worden opgespoord: drie Belgische klanten van Italiaanse afkomst.

Een maand later, op 15 april, werd op woonwagenkamp Vinkenslag de 53-jarige Theo Verstappen doodgeschoten door zijn vrouw. Motief: echtelijke problemen.

Weer een maand later, op 16 mei, joeg een Griekse kastelein na een hoogoplopende ruzie vijf kogels in het lichaam van de Turkse crimineel Ylmaz Yldrim. Het slachtoffer eiste van de caféhouder beschermingsgeld.

Messteken

Toneel van de vijfde, tot nu toe niet opgehelderde, moord was het Mgr Nolenspark, een ontmoetingsplaats van homo's. Daar werd in de nacht van 22 november het lijk van de 30-jarige Marokkaan Mohammed Berdsbah gevonden. Hij was met messteken om het leven gebracht. De politie heeft nog geen spoor van de dader(s).

Na Maastricht staat Venlo als tweede op de lijst van 'moordsteden'. Daar waren in 1991 drie slachtoffers te betreuren. Op 20 februari sloeg een moeder haar 3-jarig stiefdochtertje dood. Daarna stak ze haar huis in brand, waarbij ook haar eigen kind, de eveneens 3-jarig Gerry om het leven kwam. En op 16 augustus duwde een Venlonaar zijn huisgenoot Wilco Lackin (31) bij een slaande ruzie over de balustrade van hun flat. Het slachtoffer overleefde de val niet.

Vlindermes

In Heerlen kwamen twee mensen om door geweld. Op 18 februari werd de 49-jarige Jo Küppers in zijn woning aan de Rozenstraat met een vlindermes doodgestoken door twee jongelui. Zij wilden de man beroven, maar raakten in paniek toen Küppers zich fel verweerde. Op 16 augustus werd in een huis aan de Cambriumstraat het lijk gevonden van Nico Schormans (33). De man, een drugverslaafde, was ongeveer veertien dagen eerder met een pistool doodgeschoten. De Heerlense politie hield twee verdachten aan.

Hieronder een overzicht van de overige gevallen van moord en doodslag in 1991 in Limburg:

Bejaard

Gulpen: in de nacht van 1 op 2 januari wordt in discotheek Galouppe de 24-jarige Huub Muyrers met een mes doodgestoken. De dader was een plaatsgenoot waarmee het slachtoffer al geruime tijd in onmin leefde.

Schinnen/Amstenrade: een 16-jarig meisje maakt op 16 januari op gruwelijke wijze een einde aan het leven van Annie Beckers (78). De bejaarde vrouw wordt bewerkt met een mes, een vleesvork en een schaar. Motief: beroving.

Kronenburg: wandelaars vinden op 30 mei in een bos het lijk van een vermoorde man. Het hoofd ontbreekt. Tot nu toe kon zijn identiteit niet worden vastgesteld.

Roermond: de 26-jarige Richie Ligthart wordt op 13 augustus in zijn woning met messteken en bijslagen om het leven gebracht door zijn vriend en huisgenoot. Oorzaak: een uit de hand gelopen ruzie over de handel in heroïne.

Haelen: een man wurgt op 6 oktober zijn vrouw, de 47-jarige H. Thelen-Houben. Het echtpaar heeft al lange tijd relatieproblemen. De dader hangt zichzelf enkele dagen later op in een cel in het huis van bewaring in Roermond.

Weert: de 37-jarige mevrouw A. Lamain wordt op 23 december tijdens haar werk in lampenwinkel De Lampenier doodgeschoten door haar 47-jarige man. Oorzaak: echtelijke problemen.

Park + Ride bij vakantiebeurs in Maastricht

MAASTRICHT – Bezoekers van de Vakantie Informatie Beurs in het Maastrichtse MECC kunnen zaterdag 4 en zondag 5 januari vanaf het Koeweerplein Geusselt gebruikmaken van het zogenaamde Park + Ride-systeem. Automobilisten moeten beide dagen gratis hun wagen achterlaten op de parkeerplaats bij het Geusseltstadion en vervolgens met speciale stadsbussen heen en weer naar het MECC rijden. De service is bedoeld voor bezoekers van de beurs die Maastricht binnenrijden via de A2, de Meerssenerweg en de Terblijterweg. De P + R-voorziening funktioneert zaterdag van 9.30 tot 20.30 uur en zondag van 9.30 tot 18.30 uur.

Drie ton subsidie voor 'Wereldwijd'

ECKELRADE – De stichting Wereldwijd in Eckelrade ontvangt volgend jaar bijna drie ton subsidie van WVC.

De stichting, die onder andere prakkopleidingen verzorgt voor asielzoekers, was tot nu afhankelijk van giften uit religieuze fondsen. Deze opleidingen duren heel kort en worden afgerond met een getuigschrift. De lessen worden verzorgd door gepensioneerde vakmensen. Op termijn ligt het in de bedoeling om elders in het land deze basisopleidingen voor asielzoekers te gaan verzorgen. Het Ministerie van WVC heeft het voornemen om ook na 1992 het project te ondersteunen. Bedragen zijn nog niet bekend.

Natte maand december sluit droog 1991 af

HEERLEN – Een witte kerst zat er ook dit jaar niet in, regen was het enige dat deze maand uit de hemel naar beneden kwam. December 1991 was iets natter dan de gemiddelde decembermaand. In Zuid-Limburg viel 85 millimeter neerslag, normaal gesproken is dat 74 millimeter.

Opvallend waren de hoge barometerstanden in de laatste maand van het jaar. Eerste Kerstdag steeg de stand op sommige plaatsen in Limburg tot 1043 millibar, terwijl het gemiddelde voor december 1014 millibar bedraagt. Dat een hoge barometerstand niet altijd mooi weer garandeert, bewees het aantal zonloze dagen. Limburg bleef in december achttien dagen verstoken van zonneschijn.

Het koudst was het in de vroege ochtend van 15 december, toen in Hoensbroek een temperatuur genoteerd werd van 7,9 graden Celsius onder het vriespunt. De warmste dag was 23 december: tijdens het middaguur wees de thermometer, ook in Hoensbroek, 12,7 graden Celsius aan.

Het weer van 1991 in Limburg komt in grote lijnen overeen met het weersbeeld in de rest van het land. Het afgelopen jaar zal vooral als een erg droog jaar geboekstaafd worden. Alleen juni en november waren echt natte maanden. De eerste acht dagen van november regende het zelfs meer dan in september en oktober bij elkaar. Limburg kan in ieder geval een record in de weersannalen noteren. In Hoensbroek bereikte het kwik op 10 januari een hoogte van 14,3 graden Celsius en was daarmee de hoogste januaritemperatuur ooit gemeten in ons land. Het oude record stond met 14,2 graden op naam van Vlissingen, 2 januari 1916.

Een overzicht van temperaturen, neerslag en zonne-uren in 1991 staat op pagina 34.

Oscar Carrétrofee voor wintercircus

ROERMOND – De Club van Circusvrienden Nederland heeft de Oscar Carrétrofee, een beeldje van kunstenares Bep Stirum-Van Bergh, gisteren uitgereikt aan voorzitter Ton Rennings van het Roermondse circus d'hiver.

In het cultureel centrum De Oranjerie is gisteravond de negende editie van het wintercircus afgesloten waarvan de zes voorstellingen geheel waren uitverkocht. De onderscheiding die vanaf '80 jaarlijks wordt verleend, is aan de producenten en medewerkers van dit wintercircus toegekend, omdat zij zich 'uitzonderlijk hebben beijverd om de circusvoorstellingen die zij geven naar een zeer hoog niveau te tillen'. Eerder is die prijs verleend aan onder meer Yamine Smart, Fredy Knie jr, Alexis Gruss, Banda Vivane en Alberto Althoff.

Met het oog op de jubileumproduktie in '92 heeft de organisatie de gemeente om duidelijkheid gevraagd over de toekomstige status van De Oranjerie. Het cirque d'hiver denkt na over een investering van duizenden guldens voor een nieuw decor

Foto van alleenstaande

HEERLEN – Bij het artikel over de zoektocht naar eeuwig geluk van zaterdag 28 december is abusievelijk een verkeerd foto-onderschrift geplaatst. Op de foto stond een alleenstaande vrouw uit Heerlen die zo bereidwillig was voor onze fotografe te poseren ter illustratie van dit verhaal over de groeiende groep alleenstaanden in onze provincie. De vrouw was niet Bea Luchtman van de Stichting Mens en Relatie, zoals onder de foto stond.

bioscopen

● **HEERLEN**

Royal: Hot Shots, dag. beh. di 15 17 19.30 en 21.30 uur, di alleen 15 uur. **Rivoli:** Drop dead Fred, dag. beh. di 19 en 21 uur. De Reddertjes in Kangoeroeland, dag. beh. di 14 en 16 uur, di alleen 14 uur. **Maxim:** All I want for Christmas, dag. beh. di 14.30 16.30 19 en 21 uur, di alleen 14.30 uur. **H5:** Fievel in het Wilde Westen, vr t/m ma 13, 15, 17 uur. Op 31 decem. om 13 en 15 uur, op 1 jan om 15 en 17 uur en op 2 jan. om 13,15 en 17 uur. Don't tell Mom the babysitter 's dead, van vr t/m ma en op 2 jan om 14.15, 16.30, 19 en 21.15 uur. Op 31 dec alleen om 14.15 uur. En op 1 jan om 16.30, 19 en 21.15 uur. The Addams Family, van vr t/m ma en op 2 jan om 14, 18.45 en 21.30 uur. Op 31 dec alleen om 14 uur en op 1 jan om 18.45 en 21.30 uur. City slickers, dag. beh. di om 18.30 uur. Curly Sue, dag. 14, 16, 18.30 en 21 uur. Op 31 dec alleen om 14 uur en op 1 jan alleen om 16, 18.30 en 21 uur. Terminator 2, dag. om 21.30 behalve op 31 dec. Doc Hollywood, dag. om 16, 18.30 en 21 uur. Maar niet op 31 dec. Bingo, vr t/m ma om 13.15, 15 en 16.45 uur. Op 31 dec alleen op 13.15 en 15 uur. Op 1 jan alleen om 15 en 16.45 en op 2 jan om 13.15, 15 en 16.45 uur.

● **SCHAESBERG**

Autokino: The naked gun 2 1/2, vr t/m zo 20 uur. Robin Hood: prince of thieves, vr t/m zo 22 uur, ma do 20.30 uur.

● **MAASTRICHT**

Mabi: Hot shots, dag. beh. 31 dec, 18.30 en 21.15 uur. Elke middag (be. di 31 dec en wo 1 jan) 13.30 en 16 uur, vr ook 14.30 uur. Drop dead Fred, dag. beh. 18.30 en 21.15 uur, Elke middag (beh. di 31 dec en wo 1 jan) om 16 u. De Reddertjes in Kangoeroeland, dag. beh. 31 dec en 1 jan 13, 14.45 en 16.30 uur. Di 31 dec. om 14.30 uur en wo 1 jan: 14 en 15.45 uur. The Addams Family, dag. beh. 31 dec en 1 jan. 18.30 en 21.15 uur. Elke middag, beh. 31 dec en 1 jan. ook om 13.30 u. Di 31 dec en wo 1 jan 14.30. All I Want for Christmas: vr t/m zo 13.30 uur, wo 14.30 uur. Out of justice: vr t/m zo 16.00, 18.30 en 21.15 uur, ma t/m do 21.15 uur. **Ciné-K:** Thelma and Louise, dag. beh. di 21 uur. **Cinema- Palace:** Don't tell Mom the babysitter 's dead, dag. beh. di 18.30 en 21.30 uur, dag. beh. wo 14 uur. Fievel in het Wilde Westen, dag. beh. wo 14 uur, dag. beh. di wo ook 16.15 uur, vr t/m zo ook 16.15 uur. Curly Sue, dag. beh. di 18.45 en 21.45 uur, dag. beh. di wo ook 16.15 uur, vr t/m di en do ook 13.45 uur. City slickers, dag. beh. di 21.15 uur. The Fisher King, dag. beh. di 18 uur. **Lumière:** The unbelievable truth, dag. beh. di 20 uur. An angel at my table, vr t/m ma 20.30 uur, wo do 21 uur. Delicatessen, dag. beh. di 22 uur.

● **GELEEN**

Roxy: The Addams Family, dag. beh. di 20.30 uur, za zo do ook 15 uur. **Studio Anders:** Don't tell Mom the babysitter 's dead, dag. beh. di 20.30 uur. De Reddertjes in Kangoeroeland, za zo do 15 uur.

● **SITTARD**

Forum: Hot Shots, dag. beh. di 20.30 uur, za zo wo do ook 14 uur. Doc Hollywood, dag. beh. di 20.30 uur. Fievel in het Wilde Westen, za zo wo do 14 uur.

OVERLEDEN

† **Jef Baade**, oud 69 jaar, echtgenoot van Miets Kroll. Maastricht, Borghaag 13.e. Corr.adres; Haeskensdaal 26, 6228 GN Maastricht. De eucharistieviering zal gehouden worden op donderdag 2 januari om 14.00 uur in de kerk van O.L.V. van Lourdes te Maastricht-Oostermaas. Er is geen condoleren.

† **Louis Winckers**, oud 65 jaar, echtgenoot van Coby Kanon. Maastricht, Fr. Romanisweg 15. Corr.adres: Antoon van Elenstraat 44, 6217 JM Maastricht. De afscheidsdienst zal worden gehouden op donderdag 2 januari om 14.00 uur in het crematorium Nedermaas, Vouershof 1 te Geleen. Er is gelegenheid tot schriftelijk condoleren.

† **Johannes Haegmans**, oud 75 jaar, echtgenoot van Anna Boumans, 6223 BV Borgharen-Maastricht, Daalstraat 18. De eucharistieviering zal gehouden worden op donderdag 2 januari om 10.30 uur in de parochiekerk van St. Cornelius te Borgharen. Er is geen condoleren.

† **Antoinetta Mullers**, oud 81 jaar, weduwe van Eugène Huijnen. 6214 RR Maastricht, Proosdijweg 118. Eucharistieviering in de St. Lambertuskapel, Victor de Stuersstraat 17 te Maastricht op donderdag 2 januari om 11.00 uur. Er is geen condoleren.

† **Frans Close**, oud 71 jaar, echtgenoot van Ida Lauers, Mergelweg 283, 6212 XG Maastricht. De eucharistieviering is heden, dinsdag 31 december om 10.30 uur in de parochiekerk van de H. Petrus te Maastricht-St. Pieter Beneden. Er is geen condoleren.

officiële mededeling

Gemeente Valkenburg aan de Geul

OPENBARE BEKENDMAKING

De burgemeester van de gemeente Valkenburg aan de Geul brengt – ter voldoening aan het gestelde in artikel 22, lid 2 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening – ter openbare kennis, dat de raad van deze gemeente in zijn vergadering van 16 december 1991 heeft verklaard

I. dat een bestemmingsplanherziening wordt voorbereid voor het buitengebied van de gemeente Valkenburg aan de Geul. Tevens is bepaald dat binnen dit gebied het niet is toegestaan de navolgende werken, geen bouwwerken zijnde, uit te voeren zonder of in afwijking van een aanlegvergunning:
1. het aanleggen of verharden van wegen, paden of parkeergelegenheden en het aanbrengen van oppervlakteverhardingen;
2. het ontginnen, bodemverlagen of afgraven, het ophogen en egaliseren;
3. het scheuren van grasland en het bedrijven van akkerbouw voor zover het betreft gronden welke zijn aangewezen als beschermingsgebied I, II of III;
4. het aanbrengen van ondergrondse of bovengrondse transport-, energie- off telecommunicatieleidingen en de daarmee verband houdende constructies, installaties en apparatuur, tenzij zulks noodzakelijk is voor of verband houdt met het op de bestemming gericht gebruik van de grond;
5. het aanbrengen of aanleggen van oeverbeschoeiingen, kaden of aanleg- en ligplaatsen of vlonders en het graven en/of verleggen van waterlopen;
6. het vellen en/of rooien van houtgewas of het verrichten van werkzaamheden, welke de dood of ernstige beschadigingen van houtgewas ten gevolge kunnen hebben, behoudens bij wijze van verzorging van de aanwezige houtopstand;
7. het bebossen van gronden;

dat deze verboden niet van toepassing zijn op het normale gebruik, onderhoud en/of beheer overeenkomstig de bestemming en betrokken werkzaamheden welke ten tijde van het van kracht worden van dit besluit in uitvoering zijn;
dat de aanlegvergunning alleen mag en moet worden geweigerd indien door de uitvoering van het werk, danwel door de daarvan hetzij direct, hetzij indirect te verwachten gevolgen blijvend en onevenredig afbreuk wordt gedaan aan:
a. de landschappelijke en/of cultuurhistorische waarde van het gebied;
b. de landschappelijke en/of natuurwetenschappelijke waarde van het gebied;
c. het heersende milieu, een en ander indien hieraan door het stellen van voorwaarden niet of onvoldoende tegemoet kan worden gekomen;

II. dat een bestemmingsplan wordt voorbereid voor:
a. een gedeelte van het perceel kadastraal bekend gemeente Oud-Valkenburg, sectie C-1 nr. 3669, plaatselijk bekend Lokerstraat 22;
b. het perceel kadastraal bekend gemeente Berg en Terblijt, sectie C-1 nr. 1552 gelegen aan de Rijksweg;
c. het perceel kadastraal bekend gemeente Valkenburg, sectie D-2 nr. 2061, plaatselijk bekend Dr. Ariënsstraat 27.

De onder I en II genoemde voorbereidingsbesluiten met de daarbij behorende situatietekeningen liggen vanaf 2 januari 1992 ter gemeentesecretarie, afdeling ruimtelijke ordening voor eenieder ter inzage.
De besluiten treden in werking op 31 december 1991.

Valkenburg aan de Geul,
31 december 1991

De burgemeester voornoemd,
wnd.
mr. J.G. Smeets.

Extra geld voor bouw nederzettingen

Begrotingscrisis dreigt in Israël

TEL AVIV – In een poging een begrotingscrisis af te wenden heeft de Israëlische minister van Financiën, Jitschak Modai, gisteren besloten 28 miljoen shekel (25 miljoen gulden) extra uit te trekken voor de bouw van nederzettingen. Hij heeft verder aangekondigd dat de uitkeringen voor nieuwe immigranten zullen worden verhoogd.

Twee extreem-rechtse regeringspartijen, Techiya en Moledet, dreigden tegen de begroting te zullen stemmen als er geen extra geld beschikbaar zou komen voor nederzettingen en immigratie. Maar het is nog lang niet zeker dat de begroting vóór vanavond twaalf uur - het begin van 1992 - zal zijn goedgekeurd.

De drie ultra-orthodoxe religieuze partijen in de regering hebben gedreigd de begroting te torpederen als hun conflict met de Nationaal Religieuze Partij (NRP) niet snel wordt opgelost. Ze eisen dat de NRP-ministers van Onderwijs en Godsdienstzaken het beheer opgeven over een speciale post van 75 miljoen shekel voor 'culturele en religieuze projecten', in de praktijk giften aan religieuze instellingen.

Volgens de ultra-orthodoxen houdt de NRP bij de verdeling van de gelden een te groot deel in eigen zak. Daarom zou de distributie voortaan moeten worden verzorgd door een ministerie dat niet wordt geleid door een NRP-bewindsman.

De verwachting is dat de begrotingscrisis op het laatste moment, misschien pas om vijf voor twaalf, zal worden opgelost. Zelfs als er geen oplossing wordt gevonden kan de regering aanblijven. Premier Shamir zou dan een noodbudget moeten indienen voor een paar maanden. Maar in zo'n geval zal hij zonder twijfel aankondigen dat hij de voor november voorziene parlementsverkiezingen zal vervroegen.

Bom gevonden in station Stockholm

STOCKHOLM – Explosievendeskundigen van de politie hebben gistermiddag in het centrale spoorwegstation van de Zweedse hoofdstad Stockholm een bom laten ontploffen die na een anoniem telefoontje was gevonden in een bagagekluis.

Na het telefoontje had de politie het stationsgebouw laten ontruimen en het treinverkeer laten omleiden. Bij de explosie raakte een bomdeskundige door vliegend glas licht gewond, zei politiewoordvoerder Gilbert Nyberg.

Neo-nazi's

Nyberg zei dat de opbeller, een Zweeds sprekende man, de politie had verteld waar de bom gevonden kon worden en geen eisen bekend had gemaakt.

Het was onduidelijk of er een verband bestond met het Arisch Verzetsfront, een neo-nazi-groep die de verantwoordelijkheid heeft opgeëist voor een bomexplosie in een winkelcentrum op 20 december. Het front dreigde in telefoontjes naar Zweedse kranten met meer aanslagen als twee sympathisanten, die wegens bankovervallen tot gevangenisstraffen zijn veroordeeld, niet worden vrijgelaten.

Loos alarm

Enkele uren na het incident in het treinstation in Stockholm zei een anonieme opbeller dat een bom was geplaatst in het treinstation van Malmö. De politie ontruimde het station, maar er deed zich geen ontploffing voor en er werd geen bom gevonden.

Later op de dag werd vóór de derde maal met een bomexplosie gedreigd, dit keer in de internationale terminal van het vliegveld Arlanda, 45 kilometer ten noorden van Stockholm. De opbeller zei dat de bom om kwart over tien 's avonds zou ontploffen. Opnieuw bleef een explosie uit.

Jaarlijks wordt er in Zweden gemiddeld 800 tot 1.000 maal melding gemaakt van bommen. In bijna alle gevallen gaat het daarbij om loos alarm.

Hevige strijd in Armenië

MOSKOU – In de Armeense enclave Nagorny-Karabach, waaruit de Sovjettroepen die de vrede moesten bewaren zijn vertrokken, is gisteren hevig gevochten tussen Azerbajdzjaanse troepen en Armeense strijders. Dit werd gemeld door Armeense bronnen. Volgens de televisie in Moskou zijn vijftien mensen zondag gedood bij botsingen in het gebied.
Het persbureau Tass citeerde een plaatselijke functionaris die verklaarde dat een Azerbajdzjaanse tankcolonne gisteren de stad Stepanakert had beschoten. Daarbij zou een onbekend aantal slachtoffers zijn gevallen.
In de afgelopen vier jaar zijn in de enclave ongeveer 1.000 mensen omgekomen.
Een woordvoerder van het Armeense ministerie van Binnenlandse Zaken zei dat Azerbajdzjaanse troepen het dorpje Karatsjinar hadden aangevallen, op vijftien kilometer van Stepanakert. De Azeri's heroverden gisteren Kirkidzjan, een voorstad van Stepanakert, op Armeense rebellen, zei hij. „Maar de Armeniërs zijn bereid tot het einde toe te vechten", aldus de woordvoerder.

Een woordvoerder van de Azeri's was niet direct bereikbaar voor commentaar.

CNN mogelijk naar Hilversum

HILVERSUM – De Amerikaanse nieuwszender CNN krijgt mogelijk een vestiging in Hilversum. De vestiging zal in het buitenland 'CNN Amsterdam' worden genoemd. Dit is uit betrouwbare bronnen vernomen.

Vanuit Hilversum zal zowel het nieuws vanuit West- als Oost-Europa worden verzorgd. De CNN-nieuwsredacties in Londen en Parijs blijven echter bestaan. De gesprekken over een vestiging in Nederland bevinden zich nog in een oriënterende fase.

Libanon drei[...] met boycotte[...] vredesoverle[...]

CAÏRO – De Libanese minist[...] Financiën, Marwan Hamadi, [...] gisteren tijdens een bezoek a[...]ro te kennen gegeven dat Li[...] de vredesbesprekingen zal b[...]ten tenzij Israël akkoord ga[...] de terugtrekking van de Israë[...] troepen uit Zuid-Libanon en d[...]lating van Libanese gevangen[...]

Hamadi zei dat Libanon no[...] had ingestemd met deelnam[...] de derde ronde van de besp[...]gen, die eind januari in Mosko[...] start moet gaan. De derde ron[...] voornamelijk betrekking hebb[...] het probleem van de water[...]ling en economische same[...]king. „Wij zijn niet in de posit[...] met Israël over economisch[...]menwerking te praten, voor[...] komen vast te staan dat Isra[...] zal terugtrekken van Lib[...] grond en de Libanese gijzelaa[...] laat", aldus Hamadi.

Israël houdt langs zijn noord[...]grens in Zuid-Libanon een [...] zone bezet die in breedte v[...] van drie tot achttien kilomet[...] die strook wordt gepatrou[...] door Israëlische soldaten en d[...] Israël verbonden SLA-militie. [...] en het SLA houden ongeve[...] Libanezen vast in Zuid-Liban[...]

Regering in[...] Slovenië uite[...]

LJUBLJANA – De regering[...]tie in Slovenië, de republie[...] zich in juni onafhankelijk va[...]goslavië verklaarde, is gister[...] eengevallen. Dit heeft de Slov[...] televisie gemeld.

De leiders van de coalitie D[...] een centrum-rechts verbond[...] klaarden na een ontmoeting [...] omgeving van de hoofdstad[...] bijna dat meningsverschille[...] het partijprogramma aanleidi[...]ren tot het uiteenvallen van [...]litie.

De crisis broeide al sinds n[...]ber. De Sloveense Democra[...] Bond, één van de coalitiepa[...] splitste zich toen op in een n[...]listische en een liberale vleug[...] liberaal-democraten wezen [...] de samenwerking in de coa[...] waardoor DEMOS de meerd[...] in het parlement van 55 p[...] verkregen bij de verkiezingen[...] voorjaar van 1990, verloor.

In januari zal de samenstellin[...] de regering waarschijnlijk [...] gewijzigd. Volgens de televis[...] den de coalitieleiders hebbe[...]sproken om in het voorjaar va[...] nieuwe verkiezingen te houde[...]

'Wij vegen nu alleen ons eigen stoepje schoon'

Politieshop verplaatst de 'zichtbare' overlast

DOOR MONIQUE PARREN

[H]EERLEN – „Hebben jullie [h]er een beurs gevonden?" Bui[te]n adem komt een buitenlandse [m]an de politieshop aan het Heer[le]nse Stationsplein binnenren[n]en. Agent Wim Thissen kan [he]m niet helpen. Teleurgesteld [d]ruipt de man af. Een paar minu[te]n later is het dringen geblazen [in] het portaal van het wijkbu[re]au. Dicht tegen elkaar aan [sc]huilen enkele junkies voor de [ee]rste sneeuw van '91. De poli[ti]eshop is net zo gewoon als iede[re] andere 'winkel'. Geen storend [el]ement meer, maar een ver[tr]ouwde verschijning in het [st]adsbeeld.

[H]et rood stenen gebouwtje bij [d]e uitgang van de voetganger[st]unnel onder het spoor werd de [af]gelopen zomer omgetoverd [va]n VVV-kantoor tot politiepost. De vestiging van de politieshop [is] de start van de Heerlense poli[ti]e om weer dichter bij de bur[ge]rs te komen", zei korpschef [H]ans Tukker bij de opening van [h]et nieuwe wijkbureau op één [ju]ni.

[D]e 'etalage' van de politieshop - [m]et folders, stickers én stropdas[se]n - maakt de functie van het [b]ureau wat duidelijker. Burgers [k]unnen tijdens de reguliere win[ke]lsopeningstijden terecht voor [o]nder meer informatie, voorlich[ti]ng en aangiftes van eenvoudige strafbare feiten. Deze baliewerkzaamheden worden uitgevoerd door de 37-jarige Wim Thissen.

Zeker de eerste tijd na de opening trok de politieshop veel bekijks, maar was de drempelvrees voor veel mensen nog te groot. De Heerlenaren moesten duidelijk wennen aan het wijkbureau. Nu, een klein half jaartje later, is daarvan geen sprake meer. De agenten van de politiepost zijn vraagbaak voor 'van alles en nog wat'. Ook worden er veel aangiftes gedaan.

Maatschappelijk

Wim Thissen: „Soms voel ik me net een maatschappelijk werker. Dan staan hier drie junkies op een rijtje te janken, komt iemand aangifte doen en krijg ik ook nog de zorg voor een verdwaalde kleuter." Thissen heeft vaak te maken met verdwaalde kinderen, „deze post ligt immers bij het winkelcentrum." Dankbare ouders schonken de politieshop een stempeldoos. „Om te voorkomen dat ze alle bureaus vol kladderen met pennen en stiften", lacht Thissen.

De medewerkers van de politieshop schuwen ook het 'echte' politiewerk niet. Thissen wordt bijgestaan door een wisselend team van twee agenten, die de dagelijkse surveillances voor hun rekening nemen. Al kort na de opening van het wijkbureau leverden deze voetpatrouilles de eerste winst op. Zes personen werden aangehouden voor openstaande zaken, een zevende man werd gearresteerd omdat hij gezocht werd voor een aantal inbraken. Daarbij bekeurde de agenten nog eens elf personen voor het rondhangen in de stationshal en het overtreden van de Opiumwet.

„De veiligheid, althans het gevoel, is zeker toegenomen na de komst van de shop. De reacties van voorbijgangers zeggen mij genoeg, een opgestoken duim of een vriendelijk knikje", vertelt Thissen. „De Heerlenaren zijn aan onze aanwezigheid gewend geraakt. Ze hebben wel door dat dit een écht politiebureau is en geen veredelde hakkenbar."

nog even '91

Signalement

Vanuit de post heeft hij uitstekend zicht op de voetgangerstunnel, die onder het spoor doorloopt naar de stationshallen.

● *Het opnemen van aangiftes is één van de taken van agent Wim Thissen van de politieshop. „Soms voel ik me net een maatschappelijk werker."* Foto: KLAUS TUMMERS

Door de grote ramen van de toegangsdeuren kan de agent de vele junkies en zwervers goed in de gaten houden. Dat is bijvoorbeeld handig bij openstaande boetes. Deze mensen hebben meestal geen vaste woon- of verblijfplaats. Agent Thissen: „Als het hoofdbureau iemand zoekt, dan bellen ze het signalement naar me door. Gegarandeerd dat ik hem of haar hier binnen enkele uren te pakken heb. Omgekeerd geldt natuurlijk hetzelfde."

Is de politiepost voor drugverslaafden niet dé reden om uit te wijken naar elders? „Volgens het CAD (Consultatiebureau voor Alcohol en Drugs) is het aantal ingeruilde spuiten in Heerlen drastisch verminderd. Dat is voor ons een goed teken", meent Thissen, „maar natuurlijk steekt het probleem ergens anders weer de kop op. Op dit moment vegen wij alléén ons eigen stoepje schoon."

Toeloop

Volgens de agent is er in andere delen van Heerlen en in Kerkrade-centrum een toeloop van junks te constateren. Ook de hoertjes schuwen het centrum van Heerlen. „Voor onze komst verdienden ze hun brood achter het station. Nu werken ze aan de CBS-weg, waardoor de zichtbare overlast in het centrum van Heerlen in elk geval een stuk minder is. Dáár werken wij voor."

Thissen heeft het prima naar zijn zin in de politieshop. „Je bent het publiek ten dienste en de mensen tonen daarvoor een enorme waardering. Die opzet werkt." Voor de toekomst heeft de agent maar een wens, verlenginging van de openingstijden van de shop van vijf tot zeven uur 's avonds. „Ook de laatste treinreizigers moeten zich in deze omgeving veilig voelen. Of dat nú zo is weet ik niet. Na vijven komen de junkies in ieder geval uit alle hoeken en gaten tevoorschijn gekropen."

[O]nze correspondent Jo Reijnders kreeg op [e]en reünie van Amerikaanse oorlogsveteranen [i]n Boston een stapeltje zeer bijzondere brie[v]en in handen. Ze waren afkomstig van vete[r]aan Dale Wharton uit Elmhurst, Illinois. Hij [h]ad zijn oorlogscorrespondentie met de fami[l]ie Eenkhoorn uit Valkenburg sinds 1945 zorg[v]uldig bewaard. De nu 76-jarige Wharton vond [d]at het kleurige spul in een Nederlands museum thuishoorde, of bij eventuele afstammelingen van de 'Eenkhoorns'. Na flink speurwerk werd de enige dochter van het inmiddels overleden echtpaar Eenkhoorn in het Utrechtse Maarn gevonden.

De wonderlijke brieven kregen een evenzo wonderlijk vervolg. Minnie schonk ze dezer dagen aan het Thermenmuseum in Heerlen.

Oorlogscorrespondentie na 46 jaar terug uit de 'States'

Wonderlijke krantjes van de 'Eenkhoorns'

DOOR JO REIJNDERS

[H]EERLEN - Niet alleen de brie[ve]n zijn wonderlijk. Er was ook [ee]n niet alledaagse speurtocht [v]oor nodig om de maakster er[va]n te vinden. Die bleek name[lij]k sinds de oorlog de nodige [ke]ren te zijn verhuisd. Minnie [C]olijn-Eenkhoorn (60), die een [gr]oot deel van haar jeugd in Val[ke]nburg doorbracht, vonden we [te]nslotte in de plaats Maarn bij [U]trecht.

[Z]e kon bijna niet geloven dat ze [ha]ar vroegere kunstwerkjes te[ru]g zag. Brieven, die zij en haar [ou]ders samen ruim 45 jaar gele[de]n stuurden naar enkele Ameri[ka]anse soldaten, die in het voor[ja]ar van 1945 regelmatig in huize [Ee]nkhoorn aan de Oud-Valken[bu]rgerweg koffie kwamen drin[ke]n.

[...]en geschreven brieven. Nee, [...]. Daarvoor was de creativiteit [van] vader en dochter Eenkhoorn [te] groot. De brieven werden ge[ma]akt in de vorm van krantjes, [als]of ze gedrukt waren. De tekst [wer]d door pa gecalligrafeerd in [wis]selende lettertypes. Hij voor[zag] de verhalen van de nodige [teke]ningen. Karikaturen, schet[sen], landkaartjes, alles was in [een] vrolijke vorm gegoten, om [de t]wee Amerikanen, die verder[op] in Duitsland naar het front [moe]sten, wat op te beuren.

[...] Minnie Colijn-Eenkhoorn [k]wamen de vrolijke momenten [van] die bevrijdingsdagen met[een] weer boven toen ze het sta[pel]tje correspondentie zag. En ze [wis]t direct van wie het afkom[stig] was. „Dat kan alleen maar [van] Dale Wharton of Bob Robin[son] zijn. Die twee waren na de [bev]rijding in Valkenburg inge[kwa]rtierd. Dale werkte voor de [Ame]rikaanse aalmoezenier Coul[...], die voor de protestantse sol[date]n diensten opdroeg in de [...]kapel in de Plenkert. Dale [Wh]arton speelde orgel. Hij had [daa]rvoor een soort inklapbaar [orge]ltje dat hij in een mum van [tijd] in de kapel kon opbouwen. [Dat] ding lag normaal gesproken [opg]evouwen achterin de jeep, [waa]rmee hij de 'chaplain' rond[reed]," herinnert Minnie zich.

[K]offie

[E]n Bob Robinson legde volgens Minnie kabels voor telefoonverbindingen. „Hij heeft ons ooit nog eens een foto gestuurd, waarop een van beiden in een telefoonpaal hangt. Hij was de grappenmaker. De eerste ontmoeting met het tweetal had mijn vader in de kapel na één van de protestantse diensten. Pa nodigde Dale en Bob uit om een kop koffie te komen drinken. Nou ja, koffie, wat daarvoor doorging natuurlijk. Sinds dat eerste bezoek kwamen ze regelmatig terug en brachten allerlei lekkers mee. Wittebrood, kaas in blik, chocola en natuurlijk sigaretten voor pa. Er ontstond een vriendschap tussen onze familie en de twee Amerikanen. En ook de 'chaplain' kwam wel eens mee."

Op een gegeven moment was de groep van de Amerikaanse 8e Pantserdivisie echter plotseling vertrokken, zonder afscheid van de Eenkhoorns te kunnen nemen. Het Valkenburgse gezinnetje besloot toen, om via de veldpost allerlei vrolijke brieven naar het duo te sturen. „Om hen tijdens de moeilijke dagen aan het front wat plezier te bezorgen," weet Minnie nog. „Vader kon goed calligraferen en tekenen. Hij maakte wel eens vaker oorkondes voor jubilea bij Valkenburgse verenigingen. Als hij brieven schreef, werden die bijna altijd geïllustreerd met mooie randen, tekeningen en sierletters."

En die technieken zouden ook worden toegepast bij de post, die naar de twee Amerikanen werd gestuurd.

Lay-out

Wonderlijk zien ze er uit. Als echte kranten, opgemaakt in kolommen, alle wezenlijke onderdelen van een krantepagina keurig op hun plek als ware het een professionele lay-out. Elke editie kreeg een andere naam. Great News, The Jokers' Extra Edition, The Fast Friends en The Squirrels, het Engelse woord voor eekhoorns. En de 'redactie' had de taken netjes verdeeld. Dochter Minnie zorgde voor de teksten, pa voor calligrafie en tekeningen en ma gaf nog wat adviezen. Probleem was de Engelse taal. Pa sprak wel Frans, maar Engels ging hem niet zo goed af. Toch kwamen er voor de Amerikanen goed leesbare teksten tevoorschijn. Met het woordenboek op zijn bureau vertaalde vader Eenkhoorn de schrijfsels van dochter Minnie en van hemzelf. En als hij tussen twee mogelijkheden in het woordenboek niet wist te kiezen, koos hij voor de éne en zette de andere tussen haakjes. Zo ontstond een Engels 'met knoebels' dat de twee Amerikanen veel leesplezier moet hebben bezorgd.

Nederland werd 'Dutchland', Valkenburg 'Falconcastle'. En de truc met de haakjes? 'We send you now in a moment a little (a short) letter'. Of 'Besides (moreover) you are all the time welcome'.

● *De Valkenburgse krantjes van de familie Eenkhoorn in 'Engels met knoebels' bezorgden de twee Amerikanen veel leesplezier 'in het veld'.*

Een euveltje dat in latere brieven steeds minder voorkwam. Dochter Minnie zat immers in de tweede klas van het Sint Claracollege in Heerlen en volgde met meer dan normale belangstelling de lessen Engels. Zo werd de Engelse taal in de brieven van 1946 en 1947 dan ook al veel minder geweld aangedaan dan in de eerste edities.

Kroontjespen

De meeste krantjes waren in 'full colour'. Hoe tekenaar pa Eenkhoorn dat met de schaarse hulpmiddelen fikste? Minnie: „Pa had allerlei soorten en kleuren inkt in kleine flesjes. Met een kroontjespen tekende hij de drukletters en krantekoppen. De illustraties kleurde hij in met hele fijne penseeltjes. Eén pagina kostte meestal enkele avonden werk. En dan te bedenken dat we soms een krantje van wel zes pagina's maakten. Kun je je voorstellen, wat we een plezier hebben gehad?"

De inhoud van de artikelen bestond uit verzonnen verhaaltjes en grappige anekdotes over de 'Eenkhoorns' of de twee Amerikanen. De linkshandigheid van Dale werd regelmatig op de korrel genomen. Bob was nogal mollig en dat leverde hem stukjes op met adviezen om af te slanken. De echte situatie in Valkenburg wilden de 'Squirrels' liever niet beschrijven. „We wisten immers niet wat er met de brieven gebeurde, of ze in verkeerde handen terechtkwamen, of dat er een vorm van censuur bij de veldpost was," zegt Minnie, die sinds 1947 alle contact met Dale en Bob kwijt was.

Museum

In overleg met haar kinderen heeft ze besloten, de krantjes aan het Heerlense Thermenmuseum te schenken. Daar horen ze volgens haar thuis, samen met de andere spullen, die veteranen van de Amerikaanse 30e en 102e Divisie er de afgelopen jaren reeds hebben achtergelaten.

Afgelopen week kwam Minnie naar Heerlen, om de spulletjes 'officieel' aan het museum te overhandigen. Jacqueline Hoevenberg, directrice van het Thermenmuseum, is blij verrast met de collectie. „Dit is werkelijk uniek. Het zijn ware kunstwerkjes. We zitten hier al hardop te denken aan een grote tentoonstelling ter gelegenheid van '50 jaar bevrijding' in 1994. En daarvoor kunnen we deze bijzondere vorm van correspondentie heel goed gebruiken," meent Jacqueline Hoevenberg.

● *Jacqueline Hoevenberg van het Thermenmuseum kijkt samen met Minnie Colijn-Eenkhoorn verwonderd naar het 'drukwerk' uit de bevrijdingstijd.* Foto: CHRISTA HALBESMA

Zanger

● *Gouden kerkzanger Piet Storms uit Schaesberg werd afgelopen zondag geëerd met de Pauselijk onderscheiding Pro Ecclesia et Pontifice. De decoratie vond plaats na de eucharistieviering in parochiekerk van O. L. Vrouw van de Berg Carmel te Leenhof. Door zijn collega's van het zangkoor werd Storms getrakteerd op een 'Lang zal hij leven'. Wij hopen dat Piet nog lang zal zingen.*

Film

● *Speeltuinvereniging Zeswegen houdt op donderdag 2 januari een kinderfilmmiddag. De jeugd kan van twee tot drie uur genieten van leuke tekenfilms. Om vier uur begint een spannende film voor kinderen in de leeftijd van 8 tot 12 jaar. Alle voorstellingen vinden plaats in het gemeenschapshuis Op d'r Stjeeberg. Een goed begin van het nieuwe jaar...*

Kaart

● *Een mevrouw uit de Dorpstraat in Nieuwenhagen in de gemeente Landgraaf keek één dezer dagen heel verrast op, toen ze in de brievenbus een kaart vond met kerst- en nieuwjaarswensen van 'de jongens van het onderhoud'. De kaart was geadresseerd aan 'de koffiemevrouw'. Wat is het geval. De Nieuwenhaagse geeft de mensen van de ZOL-bedrijven, die regelmatig in de buurt de plantsoenen onderhouden en het gras komen maaien, na gedane arbeid een kopje koffie of een glaasje fris. Nou, dat weten die jongens van het onderhoud intussen maar al te goed. En om eens iets terug te doen hebben ze nu de beste wensen willen overbrengen. Aangezien de naam van de vriendelijke mevrouw onbekend was, werd zij 'de koffiemevrouw' genoemd. En zo blijft het voorlopig ook, want ook wij weten niet hoe de 'koffiemevrouw' heet.*

Wensen

● *Net als de 'jongens van het onderhoud' is nu ook voor de 'jongens en de meisjes van de koffiekolom' de tijd aangebroken om wensen uit te spreken. Zoals gebruikelijk doen we dat in het laatste stukje van de laatste koffiekolom die we voor U in dit jaar maken. Een jaar waarin de koffiekolom verhuisde van de eerste pagina van dit katern van de krant, naar een 'binnenpagina'. Voor veel mensen was dat even wennen. Toch proberen we elke dag weer een kolom te presenteren die het opzoeken waard is; soms een beetje pittig, de andere keer wat slapper en een heel enkele keer misschien een beetje bitter hoewel we daar zelf niet écht van houden. We willen onze 'koffie' zo vers mogelijk aanbieden met een prettig aroma en een afdronk die tot voldoening leidt. Dat is ons voornemen voor het nieuwe jaar en wat betreft de rest van de krant proberen we U zo goed mogelijk op de hoogte te houden van de gebeurtenissen in onze mooie provincie en streek, met nieuwsberichten en achtergrondverhalen en interviews met interessante mensen. Op die manier willen we U een op maat gesneden, eigen krant bezorgen. Met die gedachte wenst de regioredactie Oostelijk Zuid-Limburg bestaande uit Benti Banach, Gertie Dols, Wim Dragstra, Rik van Druten, Monique Parren, Joos Philippens en Hans Rooijakkers, U lezers van de koffiekolom een heel gezond, succesvol en gelukkig 1992 toe.*

Nuth

Wij danken u voor het genoten vertrouwen in 1991en wensen u een gelukkig en voorspoedig 1992

ANTIEK SIMONS

Dorpsstraat 45a, Nuth
tel. 045-243437, privé 045-244613

Wij danken u voor het genoten vertrouwen in 1991en wensen u een gelukkig en voorspoedig 1992.

W. FEIJTS - AUTO'S

Uw adres voor nieuwe en gebruikte personen- en bedrijfsauto's.
Reparatie, revisie, plaatschade, spuiten en onderhoud.

Vaesrade 61-63, Vaesrade-Nuth
tel. 045-243317

VISSERS AUTOMATEN BV

Daalderweg 23
6361 HK Nuth
Industrieterrein De Horsel
tel. 045-243800

exploitatie van speelautomaten

Wij wensen u een voorspoedig 1992

Ransdaal

Wij danken u voor het genoten vertrouwen in het jaar 1991en wensen u een gelukkig en voorspoedig 1992.

Pieters levensmiddelen

Ransdalerstraat 40, Ransdaal
Tel.: 04459-1244, fax.nr. 04459-2333

Roosteren

Timmerbedrijf
SANDERS B.V.
Lanterdijk 3, Roosteren.
wenst alle clientèle en familie een voorspoedig 1992.

Schimmert

Wij danken u voor het genoten vertrouwen in het jaar 1991en wensen u een gelukkig en voorspoedig 1992

REMIGIUS HOEVE

KLEIN HAASDAL 63
SCHIMMERT
TEL. 04404-2057

Nuth/Schinnen

Wij danken u voor het genoten vertrouwen in het jaar 1991en wensen u een gelukkig en voorspoedig 1992

Har Meens en zoon
Hoeverveldweg 3, Schinnen

Wij danken u voor het genoten vertrouwen in 1991 en wensen u een gelukkig en voorspoedig 1992.

Canisius-Henssen B.V.
STROOPFABRIEK - SCHINNEN (L.)

Wij danken u voor het genoten vertrouwen in het jaar 1991en wensen u een gelukkig en voorspoedig 1992.

"Prima" vogelvoeders
Vogel- en zaadhandel
J. OTTEN & ZN.
DORPSSTRAAT 40A Schinnen,
TELEFOON 04493-1378

Har & Marcel Meens
uw SRV-mannen
Hoeverveldweg 3, 6365 CZ Schinnen
Tel. 04493-2337
Wij wensen alle familie, bekenden en zakenrelaties een voorspoedig 1992 toe.

Schinveld

DAKDEKKERSBEDRIJF
J BOGMAN
voor alle dakwerkzaamheden en reparaties
Wij wensen u een gelukkig en voorspoedig 1992
A Gen Water 31
Schinveld
tel.: 045-258790

Firma J. Douven en Zn.
BOUWMATERIALEN
President Rooseveltstraat 22, Schinveld.
Telefoon 045-254844
Aan al onze klanten van harte dank voor het genoten vertrouwen in 1991.
Wij wensen u een zalig en voorspoedig nieuwjaar.

kruitz/elektro
Schinveld - pres. Rooseveltstraat 12
Telefoon 045-251275
Wij wensen al onze vrienden, klanten en relaties een gelukkig en voorspoedig 1992

Sittard

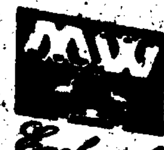
Autoschade Kurvers
Nusterweg 67a, Sittard. Tel. 046-516086
Aan al onze relaties onze hartelijke dank voor het genoten vertrouwen dat wij van hen mochten ontvangen in het afgelopen jaar.
Wij wensen onze vrienden en relaties
EEN VOORSPOEDIG EN GELUKKIG 1992

Dekker Fashion
DAMES- EN HERENMODE
Paardestraat 59, 6131 HB Sittard, tel. 046-527868
wenst iedereen een gelukkig 1992

Warmtetechnisch installatiebureau
R. v.d. Brock B.V.
Wij wensen onze clientèle een voorspoedig 1992
Stationsplein 16 Sittard. Tel. 046-515470

Tel. 046-511426
Garage H. Frijsinger
Overhoven 69, 6136 EB SITTARD
Wij wensen onze klanten, vrienden en bekenden een voorspoedig 1992

WETZELS AUTO'S
Het juiste adres voor de betere automobielen!
Industriestraat 35, 6135 KG Sittard
telefoon 046-519655
Wij danken u voor het in het afgelopen jaar in ons gestelde vertrouwen. Wij wensen u en de uwen een zalig kerstfeest en voor het nieuwe jaar gezondheid, succes en een verdere aangename samenwerking

---

Wij wensen u een goed, maar vooral gezond 1992 en hopen ook het komende jaar al uw persoonlijke en onze gezamenlijke belangen als patiënt/consument van de Gezondheidszorg in Limburg te behartigen.
Buro gesloten van 23 december - 6 januari

Ver. van patiënten/consumenten organisaties Limburg
Kleine Steeg 7
Postbus 527, 6130 AM Sittard
Tel.: 046-529350
Patiëntenbelangenburo:
tel.: 046-582210

Wij wensen al onze clientèle een gelukkig nieuwjaar
Bar St. Tropez
annex Tropical
Putstraat 40, Sittard

WIJ WENSEN AL ONZE RELATIES EN UITZENDKRACHTEN EEN VOORSPOEDIG 1992.

Heerlen, Dr. Poelsstraat 15, 045-71 96 00
Maastricht, Houtmaas 6, 043-21 84 84
Roermond, Kloosterwandstraat 1-3, 04750-184 00
Sittard, Rosmolenstraat 11, 046-58 01 50
Venlo, Grote Beekstraat 4, 077-54 83 60
Weert, Emmasingel 89, 04950-435 00

WERK MET PLEZIER BIJ ASB UITZENDBUREAU

Timmerfabriek Paulissen
wenst klanten, familie, vrienden en bekenden een voorspoedig 1992
Corr.adres Nolloweg 20, 6171 HB Stein

SANDERS
v/h King-konstrukties b.v.
Handelsstraat 37
6135 KK Sittard
tel. 046-514456
fax. 046-517386
alum. industriedeuren - winkelpuien - ramen en deuren - alum. konstrukties - rolluiken

SALON DE COIFFURES
JOHNNIE
voor de betere verzorging van uw haar
Oude Broeksittarderweg 13
Sittard, tel.: 046-519015
wenst alle klanten en bekenden het allerbeste in 1992.

Simpelveld

FOTO KALDENBACH
SPECIAALZAAK IN FOTOGRAFIE
Dorpstraat 21, 6369 AM Simpelveld. Tel. 045-441650
Maastrichterlaan 80, 6291 ET Vaals. Tel. 04454-3331
wenst familie, vrienden en clientèle
EEN ZALIG NIEUWJAAR

Showroom - Tegelverkoop
Stationsstr. 29-31
postbus 21046 - 6369 ZG Simpelveld
Bedankt voor uw vertrouwen, en een gezond 1992!

Spaubeek

SNACKBAR
„t Trepke"
Zandstraat 10, Spaubeek
wenst u allen een voorspoedig 1992

Stein

L.W.J. Meuleberg
Aannemingsbedrijf van grond-, sloop-, en straatwerken
Recycling van puin en asfalt
Nieuwstraat 19, Stein, Tel.: 046-333181
Aan al onze relaties onze hartelijke dank voor het genoten vertrouwen dat wij van hen mochten ontvangen in het afgelopen jaar 1991. Wij wensen onze vrienden en relaties een voorspoedig en gelukkig 1992.

Wij danken u voor het genoten vertrouwen in 1991en wensen u een gelukkig en voorspoedig 1992.

Assurantiekantoor
E.L. VINCLAIR
Heerstraat-C 212, Stein
Telefoon 046-332396

Woninginrichting · Verf- en behangspeciaalzaak · Schilderwerken
SMEETS
Wilhelminaplein 11, Stein, telefoon 046-331243
Wij wensen alle mensen het allerbeste voor 1992

Ulestraten

LANDBOUWMECHANISATIEBEDRIJF
HUB SCHOUTETEN
RENAULT-TRACTOREN
Genzon 15, Ulestraten, telefoon 043-643210
wenst clientèle, vrienden en bekenden een zalig nieuwjaar

Machinehandel
HENSEN-LATASTER B.V.
Beekerweg 59, Ulestraten, tel. 043-642762
wenst al zijn afnemers, familie en vrienden een zalig en gelukkig nieuwjaar.

Transport & brandstoffen
P. BRASSE
Gr. Berghem 42 Ulestraten
wenst alle klanten, vrienden en bekenden het allerbeste in 1992
043 - 642061

Wij wensen alle stervelingen op deze aardbol een voorspoedig en gelukzalig 1992.
Ladderfabriek
Zeegers V.O.F.
Burg. Visscherstraat 129
Tel. 043-642077. Ulestraten.

Vaesrade

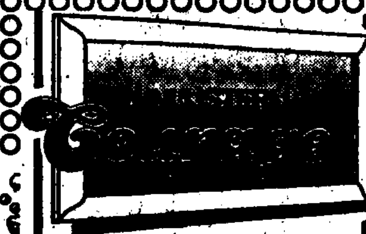

Wij danken u voor het genoten vertrouwen in 1991 en wensen u een gelukkig en voorspoedig 1992.

Automobielbedrijf
Jo ten Oever en medewerkers
Vaesrade 50, Vaesrade, tel. 045-242025
Uw adres voor nieuwe en gebruikte auto's
Tevens gehele auto-onderhoud, glasinbouw, plaatschade, ML-station, bandenservice, APK-keurbedrijf.

Restaurant 't Heefijzer
wenst zijn cliënten en familie een gelukkig en voorspoedig 1992.
Vaesrade 4, 6341 HH Vaesrade
Tel. 045-241545

Voerendaal

SPEKHOUWERSTRAAT 12
VOERENDAAL, TEL. 045-750651

Aan al onze klanten van harte dank voor het genoten vertrouwen in 19..
Wij wensen u een zalig en voorspoedig nieuwjaar.

Bedankt voor het genoten vertrouwen in 1991.
Prettige feestdagen en de beste wensen voor 19..
V.O.F. BE-TAX
Voerendaal-Heerlen
Tel. 045-741741 · Dag en na..

Wijlre

BOERENBOND WIJLRE E.O.
Parallelweg 15, Wijlre
Kerkstraat 2a, Ubachsberg
wenst zijn clientèle een gelukkig nieuwjaar

Vilt

Wij wensen onze clientèle, benevens familie en bekenden een
VOORSPOEDIG 199..
Centrale-verwarmingbedrijf
Gas-Water en Sanitair
MAIGRAY B.V.
RIJKSWEG 129
VILT-BERG EN TERBLIJT
TELEFOON 04406-4050..

Wijnandsrade

Autobedrijf
Mennens-Tijssen
Vink 6, Wijnandsrade
045-242043, Citroën service agent
wensen clientèle, familie, vrienden en bekenden een voorspoedig 1992

DOOR WILCO DEKKER

Ooit leek de delfstof asbest het ideale produkt: isolerend, brandwerend, sterk, ruim beschikbaar en goedkoop. Asbest is echter ook gevaarlijk voor de gezondheid. Dat is al tientallen jaren bekend, maar er werd en wordt niet altijd even zorgvuldig mee omgegaan. De gevolgen daarvan worden nu in volle omvang zichtbaar.

Jaarlijks sterven in Nederland zeker 600 mensen aan asbestziektes; een aantal dat de komende jaren nog oploopt. De kosten van het opruimen van asbest worden geschat op tientallen miljarden guldens; vergelijkbaar met het saneren van de gifbelten. Medio 1993 wordt asbest in Nederland verboden. Maar het jarenlange onbekommerde gebruik zal rechters, advocaten, artsen, ambtenaren en afvalverwerkers tot ver in de volgende eeuw van extra werk voorzien.

● *Volgens voorschrift tegen asbest beschermde slopers.*

Foto: ROLAND DE BRUIN

Asbest: van prachtprodukt tot probleem van de toekomst

Wil Widdershoven uit Susteren mag in 1985, na 35 jaar trouwe dienst bij het chemieconcern DSM, op 59-jarige leeftijd met vervroegd pensioen. Ruim een jaar later wordt hij ziek. De huisarts denkt aan een flinke griep, maar de pijn, de kortademigheid en het ophoesten van bruin slijm gaan niet over. Integendeel, het wordt alleen maar erger. Een longarts in het ziekenhuis in Sittard bevestigt het angstige vermoeden: kwaadaardige gezwellen op het longvlies. Mesothelioom, zegt de arts. In het spraakgebruik heet dat asbestkanker, in Limburg wordt het de DSM-ziekte genoemd. Een half jaar later is Wil Widdershoven dood.

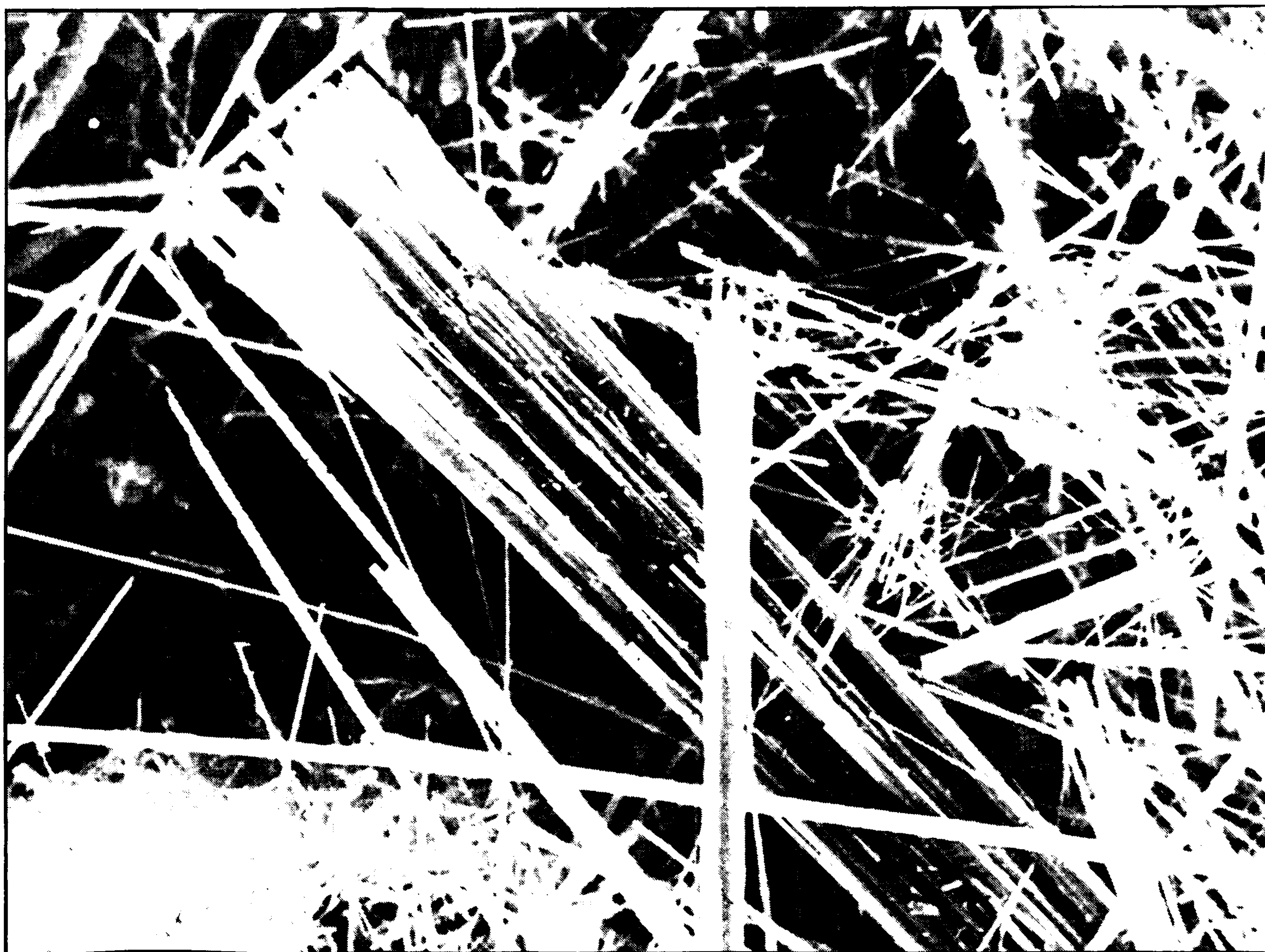
Widdershoven is niet het eerste, en zeker niet het laatste slachtoffer van asbest. Wel het bekendste. Want op zijn sterfbed stelt hij zijn werkgever aansprakelijk voor zijn ziekte en eist een schadevergoeding. Hij had immers jarenlang met asbest gewerkt. En mesothelioom houdt direct verband met het inademen van asbestvezels. DSM ontkent onzorgvuldig te hebben gehandeld. De rechtszaak, aangespannen door Widdershovens weduwe, wordt verloren. Een commissie van medische deskundigen acht begin dit jaar, bijna vier jaar na de dood van Widdershoven, niet waterdicht bewezen dat het hier gaat om mesothelioom. De zaak is nu in hoger beroep in Maastricht.

De 'zaak Widdershoven' drukt Nederland nog eens met de neus op de feiten. Asbest is – vooral na de Tweede Wereldoorlog – op grote schaal gebruikt, zowel in de industrie als in de bouw. Het blauwgrijze spul is in 'afgesloten' toestand niet gevaarlijk, maar wel als het bewerkt wordt. Dan kunnen de vezels vrijkomen, die bij inademing zeer gevaarlijk zijn. Dat was al lang bekend, maar er is niet altijd voorzichtig mee omgesprongen. Die nonchalance komt ons nu op duizenden slachtoffers en miljarden guldens schade te staan.

Asbestose

Experts van de Delftse Technische Universiteit schatten dat er de komende tijd in ons land jaarlijks tussen de zeshonderd en duizend mensen overlijden aan mesothelioom en aan asbestose, een ongeneeslijke ziekte veroorzaakt door afzetting van asbeststof in de longen. Het gaat vooral om werknemers in de asbestverwerkende industrie en de (scheeps)bouw, werknemers van isolatiebedrijven en van garages, waar asbest remvoeringen vervangen werden. En om slopers, die werken in gebouwen waar asbest in zit. Slopers zijn overigens, mits zij zich aan de regeltjes houden, goed beschermd. Zo zijn voor hen beschermende pakken, zuurstofmaskers en dergelijke voorgeschreven. Het 'hoogtepunt' wordt rond het jaar 2000 verwacht, omdat de asbestziektes een lange incubatietijd hebben.

Daarnaast is er de financiële schade. In Nederland is sinds het begin van deze eeuw 1250 ton ruwe asbest gebruikt, ongeveer de helft daarvan is er nog steeds. Het zit – grotendeels onzichtbaar – overal. In vloerbedekkingen, in waterleidingen, in schepen, in golfplaten, in remvoeringen, maar vooral in woningen en gebouwen. En dagelijks komt er nog nieuwe asbest bij, want het is tenslotte pas in 1993 verboden. Volgens grove schattingen kost de verwijdering van de asbest de komende decennia minstens vijftig miljard gulden. Duizenden doden en miljarden guldens schade, het zou voldoende moeten zijn voor een lichte volkspaniek. Maar daarvan is vreemd genoeg geen sprake. De Rotterdamse jurist mr George Deibel, die in opdracht van de FNV een boekje schreef over schadevergoeding voor asbestslachtoffers, heeft wel een verklaring voor de merkwaardige stilte rond asbest. „De gevallen van asbestziekten zijn verspreid over het hele land, er is geen duidelijke concentratie op één punt. Bovendien word je niet direct ziek, maar pas twintig tot dertig jaar later. Je loopt een risico, dat is alles. En het is niet besmettelijk, hè. Dan ben je verzekerd van aandacht, dat zie je aan Aids."

● *Bruine asbest, duizend maal vergroot onder de microscoop*

Foto: IMW-TNO.

Toch komt het asbest-probleem langzaam maar zeker meer in de belangstelling. Dat merkt ook Leon Widdershoven, zoon van de overleden DSM-werknemer en secretaris van de stichting Asbestslachtoffers, die na de dood van zijn vader werd opgericht. Bij de stichting, die zich ten doel heeft gesteld asbestslachtoffers te helpen, hebben zich al zo'n 140 mensen gemeld (van wie een kleine tien inmiddels zijn overleden). De telefoontjes naar Widdershovens stichting komen vooral uit Vlissingen, Rotterdam, Amsterdam, Den Helder, Delfzijl, Almere (de ex-Amsterdammers), de regio Tilburg/Oss/Eindhoven, de regio Enschede en Limburg. Widdershoven kan de meldingen zowat per bedrijf indelen. De scheepswerven vooral, maar bijvoorbeeld ook DSM en Eternit, fabrikant van asbesthoudende golfplaten in het Twentse Goor.

Lang niet alle slachtoffers willen een rechtszaak beginnen tegen hun werkgever. Dat begrijpt Leon Widdershoven wel. „Het is toch tamelijk ingewikkeld, dat zie je aan de zaak van mijn vader. Je moet bewijzen dat de ziekte het gevolg is van asbest en dat de ziekte is opgelopen op het werk en niet ergens anders. En je moet aannemelijk maken dat het bedrijf schuldig is."

Dat laatste is overigens een stuk makkelijker geworden. Tegenwoordig moet de werkgever bewijzen dat hij wèl zorgvuldig met asbest omgaat, de omgekeerde bewijslast dus. „Maar dan nog blijft het moeilijk," zegt Widdershoven. „Het is echt een vreselijke ziekte, je gaat langzaam en smartelijk dood. Je moet dan wel heel sterk zijn om ook nog een rechtszaak te beginnen, als slachtoffer of als nabestaande. Veel mensen kunnen dat emotioneel niet aan en accepteren een schikking van het bedrijf."

Smartegeld

Niet alleen slachtoffers en hun nabestaanden, ook bedrijven en vooral hun verzekeringsmaatschappijen geven veelal de voorkeur aan zo'n schikking. Het bedrag valt met enkele tienduizenden guldens wel mee, vooral als het slachtoffer al overleden is. Dan hoeft er immers geen smartegeld betaald te worden. Widdershoven: „Veel asbestgevallen blijven verborgen. Ik heb al bedrijven aan de lijn gehad, anoniem uiteraard. Die zitten met een werknemer die ziek is geworden, en vragen wat ze moeten doen. Ik geef ze dan wat namen van artsen die bekend zijn met asbestziekten en wijs ze op de mogelijkheid van een schadevergoeding."

Niettemin zal het aantal rechtszaken van asbestslachtoffers toenemen, zo verwacht Deibel. „Er loopt nu een aantal zaken, en als dat met goed gevolg afgerond wordt, dan verwacht ik er meer. Er ligt dan al een basisuitspraak, de rechter hoeft niet steeds alles opnieuw uit te zoeken. Dan heb je niet meer te maken met een ellenlang juridisch steekspel."

Uitzonderingen

Het asbestprobleem bezorgt niet alleen juristen en artsen meer werk. Ook ambtenaren zijn de laatste tijd weer druk bezig met asbest. Met het asbestbesluit van 1978, dat in '83 en '88 een aanvulling kreeg, werd het gebruik van asbest in produkten beperkt. Voor die tijd zat er zelfs asbest in sigarettenfilters. Medio 1993 komt er, nadat er al jarenlang op aangedrongen werd, een verbod op het werken met, het bewerken van en het in voorraad houden van asbest. „Asbest de wereld uit, te beginnen uit Nederland," grapt Ad Besems.

Besems is beleidsmedewerker toxische stoffen bij het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en houdt zich in die hoedanigheid bezig met asbest. Hij erkent dat de overheid tamelijk laat is met het verbod, maar vraagt begrip. „De overheid heeft al eerder maatregelen genomen op het gebied van asbest, een verbod is echt het uiterste middel. Daarvoor heb je ook brede steun van de politiek nodig. En die steun is er pas de laatste tijd gekomen."

Het verbod betekent overigens niet dat er in Nederland over twee jaar plots geen milligram asbest meer wordt gebruikt. Er zijn nu al uitzonderingen gemaakt, bijvoorbeeld voor sommige pakkingen in de chemische industrie en voor het gebruik van asbest in remvoeringen voor zware vrachtwagens. Voor deze toepassingen zou nog geen goed alternatief voorhanden zijn.

Vooruitlopend op het verbod wordt er nog flink geknoeid met asbest. Volgens de Bouw- en Houtbond FNV worden er nog steeds gebouwen en woningen gebouwd waarin asbest is verwerkt. En dat terwijl al drie jaar geleden in cao's werd afgesproken vanaf januari dit jaar asbestvrij te werken. „Je hebt altijd werkgevers die het stiekem toch doen, omdat asbest-vervangende produkten nu eenmaal duurder zijn," aldus een FNV-woordvoerder. „Het is ongelooflijk, als je weet hoe gevaarlijk het is voor de werknemer, en hoe duur het is om asbest weg te halen." De bond verspreidt deze maand op grote schaal folders, waarbij nog eens gewezen wordt op de gevaren van asbest en op de gemaakte afspraken.

Ook het verwijderen van asbest gaat niet altijd volgens de regels. Het opruimen van asbest is voor sloopbedrijven nu al een miljardenmarkt. Vrijwel dagelijks komt er in Nederland wel ergens een plafond naar beneden waarbij asbest vrij komt. Of het nu gaat om de sociale dienst in Enschede, het Academisch Ziekenhuis in Leiden of de treinen van de NS, op honderden plaatsen wordt al gewerkt aan het verwijderen van het gevaarlijke spul.

Hiervoor heeft de overheid een ontwerp-besluit gemaakt. Als er asbest in een gebouw zit, dan moet een sloopvergunning aangevraagd worden. De sloop zelf mag alleen gedaan worden door gespecialiseerde bedrijven, die voldoen aan alle asbest-regels uit de arbeidsomstandighedenwet. Dat betekent uiterste bescherming van de slopers en nauwkeurige regels voor het afvoeren van de asbest.

Veiligheid

Maar niet iedereen houdt zich daar aan. De arbeidsinspectie moet geregeld werken stilleggen en/of proces-verbaal opmaken. „Veiligheid staat bij ons voorop, maar als ik alles precies moet doen zoals de arbeidsinspectie het wil, dan is het niet meer te betalen," zegt een sloper. „Dan moet ik een mevrouwtje dat een stukje asbest van haar zolder wil laten weghalen, duizenden guldens laten betalen. En van die arbeidsinspectie ben ik niet erg onder de indruk. Die weten vaak zelf niet wat ze willen."

A. Deylman van Asbest Consult, een in asbest gespecialiseerd adviesbureau in Nederhorst den Berg, bevestigt dat beeld. „Het werken met de arbeidsinspectie is erg verwarrend," zegt deze asbestdeskundige. „De regels zijn wel dezelfde, maar in elk district gaat men er anders mee om. Erg verwarrend allemaal. Vaak heb ik het gevoel dat ik zo'n inspecteur van de arbeidsinspectie nog veel kan leren."

Deylman waarschuwt voor een soort heksenjacht op asbest. „Het lijkt nu soms wel alsof één vezeltje dodelijk is. Dat kan in theorie ook, maar dat geldt ook voor één sigaret. Je moet gewoon uiterst zorgvuldig omgaan met asbest, dan kan er niets gebeuren." Maar juist daar wil het probleem wel eens zitten, erkent de asbest-deskundige. Zorgvuldig betekent dat het niet goedkoop is, en de eigenaar van het gebouw draait op voor de kosten. „En dat schrikt mensen en bedrijven wel eens af. Honderd gulden per uur voor de loodgieter vindt men normaal, maar niet voor de asbest-verwijderaar. Er komt gelukkig verbetering in. Mensen worden zich steeds meer bewust van de gevaren van asbest. Vroeger haalde een werknemer een pijp met asbest zo eventjes weg, zonder goede bescherming. Maar nu zegt-ie tegen zijn baas: joh, doe het zelf."

Vergunning

De kosten van het verwijderen van asbest belopen de komende decennia tientallen miljarden guldens. Variërend van een paar duizend gulden per woning tot enkele tientallen miljoenen guldens bij grote gebouwen, zoals onlangs bij een ziekenhuis in Nijmegen. Is de asbest eenmaal verwijderd, dan komt het terecht op de stortplaats. Asbest valt binnenkort onder de wet chemische afvalstoffen, hetgeen inhoudt dat het alleen gestort mag worden op stortplaatsen met een vergunning. Daar wordt het dan, zorgvuldig verpakt en apart van de andere troep, bewaard.

Want voorlopig weet niemand hoe het spul te vernietigen. Het zou volgens chemici onschadelijk gemaakt kunnen worden in een glasoven, maar dat is zeer kostbaar. Andere methodes zijn er (nog) niet. Asbest is een populair produkt; goedkoop, sterk en onbrandbaar. En het laat zich die positie maar moeizaam afnemen.

Limburgs Dagblad
piccolo's

In de Cramer 37, Heerlen
Postbus 3100, 6401 DP Heerlen
Postgiro: 1035100
Bank: ABN 57.75.35.935
Fax: 045-739364

Piccolo's
Over 1 kolom, in kleine letters met één woord in hoofdletters. Minimumhoogte: 10 millimeter. Prijs per millimeter hoogte: ƒ 1,25.
Afwijkende tarieven voor rubrieken: Proficiat en Vermist/Gevonden ƒ 1,10 per mm, Onroerend Goed en Bedrijven Transakties ƒ 1,70 per mm.

Reuzepiccolo's
Over 1 of 2 kolommen, in 4 mogelijke lettergrootten met minimaal één woord in grotere letter (14-punts). Minimumhoogte: 10 millimeter. Foto's, logo's en illustraties zijn mogelijk. Prijs per millimeter hoogte per kolom: ƒ 1,70.
Advertenties onder nummer: ƒ 7,50.
Bewijsnummers op aanvraag: ƒ 4,75.

Prijzen exclusief 6% BTW. Betaling contant of met de acceptgirokaart die u wordt toegezonden.
Enkele rubrieken UITSLUITEND à contant en met legitimatie.

Telefonisch opgeven
045-719966
Maandag t/m vrijdag 8.30-17.00 uur. Opgave - in de regel - tot 12.00 uur daags voor plaatsing.

Schriftelijk opgeven
Opgave via de 1e post daags voor plaatsing.

Persoonlijk opgeven
Via de balie van onze kantoren maandag t/m vrijdag 8.30-17.00 uur. Voor plaatsing op zaterdag en maandag geldt donderdag 17.00 uur.

Wij kunnen geen enkele aansprakelijkheid aanvaarden voor schade van welke aard dan ook, ontstaan door niet, niet tijdig of onjuist plaatsen van advertenties.

Het Limburgs Dagblad wordt dagelijks gelezen door meer dan 250.000 personen van 15 jaar en ouder.
(Bron: Cebuco Summo Scanner)

Vermist/Gevonden

'91 Kerst-schuldgevoel!
Wie heeft bord.rode OPEL KADETT "geramd" aan L-zijde? Kent. ZT-55-TP of wie heeft iets gezien op maandag 23-12 na 14.00 uur op gr. park.pl. Ziekenhuis Heerlen? Tel. 045-321906.

Bedrijven Transakties

drukkerij uitgeverij welman
in alle opzichten
Een voorspoedig 1992
Passartweg 43, 6421 NT Heerlen.

Personeel gevraagd

Limburgs Dagblad
vraagt
Bezorg(st)ers voor Heerlen en Ubachsberg
Voor meer info over de aard van het werk, de duur van de bezorgroute en de hoogte van de verdiensten en extra's, kunt u tijdens kantooruren even langskomen of bellen: Geerstraat 5, Heerlen. Tel. 045-717719

LIMBURGS DAGBLAD IN BRUNSSUM VRAAGT VOOR
Hoensbroek
Bezorg(st)er
Verdiensten ong. ƒ 200,- p/mnd. met 'n uurtje werk p/dag. Interesse? bel voor meer info: 045-256363.

Bruna, boek- en kantoorhandel
Raadhuisplein 9, 6371 LA Op de Kamp, Landgraaf, vraagt
Nette verkoopster
full-time, opl.: MAVO of gelijkwaardige opl. Gelieve uitsluitend te solliciteren met recente pasfoto.

Gom Schoonhouden
heeft in HEERLEN plaats voor enige
Part-time schoonmakers m/v
De werktijden zijn in de vroege ochtenduren.
Voor meer informatie en aanmeldingen kunt u kontakt opnemen met Mevr. Willems, 045-719199 of tijdens kantooruren met ons vestigingskantoor te Geleen, 046-747235.

Limburgs Dagblad
vraagt
Bezorg(st)ers voor Heerlen en Ubachsberg
Voor meer info over de aard van het werk, de duur van de bezorgroute en de hoogte van de verdiensten en extra's, kunt u tijdens kantooruren even langskomen of bellen: Geerstraat 5, Heerlen. Tel. 045 - 717719

HORLOGEMAKER. Bijverdiensten aangeboden voor de avonduren. Tel. 045-741110, na 18.00 uur.

Bouw- en ingenieursbureau CATENA BV vraagt met spoed AKOESTIEK-MONTEURS voor het plaatsen van binnenwanden en plafonds voor haar werken in Duitsland, hoog loon en goede soc. voorzieningen. Br.o.nr. B-9975 L.D., P.B 2610, 6401 DC Heerlen.

Full-time en part-time TAXI-CHAUFFEURS M/V. Para-dienen. Hompertsweg 12, Landgraaf

Euro bouw inc. zoekt METSELAARS, timmerlieden en vloerders voor werk in Duitsland. Hoog loon. Duits verzekerd. Tijdens kantooruren. Tel. 043-639957.

Bouwbedrijf Paro b.v., Heerlerbaan 52b, vraagt voor direkt OPPERLIEDEN, metselaars. Tel. 045-722524 of 045-257880 na 19.00 uur.

Gevraagd OPPAS voor kind van 3½ jr. vrijdag's hele dag evtl. nog andere dagen. Tel. 045-353798.

Te huur gevraagd

Te huur gevr. APPARTEMENT of woonhuis: Woonk., slpk., 30 m2, 1 slpk., keuken en badk., liefst met garage. c.v. Tel. 09-32-15610426

Reparaties

TV/VIDEO reparatie. Zonder voorrijkosten. Görgens. Industrieterr. Abdissenbosch-Landgraaf. Tel. 045-314122

Diepvries/koelkastreparatie meestal binnen 12 uur. TEBBEN koeltechniek (part) Geen voorrijkosten met garantie. 045-460471

Diepvries en KOELKASTREPARATIE zonder voorrijkosten. Bel Geleen, 046-745230 service binnen 24 u.

Winkel & Kantoor

GROOTSE VERBOUWINGSOPRUIMING
KORTING 10% - 20% - 30% - 40%
Alle demo- en showroommodellen gaan weg tegen sterk verlaagde prijzen
Kasregisters, kopieermachines, faxen, kantoormeubelen, weegapparatuur, slagerijmachines etc. etc.
Roltex
alles voor winkel en kantoor
Daelderweg 25 t.o. Makro Nuth.
1.600 mtr. showroom
Openingstijden: maandag t/m vrijdag 8.30-17.30 uur donderdag tot 21.00 uur geopend.
Tel. 045-242880.

Auto's

FIAT
3 x Fiat Panda 1000 L IE slechts 3 dagen oud !!!
volledige fabrieksgarantie.
nieuw - nul km - wisser achter normaal ƒ 14.360,-
Nu voor ƒ 12.999,-
Geheel rijklaar
Fiat Creusen Heerlen
Parallelweg 34
045-742121

Stationcars

Renault 21 Nevada Break, GTS	1987
Opel Kadett 1.7 diesel LS 5-drs, div. extra's	1989
Opel Omega Turbo Diesel CD intercooler	1989
Opel Omega 1.8 beigemet.	1989
Opel Rekord 2.0 GLS beigemet.	1987
Opel Kadett 1.6 D 5-drs. wit	1988
VW-Passat variant met gas	1989

Garantie, inruil en financiering mogelijk
Autobedrijf Ad van Neer
Zandweg 160, Heerlen (naast Vroedvrouwenschool). Tel. 045-416023.

OPGELET, gevr. voor export, pers. en bedrijfsauto's in alle prijsklasses v.a. ƒ 500,-. Schade of defect geen bezw. Contant geld. 045-727742 b.g.g. 723076.

INKOOP alle merken auto's. Wij betalen de hoogste prijs! 045-416239 tot 21.00 uur.

CITROËN BX 14, '88, 55.000 km., i.z.g.st., rood, ƒ 11.750,-. Tel. 045-250563 of 071-418647.

A.R. jr. 2.0, 1972, ital.impo, RDW gek., ƒ 9.750,-, van Bovag bedr. 045-244947.

Talbot SAMBA, 7-'82, APK 7-'92, 3-drs. zeer mooi, geen roest, ƒ 2.300,-. Tel. 04455-2763.

AUTO Kaldenborn Wij betalen ƒ 400,- tot ƒ 30.000,- voor uw autoll 045-411572.

Te k. VW DERBY, bwj. '79, i.z.g.st. Nieuwe uitl. en nieuwe banden, APK 7- '92. Vr.pr. ƒ 1.700,-. Tel. 046-740101.

VOLVO 244, bwj. '78, gas, APK 6-'92, 4-drs. pr. n.o.t.k. Tel. 046-521045.

Autom. Ford TAUNUS 1.6 GL, type '81, APK 11-'92, i.z.g.st., ƒ 1.850. 045-232321

VW. Jetta 1300, bwj. '85, APK 8-'92, ƒ 6.450,-, vaste pr. Tel. 045-751387.

Te k. Opel KADETT bwj. '80, opknapper, ƒ 600,-. Tel. 045-452008.

Te k. gevr. VW KEVERS 1303, voor restauratie. Betalen hoogste prijs! Tel. 045-423199.

INKOOP goede auto's, cont. geld. Joosten, Schamerweg 3, Maastricht. 043-634978.

In abs. nw.st. Fiat RITMO, bwj. '79, APK '92, pr. ƒ 1.250,-. 045-226773.

Te koop Fiat UNO Rialto 45 S bwj. '85, i.z.g.st. 88.000 km. getint glas, 5-gang, radio, ƒ 6.500,-. 04498-54069

Te koop FIAT 126 bwj.'76 v. liefhebber, goed uitgev., versnellbak defect. Vr.pr. ƒ 300,-. 04492-5099.

Ford FIESTA 1100 L Bravo, bwj. 7-'83, APK 12-'92, km. st. 78.000, vr.pr. ƒ 4.250,-. Tel. 045-273743.

Ford ESCORT Bravo m. '83, apart mooi, ƒ 4.250,-. Tel. 045-724417.

Te k. LADA 1200 S, APK '92 bwj. '84, i.z.g.st., pr. ƒ 1.950,-.Tel. 045-275095.

MAZDA 323 automaat, APK '92, pr. ƒ 1.500,-. Tel. 04499-4529.

Nissan MICRA March, rood, bwj. '88, schadevrij, 1e eig., pr.n.o.t.k. Tel. 04405-3799.

Opel ASCONA 16S, '87, als nieuw, 45.000 km, ƒ 12.000,-. Tel. 04492-3289

Toyota CELICA 2.0 XT liftb., autom., APK 4-'92, i.z.g.st. ƒ 1.000,-. 045-259584.

VW GOLF D, '82, 5-bak, roodmet., APK 12-'92, ƒ 3.950,-. Tel. 045-245684.

VW GOLF diesel '88, wit, in perf. staat, keur.rapp., pr. ƒ 16.500,-. 045-461408.

GEVRAAGD auto's v.a. bwj. '80-'85, ook schade met RDW vrijwaring. Gratis ophalen. Tel. 045-423199.

Kamers

Kamer te huur GELEEN. voor net persoon, va. ƒ 350,- excl., borg ƒ 400,-. Tel. 046-519388, voor 10 uur en na 18 uur.

Te huur

WOONHUIS met 4 slpks., badk., garage en tuin voor periode van 1 jr., huur ƒ 800,- per mnd. Br.o.nr. B-9975 L.D., P.B 2610, 6401 DC Heerlen.

VALKENBURG 4-pers. woning Lh voor 4 mnd. gemeubl.-stoffeerd ƒ 820,- p/m excl. inl. 04459-1305.

Onroerend goed

Uw huis verkopen met behulp van de
echte makelaar
Bel de onroerend goed lijn
046 - 750 000 !
Peters & Partners Geleen
Geen verkoop - Geen kosten

BOUWDROGERS huur of koop je bij Brouwers/BBIS! Maastricht 043-684444, Heerlen 045-411930, Wijre 04450-2220.

BEHANGTAFEL 3 mtr. ƒ 65,-. M. Botterweck, Akerstr. 106, Spekholzerheide.

Occasions

Sparen via AMEV-SPAARPLAN met ƒ 1.000,- per jr. in 12 jaar ƒ 20.400,- sparen. Belastingvrij! Voor afspraak bij u thuis 04498-57018

Te k. LOODS, afm. plm. 10 x 6 mtr. betonplaten, zelf te demonteren, kraan en heftruck voor handen. 04754-86012.

VW GOLF 1.6 CL, 9-'89, 5-bak, schuifdak, div. extra's, ƒ 16.750,-. 043-649968.

Nissan Sunny combi D '85 ƒ 7.000,-; Lada 2105 '90 1e eig. ƒ 7.250,-; Skoda 105 S '87 ƒ 3.500,-; Hyundai Stellar '85 ƒ 4.750,-; Suzuki Jeep SJ 413 '86 ƒ 11.500,-; Daihatsu Carry '83 ƒ 2.750,-; Lada Samara 1.3 '88 1e eig. ƒ 7.900,-; Niva '84 ƒ 4.750,-; Porsche 944 aut. '84 ƒ 32.500,-; 924 '80-'85 v.a. ƒ 10.000,-. Tel van goedkope inruilauto's. Direkte 100% financiering. Han van SINTMAARTENSDIJK, Trichterweg 109, Brunssum. 045-229080.

Te koop gevr. AUTO'S en bedrijfsauto's, schade/defect geen bezwaar 045-720200.

Wij geven het meeste voor uw AUTO! U belt, wij komen! 045-422610, ook 's avonds.

Te k. Toyota TERCEL Coupé, bwj. '81, apart mooi, APK, ƒ 2.650,-. 045-218925

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719966.

Auto onderdelen en accessoires

Startproblemen?
Kerp heeft voor elke auto, bus of vrachtwagen de juiste accu op voorraad!!
Nu met 2 jaar volledige garantie.

KERP B.V.
In de Cramer 31, Heerlen.
Tel.: 045-716951.

Motoren

Gevraagd SHOPPERS tot ƒ 6.000,-, evt. inr. auto plus bijbet. mog. 045-244947.

Te k. HARLEY Electra GL, sport, 1987, veel accessoires. Tel. 043-648313.

(Brom)fietsen

SHOWPRIJZEN: Shimano Ultegra STI groep ƒ 925,-; Shimano Dura Ace STI groep ƒ 1.475,-; Vredestein racer ƒ 14,75; Binnenbanden ƒ 5,00 per stuk, 3 stuks voor ƒ 12,95; Draadveigen Mavic op cd ƒ 40,-; Spaken Hoski per 100 stuks ƒ 25,-; Sedis ketting ƒ 10,-. Math Salden, Limbricht.

ATB liefhebbers opgelet! De Nieuwe XTR groep nu ƒ 1.499,-; XT groep o.m. ƒ 799,-; STI schakelset nu ƒ 89,-. Math SALDEN Sittard. Donderdagavond koopavond!!!!!!!

EINDEJAARSPRIJZEN. Onze prijzen géén loterij: Vespa Ciao PRO ƒ 150,- Korting; Suzuki T550X ƒ 1.000,- korting. Math Salden Limbricht.

VESPA Ciao, bwj. '90, met sterw., ƒ 700,-. Tel. 045-315625.

Te k. roze MEISJESFIETS 8-11 jaar, z.g.a.n., 1 jaar oud, nw.pr. ƒ 400,- nu ƒ 175,-. Tel. 045-270601.

Caravans

Kerst en NIEUWJAARS-SHOW, va. 21 dec. 1991 t/m 4 jan.1992 Van Wilk, Beyer-land, Sprinter, Vitesse, Quartz en Award tour caravans. Ruime keuze in gebruikte caravans en vouwwagens, tevens een uitgebreide onderdelen-accessoiren en camping shop. Ook alles voor uw wintersport met caravan. Nu speciale kerst- en nieuwjaars-aanbiedingen. Voor verhuur, service en kwaliteit is uw adres De Olde Caravan, Dr. Nolenslaan 141 ind. park nrd., Sittard. Tel. 046-513634 op zon. en feestdagen gesloten.

Horeca/Vermaak

Iedere vrijdag, zaterdag, maandag, dansen voor iets ouder publiek, vanaf 21.00 uur. 's maandags 10 consumptiebonnen.

Oud- en Nieuwjaar geopend
vanaf 21.00 uur.
Bar Dancing De Fontein
Schandelerboord 7, t.o. Kerk Meezenbroek Heerlen.

Ind. VROUW zkt. kennismak. met jonge man van 28-36 jr. doel huw. Br. met foto o.b.r. Br.o.nr. B-0106 L.D., Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.

Diversen

STOELMATTERIJ vern. riet en biezen stoelen met gar. Bel. 045-418820.

HATÉ Verwarming 045-463441, onderhoud, reparatie, installatie. Ook ontkalken van geisers en boilers, 24 uur service

NEW LOOK BV Schaesberg. Gevelreiniging, voegen, voegen, steigerverhuur. Tel. 045-312154 of 045-312709.

Diepvries en KOELKASTREPARATIE zonder voorrijkosten. Bel Geleen, 046-745230 service binnen 24 u.

Meubelen

KWALITEITSKEUKENS, topkwaliteit voor een normale prijs. R/J Handelsonderneming, Stationstr. 294, Nuth. Tel. 045-242602.

Zkt. u 2e hands MEUBELS? ook antiek (veel keus). Kouvenderstr. 208, H'broek.

Te k. mooie iets-jumeaux SLAAPKAMER met kast, compleet ƒ 300,-. Tel. 045-427299.

Huish. apparatuur

Gas-hout-inzet-KACHELS. Einde-jaarsaanbiedingen. Gratis geplaatst. De Kachelsmid, Walem 21, Klimmen. Tel. 04459-1638.

Landbouw

ONDERDELENBANK. Tel. 04493-2715.

Sloopauto's

Te k. gevr. loop-, sloop- en
Schadeauto's
Ik betaal de hoogste prijs in Limburg. Tel.045-254049.

Te k. gevr. SLOOP- en schade auto's, tev. in- en verkoop gebr. auto-onderd. A. Körfer. Tel. 045-229045.

Te k. gevr. loop-, sloop- en SCHADE-AUTO'S de hoogste prijs van Limburg. Tel. 046-519637/046-512924

Bedrijfswagens

Mercedes 309 lang autom. '87; 2x Mitsubishi 205 D L300 '87-'88 pers.vervoer. Autobedrijf Ad van NEER, Zandweg 160, Heerlen (naast Vroedvrouwenschool). Tel. 045-416023.

Van Bovagbedr. FORD Econoline '81, LPG, nw. kp. ƒ 3.950,-. 045-244947

Huisdieren

BOEMERS, Yorksterriers, dwergpoedels, Perzische katjes. Walem 11 A, Schin op Geul. Tel. 04459-1237.

Te k. zeer mooie BOUVIER 2 jr., Pekineesje 2 jr. en Dobermannpups.04498-57096

Weg. omst. met spoed te k. DOBERMANN 4 jr. oud, met stamb. Tel. 045-323942.

Te k. wegens omstandigh. blauw KEESHONDJE, teef-je, 11 weken, geënt, ontwormd, pr. ƒ 175,-. Tel. 045-428326.

De grootste KENNEL van Limburg. Alle jonge rashondjes. Meer dan 60 rassen plus gar. en tatoeage. Kl.America, Th.Watsonln 34 Achel(B). 09-3211644489 Zond. open maand. gesl.

VOGELS, eenden, fazanten, raskippen, duiven en papegaaien. Alle hoenders, hokdieren. Klein America Achel(B) 09-32-11644489

In/om de tuin

Te k. Toro-Guardian GRASMAAIER, 4 pk. 4 takt motor, zelfrijdend model, degelijke machine, in goede staat. ƒ 400,-. Tel. 045-751756.

Opleidingen

CHAUFFEURSOPLEIDING startdatum 11 januari a.s. Cursus gevaarlijke stoffen en aanvullend personenvervoer. Verkeersschool Leo Cremers en zn. Voor al u opleidingen. Reeweg 139, Landgraaf. Tel. 045-312558

Vakanties

Uw RIJBEWIJS binnen 8 dagen op de Ned. Antillen via Saba Driving Organisation. Bel voor info. 010-4761506 (betaling na ontv. rijbewijs, vraag naar onze voorwaarden).

S.D.L. biedt u aan: RIJBEWIJS A-B-C of D binnen 8 dagen op de Ned. Antillen, vanaf ƒ 3.500,- all in, garantie mog. Tel. 010-4626668 of 4666535.

Computers

COMPUTER kopen of verkopen? Bel advertentie-lijn 04492-5329.

TV/Video

KLEUREN-TV'S, zeer grote sortering v.a. ƒ 125,-. Ook recente tv's met teletekst en stereo. Reeds 25 jr. tv-occasioncentrum Geel, Grasbroekerweg 25, Heerlen. Tel. 045-724760.

Kleuren TV's 8-12 kan. v.a. ƒ 75,-. Afst.bed. v.a. ƒ 125,-. Philips. Radio/TV FRANK BV, Bokstr. 33 Heerlerheide. 045-213432.

Te k. KLEURENTELEVISIE ITT met afstandsbediening. Tel. 045-323632.

Huish. apparatuur

REPARATIE huish. app: Toenbreker Wasautomaten 045-325819 gespec. Miele

IJSKAST ƒ 95,-; diepvries ƒ 195,-; wasautom. ƒ 195,-; fornuis ƒ 175,-. 045-725595

Te koop kleine DIEPVRIES-KIST 150 ltr., z.g.a.n., koopje! Tel. 045-319202.

Te k. kleine WASDROGER, met RVS trommel, 2 Kw verwarming, ƒ 150,-. Tel. 045-751756.

Te k. 2 KEUKENBLOCS l. 1.50 en h. 0.86 met 1 voorraadkast; gasfornuis beige. Tel. 045-257974.

Een PICCOLO in het Limburgs Dagblad helpt u op weg naar snel succes. Bel: 045-719966.

Proficiat!

Proficiat
Zef, met de AOW

Muziek

nieuw! yamaha orgels-keyboards en electronische piano's!
Door de komst van de nieuwste modellen orgels en keyboards, div. overige modellen met 10%-30% korting.
Muziekhuis Lyana
Mauritsweg 48, Stein. Tel. 046-333227.
Maandag t/m zaterdag open; donderdag koopavond.

Uitgaansagenda

Simpelveld *** Nieuwjaarsdag
Groot Nieuwjaarsbal
orkest: Lou and the New Stars
in zaal Frijns, Marktstraat 6.
Bel. uitnodigend: Ruitersclub "Ver. Vrienden" (Geen voorverkoop)

Diversen

Vuurwerk
GROOT ASSORTIMENT bij RENS JANSSEN, Ganzeweide 54, Heerlen. TEL. 045-211486.

Vuurwerk
L. ROHAN
Schaesberg
Dr. Calsstr. 100
Tel. 045-318693

VUURWERK verkoop 30 Dec. van 9.00 tot 18.00 u, 31 Dec. 9.00 tot 17.00 u. Ramakers Wigwam, Herver 25, Bocholtz. 045-443044.

AAA winkel, sterk in goed VUURWERK. Rumpenerstr. 116, Brunssum.

Gebit gebroken? Tandtechnische praktijk Hoonhout voor nieuwe gebitprothese en reparaties. Akerstr. Nrd 328, Hoensbroek. 045-228211. Kom eens langs voor een GRATIS controle aan uw gebitprothese. Ook tijdens de feestdagen.

PARAGNOST, helderziende medium voor hulp in elk voorkomend probleem. Tel. 045-310127.

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719966.

Kontakten

**** WALHALLA'S 06 PARADIJS****
Lesbi Hard Porno-06.320.321.99
De Sexfabriek-06.320.332.99
Live Stiptease-06.320.322.80
Kleed me aan-06.320.323.90
Triosex Trek?-06.320.326.56
Sannes porno Mix-06.320.370.00
De Sexmachien-06.320.326.80
************50 ct p/m************

Club 06-Special sex
Draai eerst 06-320.320
EN DAN VOOR
SM 25
onderdanig, ze doet wat je wilt
HETERO......... 26
onze meisjes zijn overal voor in
LESBISCH......... 45
min meisjes onder elkaar
MEESTERES......... 46
Schiet op! Ze zit te wachten
LOLITA......... 47
jong en ondeugend
HEERLIJK LIVE...... 48
Sexen live opgenomen
MEEGENIETEN...... 60
De spannendste sex 50 cpm

24 uur per dag
Live Sex
op de aparte lijn. De heetste meisjes voor jou alleen 06-320.370.55 - 50 ct p/m

Val je voor dominante vrouwen 50 ct p/m
06-320.332.32
Bel je meesteres

Grieks Pornosex Grieks
Meisjes en vrouwen die je van achteren kunt pakken!! 50 ct p/m
06-320.320.62

Griekse Porno
Marcha v. achter 50 cpm
06-9618

RIJPE DAME 38 jr.
live geraffineerd. 50 ct p/m
06-320.320.38

TopSex
2 handen vol 50 ct p/m
06-320.325.25

Sexlijn 10
Mixjes 06-320.320.50
Sexbox 06-320.325.30
Call-me 06-9639 ??

Ik ben een sexy donkere vrouw al wat ouder 50 ct p/m
06-320.320.91

Sex hot Sex.
Wij bemiddelen nog steeds gratis in sex. Ook escort en privé, live sexgesprekken 06-320.330.71 - 50 ct p/m.

310 vrouwen
vertellen eerst op deze lijn wie ze zijn en wat ze in bed allemaal lekker en opwindend vinden. Als ze dat verteld hebben geven ze je 'n eigen geheime telefoonnummer aan je door. 06-340.310.10 (50 cpm)

Adressen
van dames privé, clubs en escorts, de dames vertellen je zelf wat ze te bieden hebben en geven ook hun adres en telefoonnummer 06-96.85 (50 cpm)

Donkere vrouw 06-9640
Zapp Sex 06-9692
Harde praat 06-9691
Live met mij 06-9506
Volle vrouwen 06-9694
Kort en lekker
50 ct p/m

Lady B
50 ct p/m 06-320.324.68
Meesteres. Lekker ruig! met een P-koker

Nymf Linda
Geniet van 2 kanten 50 cpm
06-320.320.14

Wie wil mij eens lekker
100% live
bellen? Ik ben Lisa (18 jaar)! Ik wacht op je via 06-320.320.83 (50 cpm).

Haar mond stond wagenwijd open. Ze zakte door haar knieën. 50 ct p/m 06-96.46
Op z'n Frans

Evy leert
van een vrouw op naaldhakken wat Lesbisch S.M is 06-320.340.22 50 cpm

Te koop gevr.

Voor al uw oude METALEN. Frans v.d. Loop Recycling/Methaalhandel, Kissel 12-14, Heerlen 045-726392

Gebr. SWINKELS zijn verhuisd naar De Beitel 74, Heerlen. Wij betalen de hoogste prijs voor al uw oud ijzer/metalen. 045-422025.

Met een PICCOLO in het Limburgs Dagblad raakt u uw oude spulletjes 't snelst kwijt. Piccolo's doen vaak wonderen... Probeer maar! Tel. 045-719966.

Bel uw eigen
provinciebox
voor Limburg!
Babbel, klets, ratel roddel... 50 ct p/m
06-320.330.86

Een vlotte meid belt
De Wiplijn
06-95.55 - 50 ct p/m

Live - Sex
Bel ze en ontmoet ze 06-320.324.98 (50 ct p/m)

De Wipkrant
06-95.59 (50 ct. p/m)

Ga liggen, ontspan je en doe met je handen wat Wendy je vraagt...
Wendy
06-320.331.03 50 c/m

Hoge nood?
06-320.320.89 - 50 ct p/m

EENZAAM..??
Bel Lenie voor sexgesprek. Bij mij is alles mogelijk 06-320.324.96 (50 cpm)

Echt Lesbisch
of maar zo'n 50% Voel je als vrouw behoefte aan contact met vrouwen? De Box van vrouw tot vrouw 06-320.327.78 50 cpm

Kontakten/Klubs

Grote Silvester Party in Paren en alleenstaandenclub
Villa Liberta Susteren
Kom op, iedereen de stoute dansschoentjes aan, voor wat wils: shows, uitgeb. eetbuffet, div. drankjes en hapjes en 'n boel gezelligheid. Fun, fun, fun!!! Come on. Maaseikerweg 24, 300 mtr. va. afslag Susteren. Tel. 04499-4928.

*********Prettige Feestdagen wenst u *********
Privé Yvonne
Knappe sexy meisjes in Nylonkousjes. Kapelweg 4, Kerkrade. Tel. 045-425100.
7 dagen geopend, 11-24 uur, zondags van 15-23 uur.

Maison d'amour te Simpelveld
Mooie meisjes v.a. 14 uur ook voor Thaise massage.
Paren en alleenstaande parties.
Elke vrijd. en zaterd. v.a. 21 uur. 31 dec. Silvesterparty. Dr. Poelsplein 33. Tel. 045-445120.

Ook in het nieuwe jaar
ƒ 50,- all in
Tel. 045-423608
PRETTIGE FEESTDAGEN !!

Privéclub Amorosso
Met Angela, Michelle, Deborah, Samantha, Melanie en NIEUW NIEUW: Tamara, Jolanda en Christien. Rijksweg Zuid 105, Geleen. Tel. 046-756335

EEN GELUKKIG NIEUWJAAR WENST U
Club Mirabelle
Club Nirwana
Bekend van tv en faam!!!
Niet goed, geld terug-garantie i.p.v. luchtkastelen!!! Geen praatjes, maar gaatjes!! Erotische shows op verzoek. Klant-koning-service!! Melden die aan de top willen staan. Alles geheel vrijblijvend in ongedwongen sfeer. Open van 22.00 tot plm. 06.00 uur.

ESCORT 045-427120/463323
Burg. Franssenstraat 4, Kerkrade. Tel. 045-427120 Nieuwstraat 147, Kerkrade. Tel. 045-463323.

Lydia...
en je komt niet op de koffie. Tel. 046-749662. 11-23 u.

Ramona
al 10 uur, ook zat. en zond. 045-721759, meisje gevr.

Escort-service
Kitty
heeft de leukste dames om heerlijk mee te relaxen, voor bij U thuis of hotel. Ook een striptease danseres kan gereserveerd worden. Tevens dames gevraagd door toenemende drukte. Tel. 04756-6802.

2 films tegelijk zien?
Videoclub
045-718067, meisje aanw. Frans mog. Nieuwe films

Privé en escort
Anita
Tel. 045-352543

Peggy/Privé en Escort
Ma-vr. 11.00-22.30 uur tot 19.00 uur. 045-37436 Tevens meisje gevr.

Ook in 't nieuwe jaar sta ik wij voor u klaar.
Privé Daisy.
Tel. 045-229091

Dave
voor heren!! 045-42885

S.M. Rachel.
Slavin aanwezig. Tel. 045-274810.

Privé Brigitte
Tel. 045-232069 of 2125

Buro Yvonne
☎ 046-52320

Sacha's Escort
V.a. ƒ 100,- all-in Tel. 046-52980255.

KERSTVAKANTIETIP
Als warming-up voor uw komende wintersportvakantie of om eens kennis te maken met deze tak van sport, hebben wij een speciale aanbieding voor de Vrienden van het Limburgs Dagblad.

TEGEN GEREDUCEERD TARIEF EEN UUR
SKIËN OP DE KUNSTSKIBAAN LANDGRAAF
500 M LANGE AFDALING, HOOGTEVERSCHIL 64 M
KINDEREN ƒ 5,00
VOLWASSENEN ƒ 7,50

Op 2, 3 jan. a.s. kunt u tussen 14.00 en 18.00 uur **op ieder heel uur uw eigen skitraining beginnen.**
Huur van ski's, stokken en skischoenen ƒ 8,00 (niet verplicht).
Een advies: trek handschoenen aan!

BON SKIBAAN SIGI MOSER (tevoren invullen)
Naam: ....
Pasnr.: ....
Aantal pers. .... max. 4

Vrienden van het Limburgs Dagblad

Wilt u lid worden van de vereniging „Vrienden van het Limburgs Dagblad"? Neem dan contact op met onze Service-afdeling: tel. 045-739881 (tijdens kantooruren). Voor lezers van het Limburgs Dagblad is dit lidmaatschap geheel gratis.

De sociale verzekeringen per 1 januari 1992

Uitkeringen opnieuw hoger

Van onze redactie binnenland

DEN HAAG – Per 1 januari 1992 worden de uitkeringen op grond van een aantal sociale verzekeringswetten, net als vorig jaar, verhoogd. Dit is een gevolg van de verhoging van het minimumloon met 1,45 procent en van de wijzigingen in belastingen en sociale premies. De uitkeringen zijn aan het minimumloon gekoppeld. De netto AOW-uitkering van een gehuwde met een partner die ook 65 jaar of ouder is, gaat met fl.na 22,- per maand omhoog en komt daarmee op f.837,23. Dit betreft de 50-procent-uitkering per maand, voor een aow-gerechtigde zonder aanvullend pensioen en met een ziekenfondsverzekering. Beide partners hebben recht op dit bedrag.

Het aow-pensioen voor gehuwden is netto gelijk aan 50 procent van het nettominimumloon als beide partners 65 jaar of ouder zijn. Het netto pensioen van een gehuwde met een partner jonger dan 65 jaar en van een ongehuwde is gelijk aan 70 procent van het netto minimumloon. Eénoudergezinnen ontvangen een pensioen dat netto gelijk is aan 90 procent van het netto minimumloon. Het gaat om ongehuwde bejaarden met een kind dat jonger is dan 18 jaar voor wie zij kinderbijslag ontvangen. De gehuwde gepensioneerde met een partner jonger dan 65 jaar kan een toeslag op het ouderdomspensioen ontvangen, die afhankelijk is van het inkomen van die jongere partner. Van dit inkomen wordt eerst een deel buiten beschouwing gelaten. Deze vrijlating bedraagt 15 procent van het bruto minimumloon met inbegrip van de overhevelingstoeslag (356,92) en een derde deel van het meerdere aan bruto inkomsten. Wat daarna overblijft, wordt in mindering gebracht op de toeslag. Bij een bruto inkomen van de jongere partner van meer dan 1.166,68 (met inbegrip van de overhevelingstoeslag) per maand bestaat geen recht meer op toeslag.

Aow	Aow bruto p. mnd.	bruto vak. uitk. p.mnd.
Gehuwden, partner ouder dan 65	968,34	58,94
Gehuwden met maximale toeslag	1.936,68	117,87
Gehuwden zonder toeslag (partner jonger dan 65) en ongehuwden	1.396,84	82,52
Ongehuwden met kind tot 18 jr.	1.741,78	106,09
Maximale toeslag 539,84		

Het pensioen voor een weduwe met een kind jonger dan 18 jaar, is netto gelijk aan het minimumloon. Voor een weduwe zonder kind jonger dan 18 jaar, is het pensioen of de uitkering netto gelijk aan 70 procent van het minimumloon. Weduwnaars kunnen onder dezelfde voorwaarden als weduwen aanspraak maken op een aww-pensioen.

Aww	Aww bruto p. mnd.	bruto vak. uitk.p.mnd.
Weduwen met kind tot 18 jaar	2.400,92	152,88
Weduwen zonder kind tot 18 jr.	1.744,62	107,02
Wezen tot 10 jaar	588,28	34,25
Wezen van 10 tot 16 jaar	837,42	51,37
Wezen van 16 tot 27 jaar	1.116,56	68,49

Aow en aww: bijzondere bepalingen

Naast deze pensioenbedragen worden tevens zogeheten fictieve pensioenbedragen vastgesteld die zouden hebben gegolden als de voorstellen van de Commissie-Oort niet waren ingevoerd. De reële pensioenbedragen worden daartoe verminderd met een fictieve overhevelingstoeslag. De zogenaamde 'vóór-Oortse' aow/aww-bedragen zijn in tweeërlei opzicht van belang.

In de eerste plaats kunnen deze bedragen worden gehanteerd bij de berekening van de pensioenaanspraken. Hiermee wordt voorkomen dat de verhoging van de aow/aww-uitkering op grond van Oort-maatregelen zou leiden tot een kleiner aanvullend pensioen. In de tweede plaats kunnen deze 'vóór-Oortse bedragen' worden gebruikt bij de vaststelling van het franchisebedrag, waarover geen premies voor de aanvullende pensioenen worden geheven.

AOW (vóór-Oortse bedragen)	bruto p.mnd.	bruto vak. uitk.p.mnd.
Gehuwden, partner ouder dan 65	878,30	58,68
Gehuwden met toeslag	1.756,60	117,34
Gehuwden zonder toeslag en ongehuwden	1.222,12	82,16
Ongehuwden met kind tot 18 jr.	1.580,33	105,60
Maximale toeslag 534,48		

AWW (vóór-Oortse bedragen)	bruto p.mnd.	bruto vak. uitk.p.mnd.
Weduwen met kind tot 18 jaar	1.767,68	121,84
Weduwen zonder kind tot 18 jaar	[illegible]	[illegible]
Wezen tot 10 jaar	395,80	27,[illegible]
Wezen van 10 tot 16 jaar	590,10	[illegible]
Wezen van 16 tot 27 jaar	787,00	54,23

Kinderbijslag

De prijzen zijn in de periode van [illegible] 1991 tot oktober 1991 gemiddeld met 2,65 procent gestegen. Als gevolg daarvan zullen de kinderbijslagbedragen per 1 januari 1992 met hetzelfde percentage worden verhoogd. Bovendien wordt de kinderbijslag extra verhoogd. De bedragen worden overigens [illegible] eerst uitgekeerd na afloop van het eerste kwartaal van 1992.

De hoogte van de opslag bij een gezinsgrootte groter dan acht bedraagt de som van 107,74 en zoveel maal 10,42 als de gezinsgrootte meer bedraagt dan acht.

In verband met de Wet op de studiefinanciering is het recht op kinderbijslag voor kinderen van 18 tot 25 jaar afgeschaft. Echter, heeft een kind van 18 tot 25 jaar geen recht op studiefinanciering dan kan toch nog recht op kinderbijslag bestaan.

Kinderbijslagbedragen naar leeftijd per kind bij verschillende gezinsgrootten met ingang van 1 januari 1992 (in guldens, per kind, per kwartaal):

	0 t/m 5jr. 70 %	6 t/m 11jr. 100 %	12 t/m 17jr. 130 %	18 t/m 24jr. 100 %
Gezinnen met: 1 kind	268,67	383,[illegible]	[illegible],95	
2 kinderen	322,00	460,00	[illegible]	
3 kinderen	339,77	485,39	[illegible]	
4 kinderen	372,18	531,69	[illegible]	
5 kinderen	391,82	559,40	[illegible]	
6 kinderen	404,56	577,94	751,32	
7 kinderen	413,84	591,20	768,56	
8 kinderen	430,20	614,57	798,94	

Het gezinskinderbijslagbedrag wordt voor gezinnen met kinderen verhoogd met een opslag voor de premies zfw en awbz.

Hoogte opslag in de akw met ingang van 1 januari 1992 (guldens per kwartaal)

Opslag per kind	zfw	awbz	totaal
1e kind	12,19	10,42	22,61
2e kind	12,19	10,42	22,61
3e kind en volgende kinderen	10,42	10,42	

Opslag per gezin	
gezinsgrootte 1	22,61
gezinsgrootte 2	45,22
gezinsgrootte 3	55,64
gezinsgrootte 4	66,06
gezinsgrootte 5	76,48
gezinsgrootte 6	86,90
gezinsgrootte 7	97,32
gezinsgrootte 8	107,74

Grondslagen aaw

De algemene grondslag van de aaw, die is gerelateerd aan het minimumloon per dag, wordt per 1 januari 1992 verhoogd. Ook de grondslagen voor aaw-gerechtigden beneden de 23 jaar, die worden afgeleid van de minimumjeugdlonen, worden op die datum verhoogd.

Deze grondslagen zijn per 1 januari 1992:
vanaf 23 jaar 98,08
22 jaar 83,37
21 jaar 71,11
20 jaar 60,32
19 jaar 51,49
18 jaar 44,63

De individuele grondslagen in de aaw worden per 1 januari 1992 eveneens verhoogd en wel met 1,48 procent. De individuele grondslag is niet gerelateerd aan het minimumloon. Deze grondslag wordt gehanteerd als iemand in deeltijd werkte en daardoor minder verdiende dan het minimumloon.

Daglonen

De daglonen waarnaar de uitkeringen op grond van de wao, de ww en de wwv worden berekend, worden per 1 januari 1992 verhoogd met 1,48 procent. In een aantal gevallen worden op grond van de overgangswetgeving in het kader van de stelselherziening sociale zekerheid de uitkeringen op grond van de Wet Werkloosheidsvoorziening (wwv) nog berekend naar het minimumdagloon. Het minimumdagloon bedraagt per 1 januari 1992 168,47. Het maximumdagloon voor de berekening van de ww-, wwv-, wao-, en de Ziektewetuitkeringen wordt per 1 januari 1992 vastgesteld op 282,88.

Kopjes op de uitkeringen

Teneinde te voorkomen dat de loondervingsuitkeringen op minimumniveau van alleenstaanden van 21 of ouder bij werkloosheid of volledige arbeidsongeschiktheid beneden het relevante sociale minimum dalen, zijn in de wwv en de Invoeringswet stelselherziening bepalingen opgenomen die voorzien in een verhoging van de uitkering. Dit zijn de zogeheten kopjes op de uitkering. Hierbij is van belang dat de tijdelijke maatregel in de loon- en inkomstenbelasting voor alleenstaanden die op 1 januari 1990 27 jaar en ouder doch jonger dan 65 jaar waren, in 1992 niet meer zal gelden. Om deze reden zal vanaf 1 januari 1992 één bedrag worden vastgesteld voor de categorie uitkeringsgerechtigden vanaf 23 jaar.

Vereveningsbijdrage/ premieheffing over uitkeringen per 1 januari 1992

Op wwv-uitkeringen wordt een bedrag ingehouden dat overeenkomt met de premies voor de Ziektewet en de Werkloosheidswet. Deze vereveningsbijdrage is 2,55 procent, namelijk 1,20 procent Ziektewetpremie, 0,50 procent wachtgeldpremie en 0,85 procent werkloosheidspremie. Voor de aaw-uitkeringen bestaat de vereveningsbijdrage eveneens uit 2,55 procent, alsmede uit 13 procent wao-premie met een premievrije voet van 98 gulden per dag. Over Ziektewet-, ww- en wao-uitkeringen worden premies werknemersverzekeringen geheven. Daarbij wordt voor de heffing van de wachtgeldpremie en Ziektewetpremie uitgegaan van een gemiddeld percentage. Dat gemiddelde bedraagt voor de wachtgeldpremie 0,50 procent voor zowel de uitkeringsgerechtigde als voor de bedrijfsvereniging. De gemiddelde Ziektewetpremie bedraagt 1,20 procent voor de uitkeringsgerechtigde en 7,25 procent voor de bedrijfsvereniging. Deze gemiddelden gelden niet wanneer de uitkering via de werkgever aan de uitkeringsgerechtigde wordt betaald. In dat geval gelden de percentages van de betreffende bedrijfstak.

Awbz

De regeling voor de eigen bijdrage verandert per 1 januari 1992 niet. Het maximum ter vrije besteding blijvende bedrag (het zogenoemde zakgeld) voor mensen die bijvoorbeeld in een inrichting worden verpleegd, wijzigt evenmin. Dit is voor ongehuwden 4.[illegible] en voor gehuwden 6.716,26. Per 1 juli 1992 zullen deze bedragen worden gewijzigd.

De overhevelingstoeslag die door werkgevers bovenop het brutoloon wordt betaald - ter compensatie van de aaw- en awbz-premie die voor rekening van de werknemer komt -

bedraagt 11,50 procent van het loon waarover premie wordt geheven.

De toeslag wordt berekend over maximaal 71.500,00.

Premiepercentages	werkg.	werkn.	totaal	max. ink.
Aow 1)	–	14,35	14,35	42.966 p.j.
Aww 1)	–	1,15	1,15	idem
Aaw 1)	–	2,75	2,75	idem
Awbz 1)	–	7,30	7,30	idem
Wao 2)	–	13,00	13,00	282,00 p.d.
Wachtgeldverz. 3)	0,35	0,35	0,70	idem
Werkloosheidsverz. 4)	0,85	0,85	1,70	idem
Zw 5)	4,00	1,20	5,20	idem
Zfw 4) 6)	5,15	1,20	6,35	178,00 p.d.
Vorstverlet 3)	0,30	–	0,30	–
VUT 3)	0,85	0,45	1,45	–

1) Voor de volksverzekeringen geldt een premievrije voet van 5.225,00 per jaar. Bovendien wordt per 1 januari 1992 een nominale premie awbz ingevoerd. De hoogte van deze premie wordt door de ziekenfondsen en andere uitvoeringsorganen zelfstandig vastgesteld. Ervan uitgegaan wordt, dat de gemiddelde nominale premie awbz 125,00 per jaar per volwassene bedraagt. Voor personen tot 18 jaar wordt 1/3 van de premie voor een volwassene gerekend. Voor alle personen tot 18 jaar dient nominale premie te worden betaald.
2) De franchise of premievrije voet bedraagt 98,00 per dag.
3) Geraamd gemiddelde voor bedrijven: deze premies worden vastgesteld door de besturen van de bedrijfsverenigingen.
4) Over de verdeling van de premie moet de Raad van State nog adviseren.
5) Gemiddelde premie.
6) Voor aow-uitkeringsgerechtigden die verzekerd zijn volgens de verplichte ziekenfondsverzekering geldt een premie van 0,75 procent over de aow-uitkering.

De loongrens bedraagt 54.400,00. Verder is een nominale premie zfw verschuldigd. De hoogte hiervan wordt door de ziekenfondsen zelfstandig vastgesteld. Ervan uitgegaan wordt, dat de gemiddelde nominale premie zfw 175,00 per jaar per volwassene bedraagt. Voor meeverzekerde kinderen geldt de helft van de premie voor een volwassene. Er is voor maximaal twee kinderen premie verschuldigd.

Wettelijk minimum(jeugd)loon per 1 januari 1992

De bruto bedragen van het wettelijk minimumloon en het minimumjeugdloon worden op 1 januari 1992 verhoogd met 1,45 procent. Inclusief de wettelijke verplichte afronding komt de verhoging uit op 1,48 procent. Het besluit waarin dit is geregeld, is gepubliceerd in het Staatsblad.

Voor een werknemer van 23 jaar of ouder wordt het bruto minimumloon per 1 januari 1992:

per maand:	2.133,30
per week:	492,30
per dag:	98,46

De bruto minimumjeugdlonen bedragen per 1 januari 1992:

Leeftijd	perc. van het minimumloon van 23-j. en ouder	Per maand	Per week
22	85	1.813,30	418,50
21	72,5	1.546,60	356,90
20	61,5	1.312,00	302,80
19	52,5	1.120,00	258,50
18	45,5	970,70	224,00
17	39,5	842,70	194,50
16	34,5	736,00	169,80
15	30	640,00	147,70

De werkgever is niet wettelijk verplicht aan partieel leerplichtige jongeren het minimumloon te betalen voor de dagen waarop de leerplicht geldt. Zo is bijvoorbeeld per 1 januari 1992 het minimumloon voor een 16-jarige bij twee dagen partiële leerplicht en een werkweek van drie dagen441,60 per maand en 101,88 per week.

Door de bruto verhoging vallen de netto minimumloon- en minimumjeugdloonbedragen hoger uit. De netto bedragen zijn, anders dan de bruto bedragen, echter niet wettelijk bepaald. Ze kunnen per bedrijfstak of bedrijf verschillen. Dit komt door verschillende inhoudingen op het loon, onder meer in verband met de premieheffing voor de sociale zekerheid.

Pensioenpremies zijn buiten beschouwing gelaten, evenals de nominale premies voor de Ziekenfondswet en de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten. Omdat de parlementaire besluitvorming over de wijzigingen van het ziektekostenstelsel (plan-Simons) nog niet is afgerond, kunnen de netto-bedragen nog veranderen.
De onderstaande bedragen geven daarom alleen een globale aanduiding.

Voor werknemers van 23 jaar en ouder zijn de netto minimumloonbedragen per 1 januari 1992 globaal afgerond als volgt:

Belastinggroep	1-7-1991 per maand	1-1-1992 per maand	per week
1	1368,00	1391,00	321,00
2	1535,00	1578,00	364,00
3	1674,00	1745,00	403,00
4	1646,00	1765,00	407,00

Voor alleenstaande werknemers van 22 jaar en jonger, ingedeeld in tariefgroep 2, bedraagt het netto minimumloon globaal:

Leeftijd	1-7-1991 per maand	1-1-1992 per maand	per week
22 jaar	1330,00	1366,00	315,00
21 jaar	1156,00	1190,00	275,00
20 jaar	1001,00	1036,00	239,00
19 jaar	875,00	909,00	210,00
18 jaar	778,00	810,00	187,00
17 jaar	693,00	725,00	167,00
16 jaar	623,00	654,00	151,00
15 jaar	561,00	591,00	136,00

Op 1 juli 1992 worden deze bedragen opnieuw verhoogd met 1,45 procent. Inclusief de wettelijk verplichte afronding bedraagt de verhoging 1,4 procent. Tezamen met de overloop uit 1991 leiden de verhogingen op 1 januari en 1 juli tot een stijging op jaarbasis met 3 procent.

Bij een verhoging van 1,4 procent wordt het bruto minimumloon voor een werknemer van 23 jaar of ouder per 1 juli 1992:

per maand:	[illegible]
per week:	[illegible]
per dag:	[illegible]

De bruto minimumjeugdlonen bedragen per 1 juli 1992:

Leeftijd	perc. van het minimumloon van 23-j. en ouder	per maand	per week
22	85	1.838,70	[illegible]
21	72,5	1.568,30	[illegible]
20	61,5	1.330,40	307,00
19	52,5	1.135,70	262,10
18	45,5	984,30	227,10
17	39,5	854,50	197,20
16	34,5	746,30	172,20
15	30	649,00	[illegible]

In de loop van juni 1992 zullen ook de daarbijhorende globale netto minimumloonbedragen worden gepubliceerd.

Deze kopjesbedragen zijn per 1 januari 1992 als volgt vastgesteld:

	aaw/wao	ww	wwv
Alleenstaanden: Vanaf 23 jaar	72,06	72,[illegible]	[illegible]
Van 22 jaar	50,45	59,45	54,[illegible]
Van 21 jaar	50,30	60,30	54,25
excl. vakantietoeslag			

Bijstandsuitkeringen

Met ingang van 1 januari 1992 worden de bijstandsuitkeringen en de bedragen voor de berekening van de IOAW- en IOAZ-uitkeringen verhoogd. Dit is een gevolg van de verhoging van het minimumloon, waaraan de bijstandsnormen en de grondslagen IOAW en IOAZ zijn gekoppeld. De bijstand voor een echtpaar of twee samenwonende partners wordt verhoogd met 53,78 tot 1.714,28 per maand.

IOAW/IOAZ

De IOAW is bestemd voor oudere langdurig werklozen die 50 jaar of ouder waren op het moment dat zij werkloos werden en voor gedeeltelijk arbeidsongeschikte werklozen, ongeacht hun leeftijd. De IOAW geldt, nadat de uitkeringsperiode voor de nieuwe werkloosheidswet inclusief de vervolguitkering is verstreken. Voor de IOAZ komen mensen van 55 jaar of ouder en gedeeltelijk arbeidsongeschikte (ongeacht hun leeftijd) ex-zelfstandigen in aanmerking die noodgedwongen hun bedrijf of beroep moeten beëindigen.

De bruto grondslag bedraagt voor: (in guldens)	per maand	vakantie-uitkering per maand
gehuwde en ongehuwde partners	2.323,70	185,90
éénoudergezinnen	2.117,97	169,37
alleenstaanden vanaf 23 jaar	1.747,65	139,81

Op deze bedragen worden inkomsten uit of in verband met arbeid van de werkloze of zelfstandige en zijn of haar partner in mindering gebracht. In tegenstelling tot de bijstandswet wordt geen rekening gehouden met andere inkomsten en met vermogen. Als geen inkomsten worden afgetrokken, zijn de netto uitkeringen gelijk aan 100 procent van het netto minimumloon voor gehuwde en ongehuwde partners, 90 procent van het netto minimumloon voor éénoudergezinnen en 70 procent van het netto minimumloon voor alleenstaanden vanaf 23 jaar.

Bijstand (netto bedragen)

Voor echtparen zonder en met kinderen is het normbedrag f 395,60 per week en f 1.714,28 maand. Hieronder vallen ook twee ongehuwden die een gezamenlijke huishouding voeren. Dus ook mensen van hetzelfde geslacht. Samenwonende familieleden in de eerste of tweede graad zijn hiervan uitgesloten. Voor éénoudergezinnen is het normbedrag f 356,04 per week en f 1.542,85 per maand. Bij gezinnen die met anderen een woning bewonen, vindt een vaste aftrek plaats van f 180,85 per maand. Het vakantiegeld bedraagt bij echtparen f 93,95 per maand en bij éénoudergezinnen f 84,56 per maand.

Voor thuisinwonende werkloze kinderen zijn de normbedragen

	per week	per maand
bij 20 jaar	112,62	488,[illegible]
bij 19 jaar	91,33	395,7[illegible]
bij 18 jaar	90,84	393,[illegible]

Voor alleenstaande niet-woningdelers zijn de normbedragen

	per week	per maand
bij 23 jaar en ouder	276,92	1.200,00
bij 22 jaar	232,45	1.007,30
bij 21 jaar	202,89	879,21
bij 18-19-20 jaar	193,45	838,30

Voor alleenstaande woningdelers zijn de normbedragen

	per week	per maand
bij 23 jaar en ouder	235,19	1.019,17
bij 22 jaar	196,96	853,48
bij 18 t/m 21 jaar	193,45	838,30

Het vakantiegeld voor alleenstaanden en thuisinwonende kinderen bedraagt per maand:

bij 23 jaar en ouder	65,77
bij 22 jaar	60,48
bij 21 jaar	58,19
bij 20 jaar	50,14
bij 19 jaar	[illegible],94
bij 18 jaar	[illegible]

Het vakantiegeld wordt eens per jaar, in juni, uitbetaald.

Woonkosten

Huurders met een huur tussen f 290,17 en f 820,00 per maand hebben meestal recht op huursubsidie. Bijstandsontvangers met een eigen huis waarvan de woonkosten tussen f 290,17 en f 820,00 per maand liggen, kunnen een toeslag krijgen die gelijk is aan de huursubsidie. Bij woonkosten boven f 820,00 per maand kan hoogstens tijdelijk een toeslag worden gegeven.

Verdiensten uit (deeltijd-)arbeid

Van het geld dat een bijstandsontvanger verdient, wordt 25 procent niet van de uitkering afgetrokken. Voor éénoudergezinnen geldt, dat de eerste f 85,71 van wat de ouder per maand verdient niet wordt afgetrokken.

Inwonende kinderen, onderverhuur en kostgangers

Op de uitkering van ouders met inwonende kinderen met eigen inkomsten wordt - ongeacht het aantal kinderen - een bedrag van f 41,73 per week of f 180,85 per maand in mindering gebracht. Dit blijft achterwege als er uitsluitend kinderen zijn die studiefinanciering hebben, of (beneden 21 jaar) een inkomen dat ongeveer zo hoog is als de rww-uitkering voor een thuisinwonende. Dezelfde aftrek geldt voor bijstandsgerechtigden met één onderhuurder. Voor mensen met één kostganger geldt een aftrek van f 63,31 per week of f 274,[illegible] per maand. Heeft men meer dan één onderhuurder of kostganger, dan stelt de gemeente per geval vast welk gedeelte van het kostgeld of de bruto onderhuur wordt aangemerkt als netto inkomen dat op de uitkering in mindering wordt gebracht.

Van inkomsten uit arbeid mag niet meer worden behouden dan f 257,14 per maand voor het hoofd van een éénoudergezin en voor een echtpaar met of zonder kinderen, f 150,00 per maand voor een alleenstaande van 23 jaar of ouder f 73,20 per maand voor een thuisinwonende van 20 jaar. Voor alleenstaanden beneden de 23 jaar en thuisinwonenden onder de 20 jaar gelden andere bedragen.

Eigen vermogen

[illegible] al het spaargeld behoeft te worden aangesproken, voordat men voor bijstand in aanmerking komt. [illegible] te laten vermogen is: [illegible]

Voor mensen ouder dan 65 jaar die een bijstandsuitkering ontvangen en een eigen huis bewonen, geldt een extra vrijlating. [illegible] [illegible] f 15.[illegible] [illegible] f 62.[illegible] [illegible]

Ziekenfonds/Ziektekostenpremie

[illegible]

WAT DOET ALCOHOL?

Hoewel sommige mensen wat "losser" worden door alcohol en bijvoorbeeld wat makkelijker een gesprek durven aanknopen, heeft alcohol een versuffende werking op het centrale zenuwstelsel. Het waarnemingsvermogen neemt af, evenals de reactiesnelheid. En dat begint al na het eerste glas! Bij deelname aan het verkeer brengt dat vergaande gevolgen met zich mee:

- Na één glas kun je afstanden niet meer goed inschatten.
- Na drie glazen (dat is boven de toegestane limiet) lijken bomen en bochten verder weg te liggen dan in werkelijkheid. Rode lichten zoals achterlichten en stoplichten zie je minder snel en bovendien heb je sneller last van verblinding door tegenliggers. Door een trager reactievermogen wordt ook de remweg langer.
- Na zes glazen ontstaat het zogenaamde "tunneleffect". Het blikveld wordt vernauwd, waardoor je niet meer goed ziet wat links en rechts van de weg gebeurt. De kans op een ongeluk wordt na zes glazen viermaal zo groot als in nuchtere toestand. Na tien glazen is die kans al 18 keer zo groot!

EEN STRAFBLAD BIJ DRIE GLAZEN

Er is nog altijd een groep mensen die denken dat zij zelf wel kunnen bepalen hoeveel ze mogen drinken om nog verantwoord aan het verkeer deel te nemen. "Die paar kilometer, ach, en wij zijn het bovendien gewend", wordt dan vaak als excuus aangevoerd. Maar die mensen veroorzaken wel ieder jaar in Nederland 300 doden en 3500 gewonden in het verkeer!

IK RIJ ALCOHOLVRIJ

Deelnemen aan het verkeer met twee tot drie glazen alcohol op is een misdrijf. En bij een veroordeling levert dat een strafblad op. Na twee of drie glazen bereik je de grens van 220 microgram ademalcoholgehalte (AAG), wat gelijk is aan 0,5 promille alcohol per liter bloed. De minimale straffen die een eerste veroordeling opleveren zijn in onderstaand staatje verzameld. Let wel: deze straffen gelden alleen als het de eerste keer is en er geen doden of gewonden zijn gevallen. Bovendien betalen de meeste verzekeringsmaatschappijen de schade die is ontstaan niet uit als er alcohol in het spel was. Onder bepaalde omstandigheden kan de verzekeringsmaatschappij de schade die zij aan de tegenpartij betaalt zelfs op u verhalen.

Met meer dan twee drankjes op achter het stuur kun je de eerste keer minstens rekenen op:

AANTAL GLAZEN	STRAFFEN
3- 5 glazen	ƒ 250,-
5- 6 glazen	ƒ 500,-
6- 7 glazen	ƒ 750,-
7-10 glazen	ƒ 1.000,- + zes maanden ontzegging van de rijbevoegdheid.
10-13 glazen	ƒ 1.500,- + 2 weken gevangenis (voorw.) en 9 mnd. ontzegging rijbevoegdheid

JIJ RIJDT? OKÉ!

Rij Alcohol Vrij

Hoe vreemd het op het eerste gezicht ook moge klinken, alcohol speelt in ieders leven een rol. Die rol kan groot zijn, bijvoorbeeld doordat iemand veel of zelfs overmatig veel alcohol gebruikt. Die rol kan ook klein zijn, vanwege een beperkt gebruik van alcohol. Maar zelfs al gebruikt u géén alcohol, dan nóg kan u ermee in "aanraking" komen wanneer u onverhoopt tegen iemand "opbotst" die wél alcohol gebruikt. En zo is alcohol een fenomeen dat ons allemaal aangaat.

Op 4 december jl. is het Regionaal Orgaan Verkeersveiligheid Limburg (ROVL) met een aantal partners, waaronder Veilig Verkeer Nederland, Rijkswaterstaat Directie Limburger, de politie en het Consultatieburo voor Alcohol en andere Drugs (CAD) weer een omvangrijke campagne gestart tegen het alcohol- gebruik in het verkeer: **RIJ ALCOHOL VRIJ.**

Niet voor niets hebben deze instanties juist deze periode van het jaar uitgekozen voor de campagne. Een aantal feesten - Kerst, Nieuwjaar, Carnaval - staat immers weer voor de deur. En feesten worden nu eenmaal geassocieerd met "alcohol". Of feesten en alcohol onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn, is op zijn minst twijfelachtig. De combinatie alcohol en verkeer is zeer zeker uit den boze. Alcohol en verkeer kunnen en mogen niet samen. Er staat gewoon te veel op het spel: uw leven en dat van anderen. Daarom moet de strijd worden aangebonden tegen alcohol in het verkeer.

De huidige campagne van het ROVL en haar partners duurt tot en met carnaval 1992. Opmerkelijk is, dat voor het eerst alle 56 Limburgse gemeenten deelnemen aan de campagne "Rij Alcohol Vrij". Een prima steun in de rug van de campagne, want in Limburg vallen relatief meer alcohol-verkeersslachtoffers dan in andere provincies. Het predikaat "Limburgers zijn uitbundige feestvierders" krijgt hier dus wel een heel wrang staartje. In Limburg vielen in 1990 maar liefst 300 verkeersslachtoffers vanwege alcoholgebruik. In 65% van de gevallen was een automobilist de veroorzaker van het ongeval en de meeste verkeersongevallen met alcohol als oorzaak vonden in de weekendnachten plaats. Uit een studie van de Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid (SWOV) is gebleken dat in maar liefst 50% van alle letselongevallen alcohol een rol van betekenis moet hebben gespeeld. Daar kunnen wij allemaal toch maar één conclusie aan verbinden:
IK RIJ ALCOHOL VRIJ.

TRACK & TRACY — UIT DE DOSSIERS VAN EEN PRIVÉ-DETECTIVE — ALCOHOL ...

TRACK & TRACY — UIT DE DOSSIERS VAN EEN PRIVÉ-DETECTIVE — GIVE UP YOUR KEYS!!

POSTERCAMPAGNE OP SCHOLEN

Ook op scholen wordt er actie ondernomen om het gebruik van alcohol in het verkeer terug te dringen. Via posters bijvoorbeeld wordt de jeugd opmerk- zaam gemaakt op de grote gevaren die de combinatie alcohol en verkeer met zich meebrengen. Hierboven ziet u voorbeelden van twee van dergelijke posters.

GROTERE KANS OP AANHOUDING

Sinds de invoering van het elektronische blaaspijpje en de ademanalyse op het bureau kan de politie veel meer controles uitvoeren. Dat betekent dat niet alleen vaker, maar ook op onverwachte tijden alcohol- controles worden gehouden. Bij de nieuwe alcoholcontrole wordt iedereen gecontroleerd. De kans om de dans te ontspringen is dus nagenoeg verdwenen. Wie boven de wettelijke limiet blaast, moet mee naar het bureau voor de elektronische ademanalyse.

RIJ ALCOHOL VRIJ!

Met meer dan twee drankjes op achter het stuur kun je de eerste keer minstens rekenen op:

3-5 glazen	ƒ 250,– boete
5-6 glazen	ƒ 500,– boete
6-7 glazen	ƒ 750,– boete
7-10 glazen	ƒ 1.000,– boete + 6 maanden ontzegging van de rijbevoegdheid
10-13 glazen	ƒ 1.500,– boete + 2 weken gevangenisstraf (voorw.) en 9 maanden ontzegging van de rijbevoegdheid.

RIJ ALCOHOL VRIJ! RIJ ALCOHOL VRIJ! RIJ ALCOHOL VRIJ! RIJ ALCOHOL VRIJ!

De uitslag van de analyse geldt als een wettig bewijsmiddel voor de rechter. Omdat de uitslag van de ademanalyse direct bekend is, kan de politie meteen een aangepast rijverbod opleggen. Zo'n rijverbod kan oplopen tot 24 uur.

EEN GLAS BIER = EEN GLAS JENEVER

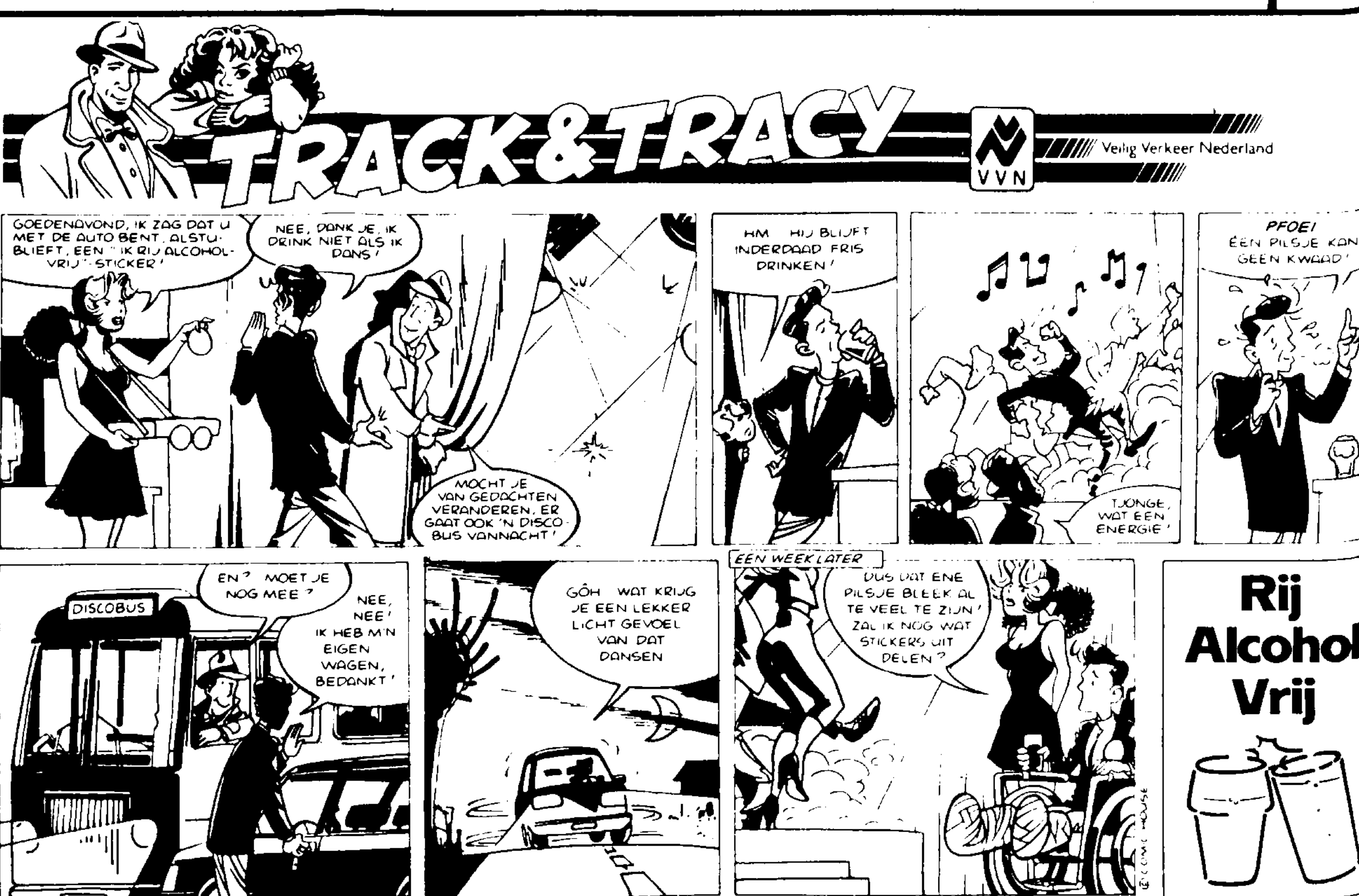
Wat veel mensen nog niet weten: een glas bier bevat evenveel alcohol als een glas jenever! Het alcoholpercentage in bier is wel lager dan in jenever, maar in een bierglas gaat wel zevenmaal zoveel als in een jenever- glas. De hoeveelheid pure alcohol bevat zowel in een glas bier als in een glas jenever 12cc.
Ons lichaam heeft ongeveer vijf kwartier nodig om de inhoud van een glas alcohol er weer uit te krijgen.

Dit proces versnellen is onmogelijk, ook niet met een kop koffie of een frisse neus halen. Het heeft ook geen zin om aan het eind van de avond op frisdrank over te schakelen. Na tien biertjes heeft het lichaam ruim dertien uur nodig om de alcohol af te breken. Als je veel gedronken hebt kun je 's morgens nog teveel alcohol in het bloed hebben om aan het verkeer deel te nemen.

ZOU U ER NOG WEL EENTJE NEMEN?

Drink eens fris of alcoholvrij bier. Maak met uw partner of vrienden vantevoren een afspraak wie er rijdt en dus niet drinkt. Drink in ieder geval geen alcohol indien u nog moet rijden. Ook niet als u met de fiets bent.

Rij alcohol vrij!
Durf ook gerust iemand anders er op te wijzen dat hij of zij geen alcohol moet drinken wanneer er nog gereden moet worden.

STOER DOEN IN HET VERKEER...

Wij hoeven u natuurlijk niet meer uit te leggen dat u een misdrijf begaat als u met teveel alcohol deelneemt aan het verkeer. Natuurlijk weet u dat de wettelijke limiet reeds na twee á drie glazen wordt overschreden en dat zelfs met twee á drie glazen alcohol op, uw rijvaardigheid al beïnvloed wordt.

U realiseert zich uiteraard wel dat u met alcohol op niet alleen risico's loopt in het verkeer, maar ook dat u andere weggebruikers veel leed kunt berokkenen.

U hebt enige tijd geleden vast gelezen, dat er in 1990 weer 130 doden zijn gevallen als gevolg van alcoholgebruik in het verkeer en dat 1.232 slacht- offers opgenomen moesten worden in ziekenhuizen. Wij hoeven u natuurlijk niet te vertellen dat in werkelijkheid het aantal ongevallen en slachtoffers als gevolg van alcoholgebruik in het verkeer vele malen hoger is

U hebt ongetwijfeld ergens gelezen dat de boetes voor rijden onder invloed niet mis zijn, dat deze beginnen met minimaal ƒ 250,- en kunnen oplopen tot duizenden guldens. En dat u problemen kunt krijgen met uw verzekering indien u onder invloed van alcohol een ongeval veroorzaakt.

Men heeft u wel verteld dat de politie - dankzij nieuwe ademanalyse-apparatuur - in staat is veel meer automobilisten te controleren op alcoholgebruik en op ieder tijdstip van de dag. U hebt waarschijnlijk ook in de krant gelezen dat - na herhaaldelijk geconstateerd rijden onder invloed - nieuwe wettelijke regelen voorzien in inneming van het rijbewijs voor onbepaalde tijd. U rijdt niet meer als u gedronken hebt, zelfs niet na één á twee gla- zen....Of? Hebt u al een besluit genomen?

Rijdt u net als de meeste andere weggebruikers alcoholvrij? Doe dan mee aan de actie "Ik rij alcoholvrij".

Deze actie is bestemd voor alle weggebruikers die het onaanvaardbaar vinden, dat mensen met alcohol op aan het verkeer deelnemen. U kunt nu via de gemeentes waar de campagne RIJ ALCOHOL VRIJ loopt, een sticker aanvragen die u op uw auto, motor of (brom)fiets kunt plakken. U laat hiermee zien dat u achter de actie staat en uiteraard zelf niet met alcohol op aan het verkeer deelneemt.

STOERE RIJDERS DOEN HET ZONDER ALCOHOL!

Ministerie van Verkeer en Waterstaat
Directoraat-Generaal Rijkswaterstaat
Directie Limburg

regionaal orgaan verkeersveiligheid limburg
ROVL

Deze pagina is tot stand gekomen in samenwerking met Limburgs Dagblad
De duidelijke krant.

1991-1992

● Begin december leek Maastricht een vesting: de Eurotop schreef er geschiedenis.
Foto: FRITS WIDDERSHOVEN

● Kroatische soldaten schieten op federale troepen in Osijek.

● Palestijnse deelnemers aan het vredesoverleg voor het Midden-Oosten hanteren olijftak.

● Enorme rookwolken stijgen op uit de zwaar beschoten historische stad Dubrovnik; tragische beeld van de Joegoslavische burgeroorlog.

● In de hete droge zomer kostte het soms moeite branden te blussen.
Foto: FRITS WIDDERSHOVEN

De foto's van 1991

Op deze pagina en op pagina 34 een greep uit de foto's van de belangrijkste gebeurtenissen van het woelige jaar 1991.

● De acties tegen de wao-plannen van de regering brachten veel Limburgers op de been.
Foto: DRIES LINSSEN

● De Russische president Jeltsin leest, staande op een tank voor het parlementsgebouw, een boodschap voor. Zijn persoonlijke moed droeg bij aan het mislukken van een communistische staatsgreep.

● Duizenden Iraakse soldaten gaven zich zonder slag of stoot over.

● De winnaar van de Golfoorlog: generaal Norman Schwarzkopf temidden van 'zijn' soldaten.

● Inwoners van Koeweit verbroederen met de bevrijders van hun land.

hoe gaat het met januari

De 'sjèle zeiver' van Hein Coenen

Hein Coenens grootste hobby is het verkopen van 'sjèle zeiver'. Stomme praat, kolder, noemt de Sittardenaar zijn buut die hij in de carnavalstijd tientallen malen op de bühne brengt. Met 'de golfer' won hij in januari 1991 in Nederweert zelfs de Limburgse buuttekampioenschappen. Die vreugde werd echter overschaduwd door Hub Lamers uit Kerkrade die Coenen van plagiaat beschuldigde. „Een vervelende zaak waar ik niet graag aan terugdenk. Ik heb er een dikke streep onder gezet." Hein Coenen wordt niet graag aan die domper op de feestvreugde herinnerd. Juist de vele positieve reacties die hij heeft gekregen toen bleek dat Hein het bij het rechte eind had, hebben hem doen besluiten door te gaan met wat hij graag doet: het verkopen van 'sjèle zeiver'.

DOOR ANITA KEYDENER

Hij draait met een zekere regelmaat een sjekkie in zijn kantoor in zwembad de Hateboer. Hein Coenen is als hij niet bezig is met het werken aan grappen en grollen bedrijfsleider van de Sittardse zwembaden. Een heel serieus man, lijkt het. Iemand anders dan het typetje dat hij graag uitbeeldt? „Een buuttereedner is niet het hele jaar door lollig. Hij is wel ontvankelijk voor humor. Op een speciale manier. Zo vallen me dingen op, waar iemand anders gewoon niet op let. Een woordspeling, een opmerking." Hij kan het niet nalaten met een zekere regelmaat te zeggen dat hij een ding graag doet: mensen laten lachen.

Ma Coenen zorgde er voor dat zoon Hein een carnavalist in hart en nieren werd. Ze kon er zelf ook wat van. De dame was 74 toen ze nog meeliep in de optocht. Hein weet niet beter dan dat carnaval zeer intensief wordt gevierd. Ook zijn vrouw wordt daarin meegesleurd. Even moet hij toegeven dat hij geprobeerd heeft met carnaval er een paar dagen tussen uit te knijpen. „Maar carnavalsmaandag stonden we weer in Sittard. We misten de dolle dagen vreselijk."

Toch heeft hij af en toe een verzadigd gevoel als carnaval echt op de kalender staat. Ik ben bijna het hele jaar door met mijn hobby bezig. Als ik zou willen kan ik verschillende malen per avond optreden. Daar pas ik voor. Als ik ja zeg kunnen ze op Hein Coenen rekenen die zich voor de volle 100 procent inzet. Twee maal in de buut per avond kan nog net." Onderweg van de ene naar de andere buut luistert hij in de auto naar een cassettebandje van het optreden. Als geheugensteuntje.
Hij heeft een hekel aan half werk. Na ieder optreden gaat de make up van het gezicht, verdwijnt het pakje in de tas. Hein is dan kletsnat van het zweten. Het brengen van een buut blijkt geen peuleschilletje. Een buut groeit. Volgens Hein kan het soms jaren duren voordat een buut perfect is.

In december 1991 is hij het tumult van ruim elf maanden geleden inderdaad vergeten. Hein ging gewoon door met zijn hobby, het verkopen van die stomme praat. Hij kreeg

● *Hein Coenen op de rand van het Sittardse zwembad De Hateboer.* Foto: PETER ROOZEN

het druk na het winnen van de 'kolder'-kampioenschappen. Verplichtingen moesten nagekomen worden die horen bij het winnen van zo'n belangrijke prijs. Een optreden tijdens het Unicef-gala bijvoorbeeld.

„Als ik overal ja op zou zeggen, was ik geen enkele avond thuis. Gelukkig kan ik heel kieskeurig zijn. De zaal, het geluid, de entourage en de stemming zijn dingen die het succes van mijn buut beïnvloeden."
Hij kan minuten verhalen over zalen die 'uit je handen eten' zoals buuttereedners dat noemen, maar er zijn ook ruimten waar 'je niet doorheen komt'. Minuten doorbrengen in de ton zonder ook maar een lachje af te kunnen dwingen. Zelfs de Limburgse kampioen maakt dat mee. „Ik treed graag op in Midden-Limburg. Onze dialecten komen goed overeen. Moeilijker wordt het voor een 'Zittersje sjnaak' in de buurt van Kerkrade. Ik verheug me altijd op Herkenbosch en de zitting van de Uule in Oud-Geleen. Daar zit alles organisatorisch goed in elkaar. Dat is heel prettig voor een artiest." Moeilijker noemt hij zalen als de foyer van de schouwburg in Sittard, (het doet hem pijn dat als echte Marot te moeten toegeven), die lang is waardoor het contact met het publiek moeilijker is.

Een buuttereedner maakt dan wel anderen aan het lachen. Zelf kan hij er ook wat van. Zijn lach werkt aanstekelijk. Heins kaken gaan van elkaar als Youp van het hek aan het woord is. Ook Toon Hermans behoort tot zijn favorieten en Wim Sonneveld. „Ik hou van humor die niet krenkend werkt. Ik trap niet op iemands ziel. Dat hoort niet bij carnaval."

Eigenlijk is Hein een laatbloeier te noemen. Een jaar of twintig geleden was hij samen met Harrie Bronnenberg actief. Een leuk duo. Toch duurde het nog tot het midden van de jaren tachtig voordat Hein het weer opnieuw ging proberen. Alleen deze keer. Dat bleef eerst beperkt tot een buut in het Sittards dialect met, volgens Hein, als een van de hoogtepunten zijn optreden als sjöt in de schouwburg. Daar had hij het publiek 28 minuten lang op zijn hand, verhalend over de plaatselijke politiek. Hij is er nog steeds trots op.
„De eerste buut na zoveel jaren geleden kan ik me herinneren als de dag van gisteren. Ik was blij dat ik in de ton stond, zodat niemand mijn knikkende knieen kon zien." Weer dat aanstekelijke lachje.

Op 10 januari mag hij als Limburgs Buuttekampioen de titelstrijd openen. Hein heeft daar zo zijn gedachten over. Hij spreekt het publiek ,'fijne mensen, die komen speciaal voor de buuttereedners', niet met een buut toe. Wat hij precies in elkaar gezet heeft, wil de Sittardenaar niet verklappen, maar als je afgaat op de lachbui die hij krijgt als hij ook maar probeert te praten over zijn voordracht, dan moet die wel speciaal zijn.

---

hoe gaat het met februari

Littekens nekkramp nog niet verdwenen

Femke Kouters, een stevige meid van 17, in jeans, trui en gympies. Zij heeft nog een hele toekomst voor zich liggen. Nog een tijdje naar school en straks de bejaardenzorg in. Thuis op de bank, in het Vlodropse gehucht Etsberg, mag ze haar verhaal nog eens vertellen. Want bijna was haar toekomst verleden tijd geweest. Femkes geschiedenis is het relaas van een ziekte: bacteriële meningitis (hersenvliesontsteking). Een ziekte die vaak wordt aangeduid als nekkramp, alhoewel dit symptoom van de ziekte bij haar maar ook bij vele van haar mede-patiënten achterwege bleef. Een terugblik op een epidemie die Midden-Limburg de vorige winter in haar greep had.

DOOR ANS BOUWMANS

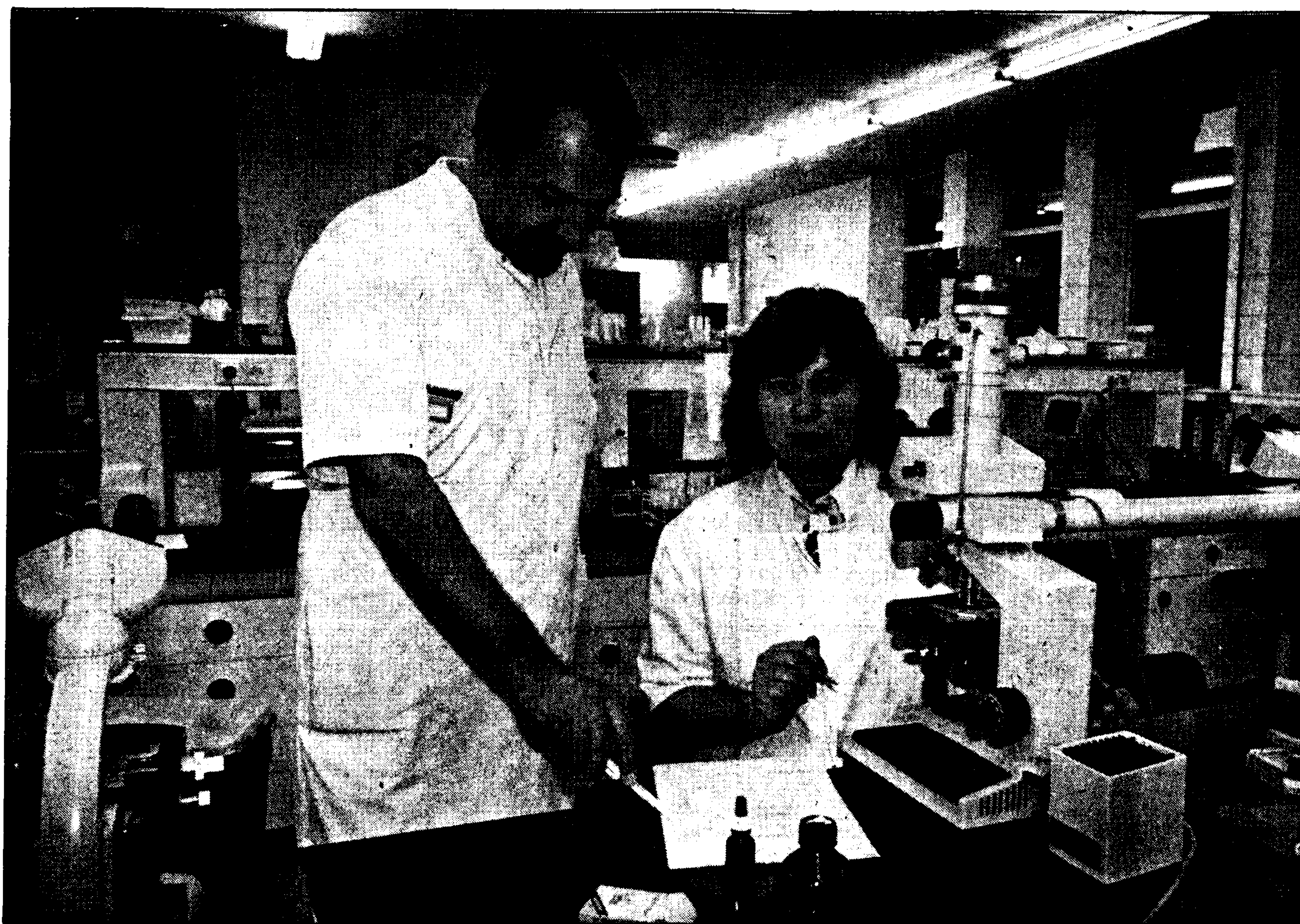
„Een epidemie, dat mag je wel zeggen ja," verzucht internist W. Grave van het Roermondse St. Laurentiusziekenhuis. Dertig gevallen van bacteriële meningitis, waarvan de helft in de zeer agressieve en ernstige vorm van sepsis (bloedvergiftiging). Ongeveer dertig patiënten, van wie er vier stierven, in een klein stukje Limburg tussen Montfort en Haelen. En dat in een periode van tien maanden met pieken in februari en april. Dat mag met recht een epidemie worden genoemd. Grave was vaak degene die als eerste werd geconfronteerd met de ernstig zieken die, door de meningococ-bacterie geveld bij het Roermondse ziekenhuis werden binnengebracht.

In dat ene weekend in februari, net na de carnaval, was het echt even schrikken. Drie patiënten met meningitis kwamen tegelijkertijd binnen. Dat was een schokkende ervaring, zegt Grave nu. „Iedereen die erbij betrokken was vroeg zich af, waar eindigt dit? Wordt het een catastrofe? Je weet het niet." Voor het ziekenhuispersoneel was het een dramatische ervaring. Jonge mensen wiens gezondheidstoestand razendsnel verslechterde. Ernstig zieken die vochten om te overleven. Veel vragen over de oorzaak van de ziekte. Vragen waarop de medische wetenschap het antwoord nog schuldig blijft. Een tijd vol angst bij verplegend personeel en familie.

Voor de familie Kouters begonnen de verschrikkingen op kerstavond 1990. Femke was wat moe en ging vroeg naar bed. 's Nachts werd ze misselijk. Teveel worstebroodjes gegeten, dacht ze. Diarree, en hoge koorts. „41,6, Ik kon het bijna niet geloven," zegt moeder. Femke werd steeds zieker. De dokter kwam en belde de ambulance toen hij de rode puntjes op haar huid zag. „Ik weet nog alleen dat ik in de gang stond en in elkaar zakte", herinnert Femke zich. „Pas op nieuwjaarsavond kwam ik bij. Ik lag aan beademingsapparatuur. Dat was heel eng."

De tussenliggende dagen waren martelend voor het gezin. Femkes vader: „Van Roermond tot thuis heb ik in de auto geschreeuwd." Alle machteloosheid en boosheid moesten er uit. Om vervolgens thuis aan de familie te moeten vertellen, dat het er heel slecht voorstond met Femke. „Die kleine rode puntjes waren bij aankomst in het ziekenhuis al rood-zwarte vlekken, zo groot als koffiekopjes. Ik dacht eerst aan acute leukemie, de internist ook." De rood-zwarte vlekken bleken echter het gevolg van een sepsis door meningococce-bacteriën, type c. „Dokter Grave vertelde ons dat het heel ernstig was met Femke."

Bij type c kan sepsis, bloedvergiftiging, optreden, legt bacteriologe B. van Dijke, van het ziekenhuis in Roermond uit. „De beginsymptomen zijn dezelfde als bij een gewone griep, namelijk diarree, buikpijn en koorts. Heel karakteristiek voor meningocce sepsis is dat er al vrij snel – binnen 24 uur – rode vlekjes in de huid komen. Die vlekjes zijn bloedingen én een alarmsignaal." Het geniepige is dat die rode vlekjes vaak niet opgemerkt worden. De zieke voelt zich grieperig en blijft lekker onder de dekens, merkt internist Grave op. En dat terwijl vroege en goede behandeling essentieel is voor herstel van deze ziekte.

● *Bacteriologe Van Dijke en internist Grave: „Inmiddels beter medicijn tegen agressieve meningitis-sepsis."* Foto: JAN PAUL KUIT

Femke was er net op tijd bij, hoewel het eigenlijk een wonder is dat ze nog leeft. „Nu nog is zij een unicum. Dat zij erdoor gekomen is, begrijpen ze nu nog niet," zegt haar vader. Haar moeder: „'Mam, ik ga toch niet dood', vroeg ze me na het gesprek met de dokter. 'Natuurlijk niet', zei ik. Maar ik voelde me alsof ze me met een hamer op mijn hoofd sloeg."

De rood-zwarte vlekken zijn huidbloedingen. Door de bacterie raakt het stollingsmechanisme raakt in de war en het bloed is vergiftigd. De huidbloedingen kunnen ook inwendig voorkomen. Vandaar dat behalve antibiotica voor de bestrijding van de bacterie, ook een goede intensive-carebehandeling van het lichaam noodzakelijk is, legt internist Grave uit.

Angstig

Femke werd op tweede kerstdag onder narcose gebracht en pas op nieuwjaarsdag uit verdoving gehaald. „Het was heel angstig, een slang in je keel en niet zelf kunnen ademen." Haar lichaam was helemaal opgezet van het vocht. Daar waar de rood-zwarte plekken zaten, op haar benen en bil, was de huid afgestorven en waren infecties ontstaan. Ze werd drie keer geopereerd, om de ontstoken plekken weg te halen. Eenmaal vond een huidtransplantie plaats.

De operaties hebben Femke erg aangegrepen. Zelfs nu droomt ze er nog wel eens van. Ook het verblijf op de intensive-careafdeling heeft haar niet koud gelaten. „Ik wilde daar zo snel mogelijk weg. De patiënten die stierven, daar krijg je toch wel wat van mee." Haar moeder: „Femke had de neiging haar wonden aan iedereen te laten zien. Ze lette dan op hun reactie." Nu de wonden geheeld zijn, blijven de littekens herinneren aan de gevolgen van de sepsis. Grote plekken verwoeste huid, die doen denken aan brandwonden. De meeste Middenlimburgse meningitis-patiënten zijn er goed doorgekomen, maar dergelijke gevolgen kunnen ze er wel aan overgehouden hebben, aldus internist Grave.

Verzwakt

Na zeven weken ziekenhuis – 'we zijn veel dank verschuldigd aan de dokters en het ziekenhuispersoneel' – was Femke helemaal verzwakt. Ze kon zich nauwelijks voortbewegen en zat in een rolstoel. Vier maanden later – net voor de zomervakantie – was Femke hersteld en nu zit ze weer gewoon op school.

Femkes vader denkt er echter nog elke dag aan. „Op zaterdag als ik in de keuken zit en ze komt met blote benen langs lopen... Ik heb het nog lang niet verwerkt," zegt hij. Dat geldt voor zozeer voor Femkes moeder, zus en broer. Femke zelf praat en denkt er liever niet meer aan, maar wordt er door de bijverschijnselen wel aan herinnerd. Haar benen mogen niet in de zon vanwege het littekenweefsel. Judoën kan niet meer omdat ze bij bepaalde bewegingen een elektrische schok voelt in haar ruggegraat. Haar vroeger steile haar krult nu. En soms heeft ze pijn onder haar voeten en stijve benen.

De artsen in het Roermondse ziekenhuis beschikken inmiddels over een nieuw medicijn dat – alhoewel heel kostbaar – zou kunnen helpen bij de zeer agressieve vorm van meningitis die ook Femke had. Bacteriologe Van Dijke: „Het medicijn vermindert met name de kans op overlijden en zorgt misschien voor beperktere restverschijnselen." De ziekte voorkomen blijft nog even utopie. Een werkbaar vaccin is er nog niet en dat duurt ook nog wel tien jaar, verwacht Van Dijke. Tot die tijd helpen alleen goede voorlichting en veel publiciteit.

De hele familie Kouters wil eigenlijk liever niet meer herinnerd worden aan de 'nekkramp', maar de ziekte kan ook deze winterperiode weer de kop opsteken. „En Femke is er doorheen gekomen, dat kan andere mensen moed geven." Een ding weet Femkes vader zeker. „Dat ik in de kerstnacht om vier uur wakker word."

Flor Lenzen wacht nog steeds op smartegeld

Als prins carnaval werd hij vier jaar geleden nog op de schouders door Schinveld gedragen. Anno nu wordt hij in hetzelfde dorp nagewezen. Flor Lenzen (42) zat bijna acht maanden lang in een Zwitserse gevangenis. Verdacht van smokkel van heroïne en cocaïne. En hoewel de rechtbank in Basel hem uiteindelijk vrijsprak, voelt hij op straat nog vaak de ogen in zijn rug priemen.

DOOR FRANK SEUNTJENS

● *Flor Lenzen geniet samen met zoon Roger en een van zijn honden van zijn herwonnen vrijheid.* Foto: DRIES LINSSEN

Lenzen gaat er niet echt onder gebukt. Niet meer. Leuk vind ik het natuurlijk nog steeds niet. Maar als ik het vergelijk met toen ik net weer thuis was, is het al een stuk minder. In het begin heb ik het wel even moeilijk gehad. Ik had het gevoel dat iedereen me aangaapte. Mijn huisarts heeft me toen aangeraden me vooral niet te verstoppen, maar juist de mensen op te zoeken. Dus ik heb de stoute schoenen aangetrokken en ben zo snel mogelijk weer naar de vergaderingen gegaan van de voetbalclub, de scheidsrechterscommissie en carnavalsvereniging Sjilvend Alaaf. Maar als je daar dan na zo'n lange tijd weer binnenstapt, is het alsof je een vreemde bent. Niemand weet op zo'n moment goed zijn houding te bepalen. Het gaat allemaal een beetje geforceerd, maar dat is natuurlijk ook logisch."

Nieuwsgierig

„Ja, sommige mensen hebben me op de man af gevraagd of ik echt geen drugs heb gesmokkeld. Daar had ik geen moeite mee. Altijd beter dan dat ze achter je rug praten. En iemand die me wat vroeg, kreeg ook keurig antwoord. Het heeft geen zin om boos te worden, al doet het wel pijn dat kennelijk niet iedereen je gelooft. Maar de mens zit nu eenmaal niet anders in elkaar. Mijn vrouw heeft dat ook gemerkt. Zij heeft hier in Schinveld een slijterij. Na mijn arrestatie in Zwitserland, vloog de omzet omlaag. Maar toen ze in het dorp wisten dat ik terug was, liep het storm. Allemaal klanten uit nieuwsgierigheid. Nu is het weer ingezakt. Maar nogmaals: het is lang niet meer zo erg als in het begin."

Zelf is Lenzen nog altijd werkloos. Hij was bouleur in Casino Landgraaf, maar in de tijd dat hij in Basel achter slot en grendel zat, moest dat op last van Justitie sluiten. Veel van zijn collega's konden snel weer aan de slag in casino's in de Duitse grensstreek, maar vanuit de gevangenis is het lastig solliciteren. Lenzen helpt nu af en toe zijn vrouw met het rondbrengen van bestellingen en wandelt urenlang met zijn honden, vier vervaarlijk ogende dobermans. Zicht op een baan is er nauwelijks omdat Lenzen per se weer in een zwart kostuum aan de speeltafel wil staan. „Vroeger was ik produktiemedewerker, maar als je eenmaal in een casino hebt gewerkt, wil je nooit meer wat anders. Ik ben er in ieder geval verslaafd aan geraakt."

Hoger beroep

Toen Lenzen in maart op vrije voeten werd gesteld, kondigde hij meteen aan de Zwitserse staat met een gepeperde schadeclaim om de oren te slaan. Hij zou inzetten op een miljoen gulden en onder geen beding met minder dan vijf ton genoegen nemen. Maar tot nu toe is er nog geen cent overgemaakt. En Lenzen hoeft voorlopig ook niks te verwachten. „Ik heb de schadeclaim nog niet eens kunnen indienen. De officier van justitie in Basel heeft tegen mijn vrijspraak beroep aangetekend. Ik moet wachten totdat dat achter de rug is en dat kan nog wel even duren."

Maar Lenzen is ervan overtuigd dat hij smartegeld krijgt. Voor het hoger beroep maakt hij zich geen moment zorgen. Sterker nog: als ze hem vragen daarvoor weer naar Zwitserland te komen, gaat hij meteen. „Waarom niet? Ik weet dat ik onschuldig ben. Bij het eerste proces hadden ze al geen enkel bewijs tegen me en dat zal dan niet anders zijn."

Voor de goede orde: Lenzen belandde in de gevangenis nadat de Zwitserse douane in juli vorig jaar na een tip een kilo cocaïne en een pond heroïne vond in de kofferbak van zijn witte Alfa Romeo. Keurig verpakt in zakjes en verstopt in het reservewiel. Zoon Roger (18) die bij hem in de auto zat, werd na een week naar huis gestuurd. Lenzen zelf moest langer geduld hebben: bijna acht maanden. Zijn verhaal dat hij erin was geluisd, werd door de Zwitserse justitie niet geloofd. Tegen Lenzen werd zelfs zes jaar cel geëist. Maar de rechtbank sprak hem na een tweedaags proces uiteindelijk vrij. Lenzen reageerde niet eens opgelucht, hij had niet anders verwacht.

Koerier

„Iemand heeft de drugs in mijn kofferbak gele, d. Ik heb geen flauw idee waar en wanneer dat precies is gebeurd. Mijn auto stond altijd buiten, dus er waren gelegenheden genoeg. Bovendien wisten veel mensen dat ik van plan was om in Zwitserland op vakantie te gaan. Gelukkig luisterde de rechtbank wel naar mijn verhaal dat ik ongewild als koerier ben gebruikt."

En nu wil Lenzen dus geld zien. „Ik heb maandenlang ten onrechte in de gevangenis gezeten. Niks is erger dan dat ze je van je vrijheid beroven. Dat moet gecompenseerd worden. Financieel heb ik ook schade geleden. Ik heb geen baan meer en de bank heeft mijn auto verkocht omdat ik niet meer aan mijn betalingsverplichtingen kon voldoen. Ook psychisch heb ik een knauw gekregen. Ik ben een stuk agressiever en gespannener dan vroeger. En ik denk nog heel vaak terug aan de tijd in Zwitserland.

Het blijft me achtervolgen en ik vraag me af of dat ooit minder wordt..."

Schoenmakers over vernedering, schouderklopjes en dronkenschap

„Ik zou niet weten waarom." Léon Schoenmakers haalt zijn schouders op. Acht maanden nadat het College van Bestuur van de Rijkshogeschool hem ontslagen heeft, kan de voormalig directeur van het Maastrichts conservatorium slechts gissen naar het hoe een waarom. Over conflicten, ruzies, negatieve publiciteit geen woord. „Ik zal wel een maatje te groot voor hen zijn geweest, te snel, te creatief, te veel ideeën." Schoenmakers is nog steeds des duivels. „Ze hebben me als een crimineel behandeld, me in de Jeker geflikkerd, vernederd." De adrenaline is ook na ruim een half jaar nog lang niet uitgewerkt.

DOOR JOS FRUSCH

Precies acht maanden was Léon Schoenmakers in zijn ambt. Toen barstte de bom. Korte schorsing, lange schorsing, ontslag. Chaotisch management werd hem verweten, hij zou niet communicatief zijn, een onmogelijk figuur om mee samen te werken. Schoenmakers reageert verontwaardigd: „Ik heb nooit één woord van kritiek gehoord van het bestuurscollege. Alleen maar lof en schouderklopjes. En ook in de verslagen van de stafvergaderingen is niets te vinden, alleen maar pais en vree."

Maar zonder problemen wordt toch niemand de laan uitgestuurd? Schoenmakers veert op. Met het verbaal geweld, waarop Mohammed Ali in zijn beste dagen patent had, veegt hij de vloer aan met enkele naaste medewerkers. Bij de staf, de twee adjunct-directeuren en de twee coördinatoren, zit de pijn. „Zo dom, zo bourgeois, geen gevoel voor humor. Absoluut incompetent, geen idee van management. Ze konden mij absoluut niet volgen. Ik ironiseer graag, parafraseer, daar begrepen ze niets van."

En dan, intrigerend: „Het bestuurscollege schetste mij vooraf hoe slecht de situatie op het conservatorium was. Ze gebruikten de meest suggestieve woorden om het instituut en zijn leiding te diskwalificeren. De staf bestaat uit mensen met fouten en onvolkomenheden, zeiden ze. Ik gebruik nu diplomatieke woorden, zij bedienden zich van heel andere termen."

Met de aanvankelijk goede verstandhouding met het College van Bestuur ging het echter eveneens mis. Ook nu moet Léon Schoenmakers het antwoord op de vraag waarom schuldig blijven. „Het overleg verliep steeds in hartelijkheid en harmonie. Toen de staf met vitriool begon te gooien, zei collegelid Giezen: 'Als de staf de directeur ter discussie stelt, dan stellen wij de staf ter discussie.' Waarschijnlijk heeft de staf daarna gedacht: Dan moeten we maar met grover geschut komen."

En toen ging het college wel overstag. Dus er waren blijkbaar steekhoudende argumenten? Schoenmakers spoelt snel een handje pinda's weg met een flinke slok wijn, gaat op het puntje van zijn stoel zitten, trekt zijn gezicht in de plooi en vervolgt zijn monoloog: „Die argumenten zijn de moeite niet waard. Ze hebben een dagboekje bijgehouden en daarin de meest akkevieterige dingen genoteerd. Maar fundamentele kritiek, vergeet het maar." Al waren die akkevietjes voor het bestuurscollege wel voldoende voor ontslag.

„Rationeel is dat niet te verklaren. Pragmatisch kun je zeggen: De vader van John Gijsen (de collegevoorzitter, JF) heeft me ooit tijdens een WMC het gemeentehuis van Kerkrade uitgegooid. Zijn zoon heeft waarschijnlijk niet achter willen blijven. Een soort dwangneurose van de familie Gijsen dus. En bovendien, het is natuurlijk de goedkoopste oplossing. Beter één man eruit dan vier."

● *Léon Schoenmakers: 'Ik ironiseer graag, parafraseer, daar begrepen ze niets van.'* Foto: JAN PAUL KUIT

Door allerlei provocerende opmerkingen blijft het moeilijk Léon Schoenmakers in te schatten. Het conservatorium noemt hij 'Die modderschuit in de Jeker', de plannen tot samenwerking met het conservatorium van Tilburg 'hoereren, met de ondergang tot gevolg' en 'paniekvoetbal van de heer Gijsen, die er maar niet in slaagt een Limburgse hogeschool van de grond te krijgen.' En zelfkritiek, hoe staat het daarmee? Is hij niet die querulant, waarvoor velen hem houden? Is hij niet tactloos, een moeilijke jongen, met wie niet valt samen te werken? Zijn arbeidsverleden – met onder meer ontslag als directeur van de Schouwburg in Eindhoven – lijkt niet voor hem te spreken. Schoenmakers, lichtelijk geïrriteerd: „Die legendevorming moet maar eens afgelopen zijn. Ik ben waarheid en werkelijkheid. Ik ben niet overal weggestuurd, ook in Eindhoven niet. Maar ik ben een non-conformist, dat is waar. En dat vind ik een zeer goede eigenschap in Nederland, om over Limburg nog maar te zwijgen." Schoenmakers is er nog steeds van overtuigd, dat hij de juiste man was – en is – om het Maastrichts conservatorium uit de impasse te halen. „Toen ik er kwam was de situatie hoogst chaotisch, anarchisch zelfs. Er was geen orde en regelmaat meer, een vrijgevochten bende was het. Sommige docenten en studenten rotzooiden maar wat aan, de toelatingseisen waren zeer mild, het ging om de macht van het getal. En op eindexamens werd zelfs fraude gepleegd. Ik ging er meteen met de bezem door, met mijn natuurlijke autoriteit heb ik de situatie hersteld. Ik eiste dat iedereen zich zou schikken naar de regels van het instituut. En dat begon na enkele maanden vruchten af te werpen. Voor de staf, die daarin niet geslaagd was, werkte dat natuurlijk frusterend. Maar ik heb steeds gehandeld naar eer en geweten. Tot 10 april is dat ook steeds bevestigd door het college van bestuur. Blijkbaar paste deze deksel op dit potje. Er is een scheiding geforceerd."

Inderdaad heeft Schoenmakers bij zijn komst naar Maastricht meteen spijkers met koppen geslagen. Zo werden de zogenaamde 'holle' uren van diverse leraren afgeschaft en kwam er een beginselprogramma, met blaasmuziek, Gregoriaans en opera als 'speerpunten'. „Ik was de eerste die dat deed," haast de ontslagen directeur zich te vermelden. „En ik heb ervoor gezorgd dat er op geloofwaardige manier werd gediplomeerd en geëxamineerd en dat er werd gedoceerd en gestudeerd volgens rooster. En op hoog niveau. Begrijpt ú dan dat ze me ontslagen hebben?"

Schoenmakers zet zijn heiligste gezicht op. „Weet u wat er tegenwoordig nodig is om een hogere ambtenaar te ontslaan?" gaat hij verder, nog voordat ik kans heb gehad zijn eerste vraag te beantwoorden. „Je moet dan – bijvoorbeeld – drie studentes verkrachten, ze vervolgens laten aborteren met geld uit de kas van de hogeschool en dat in openbare dronkenschap op het Vrijthof gaan rondschreeuwen."

De ontslagen directeur is geenszins gebroken, dat mag duidelijk zijn. De afgelopen maanden heeft hij met zijn advocaat gewerkt aan een dossier dat de abtenarenrechter moet overtuigen van zijn gelijk. Een terugkeer als directeur van het Maastrichts muziekinstituut sluit hij zeker niet uit. „Gijsen heeft me van mijn fanclub gescheiden door mij de toegang tot het conservatorium te ontzeggen. Maar iedereen staat achter me, behalve natuurlijk de mensen die ik op de hielen zat. Met twaalf docenten heb ik regelmatig contact, met 36 op gezette tijden. Gebeurt er iets op het instituut, dan weet ik het dezelfde avond. Ik heb mij sterk met het instituut geïdentificeerd, dus waarom geen rehabilitatie. Maar de rechter moet dan wel de voorwaarden daartoe scheppen."

Wat Schoenmakers daarmee bedoelt, zal niet alleen de betrokken stafleden duidelijk zijn.

Ook in 1992 weer tot uw dienst

REZA
OOSTERSE TAPIJTEN

SITTARD GELEEN
Kerkstraat Stad 1
Tel.046-515259
Rijksweg-Zuid 193
046-755052

Wij wensen onze cliënten een voorspoedig en gelukkig 1992

Voor het aan ons toevertrouwen van uw assurantiezaken willen wij u hartelijk danken.

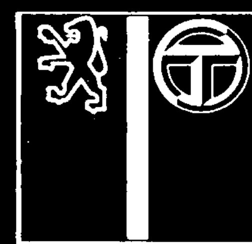
Het is voor ons een stimulans om in 1992 nog meer service te verlenen.
Wij wensen u een goed, gelukkig en gezond nieuwjaar.

Offermans Assurantiën Geleen b.v.
Adviseurs voor particulieren, bedrijven en instellingen

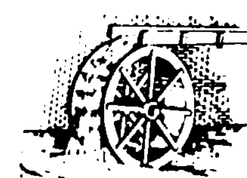

Rijksweg Zuid 170A, 6161 BV Geleen
Tel. 046-740555
Fax 046-741615
Telex 30359

Peugeot-dealer met accent op service

JASPER b.v.
Wintraak 29, Munstergeleen
Bovenaan Wintrakerberg, gem. Sittard
Tel. 046-521944
Ook uitgebreide keuze in GEBRUIKTE AUTOMOBIELEN!

„Cuisine excellente"

RESTAURANT
La Source

Rijksweg-Noord 21, 6114 JA Susteren, tel. 04499-3150
wenst gasten en cliëntèle een gelukkig nieuwjaar

Wij danken al onze cliënten en relaties voor het door hen in ons gestelde vertrouwen in het afgelopen jaar en wensen hen een gelukkig en voorspoedig 1992

AUTOBEDRIJF W. KEES
Dorpsstraat 64,
Schinnen. Tel. 04493-1721

Wij bedanken al onze cliëntele voor het gestelde vertrouwen in 1991

en wensen u een voorspoedig 1992.

Automobielbedrijf
J. VAN HINSBERG B.V.
Mauritslaan 51-53
Geleen 046-745800

Directie en personeel wensen u een voorspoedig 1992

Bongerd 5, Spaubeek
Bel de Eldorado-infolijn 04493-4848
voor orkestinformatie, 24 uur per dag

AUTO KÖNINGS B.V.

OFFICIAL Ford DEALER

wenst u en de uwen een gelukkig 1992

Mgr. Vranckenstr. 20. Tel. 046-516046

Wij wensen u een in alle opzichten gezond en gelukkig nieuwjaar

Geleen B.V.
G.J.Roesink, directeur
Van Veldekelaan 2a, Geleen, tel. 046-756236

- Risico- en pensioenmanagement
- Hypotheken
- Verzekeringen
- Financieringen

Wij danken u voor het in ons bedrijf gestelde vertrouwen in het jaar 1991 en wensen u in alle opzichten een voorspoedig nieuwjaar.

VERHAEG & ZN.

Schilderwerken - spuitwerken - autoschades

Heistraat 30, 6129 PK Urmond
Tel. 046-332553. Fax. 046-336344

Wij wensen allen

een voorspoedig en gelukkig nieuwjaar

Juweliers-Diamantair
SIMUNT
Sittard, Limbrichterstraat 32
Tel. 046-521965

Aan al onze klanten van harte dank voor het genoten vertrouwen in 1991
Wij wensen u een zalig 1992

CRUTZEN AUTO'S
uw NISSAN dealer

Stationsstraat 115, 6191 BC Beek. Tel. 046-371727

Wij wensen al onze cliënten en relaties een voorspoedig 1992

VOLVO
VEDERS B.V.
Industriestraat 3, Sittard
tel. 046-510342

Wij danken u voor het in ons bedrijf gestelde vertrouwen in het jaar 1991 en wensen u in alle opzichten een voorspoedig nieuwjaar.

DIRECTIE EN MEDEWERKERS
VOLVO
Auto Kallen
Rijksweg Zuid 320
6161 BZ Geleen
telefoon (046) 742719
telefax (046) 753950

Prettige-feestdagen

HONDA
CROMBAG - GELEEN

Wij danken u voor het genoten vertrouwen in 1991 en wensen u een gelukkig en voorspoedig 1992

GARAGE SCHOENMAKERS
uw NISSAN dealer

Geerweg 14, Sittard, tel. 046-512814

Wij danken u voor het genoten vertrouwen in 1991 en wensen u een voorspoedig en gelukkig 1992.

GALERY IRAN
Perzische en Oosterse tapijten

Rijksweg Zuid 209, Geleen,
046-755003

Autobedrijf Coumans Geleen
Rijksweg-Zuid 310, tel. 046-756222
wenst u een gezond en voorspoedig 1992

Wij danken al onze relaties en klanten voor het genoten vertrouwen in 1991 en wensen u een gelukkig nieuwjaar

Uw MAZDA-dealer
AUTOBEDRIJF LEYMBORGH BV
Bornerweg 2-8, LIMBRICHT
Tel.: 046-515838

Wij wensen iedereen prettige feestdagen en een voorspoedig 1992

H. van Dooren bv
Kantoormeubelen
Handelsstraat 23
Sittard
Tel. 046-514867

Wij danken al onze cliënten voor het door hen in ons gestelde vertrouwen en wensen hen een goede jaarwisseling en een voorspoedig 1992.

MESTRECYCLING
STASSEN - Schinnen

Panoramaweg 23, 6155 LZ Puth-Schinnen. Tel. 04493-2083

Technisch Buro Nieuwstadt

Wij danken u voor het genoten vertrouwen
Verder wensen wij u en de uwen een gezond en voorspoedig 1992

Technisch Buro Nieuwstadt
Markt 18
6118 BC Nieuwstadt
Tel. 04498-53802

Totaal-installateur
- Centrale verwarming
- Sanitairinstallaties
- Electrotechniek
- Kunststof en alu-projecten

Vadah Autocenter Sittard B.V.

Rijksweg-Zd. 90-100. Tel. 046-515200

da's op en top service ook weer in 1992

Wij wensen onze clientèle een voorspoedig 1992 toe!

Vooroordelen over Aids hardnekkiger dan ooit

Mei. Een 32-jarige met het HIV-virus besmette man uit Heerlen dient een klacht in bij de Inspectie voor de Geneeskundige Volksgezondheid in Maastricht. Al zijn tanden en kiezen moesten worden getrokken, maar zijn tandarts weigerde daaraan mee te werken. Het HIV-virus kan Aids veroorzaken en de tandarts vond het risico dat hijzelf eveneens besmet raakte te groot.

DOOR RIK VAN DRUTEN

Zowel de Nederlandse Maatschappij ter Bevordering der Tandheelkunde (NMT) als het Aidsplatform Limburg spraken van 'een incident'. Volgens de NMT kunnen tandartsen patiënten die besmet zijn met het HIV-virus gewoon behandelen, mits ze maar voldoende voorzorgsmaatregelen nemen. Ook het ziekenfonds LIASS liet weten dat de tandarts onjuist had gehandeld.

„Het is gelukkig bij een incident gebleven," zegt George Verheul, een half jaar later. Hij is coördinator van het Aidssteunpunt Limburg in Sittard. „De meeste tandartsen blijken best bereid om Aidspatiënten te helpen. Als ze de normale hygiëne in acht nemen, is er ook helemaal geen gevaar voor besmetting."

Verschuiving

Louter op grond van de statistieken moeten steeds meer tandartsen in hun praktijk daadwerkelijk te maken krijgen met patiënten die het HIV virus bij zich dragen. In 1990 stelden de doktoren in Nederland 386 maal de diagnose: besmet met Aids.
Het bracht het totale aantal in Nederland geconstateerde Aidsgevallen op 1586. Dit jaar is dat aantal opnieuw – gegroeid. Op 1 december waren er al 326 nieuwe gevallen bij gekomen.

„In ieder geval is de stijging nu gestabiliseerd," zegt George Verheul over deze cijfers.
„Er is echter wel sprake van een verschuiving. Het aantal druggebruikers en vrouwen groeit. Het zijn niet meer vooral homoseksuele mannen die besmet worden met het HIV virus."

Verslaafden

Volgens Verheul ligt het aantal Limburgse Aidsgevallen ongeveer op het landelijk gemiddelde. „Een verschil is echter dat we hier relatief veel intraveneuze-druggebruikers hebben."

Deze verslaafden, die gebruik maken van niet-steriele injectiespuiten, lopen het risico op die manier besmet te raken met het Aidsvirus. Verheul: „Limburg heeft als grensprovincie extra drugproblemen en in het spoor daarvan extra problemen met HIV-besmetting onder die druggebruikers." In Limburg is twaalf procent van de besmetten verslaafd.

Ook het aantal vrouwen dat besmet raakt, neemt toe. Hun aandeel ligt momenteel op vijftien procent. Verheul: „Aids is al lang geen ziekte meer die alleen de wereld van homoseksuele mannen treft.
Een kwart van alle nieuwe gevallen wordt besmet door heteroseksuele contacten!"

Steunpunt

Limburg is de enige provincie met een Aidssteunpunt, waar alle hulpverlening wordt gecoördineerd. „Wat de voorlichting betreft, neemt onze provincie een unieke positie in", zegt Verheul tevreden. „Het steunpunt is 24 uur per dag bereikbaar en richt zich op verschillende groepen: mensen die de ziekte al hebben, degenen die wel seropositief zijn maar nog niet ziek zijn, partners, familieleden..."
Daarnaast zijn er vijf buddy-projecten, waarbij vrijwilligers Aidspatiënten in de laatste fase van hun leven persoonlijk bijstaan. Verheul: „De projecten bestrijken dezelfde regio's als de vijf GGD'en in Limburg. We hebben nu 42 buddys. Dat is voor dit moment voldoende."

De kosten van deze intensieve vorm van hulpverlening vormen nog wel een probleem. „De buddies doen hun werk als vrijwilliger," zegt Verheul, „maar het begeleiden van Aidspatiënten, die weten dat ze gaan sterven, is geen eenvoudige zaak. Ze moeten daar op goed worden voorbereid. Dat kost een paar centen."

Verzekeraars

Het Aidssteunpunt Limburg gaat volgend jaar proberen de ziektekostenverzekeraars zover te krijgen de buddyhulp te betalen. Verheul: „Momenteel geven twee gemeenten een financiële bijdrage, Valkenburg en Margraten. Heerlen wilde hetzelfde doen, maar heeft dat nog even opgeschort omdat de Ronde Tafel negen buddys financieel heeft geadopteerd."

Prachtig allemaal, maar de continuïteit van de buddyhulp is toch het meest gebaat bij een structurele financiering door de ziektekostenverzekeraars, vindt Verheul.

Hostel

Een andere wens van het Aidssteunpunt is de realisering van een *hostelvoorziening* voor seropositieve druggebruikers, een groep Aidsslachtoffers die als gezegd in Limburg juist relatief groot is. „Die mensen zitten eigenlijk met een dubbel probleem, hun verslaving en hun besmetting met het Aidsvirus. Voor hen zou er een opvang moeten komen, waar ze de laatste tijd van hun leven kunnen doormaken," aldus Verheul.

Verslaafde seropositieven dreigen momenteel tussen wal en schip te vallen. Verheul vindt dat spoedig maatregelen genomen moeten worden: „Als deze mensen nu positief zijn getest, worden ze eigenlijk gewoon weer de straat op gestuurd. Moet je ze dan maar op een bankje in het park laten doodgaan?"

Eenvoudig zal de realisering van een opvanggelegenheid voor verslaafde seropositieven niet worden, realiseert Verheul zich. „Op veel plaatsen waar gemeenten opvang voor daklozen willen creëren, zie je nu al bewoners in opstand komen."

Macho

Het is een signaal dat erop duidt dat Aids nog steeds veel weerstanden en problemen oproept, hoe vaak ze ook een reële grond missen. Wat dat betreft heeft de affaire met de Heerlenaar die door zijn tandarts werd geweigerd, weinig geholpen.

„Je zou misschien verwachten dat door alle publiciteit die deze zaak heeft gekregen, een aantal misverstanden uit de weg is geruimd," verzucht Verheul. „Dat is echter niet het geval. Vooral bij wat 'macho achtige' organisaties als de politie bestaat nog veel ongegronde angst voor de omgang met seropositieven. Het besef dat Aids een probleem is dat ons allemaal aangaat, wil daar maar niet echt doorbreken."

● *George Verheul tijdens de opening van het Aidssteunpunt Limburg* [illegible]

Welkenraedt zweert Kuifje eeuwige trouw

Bij het binnenrijden van Welkenraedt voel je direct de schok der herkenning: hier en daar een paddestoel of een afgezaagde oranje boomstam die bij nadere inspectie de voet van een maanraket blijkt. Bij de Nopri staat Kuifje nog immer vastgebonden aan een totempaal, met aan de andere poot van het reclamebord een woest de oorlogsdans uitvoerende Indiaan.
De tentoonstelling 'Tout Hergé' is al een maand of vier geleden afgebroken, maar Welkenraedt kan niet genoeg krijgen van Kuifje.
Menige middenstander ter plaatse, die een graantje heeft meegepikt van de 300 miljoen franken die door de bezoekers zijn uitgegeven, heeft daar de smaak van 'meer' door in de mond gekregen. En meldde zich prompt bij René Schyns – voorzitter van de PSC (Waalse christendemocraten) in het Arrondissement Verviers, politiek secretaris plus voorzitter van de vereniging zonder winstoogmerk die de expositie op touw zette. Met als wens: volgend jaar weer zoiets.

DOOR SANTE BRUN

Want in plaats van de verwachte 120.000 bezochten ruim tweemaal zoveel mensen de expositie over de striptekenaar Georges Remi en zijn geesteskind Kuifje, afgelopen zomer in dit slaperige dorpje in een verloren hoekje van de provincie Luik.

Schyns heeft de middenstand van Welkenraedt moeten teleurstellen: volgend jaar is er weer gewoon een cultureel festival, dat traditioneel typisch francofoon is en dus een beetje onbegrijpelijk voor de gewone bewoner van de Lage Landen. Vorig jaar kwam Tout Hergé er voor in de plaats, dankzij een gelukkige samenwerking tussen Schyns en zijn VZW en Hergé-verzamelaar Stephane Steeman.
En, niet te vergeten, met de hartelijke medewerking van de erven Hergé en Uitgeverij Casterman, die haar omzet opnieuw zag toenemen – op de expositie werden alleen al 45.000 albums verkocht.

Hetgeen niet wil zeggen dat Welkenraedt met het sluiten van de expositie afscheid heeft genomen van Kuifje.

Je zou zelfs kunnen zeggen dat de verkeringstijd zowat ten einde is en dat het op een heus huwelijk uitdraait. Want de expositie, die ergens in Welkenraedt staat opgeslagen, zal vanuit het 8000 inwoners tellende plaatsje niet minder dan een triomftocht door Europa en misschien wel over de wereld beginnen.

Parijs ziet Schyns helemaal zitten, maar de expositie daar gaat nog een poosje duren; komende zomer staat zij misschien al wel ergens aan de Azuren Kust, want die hebben ook trek; het jaar daarna is wellicht Amsterdam aan de beurt.

Er zijn contacten met de Beurs van Berlage (Schyns informeert naar de kwaliteit van die expositieruimte, vraagt ook voorzichtig of de Kuifje-tentoonstelling in Nederland wel belangstelling zal trekken.)

● *Viviane Henkens, René Schyns, Jean Pierre Colson met enkele kostelijke aanwinsten voor de expositie: eens Kuifje, altijd Kuifje.*

Foto: FRITS WIDDERSHOVEN

Genève ziet het ook wel zitten, mede omdat Hotel Cornavin daar sinds het album 'De Zaak Zonnebloem' meer dan wereldberoemd is. En Düsseldorf heeft geïnformeerd, en Montreal, en zelfs Japan.

Het grote geld ligt, met andere woorden, voor het grijpen.

Kortom, hoog tijd om van de vereniging zonder winstoogmerk een firma met wel degelijk winstoogmerk te maken.

Hoewel het daar nog niet van gekomen is. De vereniging zonder winstoogmerk gaat intussen verder met haar eigenlijke werk: buiten het cultureel festival heeft zij ook een sociale taak, zij houdt enkele tientallen werkloze poetsvrouwen aan de slag.
Ook zonder winstoogmerk is er trouwens verdiend aan de expositie in het cultureel centrum aan de Rue Gretry. Hoeveel geld er verdiend is, komt niet duidelijk over het voetlicht, maar aan de aankopen te zien mag het bedrag er wezen. Enkele tientallen door Hergé gesigneerde albums heeft [illegible]

[illegible]

TEST UW FE

Het nu aflopende jaar werd gekenmerkt door stormachtige gebeurtenissen en ontwikkelingen: de Golfoorlog, het einde van het Sovjetrijk, Joegoslavië in ontbinding, de totstandkoming - hoe moeizaam dan ook - van een vredesconferentie voor het Midden-Oosten. En op de Eurotop in Maastricht werd het fundament gelegd voor een hechte monetaire samenwerking op Europees vlak.

In eigen land zorgden de kabinetsplannen met betrekking tot de wao en de Ziektewet voor heel wat deining onder de bevolking en kreeg de aanvankelijk ook vanuit de eigen gelederen fel geattaqueerde vice-premier en minister van Financiën, Wim Kok, op een congres van zijn partij massale steun.

Deze en tientallen andere wetenswaardigheden zijn samengebracht in onderstaande LD-Oudejaarsquiz. Ook de eenentwintigste aflevering van ons traditionele vraag- en antwoordspel is van een pittig gehalte en bevat de nodige haken en ogen. Anders dan vorig jaar bestaat de quiz nu uit 84 vragen, te weten 82 tekstvragen en twee opgaven aan de hand van foto's.

Wat de vragen 1 tot en met 83 betreft, is telkens maar één van de antwoorden achter elke vraag het juiste. Opgave 84 - een reeks van veertig portretten - telt als één vraag. Zij moet dus in haar geheel goed worden beantwoord. Het is de bedoeling dat u de getallen vóór de omschrijvi gen aanbrengt in de hokjes onder de bijpasse de foto's, die in het tableau door elkaar staan.

Het Limburgs Dagblad looft de volgende prijz uit:

HOOFDPRIJS VAN 500 GULDEN

en verder
tweede prijs van 250 gulden
derde prijs van 125 gulden
vierde prijs van 100 gulden
vijfde prijs van 75 gulden

1. Het eerste land dat de onafhankelijkheid van Litouwen erkende, was

a) IJsland
b) Finland
c) Guatemala

2. Ene Pablo Escobar Gaviria kwam in het wereldnieuws. Om welke reden?

a) De leider van het Medellin-drugskartel gaf zich vrijwillig over aan de Colombiaanse justitie, nadat hij er zeker van was niet aan de VS te worden uitgeleverd.
b) Hij was de eerste democratische gekozen president van Peru sinds 150 jaar.
c) De gemeente Amsterdam werd door deze Amerikaanse schilder voor acht ton in de boot genomen bij de restauratie van een schilderij uit het Stedelijk Museum.

3. Vanaf 1 januari jongstleden kunnen mannen en vrouwen die minstens een jaar bij een werkgever in dienst zijn en kinderen onder de vier jaar hebben, ouderschapsverlof opnemen. Dat verlof bestaat uit een onbetaald deeltijdverlof van

a) maximaal zes maanden.
b) ten hoogste een jaar.
c) drie maanden, maar niet in één aaneengesloten periode.

4. De grote militaire confrontatie in de Golfregio begon in de nacht van 16 op 17 januari, toen de door de VS aangevoerde internationale coalitie een luchtoffensief tegen Irak inzette. De codenaam van de operatie luidde

a) Anchor Guard
b) Reforger 91
c) Desert Storm

5. Op 24 januari werd het eerste stukje Koeweits grondgebied op Saddams troepen heroverd. Het betrof

a) de complete ambassadewijk van Koeweit-City
b) het grensplaatsje Kafgji
c) het 35 kilometer voor de kust van Koeweit gelegen eilandje Qaruh

6. Irak beantwoordde de luchtaanvallen met het afvuren van Scud-raketten op Israël en Saoedi-Arabië. Tal van Scuds werden, voordat zij schade konden aanrichten, in de lucht onderschept door

a) Pershings
b) Lance-raketten
c) Patriots

7. Johan Olav Koss werd in Sarajevo Europees schaatskampioen bij de allrounders. Welke Nederlander veroverde de zilveren medaille?

a) Visser
b) Bos
c) Veldkamp

8. Wie, volgens de Hoge Raad, de woordenlijst van de Dikke van Dale overzet op floppy disc,

a) maakt zich schuldig aan plagiaat.
b) overtreedt de auteurswet niet.
c) kan worden veroordeeld tot een maximale boete van 5000 gulden.

9. Gouverneur Emiel Mastenbroek brak zijn vakantie in de Alpen af. Waarom?

a) Er lag geen sneeuw op de bergen, hetgeen voor de op Langlaufen verzotte commissaris een kolossale teleurstelling was.
b) Wegens het uitbreken van de oorlog aan de Perzische Golf.
c) Hij vond dat hij in Maastricht niet kon worden gemist, toen bekend werd dat de Europese topconferentie aan de Limburgse hoofdstad was toegewezen.

10. De Politieke Partij Radicalen hief zich op. De PPR vormt nu samen met PSP, CPN en EVP de partij Groen Links. De PPR werd opgericht in

a) 1958
b) 1968
c) 1973

11. De PC Hooftprijs voor poëzie ging dit jaar naar Elisabeth Eybers. Zij kreeg de prijs

a) voor haar uitzonderlijk goed geschreven roman De Kromprater.
b) wegens de uitzonderlijke kwaliteit van haar omvangrijk poëtisch oeuvre.
c) als blijk van waardering voor haar gave vertaling van Victor Hugo's schepping Notre-Dame-de-Paris.

12. De traditionele Elfstedentocht door Friesland

a) kende vijf winnaars die hand in hand tegelijk door de finish gingen.
b) ging dit jaar niet door.
c) eindigde alweer in de overwinning voor Evert van Benthem.

13. Hij trok op 16-jarige leeftijd de deur achter zich dicht en zei in een vraaggesprek voor de televisie: ik was behoorlijk lui op school, maar ben nooit onder de indruk geweest van academische diploma's. Nu is hij minister-president.

a) John Major
b) Ruud Lubbers
c) Wilfried Martens

14. De fascinerende rolprent Dances with Wolves van Kevin Costner kreeg in Los Angeles zeven Oscars. Een daarvan was voor de muziek. Wie is de componist?

a) John Barry
b) Brian Adams
c) John Williams

15. Begin dit jaar maakte de Limburgse schrijfster Conny Palmen haar opzienbarend debuut. Hoe heette de roman waarmee ze in één klap landelijke roem vergaarde?

a) De regels
b) De voorschriften
c) De wetten

16. Er kwam dit jaar een einde aan de gouden tijden voor de automatiseringsbedrijven. Allerlei ondernemingen waar tot voor korte tijd de bomen in de hemel leken te groeien, kregen voor het eerst te maken met rode cijfers. Met welk automatiseringsbedrijf ging het zelfs zo slecht dat faillissement moest worden aangevraagd?

a) HCS
b) Volmac
c) Infotheek

17. Grote verliezer van de Statenverkiezingen in de Nederlandse provincies was de PvdA, die in vergelijking met de Tweede-Kamerverkiezingen van 1989 11,5 procent van haar aanhang verloor. De animo onder de bevolking voor de verkiezingen was gering. Het opkomstpercentage in Limburg bedroeg

a) 47,8
b) 51,2
c) 66,9

18. In Albanië vonden op Pasen de eerste 'vrije' verkiezingen plaats na 45 jaar communistische dictatuur. De stembusgang leverde een overwinning op voor

a) de communisten
b) de Democratische Partij van Albanië.
c) de coalitie van vijf oppositiepartijen.

19. Leningrad herkreeg zijn oorspronkelijke benaming. Die luidt

a) Jekaterienboerg
b) St. Petersburg
c) Niznij Novgorod

20. Het Nederlands voetbalelftal plaatste zich voor de eindronde van EK in Zweden. Malta werd in eigen home met 0-8 door Oranje afgedroogd. In de Rotterdamse Kuip eindigde het duel tussen Nederland en de Malthezers in

a) 9-0
b) 1-0
c) 13-1

21. Het duurste olieverfschilderij dat in maart op de European Fine Art Fair in Maastricht werd aangeboden, was een werk van de Oude Meester Hendrick ter Brugghen, getiteld

a) Kind zoekt ouders
b) Man zonder pijp
c) Vrouw met kaars

22. Zes Ieren die levenslang hadden gekregen voor de moord op 21 mensen bij bomaanslagen in twee cafés te Birmingham, werden na 16 jaar gevangenschap vrijgelaten. Waarom?

a) Koningin Elisabeth II honoreerde hun verzoek om gratie.
b) In het kader van een algehele amnestie voor politieke en anderssoortige gevangenen besloot het Britse Lagerhuis na stormachtige debatten ook de zes vrij te laten.
c) Het wetenschappelijk bewijs dat twee van hen in aanraking waren geweest met explosieven werd ontkracht. Tevens was bewezen dat politiefunctionarissen die destijds met het onderzoek belast waren, met de getuigenissen hadden geknoeid.

23. Manja Blok is haar naam. Zij leverde geen alledaagse prestatie.

a) Zij is de eerste vrouwelijke F-16-gevechtsvlieger in de Nederlandse luchtmacht.
b) Zij stak zwemmend Het Kanaal over in een nieuwe wereldrecordtijd (9 uur, 23 minuten en 37 seconden).
c) Enthousiaste Italiaanse kunstcritici noemden Manja na haar schitterende Scala-optreden in Donizetti's Lucia di Lammermoor de tweede Maria Callas.

24. Tal van deskundigen vergisten zich schromelijk. De Golfoorlog werd geen langdurige geschiedenis, maar duurde

a) 40 dagen, het grondoffensief zelfs maar 100 uren.
b) precies drie maanden
c) vier weken, drie dagen, 21 uren en 38 minuten

25. De regering 'verblijdde' de Tweede Kamer in de loop van het jaar met een kunstwerk van de Griekse beeldhouwer Ioannis Kounellis. Welke bijnaam kreeg dit beeldhouwwerk, dat uiteindelijk niet door de Kamer werd geaccepteerd?

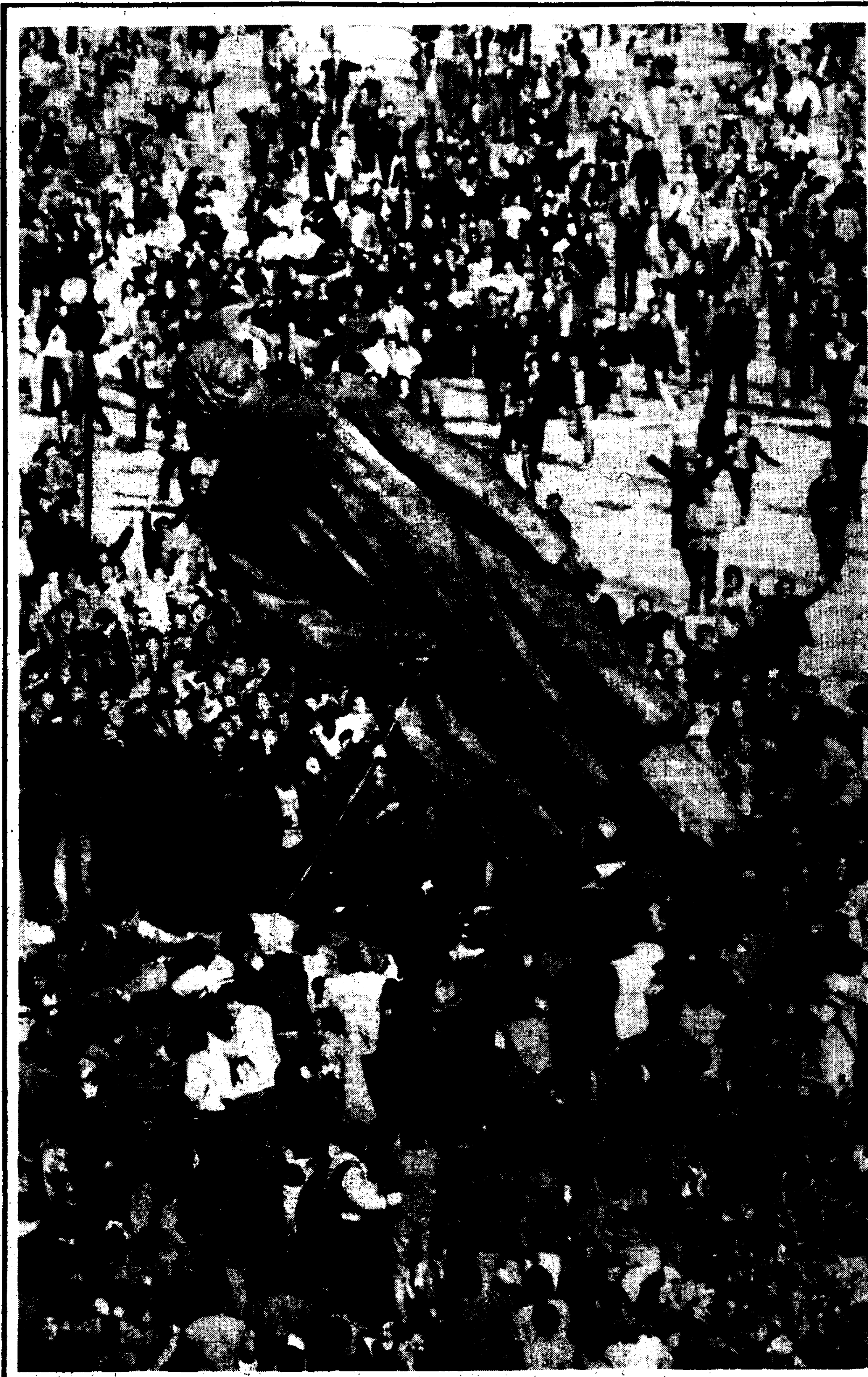
a) De putemmer
b) De mijnlamp
c) De kolenkit

26. De als Kremlin-vlieger beroemd geworden, 23-jarige Duitser Mathias Rust werd dit jaar tot 30 maanden gevangenisstraf veroordeeld. Rust

a) was in hoger beroep toch nog bestraft voor zijn dwaze vlucht naar Moskou.
b) presteerde het om in een Cessna ondersteboven onder de Arc de Triomphe door te vliegen.
c) had een leerling-verpleegster met twee messteken levensgevaarlijk verwond, nadat zij had geweigerd op zijn avances in te gaan.

27. De RAF slaat opnieuw toe. In zijn huis te Düsseldorf wordt Detlev Rohwedder doodgeschoten, de 58-jarige Treuhand-directeur. Treuhand is

a) een pan-Duitse supermarktketen met een geschatte jaaromzet van DM 12 miljard.
b) het orgaan dat toeziet op de privatisering van vroegere DDR-staatsbedrijven.
c) een exportorganisatie.

Vraag 83

Tirana, 20 februari 1991, 14.05 uur.... Onder onbeschrijfelijk gejuich van tienduizenden Albanezen gaat het tien meter hoge bronzen standbeeld van de communistische heerser die het land gedurende 45 jaar met ijzeren hand heeft geregeerd, tegen de grond. De betogers op het Skanderbegplein maken zich nadien meester van het gevaarte, hakken het in stukken en slepen de brokken als een overwinningstrofee door de straten van Tirana. Wie was die dictator?

a) Ramiz Alia
b) Enver Hodzja
c) Mehmet Sjehoe

28. Brand Bierbrouwerij in Wijlre, u weet wel, het bier waar Limburg trots op is,

a) raakt als gevolg van het samengaan met Heineken per 1 januari 1993 het predikaat koninklijk kwijt.
b) wordt weldra overgenomen door Dortmunder Union
c) is van plan met Gulpener Bier te fuseren om zodoende tenminste een superkwaliteit Limburgs bier overeind te houden.

29. De prestigieuze Erasmusprijs voor muziek ging dit jaar naar een Nederlandse dirigent. Hoe is zijn naam?

a) Hans Vonk
b) Bernard Haitink
c) Lucas Vis

30. De dood van ex-premier Rajiv Gandhi als gevolg van een aanslag schokte de wereld. Zijn moordenaar was

a) een fanatieke Pakistaan, lid van een sekte die met geweld ijvert voor de afscheiding van het omstreden Kasjmir van India.
b) een vrouw die explosieven op haar lichaam droeg en deze tot ontploffing bracht op het moment dat ze Gandhi een bos bloemen aanbood
c) een gefrustreerde militair die wegens wangedrag door zijn superieuren was gedegradeerd en derhalve op wraak zon.

31. Op het Eurovisiesongfestival 1991 in Rome

a) ontbrak Nederland
b) eindigde ons land met de Turken op de een na laatste plaats
c) leidde Oostenrijk lange tijd, maar werd het uiteindelijk voorbijgestreefd door Italië dat met de overwinning ging strijken

32. In zijn negende encycliek Centesimus Annus die in het voorjaar verscheen, pleitte paus Johannes Paulus II voor

a) het opstellen van een Marshallplan ten behoeve van alle Oosteuropese landen en Albanië, „die als gevolg van communistisch wanbeleid op een hopeloze achterstand zijn gezet".
b) een economisch systeem dat beter tegemoetkomt aan de fundamentele rechten en behoeften van de mens dan het kapitalisme en het communisme.
c) integrale en spoedige afschaffing van de apartheid in Zuid-Afrika.

33. Een wervelstorm met catastrofale gevolgen - meer dan 100.000 doden en een onpeilbare materiële schade - trof een Aziatisch land. Welk?

a) Laos
b) Viëtnam
c) Bangladesj

34. „Alleen op een sterke franc kunnen we een sterk Frankrijk bouwen", zei de huidige Franse premier in haar regeringsverklaring. Hoe heet de minister-president?

a) Edith Cresson
b) Simone Veil
c) Michèle Traveau

35. Op een miss-verkiezing werd de Nederlandse Pauline Huizinga tot de op één na mooiste ter wereld gekozen. Winnares werd

a) Ludmilla Gorbatsjeva (USSR)
b) de Mexicaanse Lupita Jones
c) miss Griekenland, Stella Papadimitriou

36. Het ABP besloot dure nieuwbouwplannen naast de huidige kantoorflats aan de Oude Lindestraat in Heerlen te schrappen. In plaats daarvan gaat het ABP

a) de bestaande kantoorflats voor 60 miljoen gulden renoveren.
b) in opdracht van de gemeente Heerlen kantoren bouwen in het tegenovergelegen Geleendal.
c) in het Heerlense Centrumplan een kantoorpand huren van de Roermondse belegger Muermans.

37. Boven Thailand ontplofte een chartertoestel van het type Boeing-767 met 213 mensen aan boord. Niemand overleefde de ramp. Eigenaar van het toestel was

a) British Airways
b) Lauda Air
c) Pakistan International Airlines (PIA)

38. Een gerenommeerde voetbalclub werd in mei genoteerd aan de Londense beurs. Welke vereniging?

a) Hearts of Midlothian
b) Manchester United
c) Glasgow Rangers

39. Sinds mei is Maastricht Airport een nieuwe luchtvaartmaatschappij rijker: Air Exel. Dit bedrijfje vliegt sindsdien regelmatig heen en weer tussen Maastricht en

a) Amsterdam en Londen
b) Amsterdam
c) Amsterdam, Londen, München en Berlijn

40. „Saddam is geen strateeg, noch heeft hij operationele ervaring, noch is hij een tacticus, noch is hij een generaal, noch is hij een soldaat. Voor de rest is hij een groot militair." Uitspraak van

a) Saddams minister van buitenlandse zaken, Tareq Aziz.
b) generaal Norman Schwarzkopf.
c) Israëls minister van volkshuisvesting, Ariël Sharon

41. „Het lijkt wel het Laatste Oordeel", vertelde de eigenaar van een hotel vlakbij de Pinatubo, de vulkaan op de Filippijnen die tot uitbarsting kwam en dood en verderf zaaide. Het was de eerste uitbarsting van de Pinatubo sinds

a) 1979
b) de Tweede Wereldoorlog
c) 1380

42. Het KNMI in De Bilt riep de maand juni 1991 uit tot de

a) mooiste zomermaand van de laatste zestig jaar.
b) maand met de meeste regen sinds 1945.
c) slechtste zomermaand van de eeuw.

43. Op 1 juli 1992 treedt het Akkoord van Schengen in werking. Naast het vrije verkeer tussen de deelnemende landen voorziet het akkoord in

a) samenwerking van politie, douane en justitie van de lidstaten om garanties te bieden tegen grensoverschrijdende criminaliteit, terrorisme en illegale immigratie.
b) strikte handhaving van de visumplicht voor alle Oosteuropeanen die een lidstaat van het Schengen-akkoord willen binnenkomen.
c) de vorming van een volledig geïntegreerde, multi-nationale politiemacht, die in het grensgebied van elk der landen die het akkoord hebben ondertekend, in actie mag komen.

44. Hoge kijkcijfers voor 'Goede tijden, slechte tijden'. Dit programma is met name zeer populair

a) onder de rechterlijke macht.
b) in kringen van progressief links.
c) bij jongeren tussen 10 en 20 jaar.

45. Na een debat van elf uur viel de beslissing. De Duitse regering en het parlement

a) blijven in Bonn.
b) verhuizen naar Berlijn.
c) pendelen heen en weer tussen Bonn, Frankfurt en Berlijn.

46. Op een tweedaagse conventie (Codesa) in Johannesburg

a) zette Zuid-Afrika een grote en onherroepelijke stap op weg naar de vestiging van een niet-raciale democratie en een stelsel van politieke machtsdeling.
b) beloofde president De Klerk ANC-leider Mandela dat de apartheid uiterlijk op 1 januari 1993 volledig tot het verleden behoort.
c) deed de regering een dringend beroep op het buitenland alle tegen Zuid-Afrika gerichte economische sancties ongedaan te maken.

47. „Het moet afgelopen zijn met de vrijblijvendheid. Integratie moet voorop staan."

a) Johan Cruijff tegen Ronald Koeman en Richard Witschge na een reeks tegenvallende resultaten van de FC Barcelona.
b) Frits Bolkestein, fractieleider VVD in de Tweede Kamer over etnische minderheden in Nederland.
c) Premier Ruud Lubbers in een driftbui tegen de recalcitrante Britse minister-president John Major tijdens de Eurotop in Maastricht

48. De onmiskenbare desintegr tie van Joegoslavië bere eind juni het stadium van de eenzijdi onafhankelijkheidsverklaringen v zowel Slovenië als

a) Kroatië
b) Vojovodina
c) Servië

49. Enkele dagen later lukt h een EG-trojka in Zagreb e akkoord over een staakt-het-vuren stand te brengen, waarin wordt ge dat het Joegoslavisch Volksleger Slovenië onmiddellijk naar de kaz nes terugkeert. De overeenkom houdt niet lang stand. De trojka w gevormd door de drie ministers v Buitenlandse Zaken van

a) Portugal, Nederland en Luxe burg.
b) Luxemburg, Italië en Nederlan
c) Nederland, Duitsland en Italië.

50. Haar naam is Elisabeth Re Zij is

a) Finse en de eerste vrouweli minister van Defensie in de w terse wereld.
b) de zojuist gekozen president v de republiek Estland.
c) Canadese geleerde, in 1991 b giftigd met de Nobelprijs vo Scheikunde.

51. Miguel Indurain won de R de van Frankrijk met ov macht. Beste Nederlander was

a) Erik Breukink
b) Steven Rooks
c) Gert-Jan Theunisse

52. Een verbroken relatie k hartzeer veroorzaken. E jonge ontgoochelde Beverwijker er over meepraten. In zijn razernij

a) sloeg hij alle ruiten van de w ning van zijn ex-vriendin diggelen, waarna de vrouw een flink pak slaag kreeg.
b) sprong hij van de Brienenoo brug in de Maas, waaruit hij d de rivierpolitie met de groo moeite kon worden gered.
c) beschadigde hij met een gr schepmachine zo'n 60 auto's ramde hij een schuur, wat li masten en een verkeerslich stallatie.

53. Weert kreeg een vrouweli burgemeester: Loekie v Maaren-Van Balen. Voor haar ben ming was zij

a) gemeenteraadslid in het Zeeu vlaamse Retranchement.
b) wethouder te Haarlem.
c) burgemeester op Ameland.

54. Het Vaticaan publiceerde e nieuw statistisch jaarbo Daaruit bleek dat het aantal roo katholieken in de hele wereld gedur de 1989 is toegenomen tot ruim miljoen. Het sterkst was de groei in

a) Afrika
b) Azië
c) Europa

55. De schutters van Kelpen-O stonden in juli in het midd punt van de belangstelling. Hoezo?

a) Tijdens hun drie maanden la stationering in Israël hadden twaalf Iraakse Scud-raketten de lucht onschadelijk gemaak
b) Zij waren de triomfators van OLS in Brunssum.
c) In het kader van de traditio Kelpense burchtfeesten pres teerden de schutters zich prachtige middeleeuwse kled

56. Vier IRA-verdachten wer zowel in Roermond als in D Bosch vrijgesproken van de dubb moord op twee Australische toeris Nadien werden zij ook vrijgespro van de beschuldiging van feite deelname aan IRA-activiteiten in N derland. Drie van hen zijn inmidd aan Duitsland uitgeleverd. De vie vertrok naar Noord-Ierland en v zich daar - naar het schijnt - en opgejaagd en permanent bedre Wie?

a) Donna Maguire
b) Gerard Harte
c) Sean Hick

57. Geen enkel moment kr Boris Becker enige grip op wedstrijd. Vloekend en tierend on ging hij in de finale op Wimbledon nederlaag. Winnaar werd

a) Michael Stich
b) André Agassi
c) Pete Sampras

58. Het Wereld Muziek Conco in Kerkrade vierde dit jaar dagen lang feest in het kader van e jubileum. Hoe lang bestaat dit inter tionaal muziekevenement?

a) 40 jaar
b) een kwart eeuw
c) vijf decennia

TENKENNIS

...volgens
...ijzen van elk 50 gulden en twaalf prijzen
...25 gulden.

...INT?

...r van de hoofdprijs is degene, die zijn/
...oplossing foutloos inzendt dan wel het
...e aantal punten (meeste goede antwoor-
...coort. Zijn er meer goede inzendingen
...schikbare prijzen, dan worden de prijs-
...rs door middel van loting aangewezen.
...wilt meedingen, en dat kan mits u abonnee
...t Limburgs Dagblad bent, dient u uw op-
... te adresseren aan: Limburgs Dagblad, t.a.v. puzzelredactie, postbus 2610, 6401 DC Heerlen.

Het is voldoende als u achter de nummers van de vragen de juiste letter (het goede antwoord) invult; bij voorbeeld 1=b, 2=c, enzovoorts.
Als u vraag 84 opgelost hebt, zult u merken dat de getallen van 1 tot en met 40 in de hokjes onder de foto's door elkaar staan. Dat kan ook niet anders. Welnu, in uw antwoord achter vraag 84 zet u de getallen in de door u gevonden volgorde. Let wel, u begint linksboven op het tableau en werkt achtereenvolgens in horizontale richting rij na rij af. Voorbeeld vraag 84: 9-25-14-43-2-8-11-17; enzovoorts.

Op de briefkaart of in de linkerbovenhoek van de envelop dient te worden vermeld: Oudejaarsquiz 1991.
Iedere abonnee kan slechts één oplossing inzenden.
Personeelsleden van het LD en hun familieleden zijn van deelneming als hierboven omschreven uitgesloten.
Oplossingen dienen uiterlijk maandag 27 januari 1992 in ons bezit te zijn. Vermeld bij de oplossing uw bankrekening- of gironummer.
In ons nummer van zaterdag 8 februari 1992 zullen wij de uitslag van de quiz en de namen van de prijswinnaars bekendmaken.

Frits Schils

... Coup in Moskou. Conservatieven keren zich tegen president Gorbatsjov, hijsen vice-president ...adi Jananev op de troon en kon... voor een periode van zes maan... de noodtoestand af. De machts... mislukt, doordat leger en staats...heidstroepen niet gesloten achter ...aatsgreep staan. Bovendien is er ... verzet vanuit de bevolking. Aan ...oofd van de couptegenstanders ...ich

...eksander Bessmertnych
...doeard Sjevardnadze
...oris Jeltsin

... PvdA-voorzitster Marjanne Sint stapte op. Twee kandida...oor de opvolging, Rottenberg en ...man, willen gezamenlijk voorzitter ...de partij worden. Tal van (voor...aande) leden kijken kritisch te...het voorstel aan. Zij zijn van ...ng dat

...t partijbestuur niet moet afwij...n van een eerder genomen ...incipebesluit dat de PvdA ...ortaan door een trojka dient te ...orden geleid.
...ottenberg en Vreeman inhou...elijk zoveel van elkaar verschil...n dat het gezamenlijk optrek...n van hen niet erg geloofwaar...g overkomt.
...een een terugkeer van Wim ...ok als voorzitter van de PvdA ...rwinning van verloren terrein ...n bewerkstelligen.

... Drieëntwintig jaar na het fantastische wereldrecord van ...ringer Bob Beamon werd die ...tie nog overtroffen. Beamons re...an 8.90 meter werd met vijf cen...r verbeterd door

...rl Lewis
...ke Powell
...bert Emmijan

... Augustus. Mensonterende toestanden in een Zuiditali... stad, die overspoeld werd door ...psladingen hongerige en ver...rde Albanese vluchtelingen. De ...nse autoriteiten stuurde hen na...g allemaal terug. Een diep men...drama in

...ri
...ggia
...scara

... Minister Kok viel ruime steun van zijn achterban voor de ka...besluiten inzake wao en Ziekte...n deel. Op een speciaal congres ...egen kreeg Kok 80,4% van de ...en. Daarmee sprak het congres ...t vertrouwen in de voorman uit. ...min, nadat die beslissing was ...en,

...loot het PvdA-Kamerlid Moor ... de fractie te stappen uit on...de over de 'onverkoopbaar...d van het wao-Ziektewetpak...r.
...akte André van der Louw de ...oprichting van de beweging ...uw Links bekend.
...erden alle Rooie Vrouwen de ...dA de rug toe.

... Valkenburg wordt volgend jaar etappeplaats in de Ronde ...ankrijk. De etappe van zaterdag ... met start in Brussel eindigt

...e kilometer achter de top van ... Cauberg.
... het Grendelplein.
... de A76 ter hoogte van Ra...ebos.

... Het Oostduitse plaatsje Hoyerswerda komt in het ... Waardoor?

... plaatselijke voetbalclub, uit...end in de derde klasse ama...s, verslaat Bayern München ...e bekercompetitie met 1-0.
... Stasi-documenten blijkt dat ...e bossen rond het stadje tot ...omwenteling in 1989 een trai...scentrum was gevestigd, ...r terroristen van ETA, RAF ... IRA werden opgeleid.
...-nazi's vallen er opvanghui... voor asielzoekers aan.

... Begin september reikte minister Maij-Weggen het eerste ...nteken van de nieuwe serie uit ... burgemeester Apotheker van ...dam. Apoteker kreeg het num...ord

...1-BB-DB
...-01-DB
...-BB-01

... DSM kondigde in oktober een ingrijpende reorganisatie aan. ...minstens 1200 mensen is er ... werk meer. Door daarnaast ...zaamheden uit te besteden krij...minstens 1000 andere mensen ...baan buiten DSM. Nog eens 1200 ...ers worden overgeplaatst van de ...n de divisies naar functies bij de business-units, veel lager in de organisatie. Hoe noemt DSM dit plan?

a) Concern 2000
b) Uitstoot 2000
c) Studie 2000

68. James Baker bekroonde acht maanden diplomatie met het tot stand brengen van een historische vredesconferentie over het Midden-Oosten. De Palestijnse Bevrijdingsorganisatie (PLO)

a) is met een eigen, 20-hoofdige delegatie bij de conferentie aanwezig.
b) neemt niet als zelfstandige organisatie deel aan de besprekingen.
c) vormt met de Syriërs een gecombineerde delegatie.

69. Iedere weggebruiker die na 1 februari 1992 bij aanhouding 1,3 promillage alcohol in zijn bloed heeft,

a) moet direct zijn rijbewijs inleveren, waarna de officier van justitie beslist of het document tot de rechtszitting ingevorderd blijft.
b) wordt voor de keuze gesteld: een ontwenningskuur volgen of twee weken achter de tralies.
c) wacht een ontzegging van de rijbevoegdheid voor de duur van twee jaar.

70. Verkiezingen in België. De grote partijen krijgen klappen. Grote winnaar in Vlaanderen is het ultra-rechtse Vlaams Blok. In welke gemeente werd het Blok met een kwart van de stemmen zelfs grootste partij?

a) Voeren
b) Hasselt
c) Antwerpen

71. Javier Perez de Cuellar wordt als secretaris-generaal van de VN opgevolgd door dr. Boutros Ghali, die bekend staat als een briljant jurist en een diplomaat van formaat. Ghali is

a) Italiaan.
b) Egyptenaar
c) Senegalees

72. De Franse acteur en zanger Yves Montand overleed begin november in Parijs. Met welk lied werd hij wereldberoemd?

a) Sûr le pont d'Avignon
b) Les feuilles mortes
c) Paris s'éveille

73. Volvo Car BV gaat anders heten. Het bedrijf is sinds kort in handen van de Nederlandse Staat, Volvo Car Corporation Zweden en Mitsubishi Motors Corporation (Japan). Het bedrijf gaat voortaan onder de volgende handelsnaam door het leven:

a) HollandCar
b) DutchCar
c) NedCar

74. Een bomaanslag op de woning van staatssecretaris Kosto van Justitie in Grootschermer en het ministerie van Binnenlandse Zaken in Den Haag. De terreurgroep RaRa die beide aanslagen pleegde, was enkele jaren geleden ook verantwoordelijk voor brandstichtingen in Makro-vestigingen, onder meer in

a) Nuth
b) Beek
c) Vaals

75. In Koeweit werd de laatste brandende olieput gedicht. Tijdens de Golfoorlog hadden de Irakezen er heel wat in brand gestoken. Weet u hoeveel?

a) 732
b) 588
c) 1209

76. Tot sportploeg van het jaar 1991 werd gekozen

a) het Zesdaagse-koppel Schulte jr - Rooks
b) het Amsterdamse Ajax
c) het duo Nico Rienks en Henk-Jan Zwolle, wereldkampioen dubbel twee.

77. Het grootste succes van de Eurotop in Maastricht was de beslissing tot invoering van de EMU, waardoor er uiterlijk op 1/1999 een centrale Europese bank komt en één Europese munt (de ecu) wordt ingevoerd. De Britten

a) bedongen een uitzonderingspositie, maar blokkeren kan Engeland de monetaire eenwording niet meer.
b) hielden in Maastricht een hartstochtelijk pleidooi voor eerdere invoering van de ecu. Zij dachten al aan uiterlijk 1/1/1993.
c) toonden zich volledig solidair met de andere lidstaten, maar spraken wel een veto uit over het voorstel Griekenland en Turkije toe te laten tot de Westeuropese Unie.

78. Met een uitvoering van het Requiem in de Stephansdom te Wenen werd onlangs de tweehonderdste sterfdag van Mozart herdacht. Wie voltooide deze laatste compositie van de grote Meester uit Salzburg?

a) Wagenseil
b) Süssmayr
c) Salieri

79. De EG zal Slovenië en Kroatië in principe erkennen, maar stelt de feitelijke uitvoering daarvan tot 15 janauri uit. Voor de erkenning werd een lijst met voorwaarden vastgesteld. Duitsland

a) ging enkele dagen voor Kerstmis al over tot erkenning van Kroatië en Slovenië.
b) ging in een solo-actie nog verder en eiste van Servië dat het ook Kosovo en Vojvodina onafhankelijkheid verleent.
c) had eerder, op de top in Maastricht, openlijk kritiek uitgeoefend op de Europese partners wegens hun 'lafheid' in de kwestie Joegoslavië.

80. In Alma Ata bezegelden elf republieken van de USSR het einde van de Sovjetunie. Welke is op de drie Baltische republieken na de enige voormalige Sovjetrepubliek die (nog) geen deel uitmaakt van het Gemenebest van Onafhankelijke Staten?

a) Georgië
b) Oezbekistan
c) Moldavië

81. Minister Hirsch Ballin (Justitie) wil een strafpuntensysteem invoeren voor automobilisten die ernstige verkeersovertredingen begaan. Een bepaalde hoeveelheid overtredingen kan intrekking van het rijbewijs of inbeslagname van het voertuig tot gevolg hebben. Zo'n systeem functioneert al redelijk in

a) Griekenland
b) Duitsland
c) de andere elf lidstaten van de EG.

82. Er kwam dus een einde aan de era van Michail Sergevitsj Gorbatsjov. Op het Kremlin, thans het domein van de Russische president Boris Jeltsin, wappert niet langer de Sovjetrussische rode vlag met de hamer en de sikkel maar de Russische, samengesteld uit de kleuren

a) wit-blauw-rood.
b) geel-groen-rood.
c) zwart-blauw-wit.

VRAAG 84

1. Met Manon Bollegraf won hij op de US-Open in Flushing Meadows het gemengd dubbel.
2. Birmaanse, al lange tijd in huisarrest, draagster van Nobelprijs voor de Vrede 1991.
3. Hij was cabaretier en virtuoos woordkunstenaar. Debuteerde in 1962 met 'De lachende Kerk', een tot dan ongekende formule.
4. Vrouwelijk staatshoofd van de republiek Ierland.
5. Staatssecretaris wiens naam onlosmakelijk verbonden is met het nieuwe stelsel van ziektekostenverzekering.
6. Beroemde danseres van het klassieke ballet; vormde op middelbare leeftijd nog een legendarisch duo met Rudolf Noerejev. Zij overleed, 71 jaar oud.
7. De pro-Iraanse sji'itische ontvoerders lieten ook deze laatste Amerikaanse gijzelaar vrij: Terry Anderson. Niemand zat zo lang als hij.
8. Van St.-Odiliënberg afkomstige schrijfster, die met haar debuutroman nationale bekendheid verwierf.
9. Volgde Piet Steenkamp op als voorzitter van de Eerste Kamer.
10. Rookt zware sigaren, stookt haar eigen jenever, niemand wil naast haar wonen en komende zomer zet zij Manhattan op stelten.
11. Belgische oud-minister van Staat, burgemeester van Flémalle-Haute, die in de Luikse deelgemeente Cointe werd vermoord.
12. Duitse toneelspeelster, dit jaar overleden. Einde jaren 50 begon zij een muzikale loopbaan. Haar 'Wir wollen niemals auseinandergehen' was een echt succesnummer.
13. Terug in de VS van weggeweest, zei hij: „Zes maanden geleden gehoorzaamden 541.000 man elk commando dat ik gaf. Nu krijg ik nauwelijks van een loodgieter gedaan wat ik wil."
14. In de serie Medisch Centrum West is zij te zien als de chirurge Lisa Messing.
15. Fameuze Engelse auteur, schreef 'entertainment' alsook psychologische romans. Hij werd beroemd door boeken als 'The Power and the Glory', 'The Third Man' en 'The Quiet American'. Hij overleed op 86-jarige leeftijd.
16. Zij woonde vijf jaar in ballingschap op Hawaii, mocht toen weer terug naar haar geboorteland. Bij aankomst werd zij geestdriftig welkom geheten.
17. Kreeg dit jaar de Internationale Karel-de-Grote-Prijs van de stad Aken.
18. Na zeven huwelijken met zes mannen trouwde zij in oktober opnieuw. De 'uitverkorene' is een onderaannemer.
19. Officier van justitie in het proces tegen vier IRA-verdachten.
20. Zij staat aan het hoofd van de Franse regering.
21. Was minister van Binnenlandse Zaken, is nu fractieleider van de CDU/CSU in de Bondsdag
22. Engels actrice, maakte naam in Griekse tragedies en stukken van Skakespeare en Samuel Beckett. Kreeg 'n Oscar voor haar rol in de film Passage to India.
23. Belgische ex-beursgoeroe, die zijn eigen partij oprichtte, maar zelf niet mocht stemmen, omdat hij in de cel zat op beschuldiging van oplichting, fraude en valsheid in geschrifte.
24. RTL 4 haalde haar talkshow van het scherm. Zij nam dat niet en eiste schadevergoeding, die zij ook krijgt.
25. Zijn carrière kwam pas goed op gang, toen hij ging samenwerken met regisseur Werner Herzog, met wie films als 'Aguirre, der Zorn Gottes' en 'Nosferatu, Phantom der Nacht' maakte.
26. Met Johnny Kraaykamp speelt zij een met hooggespannen verwachtingen omgeven duet in 'Hoog tijd'.
27. Legendarische Amerikaanse trompettist, een van de belangrijkste pijlers van de moderne jazz. Onlangs overleden.
28. Vrachtauto's en bussen in de EG kunnen straks niet harder rijden dan resp. 85 en 100 km/uur. Op een bijeenkomst in Brussel onder haar voorzitterschap hebben de EG-ministers van Verkeer daar een politiek akkoord over bereikt.
29. Een van de kandidaten voor het PvdA-voorzitterschap, die van zichzelf vindt dat hij niet zo'n ouderwetse politicus is, die vaag maar wat zit te lullen.
30. Duitse atlete die op de WK atletiek in Tokio goud won op twee loopnummers, te weten de 100 en 200 meter.
31. Nabij het eiland Gran Canaria kwam deze mediamagnaat aan zijn einde. Hij ging overboord van zijn luxe jacht en kwam om. Ongeluk of zelfmoord?
32. Zij onderwierp zich aan een test per leugendetector. 'Niet om iets tegen Thomas te ondernemen, maar om haar geloofwaardigheid te bewijzen en haar 'gekreukte reputatie weer enigszins te herstellen.'
33. Nipt gekozen tot opperrechter, ondanks de door een vroegere medewerkster in hoorzittingen voor de Amerikaanse Senaat tegen hem geuite, gedetailleerde beschuldigingen over onbetamelijk gedrag jegens haar.
34. Woordvoerster van de Palestijnse delegatie op de vredesconferentie voor het Midden-Oosten.
35. Koning der Noren, op 17 januari van dit jaar te Oslo overleden.
36. Deze schrijfster werd uitgeroepen tot winnares van de Publieksprijs 1991, die in het teken stond van kinder- en jeugdboeken.
37. CNN'er, die tijdens de Golfoorlog geruime tijd als enige buitenlandse verslaggever in Bagdad vertoefde. Hij zei eens: „Ik ben zelfs bereid naar de hel te reizen, als daar een belangrijk persoon geïnterviewd moet worden."
38. Wielrenster die zich op het WK in Stuttgart van twee gouden medailles verzekerde.
39. Marxistische dictator van Ethiopië. Werd ten val gebracht.
40. Gedurende zo'n 40 jaar is zij van leer getrokken tegen de apartheid in Zuid-Afrika. Onlangs nam zij de Nobelprijs voor Literatuur 1991 in ontvangst: de schrijfster Nadine Gordimer.

hoe gaat het met **juli**

„Slechts twee zestallen blijven over. Een van de twaalf schutters moet missen. Dat weten ze. Allen duimen zij dan ook: als ik het maar niet ben."

Aan het woord: Sjra Maassen uit Dieteren. De vijftigjarige hoofdofficier van schutterij 'St.-Stephanus' was het die op het Oud-Limburgs Schuttersfeest in Brunssum miste. Toen had hij wel kunnen huilen. Nu kan hij hartelijk lachen om de foto waarop hij diep ineengedoken, met de handen steunend op een paraplu, zijn verdriet verbijt.

"Ik ben echter op een grandioze manier opgevangen. Op zo'n moment merk je dat je lid van een vereniging van vrienden bent. Het deed de anderen evenzeer pijn. Het team had verloren.

De inwoners van Dieteren maakten er geen punt van. Het leek wel of we hadden gewonnen. Als kampioenen werden we onthaald. Vóór café 'Het Trefpunt' was de loper uitgelegd. Er werden bloemen en gelukwensen aangeboden. Het leed was dan ook gauw geleden. Ik heb er niet wakker van gelegen. Ik heb er geen nachtmerries aan over gehouden. Daags na het OLS begon mijn vacantie en kon ik me aan een andere hobby wijden: timmeren."

Misser een voltreffer van vriendschap

DOOR JAN VAN LIESHOUT

● *Sjra Maassen kan nu lachen bij de foto waarop hij wel kon huilen.* Foto: PETER ROOZEN

Voordat Sjra Maassen concierge op de MAVO in Susteren werd, was hij timmerman. Vanaf zijn dertiende is de mijnwerkerszoon bij de schutterij. Een toevalstreffer!

„De schutterij van Dieteren zou zonder tamboer moeten meetrekken in de processie. Sjengke Janssen was ziek. Daarom vroeg de voorzitter van de schutterij aan de voorzitter van de fanfare een tamboer te leen. Omdat Sjengke Janssen de zondag daarop nog niet beter was, trok ik ook mee op een bondsfeest in Susteren. En zo is het gekomen."

In 1960 debuteerde Sjra Maassen als kopschutter van het eerste zestal op het OLS in Limbricht. Dat hij ook met zwaarder geschut zijn mannetje stond bewees hij als kanonnier van de Luchtdoelartillerie. Op de eerste beste oefening in Den Helder schoot hij de zak die een vliegtuig door het luchtruim sleepte aan gruzelementen. De voltreffer was goed voor een dag prestatieverlof.

Getrouwd raakte Sjra enigszins uit zijn ritme. Hij moest zijn plaats in het eerste zestal afstaan aan schotvastere schutters. Eerst in 1979 vierde hij als vijfde man op het OLS in Voerendaal zijn come-back. Met Ubachsberg bereikte Dieteren de finale.

„Alle schutters waren er zich van bewust dat een van de twaalf zou missen. Ook ik verzuchtte: 'Als ik het maar niet ben. En verdomd: ik was het. Het zestigste kavelschot was kaal mis."

In 1984, op het OLS in Maasmechelen, was het raak. Dieteren won. Bij de gratie van die prestatie mocht schutterij 'St.-Stephanus' het OLS in 1985 organiseren. Zij deed dat met verve. Het was het drukst bezochte OLS in de jaren tachtig. De schutterij hield er nieuwe uniformen en een eigen clublokaal aan over. Het clublokaal werd in eigen beheer gebouwd. Sjra Maassen stopte er gedurende twee jaar bijnå al zijn vrije tijd in.

In Brunssum mocht Dieteren voor het eerst weer dingen naar de titel. Reglementair moeten er vijf jaar zijn verstreken, voordat een OLS-winnaar zich weer in de strijd mag mengen.

Die zaterdagavond waren er nog twee zestallen over: Dieteren en Kelpen-Oler.

Maassen: „Er was nog voldoende licht. Maar Kelpen-Oler was door zijn kogels heen. Reglementair zouden wij daardoor winnaar zijn geworden. De federatie stelde voor om de strijd op zondag voort te zetten. Dieteren wilde niet dwars liggen. Ook ik stond achter de beslissing om de volgende dag terug te komen. Als je gaat zwemmen en de een heeft geen water dan kun je onmogelijk tegen elkaar zwemmen."

Na de zondagsmis beschouwden Sjra Maassen en Thei Schulpen, de voorzitter van St.-Stephanus, in het kerkportaal voor. Beiden waren het erover eens dat een van de twaalf zou moeten missen. Onuitgesproken bleef beider gedachte: 'Als ik het maar niet ben'.

Sjra Maassen was het die faalde. Het tweede en derde schot waren mis.

„Wat er mis ging, weet ik niet. Dat moet je een schutter nooit vragen. Ik kan toch niet vertellen dat de wind het deed. Het is de schutter die faalt."

'Hoe is het mogelijk?' was de eerste reactie van zijn zonen, Erich en Leon. 'Jammer, Sjra,' klopte Mia haar man op de schouder. Thuis in Dieteren pinkte dochter Virginie, die op oma moest passen, een traantje weg, toen zij het nieuws op de radio hoorde.

In de biertent probeerde Sjra zijn deceptie weg te spoelen. De voorzitter van de schutterij en de burgemeester van Susteren, Hans van Mierlo, losten de troostende schutters af. „Kijk eens wat je op je borst hebt hangen," zeiden ze.

„Dat was de mooiste reactie," zegt Sjra na lang nadenken.

Niet zonder trots haalt hij twee buikige bokalen uit zijn prijzenkast. De ene kreeg hij in 1982, de andere in 1989, toen hij andermaal het persoonlijk kampioenschap van de Schuttersbond 'Eendracht' behaalde. „In 1982 met 226 of 228 schoten. Dat mag ik kwijt zijn. Maar in 1989 met 567 schoten. Dat weet ik zeker."

Zijn plaats in het eerste zestal is geen moment in gevaar geweest. „In andere verenigingen wordt iemand die op een cruciaal moment heeft gemist vaak te gauw aan de kant gezet. Toch weet iedere schutter dat het ook hem vroeg of laat kan overkomen."

De zondag na het OLS stond Sjra Maassen op het bondsfeest in Born weer als vijfde man onder de buks. Het zestal van Dieteren werd er andermaal bondskampioen.

„Ook op het OLS in Kelpen-Oler doen we weer mee. Maar ook daar geldt dat er twaalf schutters zullen overblijven; dat één van hen moet missen en dat allen duimen: als ik het maar niet ben."

hoe gaat het met **augustus**

Uitgebluste veertigplussers, in een crisis in hun carrière. Te jong om achterovergeleund op hun pensionering te gaan wachten, te oud om voor de zoveelste keer van werkkring te veranderen.

„Na zeven jaar dit werk gedaan te hebben, had ik alle creatieve dingen die ik kon doen, gedaan. Mijn mogelijkheden waren uitgeput. Dan dreig je te vervallen in routineklussen of je gaat op zoek naar een nieuwe baan. Ik voelde me down, was nauwelijks meer gemotiveerd en zat veel te veel te piekeren."

Nieuwe carrièrekansen voor uitgebluste veertigplussers

DOOR GRAZIELLA RUNCHINA

● *Veel mannen lijden na hun veertigste aan het zogenaamde 'burn-out'-syndroom.* Foto: FRANS RADE

Aan het woord is Jaap. In augustus nog een tobberige man met een mid-life-crisis; nu, vier maanden later, een energieke, dynamische veertigplusser, die allesbehalve uitgeblust lijkt. „Alsof ik een innerlijke gedaantewisseling heb ondergaan," zegt hij over zijn eigen verandering die mede tot stand kwam door het midcareer-programma van Multi Consult.

Crisis

Jaap (42) is middle-manager in een instelling voor ambulante hulpverlening in Weert. Een mislukte poging om intern aan een andere baan te komen en een functioneringsgesprek waarin zijn positieve kanten overschaduwd werden door de negatieve aspecten, waren voor Jaaps werkgever aanleiding om 7.500 gulden neer te tellen voor een midcareer-programma om zijn gedemotiveerde werknemer weer nieuw leven in te blazen. „Wat moeten we met die jongen," zei zijn directeur. „Hij wil van alles, maar hij loopt helemaal vast."

Om te voorkomen dat Jaap in een nog grotere crisis terecht zou komen en het bedrijf straks opgezadeld zou zitten met iemand die niet meer productief was, werd de hulp van Multi Consult ingeroepen. Multi Consult is een Maastrichts bureau dat zich bezighoudt met loopbaanplanning en carrièrevraagstukken.

Volgens Emilie Janssen, vestigingsmanager van Multi Consult, wordt er in onze maatschappij, waarin geldverdienen en carrière maken een steeds grotere rol lijken te gaan spelen, steeds vaker gesignaleerd dat vooral mannen, die een aantal jaren bij dezelfde werkgever in dienst zijn, leiden aan het zogenaamde 'burn-out'-syndroom.

Ze worden depressief, hebben last van hoofdpijn en gespannen schouders en gaan met tegenzin naar hun werk.

Aan veel werknemers die twintig jaar geleden in dienst traden, werden hoge aanvangssalarissen en snelle doorgroeimogelijkheden beloofd," zegt Emilie Janssen. Als deze mensen rond de veertig zijn, hebben ze vaak de top in hun carrière bereikt. Er zijn geen nieuwe uitdagingen meer. Opeens staan ze stil. De waardering van collega's daalt hierdoor en het plezier in het werk verdwijnt," zegt ze. Bovendien hebben veel veertigers moeite met de veranderde waarden en normen op de werkvloer. Vroeger stond vakmanschap hoog in het vaandel, zegt Janssen. Loyaliteit en onderdanigheid waren de sleutelwoorden. Van werknemers anno 1991 wordt verwacht dat ze dynamisch zijn, commerciële vaardigheden hebben en effectief kunnen werken. Voor veel veertigers een ontwikkeling die hun te snel gaat. Bovendien zijn veel van deze werknemers opgegroeid in een bedrijfscultuur waarin ze nooit geleerd hebben om kenbaar te maken wat ze zèlf willen."

Verrijking

Een midcareer-programma duurt 5 tot 8 maanden, inclusief een tweedaags seminar met de titel 'Crisis als kans'. Door middel van een aantal gesprekken met deskundigen zoals een psycholoog en een arbeidsdeskundige wordt gezocht naar nieuwe mogelijkheden. Bijscholing en aanpassing van het takenpakket zijn de minst rigoreuze maatregelen, verandering van werkgever daarentegen is nogal fors.

Jaap begon met positieve verwachtingen aan het midcareer-programma en hoopt het volgende maand af te ronden. „Ik heb nog steeds dezelfde functie maar mijn vooruitzichten zijn een stuk beter," zegt hij. Door de gesprekken met therapeuten krijg je meer inzicht in je werk en in jezelf. Ik benut mijn capaciteiten veel beter, ga niet meer met tegenzin naar mijn werk. Ik vond het een verrijking," zegt Jaap, ik werk productiever en ben mijn eigen maatstaf geworden. Ik doe nu dingen omdat ik ze zèlf goed of belangrijk vind.

Rotsblok

Pieter (45), ambtenaar in Heerlen, is ook een van de mensen die een midcareer-programma bij Multi Consult heeft gevolgd. Op aanraden van de bedrijfsarts en de maatschappelijk werker kwam hij in Maastricht terecht. „Stress op het werk, nauwelijk waardering," noemt Pieter zelf als belangrijkste redenen. Pieter werkt al tweeëntwintig jaar bij hetzelfde bedrijf, kwam in de ziektewet terecht en zag geen enkele reden meer om terug te keren naar zijn oude baan. „Elke dag dat ik naar m'n werk moest, had ik al braakneigingen als ik op de fiets zat. Ik had het gevoel een rotsblok van honderd kilo mee te moeten torsen, terwijl ik het liefst onder mijn dekbed zou willen kruipen."

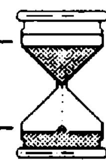
„De gesprekken bij Multi Consult gingen met de nodige emoties gepaard,", zegt hij. "Ze leren je je gevoelens niet op te kroppen maar er over te praten, iets wat ik nooit eerder gedaan had."

Gefrustreerd

Pieter zit er nu opgewekt bij. Hij heeft weer zin in zijn werk, is bezig het aantal uren dat hij nu werkt, uit te breiden tot een volledige baan. Zijn rugklachten zijn grotendeels verdwenen, de motivatie om nog vijftien jaar in hetzelfde bedrijf rond te wandelen is er, omdat promotiemogelijkheden na gesprekken met de directie ook aan bod zijn gekomen. „Ik ben de veertig gepasseerd en had het idee dat ik alles zo'n beetje had meegemaakt in m'n loopbaan. Ik voelde me uitgeblust, kreeg allerlei vage klachten, ik was gewoon gefrustreerd, Het midcareer-programma bleek mijn redding te zijn, het was als een toverdrank voor me."

„Eigenlijk zou elke werkgever een multicareer-pakket cadeau moeten doen aan zijn uitgebluste werknemers. Uiteindelijk haalt een bedrijf zo het meeste rendement uit zijn personeel," besluit Pieter.

Met het oog op privacy zijn de namen van betrokkenen veranderd.

hoe gaat het met **september**

De stille overwinning van Mart van Stralen

Zijn ruim voorradige jovialiteit heeft er niet in het minst onder geleden. Niet zo gek trouwens, want een snelle steekproef leert dat 'zijn' 350 personeelsleden meer dan ooit met hem weglopen. En het rusteloos aanpakken van heilige huisjes blijft ook sinds die week in september zijn grootste passie. Natúúrlijk heeft hij wat littekens ('kleintjes maar, hoor') overgehouden aan de affaire die in den lande opzien heeft gebaard. Had nooit mogen gebeuren, vindt hij ook zelf. Maar het effect van zijn actie tégen maar ook vóór een aantal heilige huisjes in het land van wao en Ziektewet is des te verrassender. En als nou ook nog het wereldje van het Haagse Binnenhof dat wil inzien, kan zelfs de 'onomkeerbaar' arbeidsongeschikte de toekomst weer wat zonniger inzien. Krap 48 is hij, mr Mart van Stralen. Met een onvrijwillige onderbreking van een week, ruim tien jaar lang al de baas over het Gemeenschappelijk Administratie Kantoor (GAK) in Heerlen.

DOOR LAURENS SCHELLEN

Ach, een luis in de pels leidt nimmer een gemakkelijk bestaan. Hoeft ook niet, vindt hij zelf, want er is niets dat sneller went dan een aangeboren karaktertrek. Op de risico's ervan hoef je Mart van Stralen dan ook niet te wijzen. Per slot van rekening weet hij als geen ander waarover hij praat. Zijn publiekelijk verkondigde kritiek op de wijze waarop organen als zijn 'eigen' GAK, maar ook GMD en de bedrijfsverenigingen tot voor kort uitvoering gaven aan wao en Ziektewet, was even spraakmakend als fundamenteel.

Met name de zijns inziens wat dubbelhartige rol van de sociale partners – werkgevers en werknemers – in de besturen van die uitvoeringsinstanties werd door de Heerlense GAK-baas blootgelegd. Laat al die bestuurscolleges nou eindelijk eens controleren door een onafhankelijk apparaat en haal de schaaf eens langs de vele interne communicatielijnen, en de nog immer forse *wao-instroom* zal spectaculair afnemen, zo profeteerde Van Stralen in augustus al voor camera en microfoon. Waarbij zijn saillante dubbelrol als prominent lid van de PvdA-fractie in Provinciale Staten hem aardig van pas kwam.

Maar elk gelijk heeft zijn achterkant. In verlegenheid gebracht door de publicitaire vloedgolf van hele en vaak ook halve waarheden, haastten zijn Amsterdamse superieuren zich om Van Stralen *en plein public* in de hoek te zetten. Uiteindelijk zou zijn disciplinaire schorsing een volle week duren. Zelf knikt de GAK-directeur heftig van nee: „Een volstrekt onjuiste weergave van de feiten. Ik ben een paar dagen op non-actief gesteld, dat klopt. Maar in die periode heb ik goed overleg gehad met de hoofddirectie, waarbij de problemen zijn uitgepraat. Van een disciplinaire maatregel is geen sprake."

„Ach, dat ik met bepaalde uitspraken risico's loop, besef ik best. Maar aan de andere kant: het kán ook haast niet anders dat zulke bureaucratische organisaties als de onze het verdomd moeilijk hebben met figuren zoals ik. Van die mensen die voortdurend roepen hoe het wél moet, óók als het bedrijf er nog lang niet aan toe is."

Saillant in dit verband is wel het feit dat door de inmiddels in gang gezette fusie tussen GAK en GMD de gewenste ontwikkelingen in een stroomversnelling zijn geraakt. Op verzoek van diezelfde hoofddirectie heeft Van Stralen zélf een belangrijke bijdrage geleverd aan deze veelbesproken integratie.

● *Mart van Stralen: al die ingrijpende maatregelen zijn absoluut niet meer nodig.* Foto: CHRISTA HALBESMA

De GAK-baas veert op, de ogen op scherp: „Ach, iedereéén wist al decennia lang verdomd goed hoe de praktijk van alledag in elkaar stak. Om maar eens wat te noemen: iedereen met een handicap kon zonder wettelijke belemmering zó de wao in. De grote schoonmaakactie. Natuurlijk, de werkgever werd op die manier van een knellend probleem verlost. En de werknemer, ach die vond het vaak ook allemaal best, want hij zou er financieel niet al te veel op achteruit gaan. Hier in Zuid-Limburg weten ze er alles van met al die mijnsluitingen. Zeker, dat systeem heeft zich zo kunnen ontwikkelen juist omdat we het al die tijd met z'n allen precies zo hebben gewild."

Toen het vetgemeste wao-kalf de voorbije zomer wegens overgewicht kopje onder dreigde te gaan, rechtte de vaderlandse politiek haar rug in een ultieme poging de put met vereende krachten te dempen. Met nota bene een PvdA-bewindsman, in de persoon van Wim Kok, die de – ook in eigen kring – hevig bekritiseerde rol van voorman vervulde. Maar die er uiteindelijk wél in slaagde het onverslijtbaar geachte stokpaardje van de Nederlandse sociaal-democratie voorgoed de stal in te jagen.

„Natuurlijk," kijkt Van Stralen plots somber, „dat er iets moet gebeuren, moge duidelijk zijn. Inzoverre heeft met name Wim Kok goed werk verricht. Per slot van rekening heeft hij de zaak bespreekbaar gemaakt. Zeker, de afgekondigde maatregelen bevatten best een paar bruikbare elementen. Het idee bijvoorbeeld dat een werkgever een bonus krijgt als hij een arbeidsongeschikte in dienst neemt, is op zich prima. Maar ik vind het onvoorstelbaar hoe men in Den Haag eenvoudigweg weigert in te zien dat er in die korte tijd al vreselijk veel is veranderd. Het Binnenhof creëert zijn eigen werkelijkheid, ja. De meeste van die nieuwe kabinetsplannen bijvoorbeeld zijn ongelooflijk slecht doordacht. Neem nou zo'n *malussysteem*. Waar haal je in vredesnaam de rechtsgrond vandaan om werkgevers te beboeten als je tóch al alles moet doen om mensen in dienst te houden?"

Even valt er een diepe stilte. Van Stralen beent vervolgens resoluut naar zijn bureau ('het spijt me, ik sta te boek als een doorgewinterde sloddervos'), op zoek naar spijkerhard bewijsmateriaal. Zijn toon verandert plots in die van een strenge schoolmeester: „Het moge arrogant klinken uit mijn mond. Tóch zeg ik het: de winst van die hele affaire valt niet te ontkennen. Echt waar. Hier, kijk zelf maar, de jongste wao-cijfers. Heet van de naald. Er is de laatste jaren ontzaglijk veel veranderd aan het arbeidsongeschiktheidsfront. Ten goede, jazeker. Sterker nog, de jongste ontwikkelingen zijn ronduit verbluffend. Ik durf zelfs te stellen dat we de wao nu volledig onder controle hebben."

De kille statistieken liegen er inderdaad niet om. Daar waar tot voor kort acht van de tien wao-ers in de hoogste arbeidsongeschiktheidsklasse belandden, is dat aantal het derde kwartaal van dit jaar geslonken tot amper 25(!) procent. „Een draai van 180 graden. Maar ook het áántal nieuwe wao-ers vertoont sinds kort een spectaculaire daling. Let wel, in mensjaren gerekend. Absolute cijfers zeggen in dit opzicht weinig of niets. Kijk, de wao werkt pas góed als iemand die gedeeltelijk arbeidsongeschikt is voor dat andere deel een baan heeft."

Van de vraag naar de oorzaak van die verrassende kentering moet Van Stralen spontaan glimlachen. „Twee wettelijke maatregelen, waarvan de laatste (de ontslagbeschermingsregeling, red.) de meest effectieve is. Die is nu bijna een jaar van kracht. Een werkgever moet nu alles op alles zetten om voor een arbeidsongeschikte werknemer elders binnen zijn bedrijf een passende job te vinden. Geloof me, dat wérkt. Het Binnenhof is deze keer slim geweest zonder het zelf te beseffen. Ach nee, laat ik het maar anders zeggen: de politiek heeft de effectiviteit van haar eigen beleid onderschat. Al die ingrijpende maatregelen die kabinet en Tweede Kamer nu nog willen gaan doorvoeren, zijn absoluut niet meer nodig. Sterker nog, ze leiden alleen maar toch chaos."

hoe gaat het met **oktober**

Oud-verzetsman Starmans en het onbegrip over Melchior

Weer pech, verdorie.
Tot april geeft de 'verBelgde' Limburger Leon Noël Melchior, megamiljonair en oud-SS-er, niet thuis. Monsieur Melchior (net 66) vertoeft weer in het buitenland, meldt zijn secretaresse op 'Zangersheide', zijn stoeterij in Lanaken.
Zelfde verhaal als in oktober. Ook toen bleef Melchior achter een dikke boom staan, vlak nadat nazi-jager Simon Wiesenthal zijn ergernis had geuit over het toekennen van een Belgisch lintje aan deze 'foute' ex-Maastrichtenaar. Zelfs toen Tonny Gielens (69), oud-verzetsman uit Berg en Terblijt, ongezouten zijn mening gaf over dit slordig gegeven schouderklopje, zweeg 'Zangersheide' stil.

DOOR HANS TOONEN

Nu 1991 zijn sloffen versleten heeft, wil ook Gielens niet langer herinnerd worden aan 'Melchior'. „Ik wil liever niet langer in zijn zog worden meegetrokken," licht Gielens toe. En verwijst naar zijn oud-verzetscollege, de Heerlenaar mr Jo Starmans. Weliswaar 75, maar niks te oud om jong Nederland bij de les democratie te houden. Net als Gielens staat de oud-advocaat en ex-leraar regelmatig als gastdocent voor de klas. Namens de commissie jeugdvoorlichting van de Stichting Samenwerkend Verzet 1940-45, regio Midden – en Zuid-Limburg, bezoekt hij op verzoek basisscholen (37 dit jaar) en scholen van het voortgezet onderwijs (40).

Of hij het ook over de oud-SS-er Melchior en het misplaatste lintje heeft gehad, toen in oktober?
Leunt achterover in zijn bureaustoel op zijn studeerkamer aan de Welterlaan: „Heel even maar. Om twee redenen. Scholieren van nu willen er kort over zijn. Ze snappen niet hoe het kan dat Nederlands, die fout zijn geweest in de oorlog, het later in diezelfde samenleving weer kunnen maken. En dan hebben ze het niet zozeer over Melchior, maar meer over hogere heren zoals president Waldheim van Oostenrijk.

Vooral jongens vinden dat iemand als Melchior wegens zijn Waffen SS-verleden klein gehouden had moeten worden. Meisjes daarentegen zijn meer vergevingsgezind. Ikzelf maak me niet meer zo druk over wat Melchior een 'onbezonnen jeugdzonde' noemt. Verder kan ik niet anders dan de schooljeugd van nu het oude spreekwoord voorhouden: 'geld dat stom is, maakt recht wat krom is.' Natuurlijk heb ik het er moeilijk mee dat Moszkowicz, mede-jurist en nota bene jood, Melchiors raadsman is. Toen ik nog advocaat was heb ik principieel geweigerd zaken met een politiek luchtje te verdedigen. Klopt, Moszkowicz verdedigt zich door te stellen dat hij altijd mens en zaak weet te scheiden. Dat vind ik een wat goedkope redenering. Tussen mens en zaak zit altijd bisonkit, begrijp je."

Verzet

Jo Starmans loopt liever niet te koop met zijn verzetswerk tijdens de Tweede Wereldoorlog. Onderduikers, onder wie opgejaagde joden, heeft hij her en der een veilig heenkomen bezorgd. Een joodmet een acute blindedarmontsteking is door hem het St. Jozefziekenhuis in Heerlen binnen gesmokkeld. Die daar stiekem werd geopereerd door de later, vlak voor de bevrijding, gefusilleerde dokter Van Berckel. Starmans was ook in de ondergrondse pers actief, bijvoorbeeld voor 'De Geus', het ondergrondse informatieblad voor studenten. Is daarvoor ook 'afgevoerd' naar Duitsland.

● *Oud-verzetsman, mr Jo Starmans in Heerlen, probeert scholieren bij de les democratie te houden* Foto: CHRISTA HALBESMA

Direct na de bevrijding van Heerlen (september 1944) is Starmans als oorlogscorrespondent meegegaan met het 9e Amerikaanse legerkorps. Nog geen anderhalf uur na de bevrijding van Bergen-Belsen, waar naar schatting 115.000 zogeheten 'Untermenschen' zijn vermoord, stond de Heerlenaar midden in dit dodenkamp.
„Muisstil is de klas als ik ze foto's van Bergen-Belsen laat zien. En erbij vertel dat de hopen lijken gevormd worden door verzetslieden, zigeuners, joden, homo's, mensen met een andere mening dan de nazi's."

Untermensch

Pakt een beduimeld boek, getiteld 'Der Untermensch', uitgegeven door het SS-Hauptamt-Schulungsamt, een boek waaruit Melchior in 1943 tijdens zijn opleiding als SS-officier waarschijnlijk ook heeft moeten leren. „Heb ik in Frankfurt uit een puinhoop opgevist," verduidelijkt hij en toont foto's van twee vrouwen: een Arische, dus okselfris en met blije blonde haren. En een zigeunerin, dus vuil en met klef klittend haar. Onder de eerste prent staat: 'Frauen dieser Art sollen die Mütter Europas werden.' Bij de ander staat genoteerd: 'Vor diesem Typ bewahre uns das Schicksal.'

'Alsof je in de verte het Vlaams Blok hoort oprukken, die sfeer hangt er even in de studeerkamer van Starmans.

„Klopt, als ik alleen maar let op Belgie en Duitsland, waar de vreemdelingenhaat welig tiert, dan heb ik weleens het gevoel dat het dweilen is met de kraan open. Zelfs in Heerlen zijn er onlangs vechtpartijen geweest als gevolg van een soortgelijke haat. Maar daags daarop put ik weer moed in een klas die een en al oor is, als ik ze voorhoud dat je fascisten juist in de kaart speelt met het in elkaar slaan van de andersdenkende, andersgekleurde medemens. Dan herinner ik ze aan de slogan van Hitlers trawanten: wij veroveren eerst de straat en dan de staat. Ook blijf ik de scholieren waarschuwen voor de man die roept: ik ben sterk, kom maar achter me staan en alles komt in orde. Verder houd ik ze voor niet in de discussie van de laatste tijd te trappen: dat je weer veilig op straat kunt lopen als er eens een half jaartje een Hitler in het klein zijn gang zou mogen gaan."

Over politieke partijen neemt Starmans tegenover de scholieren geen standpunt in. „Waar jullie op stemmen, zo houd ik ze voor, maak je straks zelf uit. Wel waarschuw ik ze voor partijen die het leger romantiseren. Of die hun macht daaraan ontlenen."

Om ze voor te bereiden op de toekomst, wijst Starmans niet te veel naar het verleden. Wel naar het heden. Naar bijvoorbeeld een dictator als Saddam Hoessein. „En dan verzucht ik, dat dit soort mensen er altijd is en altijd zal blijven. Zorg er voor dat ze niet door jou toedoen aan de macht komen."

Dankbaar werk, zo'n klas vol jonge democraten. Dat blijkt ook uit de werkstukken die de stichting Samenwerkend Verzet krijgt toegezonden. De belangstelling en waardering voor het werk van de gastdocenten van de commissie Jeugdvoorlichting is in alle sectoren van het onderwijs zeer groot. Inmiddels werden dan ook meer dan vijftigduizend leerlingen bereikt.

Cyaankali

Niet iedereen is blijkbaar even enthousiast over de wijze lessen van de oud-verzetsman uit Heerlen. Een scholier in Geleen, was enkele jaren geleden de ultra-rechtse 'Vikingen'-beweging de kop opstak, nodigt Starmans in een anoniem briefje uit eens langs te komen. Voor een kopje koffie met cyaankali, staat er aan het einde te lezen.

Zo'n uitnodiging houdt Starmans langer bezig dan het lintje te veel voor Melchior, de 'zwijger' van Lanaken.

Ook in 1992 weer tot uw dienst

hoe gaat het met **november**

De markt van 'wit en bruin' is geen successtory van een warme bakker over zijn gesneden wit en volkoren bruin, maar duidt op de kille, ongelijke strijd tussen justitie enerzijds en de drugscene anderzijds.
'Wit en bruin' zijn in vakjargon de koosnamen voor de harddrugs cocaïne en heroïne. Twee verdovende middelen die in de scene hoog scoren. Heroïne is volgens de gebruikers om je 'lekker, vooral niet ziek te voelen' waarbij een overdosis meestal dodelijk is. Cocaïne is voor een 'hyperactief bestaan', een gebed zonder einde want de gebruiker raakt eraan verslaafd en wil steeds meer.
Tachtig procent van alle verslaafden geniet een uitkering van zo'n 1100 gulden per maand en bij een prijs van gemiddeld 120 gulden voor een grammetje (een 'bolletje') kan de dope dus onmogelijk legaal worden verkregen.

Markt van 'wit en bruin' ook in 1991 dweilen met de kraan open

DOOR HANS ROOIJAKKERS

De manier om aan het broodnodige geld te komen is duidelijk: de zogenaamde 'verwervingscriminaliteit'. Simpel vertaald: winkeldiefstallen, autokraken, chequevervalsing, zakkenrollen, heling of dealen voor eigen gebruik.
Verslaafde vrouwen hebben dikwijls nog een alternatief: prostitutie. Zij 'verkopen' hun lijf voor vijf tientjes per kwartier.

De bestrijding van de drugcriminaliteit is voor veel mensen die vanaf de zijlijn toekijken zonneklaar: 'dweilen met de kraan open'.

Ook al werd op 25 november – na goed voorbereidend werk van de douane bij grensovergang 'De Locht' – bij een inval in een oude loods aan de Litscherveldweg in Heerlerheide 2575 kilo hasj onderschept, die een handelswaarde heeft van dertien miljoen gulden. Twee Spanjaarden en een man uit Amstenrade werden daarbij aangehouden. In februari dient de zaak voor de rechtbank in Maastricht.

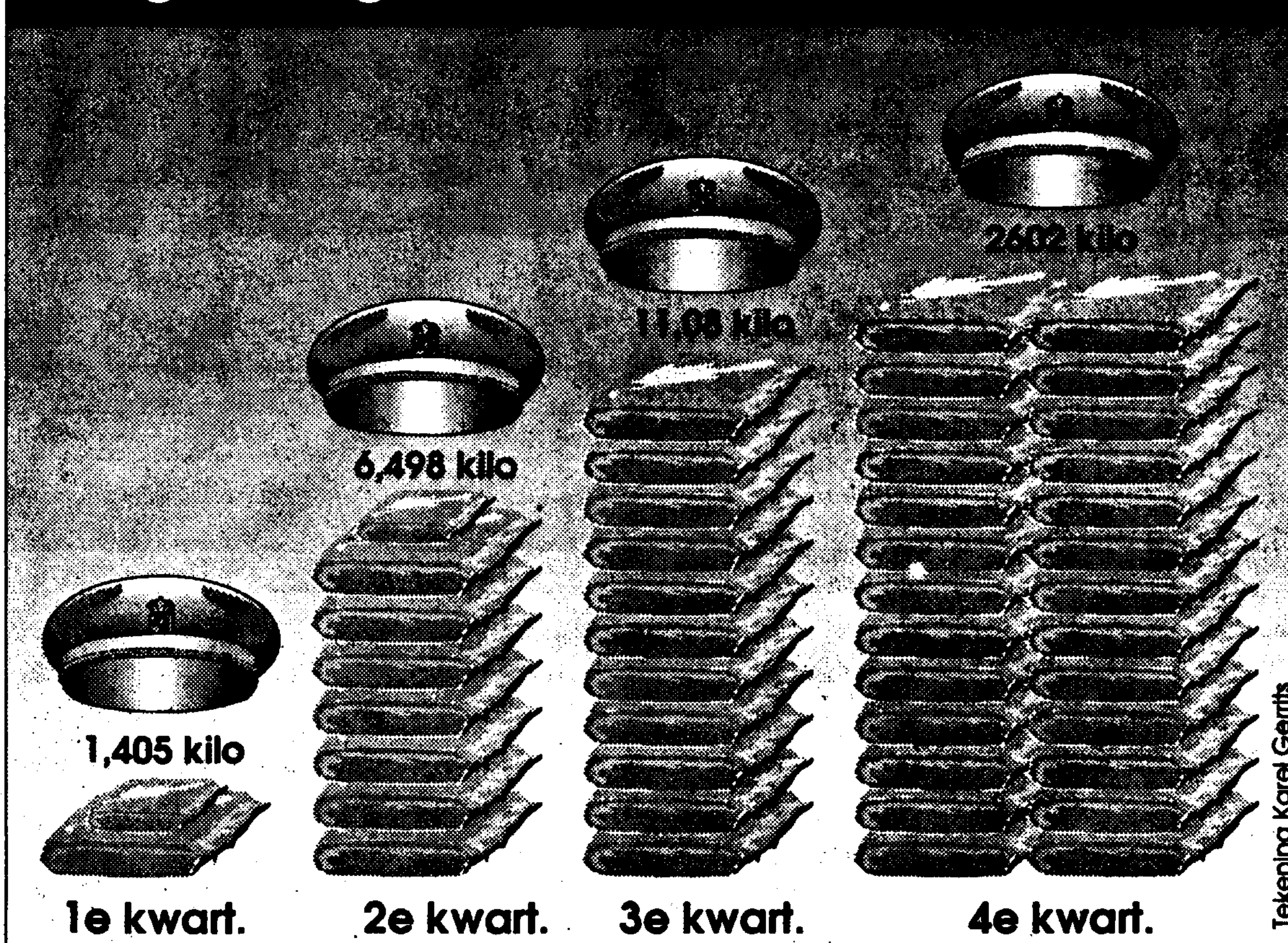
De stelling 'dweilen met de kraan open' nemen zij aan omdat de inbeslaggenomen hoeveelheden soft- en harddrugs niet opwegen tegen de duizenden kilo's verdovende middelen die hun eindbestemming (de gebruiker) wél bereiken.

Ook speelt de gedachte mee: 'vandaag wordt een drugpand dichtgespijkerd, morgen komt er elders in de stad weer een nieuw dealadres bij.'

Bij de politiekorpsen in Heerlen en Kerkrade – twee gemeenten waar de drughandel welig tiert – heeft men echter lak aan de stelling dat er gewroet wordt in het topje van de ijsberg.

„Wij zijn om maar meteen met de deur in huis te vallen geenszins gefrusteerd," zegt H. Quaedvlieg, plaatsvervangend korpschef van de Kerkraadse politie.

„Eén aspect is zo klaar als een klontje. Uitroeien kunnen wij de handel in verdovende middelen nooit. Onze doelstelling is ook niet om te scoren met grote hoeveelheden onderschepte drugs. Oké, elke gram die bij een inval in een drugpand wordt gevonden is mooi meegenomen, maar een voornamere taak is de buurtbewoners, die jarenlang overlast hebben gehad van huisdealers, weer een beetje woongenot te geven. En daar zijn wij in veel gevallen in geslaagd."

Die mening onderstreept H. Naberhuis, woordvoerder van de Heerlense politie.

„Dweilen met de kraan open? Dat zal altijd zo blijven. Ik zou het graag anders zien, maar het is de keiharde realiteit. Draai de zaak eens om. De politie doet niets op het gebied van de drugcriminaliteit!
Dan is het hek pas echt van de dam. Er zijn mensen die dan helemaal niet meer op straat durven lopen. Bang dat ze in de nek worden gesprongen."

Bij de narcoticabrigades in Kerkrade en Heerlen werken in totaal twaalf politiefunctionarissen. Bij gerichte acties – het huisdealerproject in Heerlen en 'Cannabis' in Kerkrade – stijgt dat aantal tot ruim twintig.

Quaedvlieg: „De afdelingen narcotica werken zich kapot. Met als gevolg dat de capaciteit binnen de korpsen wordt uitgemolken. Gerichte projecten gaan nu eenmaal ten koste van andere werkzaamheden binnen de korpsen. Hoge werkdruk en overuren zijn dan ook heel gewoon.
Maar niemand klaagt. Zij doen hun werk met plezier. Het aantal grammen onderschepte drugs moet je dan ook met een korrel zout nemen. Dat burgers weer een fatsoenlijk leven hebben na maandenlange overlast van junks en dealers in hun woonomgeving, is voor ons in het kader van de openbare orde belangrijker. Vandaar dat wij de oorlog blijven verklaren aan dealers in verdovende middelen".

De Kerkraadse politie deed dit jaar 35 invallen in drugpanden, die voor het merendeel lagen in de wijken Bleijerheide, Spekholzerheide en Chevremont. Daarnaast werden bij controles op straat een aantal drugverslaafden in de kraag gevat. In totaal werden 346 mensen aangehouden, waarvan er 85 in verzekering werden gesteld.
Ruim 2 kilo harddrugs, 37 kilo softdrugs (hasj), vele tientallen slag-, steek- en vuurwapens werden daarbij in beslag genomen.

„Driekwart van alle opgepakte personen bezitten de Duitse nationaliteit. Een groot percentage, maar allerminst opvallend. De kwaliteit van de verdovende middelen is in Nederland beter, de prijs is hier veel gunstiger en de straffen in Duitsland zijn veel hoger."

In het kader van het Heerlense huisdealerproject werden dit jaar 50 invallen in drugpanden gedaan. Inclusief de vier gerichte acties nabij het NS-station werden in totaal 538 personen aangehouden, waarvan er uiteindelijk 49 werden voorgeleid aan de officier van justitie. De 'vangst' in Heerlen: 8 vuurwapens, bijna 27 kilo harddrugs en 125 kilo softdrugs.

De douane Heerlen heeft dit jaar steekproefsgewijs (de permanente grensbewaking is begin 1991 opgeheven) ruim 2620 kilo drugs en 257 slag-, steek en vuurwapens in beslag genomen. De douane 'claimt' de 2575 kilo hasj die in november in de loods aan de Litscherveldweg werd onderschept.

Wiel Sijstermans, hoofd douane post Heerlen: „Het heeft geen zin om te bekvechten op wiens conto die vangst komt. Maar het is duidelijk. De douane heeft toen de zaak bekeken was, overdragen aan de politie."

Hoe denkt men bij de douane over de 'open' grenzen in 'Europa na 1992'?

Teamleider Leo Bogaards: „Ik verwacht een grote toename van de drugoverlast. Fraude wordt een stuk gemakkelijker gemaakt. Onbewust denk je dan toch aan onze drugvangst in 1991.
Een kilootje in het eerste kwartaal, 6 respectievelijk 11 kilo in de daaropvolgende kwartalen en als klapper de ruim 2600 kilo in de afgelopen drie maanden. Hoe langer de drugscene weet dat de controle bij de grenzen afneemt, des te meer risico's durft men te nemen. De grensbewaking mag wat ons betreft nooit verdwijnen."

Is de Heerlense politie tevreden over de 'drugvangst' van 1991?

Naberhuis: „In de wereld van hard- en softdrugs kun je nooit tevreden zijn. De in beslag genomen hoeveelheden blijven een topje van de ijsberg. Mismoedigd? Zeker niet.
Met veertien mensen wordt binnen het Heerlense korps keihard gewerkt aan de drugbestrijding. Er worden resultaten geboekt en die worden niet afgespiegeld tegen de inbeslaggenomen hoeveelheden. Maar die inval in de loods aan de Litscherveldweg leverde een supervangst op en was een opsteker voor het hele politieteam."

Onafscheidelijk van de drugcriminaliteit is de inbraken in auto's, huizen en winkeletalages.

Alleen al in 1991 vonden er in Heerlen ruim tweeduizend autokraken plaats. Een getal dat eind 1992 niet veel anders zal zijn...

hoe gaat het met **december**

De 'Top' was nog maar net naar huis, of de opruimploegen verschenen met groot materieel. De Europese vlaggen werden opgeborgen, de dranghekken opgeladen, de lopers opgerold. Maastricht ging over tot de orde van de dag. 'Maastricht stapt verder naar en na 1992' staat veelzeggend en samenvattend op de wenskaart van de gemeente.

'Eurotop' Houben: 'Dat in de watten leggen viel best mee'

DOOR PIERRE ROUSSEAU

De man die de 'Top' heeft aangediend, voorbereid, begeleid, gevolgd en meebeleefd in zijn unieke positie, burgemeester mr Philip Houben van Maastricht, heeft inmiddels ook geëvalueerd, en dat met kennelijk genoegen.
Los van politieke resultaten waarvan het effect pas verder in de tijd duidelijk zal worden, kan de 'Top 1991' als organisatorisch en promotioneel gebeuren niet meer stuk. De regeringsleiders, de 500 delegatieleden en de 2000 journalisten zijn naar huis gegaan met een blijvend soevenir aan de 'belle ville', zoals Mitterrand zich liet ontvallen over de sfeer van de stad. De neerslag van de Maastrichtse Top in de buitenlandse media is moeilijk te inventariseren, maar volgens Philip Houben moet die grandioos zijn geweest. De dankbetuigingen die de burgemeester persoonlijk kreeg nagestuurd, spreken boekdelen. Het kan niet anders of dit alles moet de stad vroeg of laat ten goede komen, luidt het futuristisch credo van Maastrichts eerste burger.

Daarmee tegelijk reactie gevend op mokkende geluiden van burgers die zich geërgerd hebben aan het feestelijk vertoon en de exclusieve égards waarmee de 'Top' werd omgeven. Werd er niet buitennissig aandacht besteed aan triviale zaken als slaapgelegenheid en tafelbestek voor de hoge heren, terwijl Kroaten die toch kwamen demonstreren voor hoge idealen tegen de achtergrond van een bloedige oorlog in hun land, 'bijeen gedreven' werden in de Geusselt. Waarom moesten na de Top opeens de twaalf kerstbomen van de markt verdwijnen, die drie dagen voor een feeërieke sfeer hebben gezorgd. Was het echt wel nodig om de hoge gasten op zo'n exquise manier in de watten te leggen, alsof er in Maastricht geen stuwmeer voor minima bestaat?

De burgemeester knikt begrijpend maar wil reëel blijven. Wat die kerstbomen betreft, lag het al heel eenvoudig. De bomen moesten helaas verwijderd worden in verband met aan- en afvoer voor de vrijdagmarkt. De marktcommissie van de gemeente gaat bekijken hoe het volgend jaar de kerstbomen geplaatst kunnen worden zonder overlast te veroorzaken. En dat de hoge gasten diep in de watten zijn gelegd, 'dat is best meegevallen', aldus Houben. De regeringsleiders hebben hier keihard gewerkt, is zijn standpunt en mag je dan te bieden gastvrijheid niet wat allure geven. Zelfs onder het diner in het stadhuis werd over Europees beleid gesproken, zaken die de volgende dag bekrachtigd moesten worden.
Het is niet direct zichtbaar voor de burgers wat deze Top voor Europa maar zeker ook voor Maastricht zal bewerkstelligen. De burgemeester zegt begrip te kunnen opbrengen voor de wrevelige gevoelens bij burgers die van een klein inkomen moeten rondkomen en die tegen de buitenkant van het luxe vertoon hebben aangekeken. Wat in 1981 bij de eerste top in gang werd gezet, kan nu verder worden uitgebouwd. In de afgelopen jaren heeft zich toch al een 27-tal internationale instituten in deze stad gevestigd; is er een MECC gekomen en de universiteit uitgebouwd, is Maastricht ook steeds meer kantorenstad geworden. Uitbreiding van deze ambities leidt tot meer werkgelegenheid, tot meer werk voor ondernemers en horeca en uiteindelijk tot meer welvaart voor de inwoners van de stad.

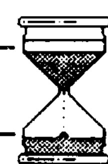
● *De nieuwe ambtsketen van burgemeester Houben met de veelzeggende twaalf sterren.* Foto: FRITS WIDDERSHOVEN

Daarvoor moet echter geïnvesteerd worden. Hoeveel de burger daar geldelijk aan zal moeten bijdragen, wordt bepaald door het hoogste bestuursorgaan, de gemeenteraad. Half januari wordt het al vaker aangekondigde strategiedebat gehouden, waarbij de ontwikkeling van de stad naar het jaar 2000 wordt besproken en de rol die de burgerij daarin zal spelen.

Investeren is noodzaak. Doordat de gemeente bereid was om acht miljoen te steken in de huisvestingssfeer, hebben de instituten in totaal zo'n 100 miljoen in Maastricht geïnvesteerd, los van de 525 arbeidsplaatsen die dat heeft opgeleverd, legt de burgemeester uit. De zeven ton, die de gemeenteraad al in maart voor de Top heeft uitgetrokken – vier ton voor beveiliging en drie voor promotie – zullen hun rente opbrengen. Van het een komt het ander en dat trekt veel publiek; mensen komen hier wonen, kennissen komen slapen en boodschappen doen. Nieuwe congressen dienen zich aan en ook de kantorensector krijgt een stimulans.

Is het dan vreemd dat Maastricht zich van z'n beste kant heeft laten zien. De veiligheid in acht genomen, ten behoeve van de demonstranten zelf, de burgers en de regeringsleiders. De noodverordening uit de kast gehaald, straten afgezet en stadsdelen tot verboden gebied verklaard. Er werden 1030 politiemensen ingezet. Er werd gesproken met vertegenwoordigers van 12 groeperingen die wilden komen demonstreren. Houben was bereid hun zo goed mogelijk tegemoet te komen, maar zegt dat hij noodzakelijk beperkingen moest stellen. In het geval met de Kroaten werden liefst 15.000 deelnemers aangekondigd. Op het boerenopstandje op het marktplein na was er vrijwel geen misbaar. Er móc ht dan ook niets fout gaan, want het imago van de stad was ermee gemoeid en er moest ook nog definitief worden afgerekend met wat was blijven hangen van het salmonella-syndroom uit 1981 dat tot vervelens toe in de publiciteit werd uitgekauwd.

Nadat de rust was weergekeerd werd in het struikgewas als laatste getuige van de 'Top' nabij het gouvernement een protestbord teruggevonden met het opschrift: '1 Europa ja, 1 cultuur neen'. Het cultureel palet van Europa is veelkleurig, reageert Houben. Het is een goede zaak wanneer de volkeren kennis kunnen nemen van elkaars cultuur. Tijdens de Eurotop zijn muziekgezelschappen uit Aken, Luik, Hasselt en Heerlen te gast geweest in Maastricht. Zo zal dat in ruimer verband ook in andere takken van kunst gaan gebeuren. De nieuwjaarswens van de gemeente die nog op tafel ligt, trekt weer de aandacht. De Maastrichtse kunstenaar Guus van Eck, uitgekozen als beeldend illustrator van de Eurotop, heeft opnieuw de geest van Maastricht willen etaleren met kleurige lijnen en vlakken waarin het historisch stadsilhouet 'stijl, élan en durf' moet uitstralen. De regeringsleiders en andere delegatieleden hebben de herinneringspenning vervaardigd door Arthur Spronken, van provincie en gemeente overhandigd gekregen; en burgemeester Houben kreeg de nieuwe ambtsketen met 12 Europese sterren omgehangen; een kunstenaar uit elk van de lidstaten heeft een van de sterren uitgevoerd. Het is een klassiek gegeven: kunst en cultuur stijgen over grenzen heen.
Met of zonder Eurotop.

DE GOLFOORLOG

F-15

Luchtoorlog

De geallieerden voeren op 17 januari vanuit Saoedi-Arabië de eerste luchtaanvallen op Irak en het bezette Koeweit uit. In de weken daarna volgen er nog vele, ook op een bunker waar burgers bleken te schuilen. Irak toont krijgsgevangen geallieerde piloten op televisie; blijkt minder slagkracht te hebben dan gevreesd; vernielt alle oliebronnen in Koeweit waardoor een grote milieuramp in de Perzische Golf ontstaat.

Vanaf 18 januari schiet Irak enkele Scudraketten op Israël en Saoedi-Arabië af. Israël houdt zich op aandringen van de V.S. buiten de oorlogshandelingen, en krijgt Patriot-installaties waarmee de meeste raketten (die ondanks de grote angst daarvoor geen gifgaslading hadden), onschadelijk worden gemaakt.

Patriot

Middellandse Zee
Beirut
LIBANON
SYRIE
Eufraa
Tigri
Mosoel
Kirkoek
Tabriz
IRAN
Tel Aviv
Damascus
Amman
Jeruzalem
Rutba
Samarra
JORDANIE
An Naiaf
SAOEDI-ARABIE
Hafar al Batin
Yanboe al Bahr
Medina
Rode Zee
Jeddah
Mekka
Riad
Al Joebail
Dhahran
BAREIN
QATAR
250 km

• Voornaamste gebied oliewinning en -industrie
• Militaire aanwezigheid VS Arabische en Europese troepen.

IRAK
Warba
Bubian
Faylakah
Al-Jahrah
Internationale luchthaven
Al Wafra
Perzische Golf

Met een massaal grondoffensief en steun van luchtmacht en marine wordt Koeweit bevrijd.

Grondoorlog

In een tempo dat door velen onmogelijk werd geacht, bevrijden de geallieerden Keiweit. De uitgeputte Iraakse soldaten, verstoken van water en voedsel, geven zich met tienduizenden tegelijk over. Alleen Hoesseins Republikeinse Garde biedt fel verzet. De geallieerden treffen een totaal geplunderd Koeweit aan.

Op 28 februari maakt president Bush bekend dat het Iraakse leger is verslagen. Aan Iraakse zijde zijn veel slachtoffers gevallen en is de nasleep van de oorlog rampzalig voor de bevolking. Een aanvankelijk succesvolle volksopstand wordt wreed neergeslagen. Gevluchte Koerden worden met geallieerde hulp terug naar hun woonplaatsen gebracht. De regering in Bagdad weigert de VN-voorwaarden te accepteren voor de verkoop van olie, waardoor de voedsel- en medicijnschaarste acuut wordt.

M1A1 ABRAMS

anp

HET WEER IN 1991

JANUARI
6 jan: westerstorm aan kust
1/10 jan: veel wind en zeer zacht, gemiddeld 7.2 °C (normaal 1.5 °C)

FEBRUARI
6/11 feb: ijsdagen
1/15 feb: 11 sneeuwdagen
19 feb: zeer dichte mist
Droge maand.

MAART
Gem. temp. 8.8 °C; hiermee zachtste maart-maand sinds 1706 (normaal 4.8 °C)
6/9 maart: Sahara-stof

APRIL
1e helft zeer warm: 11, 12 en 13 april temperatuur boven de 20 °C. 2e helft koud met matige nachtvorst.

MEI
Eén van de koudste mei-maanden van de eeuw. Met 1021.9 hPa hoogste gem. luchtdruk v.d. eeuw.

JUNI
Extreem nat, koud en somber en daarmee de "slechtste" juni-maand van de eeuw.

JULI
Met gem. 19.0 °C zeer warme maand. In het zuiden: 2/7 juli - zomerse dagen en 5/7 juli - tropische dagen.

AUGUSTUS
Record droge augustus-maand. 6 aug: max.temp. 30,5 °C. 20 dagen max temp ≥ 20 °C en 10 dagen ≥ 25 ° C.

SEPTEMBER
3 sept: max. temp. 30.1 °C. Nacht van 11 op 12 sept. 1e vorst aan de grond. 15 sept: 1e neerslag sinds 23 aug.

OKTOBER
Nachten van 1 op 2 en van 17 op 18 veel wind: aan de kust tot windkracht 8. Hevige buien met onweer.

NOVEMBER
Natte maand. Fraai poollicht in de nacht van 8 op 9 nov. 28/29/30 nov. dichte tot zeer dichte mist.

DECEMBER
Begon met koude periode. Gem. 1x per 12 jaar een witte Kerst. In de tachtiger jaren alleen in 1981.

Gebruikte afkortingen:
gem. = gemiddelde
max. = maximum
temp. = temperatuur

Temperatuur-gegevens hebben alleen betrekking op De Bilt, tenzij anders aangegeven.

anp / bron: knmi

TEMPERATUUR
in °C
20 15 10 5 0 -5
j f m a m j j a s o n d

ZONNESCHIJN
aantal uren
250 200 150 100 50 0
j f m a m j j a s o n d

NEERSLAG
aantal mm
160 120 80 40 0
j f m a m j j a s o n d

Normaal (gemiddelde 1951/1980)
In 1991

ECONOMIE EN FINANCIEN IN 1991

CBS KOERSINDEX
210 190 170 150
I II III IV

INFLATIE
1985 = 100
110 108 106 104 102 100
j f m a m j j a s o n d

DOLLAR KOERS
2,00 1,90 1,80 1,70
in guldens
I II III IV

EFFECTENBEURS
slechte resultaten
goede resultaten
resultaten m.b.t. halfjaarcijfers
BEDRIJVEN

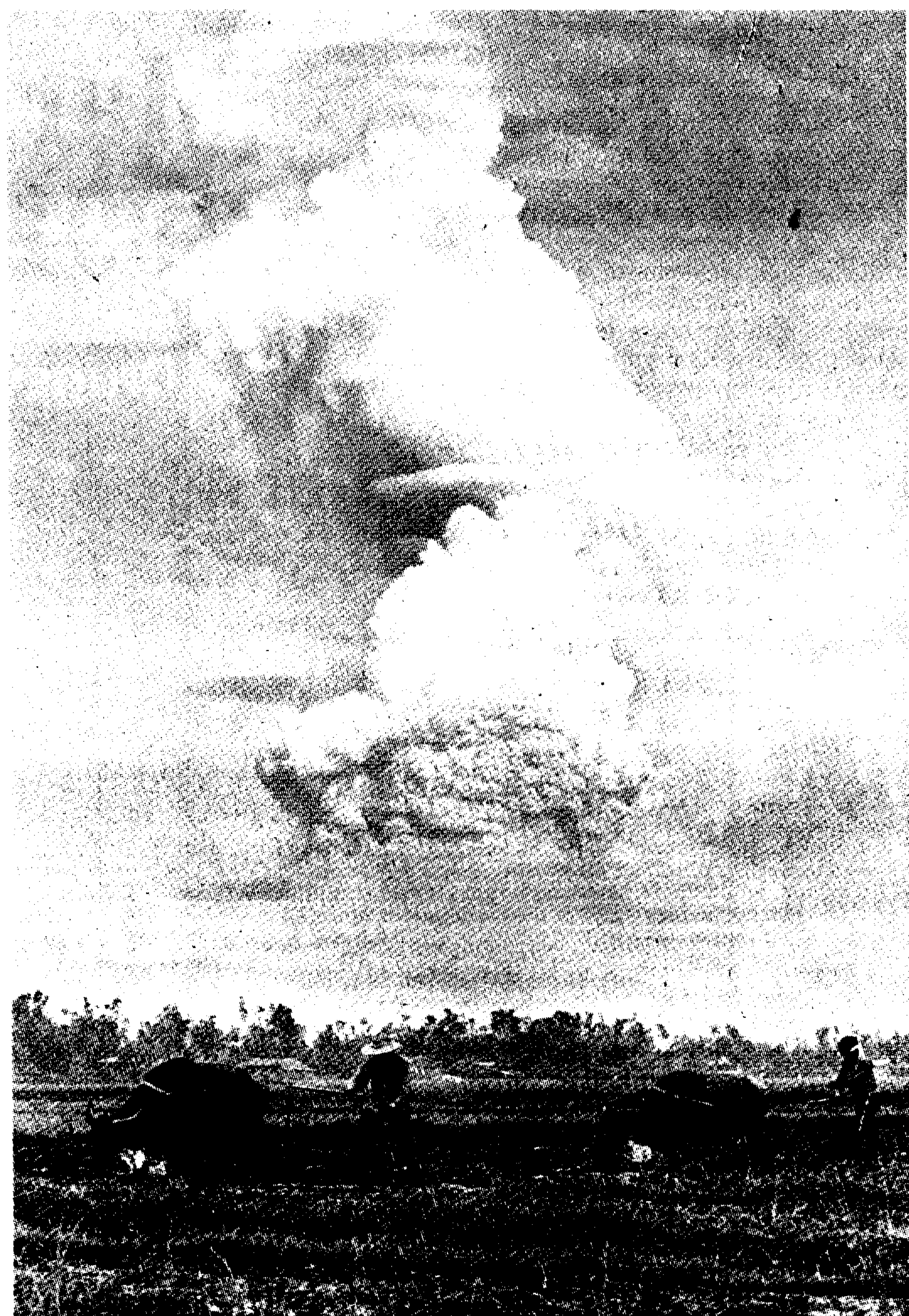
2960 2800 2640 2480
beurs New York
I II III IV

26500 24500 22500 20500
beurs Tokio
I II III IV

395 375 355 335
per troy ounce in dollars
I II III IV

28 24 20 16
per 159 l. in dollars
I II III IV

anp

● *De vulkaan Pinatubo zaaide dood en verderf op de Filippijnen. Maar de boeren ploegen voort...*

● *Een vrouw barst in snikken uit: vier van haar familieleden lieten het leven tijdens een wervelstorm die Bangladesj teisterde.*

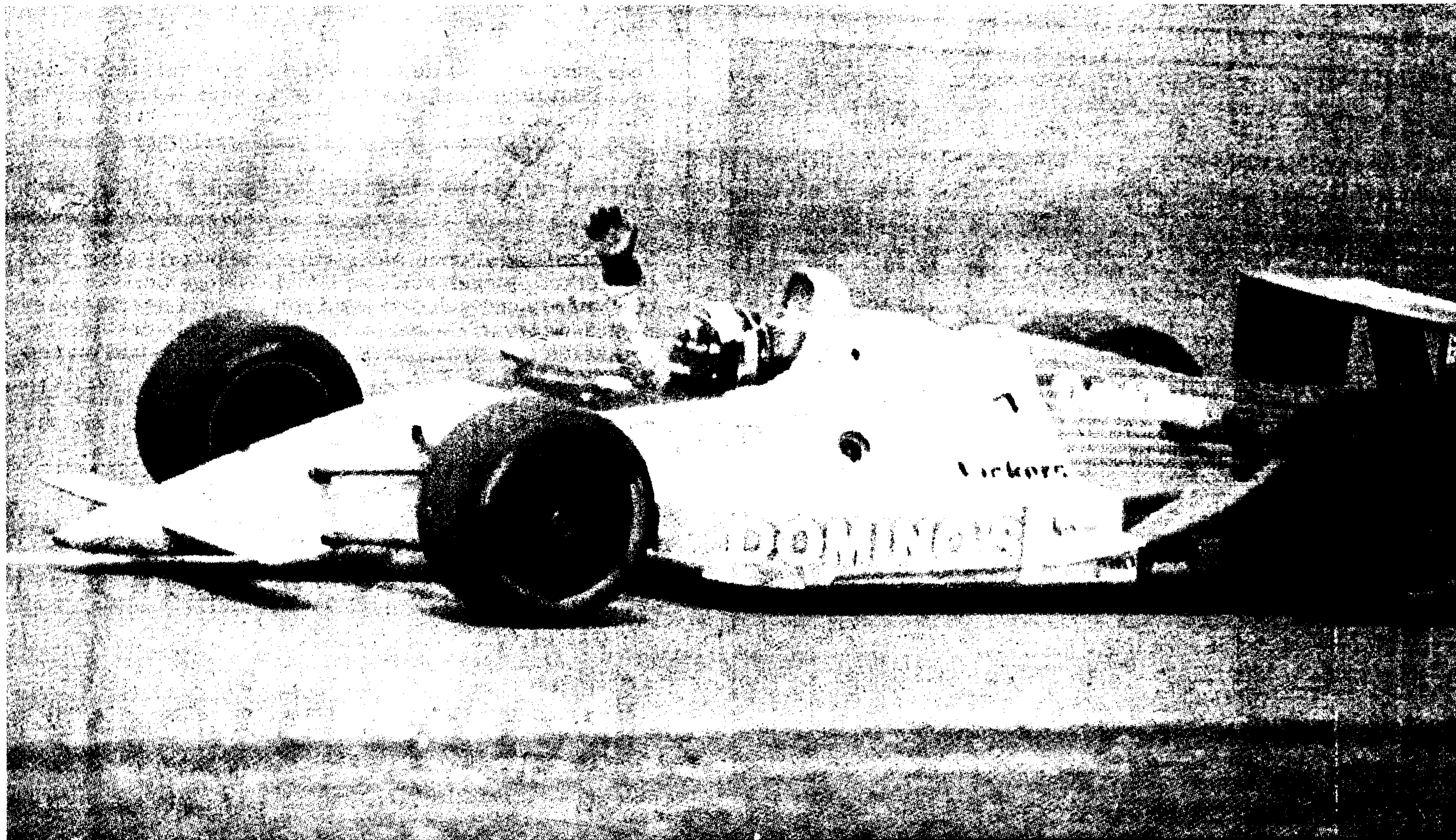
● *Een Koerdische vluchteling draagt zijn kind over de grens tussen Irak en Turkije. De Koerden werden nog het zwaarst getroffen door de Golfoorlog.*

● *Sonia Gandhi en haar dochter Briyanka bij de brandstapel waarop de vermoorde Indiase premier Rajiv Gandhi wordt gecremeerd.*

Arie Luyendijk: 'Ik hoef geen dromen meer achterna te jagen'

DEN BOSCH – De kraag van de winterjas omhoog. De lange, golvende haren tot op zijn schouders. Een zonnebril om het geheel te accentueren. Het Hart van Brabant staat even stil. Nederlands bekendste raceheilige doet zijn intrede in de bruine kroeg tegenover de Sint Jan. De taxerende-blikken houden het midden tussen bewondering en herkenning. Arie Luyendijk weet dat er zo naar hem gekeken wordt. Vandaar ook de zonnebril en de opgeslagen kraag. In het Hart van Brabant schijnt nooit de zon en is het niet koud. De kopjes die door de buffetjuffrouw worden gerangschikt, rammelen opeens wat nadrukkelijker en vooral sneller. Luyendijk doet of hij het niet bemerkt. Hartslagverhoging. Hij kent dat gevoel. Als je met 250 kilometer per uur een bocht invliegt, rinkelt er van alles en ook nadrukkelijk. Verzamelt het klamme zweet zich in de handpalmen en stijgt de adrenaline-spiegel. De kopjes brengen het er heelhuids vanaf. Arie Luyendijk ook.

● *Indianapolis, 27 mei 1990. Het belangrijkste moment in de racecarrière van Arie Luyendijk.*

Snelheidsduivel met engelengezicht

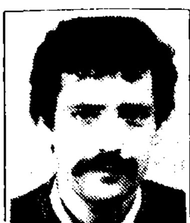
Zijn gebalanceer op de grens van roem en breekbaarheid heeft hem geen windeieren gelegd. Vol gas zoeft de bekende Nederlander in amper een week tijd van de Marlboro-persinstuif via Barend en Van Dorp en RuR naar Karel. „Ene Brinks heeft me uitgenodigd voor zijn show. Spel zonder Grenzen... of zoiets. Oh nee, Wedden dat, geloof ik. In februari. Is dat iets? Ik ken dat programma niet. Misschien geef ik wel gevolg aan die uitnodiging, maar ik wil eerst wat tapes van dat programma zien." Jos Brink (zonder s) heeft in elk geval voor zijn Wedden dat... bij iemand aangeklopt die het spel zonder grenzen tot in de perfectie beheerst.

De grensverleggende activiteiten van de 'Dutch-boy' hebben hem in het land van de onbegrensde mogelijkheden zo'n slordige tien miljoen piek aan prijzengeld opgeleverd. „Bruto," klinkt er snel in het Hart van Brabant. Tussen de opnames en zakenlunches door vindt daar, in de omgeving waar de 38-jarige cosmopoliet zich het meest op zijn gemak voelt, de ontboezeming plaats. Tussen kraag en zonnebril gaat een vriendelijk heerschap schuil.

Hij laat het niet blijken. Slechts de blik uit zijn groene ogen verraden een soort metaalmoeheid als het woord Indianapolis valt. Luyendijk is er helemaal over doorgezaagd. Het bliksembezoek in Nederland en de daaraan verbonden vraaggesprekken komen zelden verder dan dat ene moment op 27 mei vorig jaar. Het moment waarop Nobody stierf en een Nederlandse mythe geboren werd. „Voor mezelf heb ik het idee dat ik er vrij nuchter

door

FRED SOCHACKI

ik het idee dat ik er vrij nuchter
onder gebleven ben. Die winst in de Indy 500 heeft van mij geen ander mens gemaakt. Wel werd iedereen om me heen gek. Daar veranderde alles. Opeens zegt iedereen hoe goed je wel bent. Vanaf zo'n ogenblik moet je jezelf beschermen, anders is het vlug gedaan met je. Ik laat me niet de hemel in prijzen. Daar word ik gek van. Als Hollander ben ik er te nuchter voor. Je moet je de opoffering en de ellende vooraf blijven realiseren. Dingen die belangrijk voor je zijn voor je geest halen. Je vrouw en kinderen. Ik dacht meteen aan mijn ouders. Nog in de wagen, toen ik met veertien seconden voorsprong op kop lag en nog enkele rondes voor de wielen had. Ik dacht aan mijn vader en moeder. Thuis in Rosmalen voor de televisie. Ik was trots en wilde voor hen de zaak heel houden tot en met de finish. Natuurlijk ook voor mijn eerste winstsom van ruim een miljoen dollar. Ik zou hypocriet zijn alles ik ontken, dat ik daar niet bij stilstond."

Arie Luyendijk stond niet stil. Wel nam hij wat gas terug. De gemiddelde rondesnelheden gingen van 220 mijl per uur naar 218 mijl... „En toch ben ik nog te veel misbruikt," erkent Luyendijk nu. „Ik kan moeilijk nee zeggen tegen mensen. Dat ligt niet in mijn aard. Wel ben ik me harder gaan opstellen. Zeg niet meer ja tegen elke lunch of diner die ik van mensen krijg aangeboden. Verzin ook geen smoesjes om hen af te wimpelen. Dat kan ik niet. Als je op alle verzoeken ingaat heb je geen leven meer. En als je steeds weer smoezen moet verzinnen, wordt je leven een grote leugen." Amerika's happy few koketteert maar al te graag met de megasterren. De big-bosses willen er graag mee op de foto en als het lijdend voorwerp ook nog een aardige smoel heeft, is dat een leuke bijkomstigheid. Zeker voor de ladies. Beroemdheid heeft zijn prijs.

Arie Luyendijk heeft echter zo z'n ideeën over het exploiteren van zijn eigen naam. Het weekje Nederland is een typisch voorbeeld. Met familiebezoek heeft de trip niets uit te staan. Als Arie zijn familie wil zien, laat hij die overkomen naar Scottsdale in Arizona, waar hij een riante villa bewoont. Plaats genoeg. Naamsbekendheid is het motief. Overal je verhaaltje vertellen en je smoelwerk laten zien in Nederland. Blijf lachen. Ook al nemen Barend (die door Luyendijk wordt aangehaald als Berends) en Van Dorp hem in de maling over de opvallende ring aan zijn linkerhand. „Alleen de winnaars van de Indy 500 dragen een dergelijke ring," aldus Luyendijk. De Dutch-boy laat zich niet van de wijs brengen. Onderdrukt zelfs de opkomende woede als het Amerikaanse racecircus in het belachelijke dreigt te worden getrokken. „Die Van Dorp stelt vragen over het rijden in rondjes, terwijl hijzelf niet eens een rijbewijs heeft."

Arie Luyendijk slikte die opmerking in. In het belang van de promotietoer. Twee reklamebureaus, een in New York met een dochteronderneming in Minneapolis en een in Japan kalven in de slipstream van het bliksembezoek, de Nederlandse markt af. De grote investeerders in Amerika moeten gewonnen worden, want Arie heeft nog enkele miljoenen nodig. De winnaar van de belangrijkste autorace in de wereld op de bedeltoer? „Ik heb voldoende aanbiedingen voor komend seizoen. Als je echter lang voor een aansprekende prestatie hebt moeten vechten en die uiteindelijk behaalt, word je kieskeurig. Je laat je niet meer in een wastobbe stoppen. Ik wil winnen en niet bij voorbaat door mijn wagen al kansloos zijn. Dan is de hele investering voor niets geweest. Ik heb een competitieve wagen voor vier races. Om echter alle zeventien starts met die wagen te kunnen doen, is er nog zo'n zes miljoen nodig. Het liefst acht mijoen. Dan zouden we nog wat aan de aerodynamica van de wagen kunnen verbeteren. Vijftien januari hak ik de knoop definitief door.

● *'Ik laat me niet de hemel in prijzen. Daar ben ik een te nuchter Hollander voor'.* Foto: GERARD DAMOISEAUX

Het leven van 'Ariezona' bestaat niet alleen uit big-business. Als woordvoerder voor het 'Center for Missing and Exploited Children' (letterlijk: centrum voor vermiste en uitgebuite kinderen) probeert hij het Amerikaanse volk op allerlei manieren te attenderen op het leed dat vele kinderen en hun ouders in de States aangedaan wordt. Daarnaast gebruikt hij zijn naam om de overheid te activeren en bij het bedrijfsleven gelden los te weken in dienst van die in vergetelheid geraakte kinderen. „Het probleem is groot. Baby's worden uit kinderwagens weggegrist en nooit meer teruggevonden. Bij scheidingen worden kinderen ontvoerd door de partij die niet als voogd is aangewezen. Of echtparen die geen kinderen kunnen krijgen gaan op roof. Misschien klinkt dit allemaal vreemd in Nederlandse oren, maar in Amerika is dit aan de orde van de dag. De overheid heeft het geld niet om die criminaliteit effectief te bestrijden. Wij proberen ouders, die al jaren tevergeefs op zoek zijn, te helpen. En daar is veel geld voor nodig. Wij werken vooral met computers. Een kind dat op tweejarige leeftijd is gekidnapt, ziet er enkele jaren later vaak heel anders uit. IBM heeft een programma ontworpen waarmee de ontwikkeling van een gezicht door de jaren heen gestalte krijgt. Met die methode zijn al misdrijven opgelost. Het zijn vaak lange en kostbare onderzoeken, terwijl succes nooit bij voorbaat vaststaat. Maar elk succes is er een. Als ik voor de organisatie met mijn naam geld kan lospeuteren draag ik mijn steentje bij. Ik ben niet het type dat op de barricaden gaat. Mijn mening is niet belangrijk. Ik loop er niet mee te koop."

Het liefdadigheidswerk heeft zijn waakzaamheid met betrekking tot zijn eigen kinderen Arie junior en Maida verhoogd. „Ze mogen met hun fietsje niet voorbij de bocht. Ik moet altijd oogcontact kunnen houden." Zelfs in de staat waar de bejaarde en financieel onafhankelijke Amerikanen hun onbekommerde oude dag slijten, loert het gevaar in allerlei vormen. Luyendijk tracht zo onopvallend mogelijk en keurig volgens de Amerikaanse regeltjes te leven. Weet zelfs de vaak ongebreidelde drang naar snelheid te onderdrukken.

„Slechts een snelheidsovertreding," komt er niet geheel zonder trots uit.

„In Amerika hanteren ze een puntensysteem. Bij elke overtreding krijg je punten op je rijbewijs. Bij een totaal van twaalf per jaar ben je je rijbewijs kwijt. Dat moet ik dus niet hebben. Daarom ook rijd ik als een oude lul door de stad. Om toen, bij die overtreding, geen strafpunten te krijgen, ben ik ter compensatie naar een verkeersgedragscursus gegaan. Een klaslokaal met allemaal overtreders als ik. Ietsje te hard, geen veiligheidsgordels, niet stilgestaan bij een doorgetrokken streep. Enfin, je kent dat wel. Via voorlichtingsfilms wordt dan het juiste verkeersgedrag gedemonstreerd. Ik zat goed en wel of mijn race-collega's Al Unser en Rick Mears demonstreerden op de film het gebruik van de veiligheidsgordel. De 'cursisten' die mij herkenden, hadden de grootste lol en vroegen mij of Unser en Mears het goed demonstreerden. Hoe dan ook; ik heb nog geen punten."

In Arizona begint het toeristenseizoen als de racekalender afgewerkt is. Luyendijk bestiert in Scottsdale een kunstgalerie. Een combinatie van hobby en werk.

De kunst die er te zien is heeft betrekking op zijn werk als coureur. „Het is geen wereldhandel. Ik heb er ook eigenlijk te weinig tijd voor. Ik hou van mooie dingen. In die galerie heb ik van mijn hobby mijn werk gemaakt. Of er een boterham voor de toekomst in zit, weet ik niet. In mijn directe omgeving bevinden zich zo'n honderd kunsthandelaren. Er is dus fikse concurrentie. Met name de Indiaanse kunst is veel gevraagd bij de toeristen."

Bergbeklimmen en fietsen zijn in die volgorde de belangrijkste bezigheden in de twee maanden dat Luyendijk uitblaast. Om fit te blijven. „Op de ovals zit je met je hartslag tegen de 180. Op stratencircuits ligt dat nog hoger. Vier van de zeventien races om het indy-car kampioenschap worden op ovals gereden. Je moet een goede conditie hebben om een wedstrijd of een heel seizoen tot een goed einde te brengen. Zeker op de ovals is het risico groot. Als je met 360 tegen de betonnen muur knalt, heb je een groot ongeluk. Ik ben slechts een keer met pijnlijke gevolgen tegen de muur gevlogen. In 1988.

Bij de start spinde wagen en knalde op de muur. Een stuk van mijn hielbot was afgebroken en ik had een enkelfractuur. Een van de pennen van de pedalen was door mijn schoen geslagen en had een groot gat in mijn voet achtergelaten."

Een jaar later was het weer prijs. De brokstukken van een voor hem gecrashte wagen bezorgden de bolide van de Vliegende Hollander een klapband. De klap was verschrikkelijk; de wagen total loss. Luyendijk had enkel de ziekte in omdat alle werk met het afstellen van de wagen voor niets was geweest... De zoon uit Sommelsdijk gaat naar zijn zeggen verantwoord om met het risico dat zijn sport herbergt. De halsbrekende toeren worden aan het begin van een race uitgehaald. Zelden tegen het einde, als het reactievermogen door vermoeidheid aan slijtage onderhevig kan zijn. Ook niet tijdens de kwalificaties. „Racen op tijd is niet mijn sterkste kant. Ik moet wagens voor me hebben en die inhalen. Daar ben ik goed in.

En wat risico's betreft denk ik dat ik daar beter mee kan omgaan dan in het verleden. Ik ben gedurende de bijna honderd Indy-starts niet sneller geworden, maar ik weet wel veel meer. In een vliegtuig bekruipt me de angst nadrukkelijker dan bijvoorbeeld in een auto."

Wensen voor het komend seizoen zijn er te over. Gezondheid voor hem zijn vrouw Mieke en de kinderen staat voorop. Winst op Daytona is al enkele jaren een stille droom. Daar, in Florida, waar de eerste schermutselingen van het racejaar '92 zullen plaatsvinden. Daar waar Luyendijks gebruinde hoofd voor het eerst sinds maanden weer aan de enorme G-krachten bloot wordt gesteld. „En dan uiteraard Indianapolis," kan hij het niet nalaten. „Daar winnen is meer dan een kampioenschap. Als Ajax of PSV kampioen wordt is er feest.

Als de Europacup gewonnen wordt, praat je over een andere dimensie. De Indy-500 is ook een andere dimensie. Ik heb het afgelopen jaar met de overwinningen in Phoenix en Nazareth bewezen dat mijn Indy-winst geen eendagsvlieg was. En dat in een jaar dat ik heel wat beslommeringen aan mijn hoofd had. Een manager, Bob Tezak, die me probeerde te tillen en waar ik nog honderdduizenden dollars van te goed heb, rechtszaken, beslagleggingsprocedures. Al die ellende hoeft voor mij niet meer.

Ik moet me met racen bezig kunnen houden. Daarin ligt mijn kracht en mijn plezier. Misschien nog wel jaren. Wie zal het zeggen. Ik ben er fit genoeg voor. Ik hoef geen dromen meer achterna te jagen. Dat heb ik jaren geleden gedaan."

● *Fiorenzo Magni op weg naar een van zijn vele overwinningen.*

MONZA – Hij behoorde tot een generatie wielerkampioenen waarvan de faam ook vele decennia later een magische klank heeft. Fiorenzo Magni koerste in dezelfde periode waarin zijn landgenoten Gino Bartali en Fausto Coppi de tifosi verdeelden in twee vurige kampen. Hij streed in klassiekers en etappekoersen met andere grootheden als Ferdi Kübler en Hugo Koblet, Louison Bobet en Rafaël Geminiani, Briek Schotte, Stan Ockers en Rik van Steenbergen, Wim van Est en Gerrit Schulte. Kortom, de toen reeds kaalhoofdige Toscaan, die overigens gedurende zijn rennersloopbaan al naar Monza verhuisde, gaf met een aantal illustere tijdgenoten de wielersport een aparte dimensie.

Drie keer won hij de Giro d'Italia, drie keer het nationaal kampioenschap en ook net zo vaak de Ronde van Vlaanderen, om zijn vele andere successen en zijn reputatie als daler maar niet eens nadrukkelijk te memoreren. Tevens droeg hij het geel in de Tour de France, waaraan hij zes keer deelnam en waarin hij zeven ritten won.

Fiorenzo Magni deed meer. Hij legde óók de basis voor de merkenploegen zoals ze hedentendage bestaan. Precies veertig jaar geleden werd rond hem een team geformeerd waarvan de geldschieter niet zoals destijds gebruikelijk een rijwielmerk was, maar een bedrijf uit een totaal andere sector. Nivea, het schoonheidproduct, deed met ingang van 1952 de intrede in het peloton. De naam sierde de shirts waarin Fiorenzo Magni en zijn ploegmakkers wedijverden met de concurrentie. Andere bedrijven, die geen enkele band met het cyclisme hadden, volgden het voorbeeld. Heel even stonden de fietsfabrikanten nog op hun achterste benen. De extrasportieven, zoals men de ploegen-nieuwe-stijl noemde, waren echter gewoon noodzakelijk om het voortbestaan van de wielersport te garanderen. Tegen de opmars van de auto, scooter, motor en bromfiets had menige rijwielfabriek geen verweer. In het huidige peloton hebben álle ploegen uit een andere branche een sponsor , die vele miljoenen op tafel legt om de naamsbekendheid van zijn product via de wielersport te verbreden. De grote aandacht van de TV voor het mondiale cyclisme geeft aan dit alles nog extra betekenis.

Fiorenzo Magni, vaak de schaduw van Gino Bartali en wijlen Fausto Coppi genoemd, is een gefortuneerd man. Op zijn lauweren rusten kan hij desondanks niet. Nog altijd steekt hij veel tijd en energie in de grote automobielzaak en aanverwante bedrijven waarvan hij directeur-eigenaar is. Als technisch gedelegeerde maakt hij deel uit van de profsectie in de Italiaanse wielerbond. Bovendien is hij in menige grote koers, zeker in de Ronde van Lombardije, die zijn woonplaats als begin- en eindpunt heeft, eregast en vooral geïnteresseerd volger.

Zijn profloopbaan duurde van 1941 tot eind 1956. Over deze onvergetelijke periode kan de thans 71-jarige Italiaan, die een aardig mondje Frans spreekt, uren vertellen. Een monoloog.

Fiorenzo Magni, kampioen voor altijd

Italiaan legde veertig jaar geleden de basis voor merkenploegen

„Het feit, dat ik in hetzelfde tijdperk als Coppi en Bartali koerste heeft mij inderdaad niet ervan kunnen weerhouden een mooie erelijst op te bouwen. Naast Giro d'Italia, Ronde van Vlaanderen, NK, twee keer de toentertijd geducht meetellende Rome-Napels-Rome gaven tientallen andere wedstrijden mijn loopbaan glans. Uit laatstgenoemde reeks heeft vooral de Ronde van Piemonte voor mij extra betekenis en niet eens omdat ik deze koers drie keer won. Wél omdat ik de eerste keer zegevierde als piepjonge prof in 1942 en de laatste in mijn afscheidsjaar 1956.

● *Vóór de start van een Touretappe enkele decennia geleden. Fiorenzo Magni op de voorgrond geflankeerd door de Belgen Briek Schotte en wijlen Stan Ockers.*

Over de wedijver tussen Coppi en Bartali is enorm veel te doen geweest. Je moet dat ook in het tijdsbeeld zien en zeker tegen de achtergrond van het enthousiasme, typerend voor de tifosi. Niettemin, het waren vaak ongelofelijke taferelen, zowel in de wedstrijd alsook daarbuiten. Denk maar eens aan de perikelen toen Coppi's privé-leven bij dat van zijn wielerbestaan gesleept werd. De scheiding, de omgang met de dame in het wit, waarmee hij naderhand huwde. Allemaal voorpagina-nieuws. Met Coppi heb ik het altijd beter kunnen vinden dan met Bartali. Het zal wel een gevolg geweest zijn van het feit, dat Gino en ik uit Toscane komen. De rivaliteit is dan meestal extra groot. Toch hebben wij ook vaak samengewerkt, gewoon omdat je destijds niet alleen met een merkenploeg op pad was, maar ook vaak als nationale equipe. Als Bartali en ik elkaar nu tegenkomen halen wij menige herinnering op. Toch vind ik, hoe fameus hij was, Coppi niet de beste renner aller tijden. Eddy Merckx is voor mij nóg groter.

door
WIEL VERHEESEN

Alle overwinningen bij elkaar wegen desondanks niet op tegen de waarde van een goede gezondheid. Ik ben dankbaar, dat ik na het passeren van de zeven kruisjes lichamelijk nog altijd in een uitstekende conditie ben. Wie zei er ook weer, dat wielrennen op topniveau schadelijk zou zijn? Het ligt er maar aan, hoe je je verzorgt en waar je de grenzen trekt. In mijn rennersloopbaan heb ik geleerd wat doorzetten is. Terugkijkend beleef je uiteraard in eerste instantie weer je successen. Toch heeft elke loopbaan, óók die van de grote kampioenen, een schaduwzijde. Je krijgt pech op cruciale momenten, je wordt ziek of je raakt anderszins uit topvorm. Bovendien, soms zijn er nog andere factoren waarmee je moet leren leven. Ik hoef slechts te denken aan de gebeurtenissen in de Tour de France 1950. Meteen na afloop van de Pyreneeën-etappe waarin ik de gele trui had veroverd viel in het Italiaanse kamp de beslissing, dat wij naar huis zouden gaan uit protest tegen de gebeurtenissen onderweg. Wie weet, was anders twee weken later niet Ferdi Kübler in Parijs gehuldigd, maar ik. Vanzelfsprekend denk ik er nog vaak aan, vooral als ik aan mijn TV naar beelden van de Tour kijk. Gedane zaken nemen echter geen keer.

De Ronde van Frankrijk 1950, waarvoor niemand minder dan Orson Welles het startschot loste, was niet de eerste waaraan ik deelnam. Een jaar eerder had ik zelfs al een dag of zes de gele trui gedragen. Ik nam het tricot over van de Fransman Marinelli. Na mij kwam Gino Bartali op de eerste plaats, een dag later gevolgd door Fausto Coppi, die de eenmaal veroverde stelling niet meer prijsgaf. In de eindstand werd ik zesde. Het jaar daarop was Coppi er niet bij. Een zware val in de Giro had hem voor enige tijd uit de roulatie genomen. Het was de periode van landenploegen. Mondialisering moest nog worden uitgevonden. Amerikanen in het peloton? Zoiets bestond niet, net zo min als Colombianen, Russen of Scandinaviërs tot je tegenstanders behoorden, of het zou een enkeling moeten zijn, die er in geslaagd was een profbestaan op te bouwen. De grote landen uit deze tak van sport, Frankrijk, België en Italië mochten dan ook meerdere ploegen op de been brengen. De Fransen leverden uiteraard het leeuwendeel, België had naast de nationale equipe een ploeg, die men de Arendjes noemde. Bij ons had men de B-formatie als Cadetti ingeschreven. Wij werkten goed samen en slaagden er in de koers tot aan de Pyreneeën te blokkeren. Dat zette vooral bij de Fransen kwaad bloed. Ondertussen pakte ik wel al een ritzege, ik meen in Niort. Het grote offensief begonnen wij tijdens de Pyreneeënetappe van Pau naar Saint Gaudens. Ik veroverde het geel; Bartali won de rit, ook al omdat ik de eindsprint voor hem had aangetrokken. Gino was nooit de vrolijkheid zelve, maar aan zijn gezicht kon je zien, dat hij ondanks zijn dagsucces wel héél woedend was. Wat was er gebeurd? Op een van de cols was hij met Jean Robic ten val gekomen, waarna de toeschouwers het opnamen voor de kleine Breton en zich tegelijkertijd massaal tegen Bartali keerden. Er vielen klappen en Gino heeft altijd volgehouden, dat hij zelfs bedreigd werd door iemand met een mes. Hoe dan ook, hij kondigde na afloop van de etappe zijn vertrek aan. Alfredo Binda, de ploegleider, kon hem niet op andere gedachten brengen. De Italiaanse wielerbond onder voorzitterschap van signor Rodoni koos partij voor Gino. Onder de Italiaanse renners, zowel uit de ene als andere ploeg, waren er desondanks een stuk of zes, die de Tour wilden voortzetten. Zij zouden volledig in mijn dienst rijden. De bond dacht er echter anders over. Ik moest solidair zijn. Kun je je voorstellen wat er allemaal door mij heenging? In het geel afscheid nemen van de Tour, op een moment, dat de zwaarste Pyreneeëncols al achter de rug waren. Ferdi Kübler, tweede in de algemene rangschikking, werd tot zijn eigen verbazing nieuwe leider. Bij de start in Saint Gaudens, met Perpignan als eindbestemming die dag, weigerde hij echter het geel aan te trekken. Dat deed hij vierentwintig uur later wel. Hij zou in de resterende anderhalve week zijn positie niet meer prijsgeven. Een jaar later, nadat zijn landgenoot Koblet de Tour had gewonnen, hield dezelfde Kübler mij van de regenboogtrui af.

Het wereldkampioenschap 1951 werd verreden in Varese, niet ver van de plaats waar ik nu woon. De wedstrijd draaide uit op een sprint van een man of acht. Wij waren overgebleven uit een grotere kopgroep, die zich al vrij vroeg in de wedstrijd geformeerd had. Als ik mij goed herinner maakte ook Wout Wagtmans er van deel uit. Hoe gaat het met hem? Hij was destijds een sterk en slim coureur. Jan Nolten herinner ik mij ook goed. Een begenadigd klimmer. Doe hem de groeten. Trouwens, jullie Nederlanders brachten in de tijd van de landenteams altijd een sterke Tourafvaardiging op de been. Jan Nolten, Wout Wagtmans, Wim van Est, Gerrit Voorting, etcetera. Ik weet het nog goed. Kees Pellenaars was de ploegleider. Hij is niet de enige uit dat tijdperk, die al dood is. Coppi, Koblet, Bobet en Ockers, om er slechts een paar te noemen, gingen hem al voor. Telkens wanneer je geconfronteerd wordt met de dood van zo'n vroegere medestrijder besef je hoe betrekkelijk alles is. In de koers waren wij rivalen, vaak tot op het scherp van het zwaard, maar daarbuiten waren wij toch op de eerste plaats collega's. Overigens, Gerrit Schulte behoorde ook daartoe. Een goed vriend van mij, voor wie ik veel respect koesterde. Ik heb in mijn leven niet zóveel zesdaagsen gereden, maar de keren dat ik van de partij was, vooral in Brussel en Parijs, maakte ik van dichtbij mee wat Schulte allemaal kon. Was het ook niet fantastisch hoe hij ooit Coppi in de finale van een WK achtervolging versloeg? Op de weg, zeker als het de strijd om de wereldtitel betrof, had je eveneens met hem te maken.

Mijn sprintnederlaag tegen Kübler in Varese was overigens niet de enige keer, dat ik op het nippertje naast de regenboogtrui greep. Een jaar later vond de belangrijkste eendagskoers plaats in Luxemburg. Het parcours telde weinig hindernissen en wij gingen na 280 kilometer met een man of vijfendertig tegelijk op de streep af. Rik van Steenbergen gold als de grote favoriet, maar de verstandhouding in de Belgische ploeg was niet goed. In ieder geval, Van Steenbergen werd allesbehalve in een kansrijke positie gemanoeuvreerd. Ik wél, totdat met nog amper honderd meter te rijden de pechduivel toesloeg. Ineens, krak, brak mijn zadelpen af. Weg kans op de overwinning. De Duitser Heinz Müller, hij is ook al dood, zorgde voor de verrassing van het jaar. Hij werd wereldkampioen. Ik moest met de vierde plaats tevreden zijn, dezelfde klassering waarop ik in Reims, in 1947, terechtgekomen was. Theo Middelkamp toonde zich daar de sterkste. Héét dat het die dag was. Niet te geloven.

Het laatste WK waarin ik startte was dat van 1956, tevens mijn laatste jaar als renner. De titelstrijd werd verreden in Kopenhagen. Dit keer werden wij practisch de hele dag geteisterd door storm en regen. Typisch weer voor de Nederlanders en Belgen. Zij waren dan ook bijzonder sterk vertegenwoordigd in de kopgroep waaruit Rik van Steenbergen zegevierend tevoorschijn kwam. Rik van Looy, zijn jongere rivaal, werd tweede. Ik had in de laatste ronde vooraan moeten afhaken. Meer dan de twaalfde plaats zat er voor mij niet meer. De tijd van gaan was gekomen. Drie jaar eerder had ik in Monza, waarheen ik vanuit mijn geboortestreek in de buurt van Prato was verhuisd, een automobielbedrijf geopend.

Weet je, dat ik speciaal met het oog op het wereldkampioenschap in Kopenhagen dat jaar had deelgenomen aan de Ronde van Nederland? Ik was van de kandidaten voor de regenboogtrui niet de enige, die met een ploeg startte.

Wijlen Hugo Koblet was ook van de partij, net als Rik van Looy en de Nederlandse toppers. De wedstrijd werd verreden in augustus, niet direct een maand waarin je veel last van de wind hebt. Toch zal ik de speciale manier van koersen, als gevolg van de wind en de smalle wegen op dijken en in polders, nooit vergeten. Ik heb toen voor het eerst Peter Post ontmoet. Hij was kersvers prof. Naderhand, toen hij als renner tot de top doordrong en vervolgens een van de succesvolste ploegleiders werd, heb ik hem beter leren kennen. Hij heeft op zijn manier een belangrijke stempel op de ontwikkeling van de wielersport gedrukt, al had hij in de glorietijd van Raleigh uiteraard kanjers als Raas, Knetemann, Kuiper en Zoetemelk in zijn ploeg.

Over slecht weer gesproken. Als renner maak je vanzelfsprekend vaak koersen mee waarin de omstandigheden beestachtig slecht zijn. Hoe vaak wij, bijvoorbeeld, in de Dolomieten-etappes van de Giro d'Italië kregen af te rekenen met sneeuwstormen, ijzige regen en hagel kan ik zelfs bij benadering niet meer tellen. In andere wedstrijden was het niet anders.

Om echter op de Giro terug te komen. Ik had de wedstrijd, die ik zowel in 1948 als 1951 en 1955 op mijn naam schreef, dolgraag ook in mijn laatste seizoen gewonnen. Het zou een fantastisch afscheid geweest zijn. Charly Gaul, de Luxemburger, hield mij van de eindzege af. Hem reken ik net als een aantal reeds genoemde renners tot de allerbesten uit de na-oorlogse periode. Zijn superioriteit in de voorlaatste etappe Merano-Trento over vijf cols kreeg nog meer aanzien als je weet met welke apocalyptische toestanden wij geconfronteerd werden. Het leek wel de Noordpool. Bij de start waren wij nog met een man of negentig; de helft staakte onderweg, bevangen door de kou. Gaul daarentegen reed naar een monstervoorsprong. Ik verspeelde twaalf minuten op hem. In de eindstand kwam ik er drieëneenhalf op hem te kort. De tweede plaats was het resultaat. Tijdens de bewuste rit ben ik in een afdaling bijna verongelukt. Het is een van de weinige keren geweest, dat ik, naar beneden suizend, mijn evenwicht verloor. Angst in de afdaling kende ik niet. Durf en behendigheid hielden mij uit de buurt van het ravijn, al scheerde ik er zo nu en dan rakelings langs.

De vreugde, die ik aan mijn drie overwinningen in de Ronde van Vlaanderen heb beleefd was vooral groot omdat er vóór mij nog nooit een Italiaan in staat was geweest de Flandriens op hún wegen te verslaan. Guido Guardini, een Italiaans journalist, had mij in 1948 kunnen overtuigen, dat ik naar Vlaanderen moest. Ik was er eerst huiverig voor. Ik had gelezen over voorhistorische weggetjes met kasseien, waarop de Belgen in hun element waren. Alsof het gisteren was en niet bijna vierenveertig jaar geleden, zie ik mij weer uit de nachttrein stappen waarmee ik van Milaan naar Gent was gereisd. 's Anderendaags, bij de start, had ik één ploeggenoot aan mijn zijde, Tino Ausinda. Hij hielp mij zo goed en kwaad als het ging, maar toen mijn voorvork brak was het toch afgelopen. Een jaar later keerde ik terug. Ik won in de sprint. Weer twaalf maanden later, toen ik alleen Antonio Bevilaqua als ploeggenoot meegenomen had, ook al omdat er destijds nog geen verplichting was om met teams van zes, acht of tien man te starten, dwong ik de beslissing af in gezelschap van Wim van Est en François Mahé. De Fransman werd achteruitgeslagen door een lekke tube en Van Est smakte tegen het wegdek toen hij in de tramrails reed. Er moesten nog zestig kilometer worden afgelegd. Pas aan de finish hebben mijn tegenstanders mij teruggezien.
In de Ronde van Vlaanderen 1951 had ik voor het eerst een volledige ploeg aan mijn zijde, inclusief chef d'equipe met materiaalwagen. Op dezelfde plaats waar ik een jaar eerder had toegeslagen begon ik opnieuw aan een solo. Slijk, storm en regen konden mij niet tegenhoden. Ik was in supervorm. De hattrick werd een feit om nooit te vergeten.
Naderhand heeft nog iemand, die eveneens Magni heette tot het profpeloton behoord. Oreste Magni was echter geen familie. Mijn twee dochters hebben mij vier kleinzonen geschonken. De oudste is achttien, maar hij voelt zich niet aangetrokken tot de wielersport. Hij tennist en is tevens een degelijk basketballer. Van de andere kleinkinderen, respectievelijk acht, zes en vier jaar, fietst de oudste daarentegen altijd met zijn vriendjes om het hardst. Krijg ik dan toch nog een opvolger?"

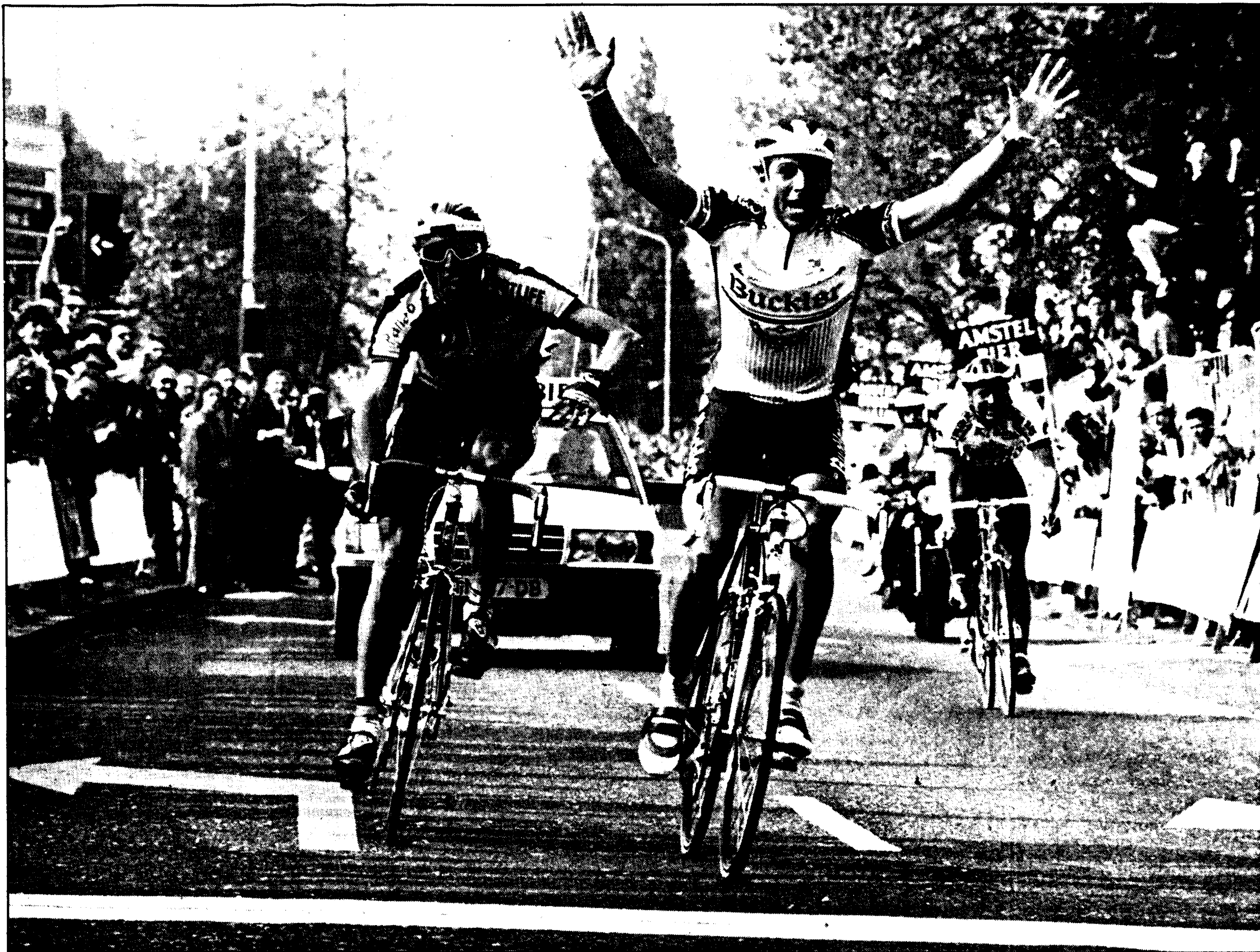
Driewerf hoera voor de kampioenen en meteen over naar 1992. Europees kampioenschap voetbal, Olympische Spelen, de Tour de France in Limburg, Wimbledon. Het is straks uitkijken geblazen voor de buis. De natie in topvorm met de afstandsbediening. Afgelopen jaar is er alléén maar geoefend. Het was dunnetjes in de speeltuin van de sport. Wip, weg is het. De neergang van Maradona, de wederopstanding van de Swiftdames, de vervlakking van de draf- en renbaan. Schaesberg, een gelopen koers. Eb en vloed in de wisseling der seizoenen.

Het jaar van de kip met gehaktsaus

door

HARRY MURÉ

● *Onvergetelijk moment voor Limburg. Frans Maassen wint de Amstel Gold Race.*

Foto: DRIES LINSSEN

Ondersteboven is niemand, behalve Edwin Jongejans. Hij duikt in Perth als een snoek vanaf de een-meterplank. Zilver voor de zwemsters op de viermaal tweehonderd. Twee dagen later slaan ze opnieuw hun vrije slag, brons op de viermaal honderd. De waterpolovrouwen zijn de besten van de wereld. Het bad loopt over van vreugdetranen. In Athene doen de Oranjedames het dubbel en dik over. Europees goud voor de zeemeerminnen van de vier keer honderd meter. Voor het eerst sinds vijfentwintig jaar.

Kleine glorie

Sport '91, wordt vervolgd. Angélique de Win Europees kampioene bowling. De Sittardse marktkoopvrouw gooit niet met bloemkolen. Simson prolongeert de nationale titel. De wereld worstelt met andere problemen. De Golfoorlog overspoelt de kleine glorie. Gelukkig is er nog voetbal, Oranje, moeizaam. Portugal helpt een handje, verliest met 3-2 in Griekenland. Nederland-Malta 1-0, kater in De Kuip. Tegen Finland gaat het al beter, 2-0. Het blijft wringen.

De uitwedstrijd ontaardt in een regelrechte blamage: 1-1 in Helsinki. „Bepaald zwak," oppert Rinus Michels. „Hoe dramatisch, moet nog blijken." Hij kan niet in de toekomst kijken. In september plotseling goed nieuws. Frank Rijkaard is terug, veertien maanden na het spuugincident. Helpt nauwelijks. De oefenwedstrijd tegen Polen wordt 1-1. Voor de ontmoeting met de Portugezen is de bondscoach doodsbenauwd. Hij roept Van Tiggelen op. Adri zeer vereerd, maar hij schrikt zich een hoedje.

Sinterklaas

Michels heeft het weer eens goed gezien. Nederland-Portugal 1-0, Richard Witschge op de schouders. Oranje defensief, maar op alle fronten sterker. Portugal-Griekenland 1-0. Geeft de burger moed. Mogen we nu a.u.b. eindelijk naar Zweden? De dag voor Sinterklaas vliegt de kogel door de Acropolis, 2-0 voor Oranje. De Europese kampioen kan zijn titel gaan verdedigen.

Zware bevalling, die kwalificatie, al heeft geen mens er een moment aan getwijfeld. Eerlijk duurt het langst. Vindt ook Rinus Michels. „Aan teamwork heeft het niet ontbroken. Ze hebben er hard voor gewerkt" – Van Basten en Gullit – „ofschoon de individuele kwaliteit onder het niveau is gebleven." Hij kijkt stuurs. „Deze generatie blijft goed bezig, maar is intussen vier jaar ouder geworden. Tijdens het eindtoernooi liggen de papieren heel anders." Goed dat Gaston Taument bestaat.

Tussendoor een handvol opstekers. Limburg blinkt uit in de gekste takken van sport. Yvonne Senf, altijd raak. Lisette Zelissen, een nationale karatetitel met handen en voeten. Monique Storcken van de Sittardse gymnastiekvereniging eerste tijdens het nationaal kampioenschap turnen op de lange mat. Mariet Spronk uit Margraten, de beste powerlifster van het land. Danny Willems ziet een gat in de grindgaten. De Gronsveldenaar laveert naar de Europese titel windsurfen. Onbekende kampioenen. Om de haverklap een berichtje in de krant, maar toch nooit van gehoord.

Panne

Voor het grote, allesverschroeiende nieuws zorgt PDM, per definitie magnetisch. Start in mei. Gert Jakobs positief in de Driedaagse van De Panne. „De ploegarts heeft hem ziek in bed gestopt met een herstelmiddel." Daarna bleek dat de renner nog even naar de dopingcontrole moest. „Onze fout," verontschuldigt PDM zich. Zand erover, al hadden we gewaarschuwd moeten zijn. Maar kom, de Tour nadert. „Erik Breukink gaat voor geel." Halleluja.

Niets aan de hand, totdat... Miguel Indurain beheerst de tijdrit, Greg Le Mond op acht seconden, Erik Breukink op ruim een minuut. Kan gebeuren, het is de dertiende juli. Voordat we het goed en wel in de gaten hebben, slaat de ellende ons tegemoet. „Mysterieuze krachten slopen Breukink." Nederland met de handen in het haar. Hoe kan dat nou?

Dan de onthulling. „Geheimzinnig virus velt PDM." De Limburgse ploegarts Wim Sanders is machteloos tegen de griepexplosie, de koorts jaagt door de lichamen. Voedselvergiftiging, neen, de airconditioning. Doping, geen sprake van. Wim Sanders: „Van doping krijg je geen koorts. Het is een bacteriële infectie." Het komt van de kip met gehaktsaus. Gegrilde poulet met rijst en vleesjus in hotel Het Gouden Paard te Rennes. De heisa rijst de pan uit, PDM druipt af. Slapjes liggen we voor de buis.

Verband

Er wordt druk gespeculeerd. Dope? L'Equipe, de spreekbuis van de Tour, associeert de opgave – meer een kwestie van opgeven – met de dood van twaalf Nederlandse renners in de afgelopen jaren. Bert Oosterbosch, Connie Meyer, Johannes Draaijer. Het verband is snel gelegd. De kip schiet ploegleider Jan Gisbers in het verkeerde keelgat.

Tour naar de knoppen. Steven Rooks in een diep dal. Indurain leidt voor Mottet en Bugno. Le Mond valt af, heeft te veel witte bloedlichaampjes. De enige die niets mankeert, is Abdoesjaparov. Voordat je zijn naam hebt uitgesproken, heeft hij alweer gewonnen.

Voor Nederland blijft het behelpen. Gert-Jan Theunisse, vooruit, laat eens wat zien. Een formidabele herstart in de Ronde van Luxemburg, winnaar van de Ronde van de Mijnvalleien. Hij maakt in de Tour van de medische mirakels zijn eigen testosteron aan, snakt naar het hooggebergte. Alpe d'Huez, Bugno het eerst boven, Indurain handhaaft zich nadrukkelijk. Gert-Jan dertiende. De banneling van twaalf maanden wordt op handen gedragen. 'Theu-nis-se, Theu-nis-se!' Maar de Beul van de Bergen faalt. De fut is eruit, het peloton heeft er schoon genoeg van.

Gelijkmatig

De Tour krabbelt naar het einde. Iedereen wil het gezeur liefst zo snel mogelijk vergeten, PDM gaat stug door. Geen doping, maar salmonella. Alsof dat nog verschil maakt. Buikpijn hebben we. Eindstand in Parijs: 1. Indurain, 2. Bugno, 3. Chiappucci. Zwijgzaam laat Miguel Indurain het achterste van zijn tong zien. „Ik ben een gelijkmatig mens," zegt hij. In augustus volgt nog een oprisping namens PDM. „Het is intralipid, gebaseerd op lecithine om het gehalte van vetzuren en fosfor op peil te houden." Verhip.

Sport, met of zonder r, maar steevast de specie van de species mens. Soms op glad ijs. Leo Visser en vriendin Jolanda van Grimbergen beklimmen op Driekoningen 's lands troon. Een ijskoud opwarmertje. Twee weken nadien bevriest de illusie. Serajewo: Visser, Veldkamp, Van der Burg, Bos, twee tot en met vijf, maar het Europese goud is voor Johann Olav Koss. Yvonne van Gennip blij met brons. Idem Lia van Schie, van mondiale makelij in Hamar. Dries van Wijhe nationaal kampioen op natuurijs. Vijfenveertig is hij, te dol. Nederland ontdooit, het vriest dat het kraakt, maar de rayonhoofden zijn, verdorie, nog altijd niet bij elkaar. Daarna de anticlimax, het wereldkampioenschap. Heerenveen, Johan Olav Kosstelijk. Oranje bloost in eigen huis.

Vallen en opstaan in de vaart van het spel en de knikkers. Het is niet voor iedereen weggelegd. Veertig doden bij een voetbalwedstrijd in Zuid-Afrika. Orkney, Heizelramp aan de onderkant van de wereld. In één klap, maar het kan ook stuk voor stuk. Drie doden binnen twee etmalen op het Eiland Man. In juni hangt de vlag wederom halfstok. In vierentachtig jaar is de motorische uitvaart gegroeid tot een stoet van honderdzestig slachtoffers, een gemiddelde van twee per seizoen.

Geruisloos

Dick Jaspers verkiest een ander moyenne. Caramboles in plaats van crashes. Aanstormend talent in het abc van Blomdahl en Ceulemans. Het zijn de vedetten van de stilte in het oorverdovende milieu van de massa. Geruisloos spant Bair Seelen de kroon in het uitspansel boven Texas. Wereldkampioen zweefvliegen, een Venlonaar in hoger sferen. Hij kent het zenit al. De hemel van Theo Laseroms, Gerrit Scholte, Piet van Est, Ad Pfennings, Fons Steuten, Ger Maessen en Aad Mansveld.

Terug op aarde, de strijd om het blote bestaan. Arnold Vanderlijde heeft het octrooi. In mei voor de derde keer in successie Europees kampioen. De Rus Soedakov en de Griek Stefanopoulos zien sterretjes. De Sittardenaar slaat door. Voor de achtste nationale titel draait hij zijn hand niet om. Zilver in Sydney. Voor het eerst ziet hij zwarte angst in het oogwit van Felix Savon. Nog nooit was hij zó dicht bij de wereldtitel. Samen met Edwin Jongejans wordt Arnold Vanderlijde uitgeroepen tot sportman van het jaar. Voor Limburg is hij de nummer één, want wat is nou schoonspringen?

Brrr

Salto's in het diepe maken Roda JC, Fortuna en MVV. Respectievelijk tiende, twaalfde en MVV net boven de fatale streep. Brrr. Roda vecht zich omhoog, Roda spoor bijster, geen interesse in Europees voetbal. Stuiptrekking Roda JC. Onthutsende registratie van mismoedigheid. Valt niet te verdoezelen voor Jan Publiek. De andere Jan houdt het in februari voor gezien. Kan zijn dat hij verstandiger had gedaan een ander moment te kiezen. Hoewel, het zijn toch volwassen profs, die van Roda? Zenuwachtig hobbelen ze met Reker het seizoen uit. Advocaat, Dekker, Van Gaal, De Ruiter en Vonk. En toen waren er nog drie, nog twee en nog... Op 1 april valt Adrie Koster uit de lucht. Kaalheide de grens over, het zal er om spannen.

Fortuna, hoe is het in godsnaam mogelijk? Moedeloos en radeloos na de 3-1 nederlaag tegen Twente. Het 2-2 gelijkspel tegen Sparta is de uitsmijter voor Han Berger. Sir George doet zijn intrede. Na een spoedoperatie doktert hij verder. De patiënt vertoont tekenen van herstel. Het blijft poot aan spelen.

Na Roda en Fortuna had ook MVV bijna een nieuwe trainer gehad. In april dreigt Sef Vergoossen op te stappen. De gespleten spelersgroep reageert amper, maar redt het vege lijf. Dit seizoen staat MVV zowaar even als beste Limburgse ploeg op de ranglijst. Ra, ra. VVV is de vierde van het kwartet en het vijfde wiel aan de wagen. Jay Driessen schiet Venlo in de nacompetitie naar de eredivisie. Had hij dat maar niet gedaan.

Kunstgrepen

Grepen uit twaalf maanden, kunstgrepen. Bianca Westerhof Europees kampioene dressuur met haar pony Fuego. Voerendaal in vuur en vlam. Wim Lucassen uit Treebeek trippelt op het ros Banier naar goud. Dressuurklasse ZZ-licht; dit voor de insiders. Luigi Bellu, achttienkaraats kogelslingeraar. Niks Italiaan, gewoon Unitas Sittard. Richel Keysers van Atletiekvereniging Weert vliegt met de polsstok naar zijn eerste nationale seniorentitel. Hij imiteert Boebka, komt nog een metertje te kort.

Verheugende zaken presteren de Chinezen van Europa. Henk-Jan Zwolle en Nico Rienks, goud in de dubbeltwee, nota bene zonder stuurman. Ze hebben ogen in de rug, de roeiers. In Wenen blindweg voorbij de - toen nog - Sovjetunie en Duitsland. Thea Sybesma is de eerste vrouw die de triathlon in minder dan negen uur voltooit. Europees kampioene in Almere. Ben van Zelst zwemt, fietst en loopt naar de mannentitel. In La Baule hinnikt Oranje van plezier. Piet Raymakers, Jos Lansink, Emiel Hendrix en Jan Tops ruiterlijk over Europa's hoogste oxer.

Mijmeringen in de marge. Heeft Leo Beenhakker donderdag 18 april op de televisie nu wél of niet zijn handtekening gezet onder een nieuw Ajaxcontract met looptijd tot juni 1993? Feyenoord-Den Bosch is duidelijker. Eindstand 1-0. De langst durende wedstrijd uit de voetbalhistorie. Van Romario krijg je ook geen hoogte. Eindhoven-Rio, enkeltje of retour? Feyenoord en Ajax wachten het met spanning af.

Dubbelhandig

In het tennis raakt rood-wit-blauw dubbelhandig gesetteld. Richard Krajicek serveert in Hongkong de tweede zege in een ATP-toernooi sinds Tom Okker. Op Roland Garros haalt Paul Haarhuis de Joegoslaaf Ivanisevic onderuit. Jacco Eltingh bij de laatste zestien op Wimbledon. André Agassi moet borst en navel bloot maken. Duitsland bejubelt Steffi Graf en Michael Stich. Het zij hen gegund.

Opslag voor Nederland in New Haven. Krajicek verschalkt Stefan Edberg, 4-6, 6-3, 6-3. In New York laat hij Ivan Lendl bibberen. Het kan niet op. Jan Siemerink, 'au revoir' Guy Forget. Haarhuis slaat Boris Becker uit het US Open. Tom Nijssen en Manon Bollegraf, fluks op Flushing Meadow. Emilio en Aranxta Sanchez overrompeld. John McEnroe tureluurs in Toulouse. Richard Krajicek verspert hem kordaat de weg naar de halve finales. De grote man is Jan Siemerink. Van de base-line rukt hij op naar de eerste vijfentwintig van de wereld. „Ik kom pas kijken," glundert hij.

Ook in Stuttgart draait het op wieltjes. Ingrid Haringa, twee keer goud. Leontien van Moorsel, wat een eindschot! Steven Rooks, tweede achter Bugno. Astrid Schop wint de Tour Féminin. De vrouwen effenen het pad in Limburg, dat vast in het zadel zit dankzij Frans Maassen. Amstel Gold Race en Ronde van Nederland, zesendertig jaar na Piet Haan.

Afgeschoten

Spaak loopt het bij de hockeyers van beiderlei kunne. De vrouwen met lege handen, de heren verstrikt in de affaire Rob Bianchi. Hij wordt afgeschoten ten gunste van Hans Jorritsma. Oranje verliest de Europese finale in Parijs met 3-1 van Duitsland. De ploeg ligt in scherven uiteen. De volleyballers zijn er ook nog niet uit. Ondanks de stijgende prestatiecurve vervliegt de directe kwalificatie voor de Olympische Spelen. Nederlaag in de halve finale van het EK tegen de Sovjetunie. Gebogen hoofden in Berlijn. Arie Selinger wordt opgediept. Harry Brokking ligt dwars onder het net. De vrouwen van Peter Murphy halen Barcelona zonder omwegen.

Magie

Speuren naar herkenningspunten, mijlpalen en records. Tokio dus. De wereldkampioenschappen atletiek. In het Land van de Rijzende Zon stijgt de sport naar het oogverblindende hoogtepunt van het jaar. Carl Lewis, de 100 meter in 9.86. De magie van de cijfers en de mensen die ze veranderen. Mike Powell, 8.95. Vijf centimeter verder dan Bob Beamon bijkans een kwarteeuw geleden. Carl Lewis heel even sip, maar terstond reparerend op de estafette viermaal honderd, alweer een wereldrecord. Greg Foster over de horden, als eerste atleet drie wereldtitels op een rij. Sergeï Boebka evenaart hem met de lange, zwiepende stok. Katrin Krabbe, sprintkoningin. Contrasten in zwart-wit. Jackie Joyner, wereldkampioene verspringen en verspringen. Die verdraaide afzetbalk.

Schreeuw

Het blijdst van allemaal? Een vierkante man die in de laatste poging alles van zich afgooit, inclusis de kogel. Zilver. Erik de Bruin slaakt de schreeuw van de eeuw. Met de meeste hoogachting.

P.S. Oh ja, dit nog. De renners van PDM moesten zeggen dat het voedselvergiftiging was. Ze hadden opdracht hetzelfde verhaal naar buiten te brengen. „Ofschoon we wisten dat het om intralipid ging," biecht kopman Breukink. Een middel dat, aldus professor Donike, wordt toegediend om het gebruik van anabole steroïden te verbloemen. Waarmee de kip uit de mouw komt. Proost '92.

'Deze beslissing is genomen in belang van het team'

Harrie Brokking capituleert

van onze correspondent
PAUL DEMELINNE

ELDOORN – Harrie Brokking en de Nederlandse volleyploeg gaan uit elkaar. Gisteravond zat de Amstelveense ner voor de laatste keer op de bank en zag zijn ploeg, spe- d op het tandvlees, de hoofdprijs van het Nationale Neder- dentoernooi voor de neus van Cuba wegkapen: 3-2 15-9, 5, 15-17, 15-11, 15-13). Officieel heeft Brokking zijn ontslag g niet ingediend, maar zo verklaarde hij na afloop onom- nden: „Het is niet logisch als ik na de vakantie op 22 januari g voor de groep zou staan."

t die uitspraak is er eindelijk dui- lijkheid geschapen in een al drie ken durend, sfeer vertroebelend flict. De aanstelling per 15 maart staande van zijn oude leermees- Arie Selinger tot assistent-coach s voor Brokking onverteerbaar. k al honoreerde het hoofdbe- ur daarmee een uitdrukkelijk zoek van de spelersgroep. Brok- g: „De zaak ligt eigenlijk heel pel. Als Arie en ik destijds sa- n waren weggegaan en nu get- en werden teruggevraagd, zou er or mij geen probleem zijn. Ik ben ter gebleven, heb gewerkt met ploeg en mij als coach verder ontwikkeld. Het moge duidelijk zijn: met twee kapiteins op een schip valt niet te werken".

Hand

In de kleedkamer nam Harrie Brokking afscheid van de spelers. „IK heb ze een hand gegeven en hen bedankt. Voor de toernooizege en alles wat we samen daarvoor het meegemaakt. Bovendien de ploeg uit het diepst van mijn hart alle succes toegewenst in het komende Olympische jaar. Dit besluit is gevallen in het belang van het team. Als daardoor individuele personen moeten sneuvelen, dan moet dat maar," verklaarde de nu oud-bondscoach uiterlijk onbewogen.

Harrie Brokking is ruim zes jaar in de technische leiding van de Nederlandse mannenploeg werkzaam geweest. Eerst vier jaar als assistent van Arie Selinger. En diens vertrek vanaf 1 juli 1987 als hoofdcoach. Over zijn toekomst heeft Brokking zich nog niet gebogen. In Nederland is weinig of geen emplooi voor een professionele volleybaltrainer. „Het zal dus wel uitdraaien op een baan in het buitenland," aldus Brokking.

De volleybalbond zal nu voor enekele maanden op zoek moeten na een overbruggingstrainer. Dat zal gebeuren in nauw overleg met de nog in Japan werkzame Arie Selinger.

Karakter

Nederland demonstreerde, ondanks alle sores, karakter tijdens de Veluwse volleybalvierdaagse die een record-aantal van ruim 16.000 toeschouwers trok. Het revaliderende kwartet Benne, Boudrie, Teffer en van Ree bevolkte werkeloos de wisselbank. Ron Zwerver mocht, zij het zuinig gedoseerd, zijn geheelde kniegewrichten uittesten. Zodat Brokking in zijn laatste toernooi slechts beschikte zeven fitte spelers, voor de gelegenheid aangevuld met de locale held Sander Mulder. Omdat zowel de Cubaanse gelegenheidsformatie als de mengvorm uit de voormalige Sovjetunie gaandeweg uitgroeiden tot geduchte toernooiploegen, dwong de gedecimeerde Oranje-brigade, ondanks alle sores, respect af met de eindzege.

Niet alleen de mannenploeg verliet met gemengde gevoelens Apeldoorn. Gistermiddag beende ook vrouwencoach Peter Murphy boos de hal uit. Een afspraak met de bondsbestuurders Bert Funk en Hans Rump ging de mist in door een communicatiefout. Zodat de keuzeheer zeer tot zijn ongenoegen geen spat wijzer werd met betrekking tot de gevraagde twee ton extra ter aanvulling van het Olympisch voorbereidingsbudget. De irritatie van de Udenaar was begrijpelijk. Tijdens het toernooi maakte hij er in een gloedvol betoog gewag dat nu de perfecte voedingsbodem aanwezig is voor een onversneden topsporttoekomst voor de Nederlandse vrouwenploeg: „Dit is absoluut het sterkste team dat ons land ooit heeft gekend bij de volleybalvrouwen. Meiden die optimale faciliteiten verdienen. Na de Olympische Spelen kan er geoogst worden. Op de EK93, de WK 94 in Italië en uiteindelijk op de EK95 in eigen land".

Revanche

Op de slotdag van het toernooi stroopte de Nederlandse vrouwenploeg ondanks het matineuze uur de mouwen hoog op voor de slotseance tegen Italië. Resulterend in een perfecte revanche voor het tampme partijtje op zondag: 3-0 (15-10, 15-5, 15-6). Uitblinkster Henriëtte Weersing: „De nederlaag van gisteren werkte als schoktherapie".

De eindstrijd bij de dames werd voor 5.000 enthousiaste toeschouwers een bloedstollende thriller van absolute wereldklasse. De Cubaanse ploeg wankelde tegen Rusland (0-2 in sets en 9-13) op de rand van een afgetekende nederlaag. Onder aanvoering van de nog steeds weergaloze Mireya Luis pakte Cuba de derde omloop (17-15) en werd op de valreep zelfs de Russische brulboei Nicolai Karpol het zwijgen opgelegd: 3-2 (5-15, 11-15, 17-15, 15-12, 17-16).

● *Ron Zwerver plaatst een leep balletje naast het Cubaanse blok van Lazaro Narin (links) en Eugenio Nicolas.*

Treviso biedt Zwerver salaris van zeven ton

ELDOORN – Ron Zwerver, peraanvaller van de Oranje- lleybalploeg, tekent deze week n contract bij de Italiaanse pclub Sisley Treviso. De over- nkomst geldt voor minimaal jaar. De Amsterdammer ordt na de Olympische Spelen de loonlijst van de door het nneton-concern gesponsorde ub ingeschreven tegen een rsalaris van meer dan 700.000 lden. Il Messagero/Ravenna eft eveneens grote belangstel- g, maar lijkt achter het net te n vissen.

nvankelijk was Zwerver in n vergevorderd stadium van derhandeling met Mediola- m Milaan. De toekomst van ploeg staat echter op losse roeven, omdat geldschieter erlusconi naar eigen zeggen te nig rendement terugziet voor n miljoenenzware investering.

Club polst Ajax inzake Regtop

MVV wil Karnebeek huren van Twente

Van onze sportredactie

ENSCHEDE/MAASTRICHT – MVV is bijna rond met FC Twente over een transfer op huurbasis van André Karnebeek. De 21-jarige linksback is bij de Enschedese club overbodig geworden na de komst van AZ-speler Ruud Kool. De linksbenige Karnebeek is voor MVV-trainer Vergoossen de lang gezochte spil op de linkerflank. Karnebeek zelf staat positief ten opzichte van een overgang naar Maastricht, omdat hij sinds hij zijn basisplaats kwijt is, ontevreden is in Enschede.

Het management van MVV heeft met een afvaardiging van Ajax gesproken over een eventuele transfer op huurbasis van Eric Regtop, die momenteel bij Telstar in de eerste divisie speelt.

De Roemeense spits Viorel Moldovan is MVV-trainer Sef Vergoossen dermate goed bevallen, dat de club bezig is voor de spits van Gloria Bistrita een arbeidsvergunning aan te vragen. Moldovan traint al enkele weken op proef mee bij MVV.

Fortuna verder met Kessler

Zowel bij Fortuna Sittard als bij George Kessler bestaat de wens ook in de toekomst met elkaar verder te gaan. Kessler, als opvolger van Han Berger in oktober aangetrokken, zal ook komend jaar de veldtrainingen van de hoofdmacht blijven verzorgen. Op 15 januari zullen de partijen rond de tafel gaan om de condities van de samenwerking op papier te zetten.

Essers naar Australië

Pierre Essers heeft zijn voetbalactiviteiten verlegd naar Australië. De voormalige speler van onder andere MVV, Charleroi en Bad Homburg, komt momenteel uit in de hoogste liga voor de New Castle Brakers, een club uit een voorstad van Sydney.

VVV dubt nog over Piqué

VVV-trainer Henk Rayer wil Mario Piqué nog enkele trainingen laten meedraaien, alvorens de Venlose club een beslissing neemt om hem te huren. De huursom die Go Ahead Eagles verlangt, bedraagt veertig mille. „Dat is bepaald niet mis," aldus Rayer. Mario Piqué en Michel Haan, de twee nieuwe gezichten bij VVV, speelden in het oefenduel tegen Helmond Sport slechts één helft. Rayer: „Na de wedstrijd tegen Sint Niklaas vond ik twee wedstrijden binnen vierentwintig uur te veel."

Pas in de tweede helft van het duel in Helmond kon VVV het klasseverschil in doelpunten uitdrukken (4-0). Na een matige eerste periode waarin de beste kansen voor de thuisclub waren, nam invaller Maurice Graef de openingstreffer voor zijn rekening. Aanvoerder Jos Rutten scoorde uit een vrije trap voor 2-0. Van Leenders en Graef bepaalden de eindstand op 0-4.

Boris Becker en Steffi Graf stappen voortijdig uit toernooi

Duits tennisteam uitgefloten

ERTH – Achtduizend toe- chouwers hebben in Perth bij Hopmancup met een fluit- concert en een scheldkanon- de hun ongenoegen geuit r het Duitse tennisteam. het bereiken van een be- sende voorsprong in de artfinale tegen Frankrijk loten Boris Becker en Stef- Graf het mixed dubbel niet eer te spelen wegens ziekte an Graf.

Duitse speelster dook na haar kelspelpartij tegen Julie Halard et 39 graden koorts tussen de la- ns. In de eerste set demonstreer- de zij haar klasse: 6-0. In de tweede et bewoog Graf zich steeds moeiza- mer over de baan en verborg zij in de pauzes haar bleke gelaat steeds langer in de verfrissende handdoek. Zij haalde de partij met de grootste moeite naar zich toe: 7-5.

Even later bespaarde Boris Becker haar een martelgang in het dubbel. Hij versloeg Henri Leconte gedecideerd met 6-2 6-4, waarna het laatste punt cadeau werd gegeven aan de Franse ploeg.

In tegenstelling tot de toeschouwers kon toernooidirecteur Paul McNamee Steffi Graf begrijpen. „Bij 1-1 had ze zeker gespeeld." Uit de mond van ploeggenoot Boris Becker kwam wel enige kritiek. „Steffi had gewoon last van jet-lag. Ze had een dagje eerder naar Perth moeten komen."

Becker en Graf spelen wel samen voor Duitsland in het (officieuze) wereldkampioenschap voor gemengde teams, maar gaan ieder hun eigen weg. Voor het begin van de enkelspelen had Graf nog geen vijf minuten tijd voor overleg met Becker. Hij zei: „Ik wist niet hoe zij zich voelde." Met zijn eigen spel was Becker, na enkele weken pauze wegens griep, best tevreden. „Mijn opslagen gingen uitstekend."

Leconte, onlangs held van Frankrijk in de Daviscup, kreeg geen vat op Beckers services. Tijdens de eerste set trof hij een twaalfjarige ballenjongen, die enige tijd dizzy was.

In de halve eindstrijd speelt Duitsland tegen Tsjechoslowakije, dat tegen Verenigde Staten voor een verrassing zorgde. Helena Sukova sloeg achttien aces tegen Amy Frazier: 7-6 6-7 6-2. Na de gelijkmaker van Derrick Rostagno tegen Karl Novacek (6-0 6-3) besliste het Tsjechische dubbel de partij: 6-2 6-1.

● *Steffi Graf, geveld door koorts.*

sportprijsvragen

EERLEN – Winnende bedragen sport- ijsvragen. **Lotto 52**;eerste en tweede prijs n winnaar; derde prijs: 36 winnaars 0.514,70; vierde prijs: 3023 winnaars 125,20; vijfde prijs: 51.289 winnaars ƒ 5. **ferspel 52**;6 cijfers goed: geen winnaar; cijfers: 5 winnaars. **Toto 52**;eerste prijs: 4 innaars ƒ 2414,10; tweede prijs: 64 win- ars ƒ 100,50; derde 403 winnaars ƒ 39,90. **to-gelijk 52**;eerste prijs 2 winnaars 2137,00; tweede prijs 8 winnaars ƒ 34,10; rde prijs 29 winnaars ƒ 34.10; vierde ijs: 610 winnaars ƒ 2,70.

Laporte leider na val De Petri

RKOU – De solisten op de motor de echte helden van de rally ijs-Kaapstad. De Italiaan Ales- o de Petri, leider in het alge- n klassement, kwam gisteren in etappe naar Dirkou zwaar ten val was enige tijd buiten kennis. Hij eek een gebroken sleutelbeen te ben opgelopen. Hij verloor ruim n uur, maar kondigde aan van- verder te crossen naar N'Guig-

e Italiaan Edi Orioli was tussen umu en Dirkou, over liefst 736 ki- ter, het snelst op de motor. De merikaan Laporte nam de eerste ts over van De Petri. Hubert uriol en navigator Monnet uit ankrijk boekten bij de auto's hun e achtereenvolgende etappe- en versterkten hun leiderspos-

verder pagina 41

Karavaan stilt honger

sport kort

● TSJISINAU – Moldavië heeft officieel het lidmaatschap aangevraagd van de wereldvoetbalbond Fifa. Twee weken geleden besloot de Oekraïne aansluiting te zoeken bij de Fifa en een eigen competitie na te streven.

● SCHAKEN – Jeroen Piket is winnaar geworden van het internationale schaaktoernooi in Groningen. De Nederlandse kampioen verzamelde, net als de Deen Curt Hansen, zes punten uit negen ronden. De score volgens Sonneborn-Berger plaatste hem boven de Deen.

● GOLFBILJART – Het Mijnstreektoernooi in zaal Oud Schaesberg in Landgraaf is in de klasse A gewonnen door Clive Koster van De Pint. Hij won in de finale van zijn broer Raymond. Het district De Oude Mijnstreek speelt zaterdag in zaal Oud Schaesberg met vijf teams tegen het District Midden-Limburg van de GB.

Profbokser overleden

SANTIAGO DE CHILI – De Chileens profbokser David Ellis is na tien dagen in coma te hebben gelegen aan hersenletsel overleden. De 29-jarige middengewicht ging op 20 december in een gevecht om de nationale titel tegen Abdenago Jofre in de elfde ronde zwaar knock-out. Ellis kwam na te zijn uitgeteld nog wel op eigen kracht de ring uit, maar meldde zich naderhand wegens misselijkheid in een ziekenhuis. Daar raakte hij in coma. Volgens de behandelende geneesheren was de bokser al een week klinisch dood, maar werd hij kunstmatig in leven gehouden.

Kroatië wint in Geleen

GELEEN – Kroatië heeft het Glanerbrook-ijshockeytoernooi gewonnen. De selectie van Meetpoint/Eaters eindigde als tweede. Jong Oranje B werd derde. Stirling Midget Canada vierde. Op de laatste dag won Meetpoint/Eaters met 7-2 van Kroatië. Jong Oranje B versloeg de Canadese ploeg met 15-4.

Van Benthem wil emigreren

SINTJANSKLOOSTER – Voor Evert van Benthem is de toekomst belangrijker dan een nieuwe Elfstedentocht. De tweevoudig winnaar van de belangrijkste schaatswedstrijd van Nederland denkt opnieuw aan emigreren. De moeilijke positie van de kleine veehouder in Nederland zal hem mogelijk doen besluiten te verhuizen naar Canada. Van Benthem was in het nabije verleden ook al eens bezig met Australië of Nieuw-Zeeland als plaats voor een nieuw bestaan. Nu Van Benthem als dertiger niet meer zo'n lange carrière als schaatser voor de boeg heeft, wordt emigratie opnieuw actueel.

Edgar Thimister zwemt record

MAASTRICHT – Edgar Thimister heeft bij de oudejaars-zwemwedstrijden van zijn vereniging MZPC in het 50-meterbad van Maastricht het Nederlands adspirantenrecord op de 50 meter vlinderslag verbeterd. Hij tikte aan na 26,72 seconden. Het oude juniorenrecord stond sinds 14 december 1980 met 26,81 op naam van Hagenaar Robert Verbeek van Zian. Het team van VCZ uit Veenendaal zwom een nationaal record op de 4x50 meter wisselslag voor meisjes onder zestien jaar (2.12,01). Ook bij de jongens onder zestien jaar werd het nationale record op de wisselslagestafette aangescherpt. Daarvoor zorgde DAW Alkmaar met een tijd van 1.58,32.

Eén carambole verschil

ZUNDERT – Raymond Ceulemans heeft het driebandentoernooi van Zundert op zijn naam gebracht. De Belgische veteraan moest op de slotdag twee keer een gemiddelde van 2.000 spelen om te winnen. In de halve finale tegen zijn landgenoot Dielis en in de eindstrijd tegen wereldkampioen Torbjörn Blomdahl. Tegen de Zweed moest Ceulemans terugvechten uit kansloze positie. Hij won met één punt verschil: 50 om 49.

Oscar Lemmens schaakkampioen

REUVER – Oscar Lemmens van de Schaakvereniging Venray heeft de Limburgse jeugdschaaktitel overgenomen van Maarten Strijbos van de SV Venlo, die nu als tweede eindigde. De belangrijkste resultaten van het toernooi in Reuver waren: jongens A: 1. Oscar Lemmens; 2. Maarten Strijbos; 3. Patrick Driessens. Jongens B: 1. Clovis Hopman; 2. Maurice Peek; 3. Frans Hoebens. Jongens C: 1. Martijn Dambacher; 2. Philip van Gils; 3. Mathijs Hendriks. Jongens D: 1. Felix van Gemen; E: 1. Jeroen Rikken. Meisjes A: 1. Helene Wuts; B: 1. Suzanne Hermeling; C: 1. Suzan Mans; D: 1. Shiva Shazad; E: 1. Yonne Tangelder.

Hoofdklassers azen op libretitel

EIJSDEN – De beste librespelers van het District Maastricht kampen van vrijdag 10 tot en met zondag 12 januari in café La Meuse te Eijsden om de titel in de hoofdklasse. De lijst van acht finalisten wordt aangevoerd door KOT-carambolleur Borgignons en Volièrespeler Gerards. Vrijdag en zaterdag beginnen de partijen om 19.30 uur, zondag om 13.00 uur.

BRUSSEL – De negentienjarige Erno Prosman uit Gouderak heeft in Brussel tot zijn eigen verrassing de wereldtitel dammen voor junioren veroverd. In de slotronde versloeg de Nederlander de nog ongeslagen Italiaan Bubbi, terwijl zijn grootste concurrent en titelfavoriet Foerman uit Moskou tegen de Let Paegle niet verder kwam dan een puntendeling.

's Werelds beste damjeugd met stomheid geslagen

Zalig uiteinde voor 'reservist' Prosman

Prosman is de vierde Nederlander die de wereldtitel behaalt. Rob Clerc (73), Geert van Aalten (75) en Bauke Bies (77) gingen hem voor. De titel was vakant omdat viervoudig kampioen Yigal Koyfman, die sinds vorig jaar in Israel woont, geen interesse had in het verdedigen van zijn kampioenschap.

Prosman stond aanvankelijk niet op de deelnemerslijst en was bij de opening van het toernooi niet in Brussel. Omdat kort na aanvang van het WK de Rus Maximtsjoek, die aanvankelijk geen visum kreeg, toch arriveerde en de organisatie hem niet wilde uitsluiten, mocht Nederland alsnog een derde speler leveren. Prosman werd vliegensvlug naar Brussel vervoerd, waar hij zich vijf uur na aanvang het toernooi meldde. Volstrekt onvoorbereid, omdat de KNDB hem ook niet had uitgenodigd voor de speciaal door bondscoach Harm Wiersma opgezette training.

Voor Prosman, die aan de Erasmus Universiteit econometrie studeert, kwam de wereldtitel als een complete verrassing. „Ik had nadat de bond mij als reserve had afgeschreven nergens meer op gerekend. Toen ik dus plotseling naar Brussel moest, stond ik perplex." Over het toernooiverloop was hij even verbaasd. „Ik kreeg in het begin een aantal zware tegenstanders, maar na de nederlaag tegen Foerman, die ik als favoriet zag, dacht ik het verder wel te kunnen vergeten. Maar hij liet nadien enkele keren punten liggen en ik won nog vier partijen. Waarbij ik veel punten in het eindspel heb behaald op momenten dat mijn tegenstanders dachten dat er geen winst meer in zat".

Met één dag rally kan Niger weer maanden vooruit

Karavaan stilt honger

DIRKOU – Kees Tijsterman heeft weinig op met de Afrikaanse mentaliteit. De corruptie is volgens hem uitgevonden op het continent en veel medewerking heeft hij er nooit kunnen krijgen. Toch doorkruisten hij en vrouw Mieke de Noordafrikaanse woestijnen zes jaar tijdens Parijs-Dakar. Nu geven de Waddinxveners zich over aan Parijs-Kaapstad. Gisteren bereikten ze zwart Afrika, waar de armoedè pas echt begint.

Dirkou in Niger, het tweede van tien Afrikaanse landen op de route. De Harmattan-storm raast over de woestijn. Met de grootste moeite bereiken de deelnemers de finish. Winnaar Auriol vertelt dat hij honderden kilometers last had van de harde wind, de Duitser Weber heeft zelfs urenlang geen concurrent gezien.

Prijzen

Voor het eerst melden Afrikanen zich massaal in het bivak. Ze vragen om een t-shirt, een cadeau, bieden een taxi aan voor de prijs van tenminste honderd pond, of een huisje in het dorp voor 4.000 Franse francs, eventueel met een douche. In één dag verdienen ze geld voor maanden. De inwoners van Niger, soms nomaden, kunnen met weinig toe. Voor één dag rekenen ze rallyprijzen.

Een stenen hut met een vloer van zand, het enige gebouwtje in de omtrek van het vliegveld, is restaurant annex bar. Het menu: een spies vlees met een blikje Heineken voor veertig francs, een gulden of dertien. Agades, meer westwaarts, is in rouw gedompeld. Voor het eerst sinds jaren laat de karavaan de stad rechts liggen.

„Pas op in Dirkou, ze stelen de veters uit je schoenen," heeft Tijsterman een dag eerder gewaarschuwd. Dat blijkt mee te vallen. Bij de finish zijn honderden autochtonen, vooral kinderen. Sommigen hebben meer dan tien kilometer gelopen, door de zandstorm. „Is Vatanen al binnen?", vragen ze.

In het bivak, waar de karavaan slaapt en de auto's worden geprepareerd voor de volgende etappe, zet iedere ploeg zijn eigen perceeltje zand af met lint. Territoriumdrift. Afrikanen die een stapje te ver zetten, krijgen, ook al is het honderd keer hun land, een snauw.

De armoede is schrijnend. Volgens Tijsterman moet je Afrikaanse landen gericht helpen. Hij prijst een organisatie als Artsen Zonder Grenzen. „Gewoon geld sturen heeft geen zin. Misschien komt tien procent uiteindelijk aan bij de mensen die het nodig hebben."

Vrouw Mieke: „We hebben het zelf gezien in Mali. Schepen met graan uit Engeland. Het graan lag te rotten, de muizen liepen uit de zakken. Vaak komt hulp bij de verkeerde mensen terecht." Kees weer: „Corruptie is hier uitgevonden. In Libië was het goed geregeld. Die Gadaffi zal best een hork zijn, maar hij heeft het volk aardig onder de duim."

Niger was tot 1960 een van de vele Franse kolonies in Afrika. Na de onafhankelijkheid heeft het land te kampen gehad met grote problemen, vooral door de verschrikkelijke droogte aan het eind van de jaren zestig begin zeventig. Niger is vooral woestijn: Sahara, Sahel, Ténéré. Het land dreef een tijdje op de uitvoer van uranium, maar de markt voor dat produkt is enigszins ingestort.

Voor de Tijstermannen en het hele volgerskaravaan is Afrika vooral het continent waar je zo goed kunt crossen. Veel zand en veel jungle, perfect voor een rally. Als het circus langskomt, mag de bevolking even wat verdienen. Bijvoorbeeld door benzine te verkopen tegen woekerprijzen. In Libië kostte brandstof soms tien tot twintig gulden de liter. Tijsterman. „Die mensen lachen over twee jaar nog. Maar ja, zo zijn wij ook. Als er op Scheveningen iets te doen is, kost een pilsje ook vier gulden."

De handelaren in Dirkou konden aan benzine echter niets verdienen. Total, hoofdsponsor van het evenement, heeft het alleenrecht de auto's van brandstof te voorzien. Alleen Libië en Angola hielden het Franse bedrijf buiten de grenzen. Vandaar de demonstratie van de bevolking in Dirkou. Honderden negers zaten gisteren mistroostig voor duizenden vaten benzine, die onaangeroerd bleven. Aan hen gaat de rally zomaar voorbij. Als de zon weer opgaat, is de karavaan verdwenen.

● *Sergeï Boebka, een van de Sovjets die eruit sprong.*

Foto: PETER DEJONG

trainerscarrousel

ULESTRATEN – Peter van de Nieuwenhof heeft zijn contract met RKUVC Ulestraten met een jaar verlengd.

AMSTENRADE – Na afloop van het seizoen stapt Rik Strouken op bij VV Amstenrade. Hij is daar dan twee jaar werkzaam geweest.

sport in cijfers

PARIJS-KAAPSTAD

Dirkou, Rally Parijs-Kaapstad, vijfde etappe van Tumu naar Dirkou. **Auto's:** 1. Auriol/Monnet (Mitsubishi) 2.56.25 straftijd; 2. Weber/Hiemer (Mitsubishi) op 11.26; 2. Shinozuka/Magne (Mitsubishi) 25.16, 4. Fontenay/Musmarra (Mitsubishi) 26.54, 5. Saby/Maimon (Mitsubishi) 27.49, 6. Waldegard/Gallagher (Citroën) 38.52, 7. Vatanen/Berglund (Citroën) 1.01.32, 8. Lartigue/Destaillats (Citroën) 1.08.29, 9. Servia/Puig (Lada) 1.11.04, 10. Ickx/Lemoyne (Citroën) 1.20.04.
Algemeen klassement: 1. Auriol 9.43.12, 2. Shinozuka op 33.15, 3. Weber 38.31, 4. Servia 1.19.34, 5. Waldegard 1.45.11, 6. Vatanen 2.32.09, 7. Fontenay 3.02.50, 8. Lartigue 3.23.03, 9. Ickx 3.44.31, 10. Ambrosino/Guehennec (Fra) Citroën 3.52.25. **Motoren:** 1. Orioli (Cagiva) 7.33.43 straftijd; 2. Picard (Yamaha) 1.09, 3. Arcarons (Cagiva) 9.34, 4. Laporte (Cagiva) 10.18, 5. Magnaldi (Yamaha) 11.29, 6. Peterhansel (Yamaha) en Wagner (Suzuki) 11.33, 8. Morales (Cagiva) 16.00, 9. Lalay (Yamaha) 16.31, 10. Mas (Yamaha) 18.44. Algemeen klassement: 1. Laporte 24.35.15, 2. Peterhansel 1.12, 3. Arcarons 2.34, 4. Morales 19.48, 5. Mas 20.51, 6. Lalay 25.17, 7. Picard 48.28, 8. Orioli 1.01.01, 9. De Petri 1.10.57, 10. Wagner 1.19.43.

BILJARTEN

Zundert, internationaal driebandentoernooi, halve finales: Ceulemans-Dielis 50-47, Blomdahl-Jaspers 50-38; om de derde plaats: Jaspers-Dielis 50-49; finale: Ceulemans 50-49.

DAMMEN

Brussel, wereldkampioenschap junioren, tiende en laatste ronde: Bubbi-Prosman 0-2, Paegle-Foerman 1-1, Zeliwinas Mardosa-Maximtsjoek 1-1, Van Berkel-Vipulis 1-1, Sharunas Mardosa-Thijssen 1-1, Kartotaroeno-Feldman 1-1, Milanese-Grzesia 2-0, Orie-Delmotte 1-1, Marini-Chmiel 2-0, Lubarski-Paquot 2-0, Merceron-Glaude 2-0. Eindstand: 1. Prosman 16 punten, 2. Foerman 15, 3. Maximtsjoek 14, 4. Vipulis 13, 5. Thijssen 12, 6. Paegle en Merceron 11, 8. Van Berkel 10.

VOLLEYBAL

Apeldoorn, NN-toernooi; vrouwen, om derde plaats: Nederland-Italië 3-0 (15-10 15-5 15-6); finale: Cuba-Rusland 3-2 (5-15 11-15 17-15 15-12 17-16).

TENNIS

Wellington, mannen, 300.000 gulden; eerste ronde: Koslowski-Koevermans 7-6 6-4, Volkov-Eltingh 6-4 6-4, Bloom-Engel 6-2 6-4, Black-Adams 6-2 6-3, Washington-Poliakov 6-4 6-3, Steven-Schapers 6-3 6-1, Margiso-Oncins 6-1 0-6 6-4, Tarango-Jonsson 6-2 6-2.

Adelaide, mannen, 300.000 gulden; erste ronde: Stolle-Zoecke 6-7 6-2 6-4, Engqvist-Finnberg 3-6 6-1 6-2.

Brisbane, vrouwen, 260.000 gulden; eerste ronde: Oremans-Zivec 6-3 6-4, Kochta-Monami 6-1 6-4, Porwik-Wood 7-5 3-6 6-1, Frankl-Toleafoa 6-3 6-4, Babel-Demongeot 6-4 5-7 6-3, Kohde-Kilsch - Kidowaki 6-2 6-2, Harvey-Wild - Pfaff 6-1 6-3, Graham-Kschwendt 6-4 7-6.

Perth, Hopmancup; kwartfinales: Duitsland-Frankrijk 2-0; Graf-Halard 6-0 7-5, Becker-Leconte 6-2 6-4; Tsjecho-slowakije-Verenigde Staten 2-1; Helena Sukova-Amy Frazier 7-6 6-7 6-2, Novacek-Rostagno 0-6 3-6, Sukova/Novacek-Frazier/Rostagno 6-2 6-1.

Groningen, Elly Bogtstratoernooi: JE t/m 14 eerste ronde: Neuhaus-Mentink 0-6, 3-6; Reijnders-Van der Kleij 3-6, 2-6; Ricker-Van Vugt 6-1, 6-0; tweede ronde: Ricker-Greve 3-6, 0-6.
Belfeld, Open Poelder Kersttoernooi; finales: JE 14: Brueren-Liem 7-6, 6-1; ME 14 Damen-Vossen 6-3, 6-1; JE 12 Gerards-Reijnders 6-2, 6-3; ME 12 Volke-Jansen 6-2, 6-2.

ZAALVOETBAL

Stein, toernooi RKSV De Ster: 1. GSV '28; 2. Lindenheuvel; 3. De Ster; 4. IVS; 5. Haslou; 6. Kotem.

Sprookje van superieure sportstaat is uit

Nooit meer goud voor Sovjetunie

MOSKOU – Het sprookje van de Grote Russische Beer is uit. De titel luidde: „Sport als bewijs van superioriteit." Het succesverhaal van de sport in de voormalige Sovjetunie. Honderden medailles, wereldrecords, massale wedstrijden, achtduizend sportscholen en vijf miljoen talenten. Maar ook: doping, programma-malversaties en boycots van Olympische Spelen.

Op 6 mei 1951 werd de toenmalige Sovjetunie toegelaten tot het IOC. Vanaf die tijd wapperde de rode vlag met hamer en sikkel voortdurend boven het ereschavot. De Olympische Zomerspelen leverden het grootste sportbolwerk ter wereld 395 gouden, 319 zilveren en 296 bronzen medailles op. Tijdens de Olympische Winterspelen was de oogst 78 gouden, 57 zilveren en 59 bronzen medailles.

Een greep uit de succeslijst met respectievelijk het aantal behaalde prijzen tijdens Olympische, wereld- en Europese kampioenschappen: turnster Larissa Latinina (9/9/7), schaatster Lidia Skoblikova (6/2/-), kunstschaatster Irina Rodnina (3/10/11), skiloopster Galina Koelakova (4/5/-), turner Nikolai Andrianov (7/4/9), ijshockey-doelman Wladislav Tretjak (3/9/10) en polsstokhoogspringer Sergeï Boebka (1/3/1). In dit rijtje passen ook de schaakgrootmeesters Anatoli Karpov en Gari Kasparov.

Het verval over de sportieve Russische Beer heeft een niet weg te vlakken schaduwzijde. Recentelijk onderzoek heeft uitgewezen dat 44 procent van de sportelite het gebruik van stimulerende middelen van levensbelang achtte. Niemand kijkt vreemd op dat bij de Spartakiade in 1989 twintig procent van de dopingtesten onder de deelnemende scholieren positief uitviel.

Een andere negatieve kant was manipulatie. Sporttakken als voetbal en ijshockey werden door de communistische partij 'geadopteerd'. De partijbonzen schuwden niet een favoriete club financieel te steunen en het wedstrijdprogramma werd naar eigen goeddunken ingevuld.

Bekend is dat staats- en partijchef Leonid Brezjnev een fervente aanhanger van Dinamo Kiev was. Minister van sportzaken Sergeï Pavlov werd soms midden in de nacht uit bed gebeld om in opdracht van Brezjnev zaken recht te trekken die scheef waren gelopen. Tijdens de wereldkampioenschappen ijshockey in Praag sommeerde Brezjnev de spelers vaker op doel te schieten.

Gorbatsjov heeft - zo lijkt het wel - persoonlijk aan alles een einde gemaakt. In zijn ogen waren gouden medailles mooi, maar hij vond dat je daar niet van kon leven. De sportscholen kregen de laatste jaren dan ook een steeds lager budget. Momenteel brokkelt het sportimperium niet alleen af, maar dreigt zelfs een bankroet.

Sport is nationaal en internationaal het uithangbord van de Sovjetunie geweest. Wat de toekomst brengen zal, is verborgen in de schoot van de ontwikkelingen. Goud, zilver en brons voor 'Beer' ook in 1992 en later, maar nooit meer voor de Sovjetunie.

Tennisclub bijna bankroet, bestuur weggestuurd

MAASTRICHT – Het bestuur van de Maastrichtse tennisvereniging Kimbria is door de algemene ledenvergadering naar huis gestuurd. De oorzaak van deze vertrouwensbreuk tussen bestuur en leden ligt in de enorme schuld die penningmeester en financieel jurist Luc Wijnands achterlaat. Een direct gevolg van die schuld is de afkalving die gaat plaatsvinden in het eerste team.

Een van de grote posten op de begroting die afgelopen jaar ruim overgeschreden is, is het prestatief tennis. Kimbria zal zeker niet op de oude voet verder gaan. Van de topspelers waarmee reeds afgespraken gemaakt waren zoals Mike Oosterhuis, Martine Geijpen en Ellen Visser, is te kennen gegeven dat aan hun voorwaarden niet meer voldaan kan worden. De andere leden van het topteam Peter Snippe, Theo Hoek, Elise Kamphuis en Andre de Mos mogen alleen nog rekenen op werkelijke onkostenvergoedingen.

Een driemanschap onder leiding van oud-bestuurslis Frans Daems heeft de taak gekregen om orde op zaken te stellen. In een nieuwe algemene vergadering begin februari zullen zij de leden een nieuw plan voorleggen. Het interim bestuur heeft voor het komende zomerseizoen wel een tweede klasse team aangemeld bij de tennisbond. Of dit bezet kan worden met spelers die op dat niveau thuishoren moet afgewacht worden.

Savelkoul in hoofdtoernooi

EMMEN – In het Emmen A-toernooi heeft Janou Savelkoul zich voor het hoofdtoernooi geplaatst. In de tweede voorronde schakelde de speelster uit St. Odilienberg Diana Buskens met 6-1, 6-2 uit.
Bij de heren verloren de twee Limburgse spelers Martijn John Voorbraak en Arthur Mol al in de eerste ronde. „Dorbraak werd door Marc Struyk met 6-3, 6-2 uitgeschakeld. Mol was kansloos tegen Leon Bouman: 6-3, 6-4.

Twee miljoen meer voor sport

DEN HAAG – De georganiseerde sport heeft in 1992 twee miljoen gulden meer te besteden dan in 1991. Dit jaar ontvingen de bonden dertig miljoen uit de opbrengsten van de Stichting Nationale Sporttotalisator. Volgend jaar zal dat bedrag worden opgetrokken tot ongeveer 32 miljoen.

Op diverse plaatsen (winkelcentra, postkantoren) zullen terminals worden geplaatst. Verwacht wordt dat deze opzet het aantal deelnemers aan de toto en lotto zal verhogen. Die automatisering zal tevens het tijd- en geldverlies terugdringen, zo verwacht de SNS in het gisteren verschenen Bestedingsplan 1992.

Het geld komt voor een belangrijk deel (ƒ 650.000) terecht bij de diverse koepelorganisaties, onder andere NOC, NSF, NKS en de KNVB. Verder is er bijna ƒ 700.000 gereserveerd voor het trainings- en wedstrijdwezen, alsmede bijna ƒ 400.000 voor individuele begeleiding. De rest van het bedrag wordt besteed aan organisatie van Europacupwedstrijden in de diverse sporten en medische begeleiding.

sport kort

● SPORTMAN – De Franse sportkrant l'Equipe heeft Carl Lewis uitgeroepen tot beste sportman van 1991. Zijn landgenoot Mike Powell eindigde voor de Braziliaan Ayrton Senna op de tweede plaats.

● SKI – Alberto Tomba zal wellicht na de Olympische Winterspelen terugkeren op de Super G. De Italiaanse skiër is vastbesloten dit seizoen de wereldbeker te winnen. Zijn specialiteiten, de slalom en reuzeslalom, vormen een te wankele basis voor de eerste plaats in de algemene wereldbeker, te meer daar hij ook niet op de afdalingen uitkomt.

● TRIMLOOP – In Sint Joost is zaterdag een trimloop. De afstanden variëren van 3 tot 15 kilometer. Inschrijven in sportpark Sint Joost tot tien minuten voor de start (15.00 uur).

Baltische landen in Olympisch testtoernooi

MÜNCHEN – De basketbalploegen van de Baltische staten Estland, Letland en Litouwen, die onlangs door de wereldbond als lid werden geaccepteerd, doen mee aan het Olympische kwalificatietoernooi dat van 22 juni tot 5 juli in Spanje wordt gehouden. De loting voor het evenement wordt op 20 januari in München verricht. Er wordt gespeeld in vier groepen: Bilbao, Granada, Murcia en Badajoz. De nummers één en twee van elke poule gaan door naar de tweede ronde, die in Zaragoza wordt afgewerkt. De beste twee landen daarvan zijn startgerechtigd bij de Zomerspelen in Barcelona.

Grieken verlaten basketbalweek

HAARLEM – Olympiakos Piraeus, de duurste deelnemer (2500 dollar per wedstrijd) aan de tiende Haarlemse Basketbalweek, is naar huis vertrokken. Een spelersstaking van anderhalve maand eerder in het seizoen is er de oorzaak van dat het competitieschema in Griekenland dermate is omgegooid, dat Olympiakos aanstaande zaterdag uit moet komen tegen AEK Athene. De voorzitter van het organisatiecomité, Frank Voskuilen, doet er overigens nog alles aan om de Grieken aan het contract te houden maar geeft zichzelf weinig kans. „We hebben via onze advocaten klachten ingediend bij de internationale basketbalbond en de Griekse bond, maar ik denk niet dat het wat uitmaakt."

Fidel Castro kan zonder invitatie

BARCELONA – Ook zonder officiële uitnodiging zal de Cubaanse president Fidel Castro de Olympische Spelen bijwonen. Cuba neemt in Barcelona voor het eerst sinds 1980 weer aan de Spelen deel. Los Angeles en Seoel werden om uiteenlopende redenen geboycot. De zekere komst van Castro werd wereldkundig gemaakt door Pasqual Maragall, de burgemeester van Barcelona. Hij zei een videoopname te hebben ontvangen, waarop Castro zijn voornemen overbracht.

Nieuwe sponsor voor wielerclub

KERKRADE – Met ingang van het nieuwe jaar wordt Cycles John Willemsen uit Bocholtz hoofdsponsor van de A-amateurs bij Wielerclub Zuid-Limburg. De huidige hoofdsponsor, Beddenspeciaalzaak Ruwette, blijft aan de vereniging verbonden middels een financiële injectie voor de B-amateurs, junioren en nieuwelingen. Wielerclub Zuid-Limburg telt ongeveer vijfendertig licentiehouders. Ploegleider Jo Moonen: „De komst van renners als Zuidhollander Edward Farenhout, Frank en Jos Akkermans, Ad Bovens, John Troisfontaine en crosser Ben Slenter betekent een flinke versterking voor ons. Daarnaast hebben wij onder andere het wagenpark vernieuwd. Wij kijken optimistisch naar het seizoen 1992."

Voetbaltrofee Frits Corten

MAASTRICHT – Op het kunstgrasveld van VV Daalhof te Maastricht is van vrijdag 3 tot en met zondag 12 januari het wintertoernooi voetbal om de Frits Corten Trofee. Er komen zestien clubs in actie met onder andere MVV 2, Maastrichtse Boys, RKHSV, Valkenburgse Boys, De Heeg, Simpelveld en Itteren. Op 3, 8 en 10 januari worden van 18.45 tot 22.00 uur telkens drie wedstrijden gespeeld. In de weekeinden van 4 en 11 januari zijn de wedstrijden van 12.00 tot 17.00 uur.

Simson in stijl naar Den Haag

DEN HAAG – Simson stuurt zondag een aantal kanshebbers naar de Nederlandse worstelkampioenschappen vrije stijl in Den Haag. Silvio Meys, Frans Snijders en Arno Postma verdedigen hun titels. De Schaesbergse equipe treedt aan met: Huub Kessel (57 kg), Silvio Meys en Marcel Quaedvlieg (62 kg), Frans Snijders (68 kg), Eric Bos en René Geelen (82 kg), Arno Postma (90 kg).

Tafeltennisdag in Voerendaal

VOERENDAAL – In de Voerendaalse sporthal is zondag de zeventiende editie van het nieuwjaarstoernooi van de tafeltennisvereniging SA Decora-Houkes. Voor dit toernooi hebben meer dan tweehonderdvijftig spelers en speelsters in actie komen, geldt per traditie als laatste voorbereiding voor de Limnburgse kampioenschappen. Het toernooi in Voerendaal duurt van 09.00 tot 20.00 uur.

Toernooi met ex-voetbalprofs

KEER – Oud-spelers van de vier Limburgse betaald-voetbalclubs laten zondag in het Sportcentrum te Keer zien dat ze nog uitermate bedreven zijn met de bal. Zij doen dat tijdens het zaalvoetbaltoernooi van Delta Maastricht. Oud-internationals en profs van MVV, Roda JC, Fortuna en VVV nemen het vanaf 15.00 uur tegen elkaar op. Om 13.00 uur speelt Delta Maastricht tegen Vlodrop.

Oo...
weer t... ...nst

tcs
...ttiel Centrale ...impelveld
...wenst u voorspoedig 1992

DIR...
WENSEN ... 1992
HE...
TE...
GIGANTISCH ...

KEGELEN EN BOWLEN?
Dan naar
Hendriks Sportpaleis
Hendriks Sportpaleis
Heerlerweg 154
Hoensbroek
Tel. 045-217970

...OCENTRUM
...ARIS BV
...senoten
...en wenst een
...spoedig 1992

WENS...
TOP
NUTH

Ook in 1992
naar
SCHINVELD

(1962) Reeds 30 jaar ... (1992)
in 1992 staan ...
Een voorspo...
Specialist in verbouwing ...
badkamer van wastafel ...
komplete badkamer ...
In onze showroom ...

Een gezond
en sportief 1992
wenst u
Sporthuis
Jos Brey

...zond en voorspoedig
1992
...enst u
...BRUNSSUM

Wij wensen al onze ...
vrienden, bekenden ...
een gezond en ...
1992
André Coole...
Modeschoen...
HOENSBROEK ...

...aastricht

OPEL BERGSTEYN
BERG EN TERBLIJT
Wenst u een
voorspoedig 1992

Wij wensen ...
in alle opzichten ...
Stabil Oil
Stabil Oil Company B.V.

sinn in AACHEN informiert

...sehr verehrte Kundschaft!
...991
...ches Dankeschön
1992
... und Gesundheit

Achtung: W... ...Jahr mit
Super-S... ...-Angeboten
am Don...
Starten Si...

...straße, Am Markt Parkplatz Mostardstraße, direkt am Haus ...
...bis 20.30 Uhr geöffnet, Samstag, langer Samstag, bis 18 Uhr geöffnet

sinn ...rundum sympathisch

't Einde!

Het einde van de
73e jaargang nummer 307.
En... we komen volgend jaar
weer terug met de
74e jaargang nummer 1.

**Directie, Hoofdredactie
en medewerkers
wensen alle lezers en
adverteerders een
gezond, voorspoedig en
gelukkig 1992!**

Limburgs Dagblad

De krant van Limburg!